

Gemeente Assen

Jaarverslag & Jaarrekening 2019

Inhoud

Hoofdlijnen

1.	Inleiding.....	5
2.	College van burgemeester en wethouders.....	7
3.	Hoofdlijnen beleidsuitvoering.....	9
4.	Financieel resultaat en resultaatbestemming.....	11

Jaarverslag

Programmaverantwoording

1.	Wonen in Assen.....	20
2.	Werken in Assen.....	39
3.	Meedoen in Assen.....	49
4.	Aantrekkelijk Assen.....	71
5.	Samen werken aan Assen.....	81
6.	Bedrijfsvoering.....	90
7.	Vastgoed en grondbedrijf.....	97
8.	Algemeen financieel beleid.....	107

Paragrafen

1.	Lokale heffingen.....	124
2.	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	133
3.	Onderhoud kapitaalgoederen.....	144
4.	Financiering.....	152
5.	Bedrijfsvoering.....	159
6.	Verbonden partijen.....	168
7.	Grondbeleid.....	185

Jaarrekening

Financieel

1.	Overzicht lasten en baten per programma en beleidsthema	192
2.	Lasten en baten per taakveld	196
3.	Emu-saldo.....	203
4.	Stortingen en onttrekkingen reserves.....	204
5.	Wet normering topinkomens.....	207
6.	Balans met toelichting.....	209
7.	Overzicht investeringen	239

Ondertekening.....	241
--------------------	-----

Verklaringen	243
--------------------	-----

Bijlagen

1.	SiSa-tabel.....	249
2.	Productrealisatie	254
3.	Verantwoording integraal bestuurlijk toezicht (IBT).....	275

Hoofdpijnen

1. Inleiding
2. College van burgemeester en wethouders
3. Hoofdpijnen beleidsuitvoering
4. Financieel resultaat en resultaatbestemming

1. Inleiding

Toen eind vorig jaar de eerste berichten over het coronavirus doorsijpelden vanuit China, hadden we niet kunnen vermoeden wat hiervan de impact zou zijn. Het openbare leven in Nederland kwam in de loop van 2020 voor een belangrijk deel tot stilstand en zorgprofessionals werken de klok rond om de effecten op de gezondheid zo veel mogelijk te beperken. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Dat neemt niet weg dat plannen die vorig jaar tot stand kwamen als gevolg van deze crisis mogelijk anders moeten worden aangepast. Wat betreft planning maar wellicht ook op inhoud.

Nieuw college

Bestuurlijk gezien was het een veelbewogen jaar. In een half jaar tijd legden twee wethouders hun functie neer. En in de aanloop naar de begroting voor 2020 besloot stadspartij PLOP het college te verlaten. Eind december bereikten ChristenUnie, VVD, GroenLinks, D66 en SP een akkoord over de vorming van een nieuw college. Met deze samenvatting volgden zij het advies van informateur Rein Munniksma. Na het vertrek van Stadspartij PLOP inventariseerde hij de mogelijkheden voor de vorming van een nieuw college. Met het aantreden van Bob Bergsma (D66) en Jan Broekema (SP) was het college weer op sterkte. Hun installatie vond in januari 2020 plaats. Het toetreden van nieuwe partijen betekende ook een andere portefeuillevindeling. De verdeling vindt u verderop in dit verslag.

Bestuursakkoord Sterke wijken in een sterke stad

Met het nieuwe bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad' bouwt het college verder op de positieve resultaten die sinds de start van de huidige bestuursperiode in 2018 bereikt zijn. Wel verlegt het op een aantal onderdelen de koers. Zo legt het nieuwe college meer accent op de wijken die het als belangrijke pijlers van de stad ziet. In die wijken hebben inwoners volop de mogelijkheid zich te ontwikkelen. Mensen in de wijk hebben oog voor elkaar en de meest kwetsbare inwoners kunnen rekenen op een stevig sociaal en financieel vangnet.

Het college trad aan in een lastige financiële situatie. De grote tekorten maakten het noodzakelijk om al bij het opstellen van het bestuursakkoord een aantal complexe keuzes te maken. De inzet daarbij was het behoud van het sociaal gezicht van de gemeente Assen en een succesvolle aanpak van de belangrijkste maatschappelijke vraagstukken, bijvoorbeeld op het gebied van energietransitie en de benodigde transformatie in het sociaal domein.

Het college kiest voor een open gesprek met gemeenteraad, maatschappelijke partners en inwoners. Door hen actief op te zoeken op stedelijk en wijkniveau wil het college komen tot een goede samenwerking en zo veel mogelijk aansluiten bij de energie en initiatieven in de samenleving

Financiële situatie

Net als veel andere Nederlandse gemeenten ziet de gemeente Assen zich geconfronteerd met oplopende tekorten in het sociaal domein. Met name de uitgaven voor jeugdhulp staan niet in verhouding tot de vergoeding die vanuit het Rijk komt. De reserves zijn aangesproken om de dienstverlening te continueren. In de loop van 2019 zijn verschillende maatregelen met de raad besproken om de tekorten terug te dringen. Het ging daarbij zowel om het verlagen van uitgaven als het verhogen van inkomsten via lastenverzwaring. Ook besloot het college om het Wmo-abonnementstarief niet in te voeren. Los van de € 1,5 miljoen aan extra uitgaven wilde het college hiermee voorkomen dat er een grote toeloop op de algemene voorziening schoonmaak zou ontstaan. Uiteindelijk heeft het college op aanwijzing van het ministerie deze maatregel laten vallen. Maar hiermee kwam het onderwerp wel op een prominente manier op de landelijke politieke agenda.

Tijdens de begrotingsbehandeling in november bleek dat er geen overeenstemming was te bereiken over de te nemen maatregelen om tot een sluitende begroting in meerjarenperspectief te komen. Daarom gaf de gemeenteraad opdracht tot het opstellen van een beleidsarme begroting. Hierin zijn alleen plannen en activiteiten opgenomen die de raad eerder had goedgekeurd. Het was hierdoor niet mogelijk om op de langere termijn een structureel sluitende begroting te presenteren. Dit heeft er mede toe geleid dat de gemeente Assen in december onder preventief toezicht van de provincie is gekomen. Meteen zijn de voorbereidingen gestart om via het opstellen van een herstelplan te werken aan gezonde gemeentelijke financiën zodat we in de loop van 2020 niet langer onder preventief toezicht staan. Dit leidt echter wel tot ingrijpende bezuinigingen.

Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk leest u welke bestuurlijke ontwikkelingen zich het afgelopen jaar hebben voorgedaan en tot welke portefeuillevindeling en samenstelling van het college dit heeft geleid. Hierna schetsen we op hoofdlijnen de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen. Een meer gedetailleerd overzicht van de diverse activiteiten, resultaten en financiële gevolgen vindt u hierna in de overzichten per programma. Elk programma is voorzien van een korte samenvatting.

2. College van burgemeester en wethouders

Bestuurswisselingen

Samenstelling college op 1 januari 2019

- Burgemeester Marco Out
- Wethouder Harmke Vlieg-Kempe
- Wethouder Gea Smit-Bults
- Wethouder Janna Booij-Venekamp
- Wethouder Roald Leemrijse

Gemeentesecretaris Theo Dijkstra

Gedurende het jaar afgetreden

- 14 februari Wethouder Gea Smit-Bults
- 11 juni Wethouder Roald Leemrijse
- 26 september Wethouder Janna Booij-Venekamp

Gedurende het jaar beëdigd

- 14 februari Wethouder Karin Dekker
- 11 juli Wethouder Mirjam Pauwels

Samenstelling college op 31 december 2019

- Burgemeester Marco Out
- Wethouder Karin Dekker
- Wethouder Harmke Vlieg-Kempe
- Wethouder Mirjam Pauwels

Gemeentesecretaris Theo Dijkstra

Portefeuilleverdeling op 31 december 2019

Burgemeester Marco Out

Bestuurlijke coördinatie, Algemeen bestuurlijke en juridische aangelegenheden, Openbare orde en veiligheid, Brandweer, Veiligheidsregio, Politie, Wettelijke taken/burgerzaken, Ambassadeursfunctie, Dagelijks bestuur SNN, Communicatie, Internationale contacten, Handhaving (coördinerend), Publieke dienstverlening, inclusief ICT/digitale overheid en privacy (AVG) en Sport.

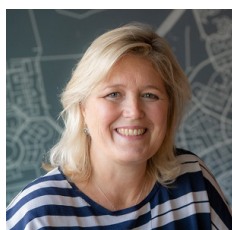
Wethouder Harmke Vlieg-Kempe

Sociaal domein (jeugd, WMO, zorg en welzijn, maatschappelijke opvang, verslavingszorg), Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt (inclusief kinderopvang en peuterwerk), Gezondheid, Preventie, Verkeer en vervoer, P&O (interne aangelegenheden), Contacten/accountantouder andere overheden, Regiovisie, Groen, grijs en openbare werken, inclusief stadsonderhoud en afvalverwerking.

Wethouder Karin Dekker

Duurzaamheid en energietransitie, inclusief gaswinning, Milieu (vergunning en handhaving), Bestuurlijke en ambtelijke vernieuwing, Deregulering, Overheidsparticipatie, Participatiebeleid (inclusief minimabeleid, WSW/Alescon), Gebiedsgericht wijkbeleid, Mijn buurt Assen, Cultuur en DNK, Antidiscriminatie & minderheden (inclusief VN-verdrag en sociale inclusie). Wonen/volkshuisvesting, Schuldhulpverlening/GKB/armoede, Ruimtelijke ordening, Monumentenzorg, Implementatie Omgevingswet/ontwikkelen omgevingsvisie.

Wethouder Mirjam Pauwels

Financiën, Economische zaken, Binnenstad, Werkgelegenheid, inclusief transitie opgave NAM, TRZ, Grondbedrijf en vastgoed, Evenementen en markten, Promotie en citymarketing, Hanzehogeschool, Ruimtelijke ordening, Monumentenzorg, Recreatie en toerisme.

Gemeentesecretaris Theo Dijkstra

Gemeentesecretaris, eerste strategisch adviseur college van burgemeester en wethouders en algemeen directeur gemeentelijke organisatie.

3. Hoofdlijnen beleidsuitvoering

Via acht programma's is gewerkt aan de uitvoering van het bestuursprogramma 'Samen duurzaam verder'. Het afgelopen jaar zijn daarbij belangrijke stappen gezet onder andere in het realiseren van de energietransitie, het transformeren van het sociaal domein en het versterken van de aantrekkelijkheid van Assen. Met de gemeenteraad zijn afspraken gemaakt over bezuinigingen om de gemeentelijke financiën op orde te brengen.

Aantrekkelijke woon- en werkstad

Er is veel gebeurd voor het versterken van de aantrekkelijkheid van Assen op het gebied van wonen en werken. Assen is nog steeds in trek voor mensen die hier willen komen wonen. Het aantal woningen is met zo'n 500 toegenomen en er zijn nog diverse plannen en projecten in voorbereiding om dit aantal verder uit te breiden. Daarbij houden we uiteraard rekening met de problematiek rond stikstof en PFAS. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt over het aantal sociale huurwoningen in Assen. Als gemeente willen we ervoor zorgen dat er ook in nieuwbouwprojecten voldoende aandacht is voor sociale huur. We houden daarvoor een streefpercentage van 30% aan.

Met de inzet van REP-middelen hebben we op verschillende manieren een impuls willen geven aan de lokale economie. We investeren hierbij in de aantrekkelijkheid van de binnenstad, technologische innovatie en het toeristisch en recreatief aanbod.

De komst van de binnenstadsorganisatie Vaart In Assen en de plannen voor vernieuwing van het Koopmansplein dragen bij aan het aantrekkelijker maken van de binnenstad van Assen. Het gaat daarbij zowel om de inrichting van het centrum als de organisatie van diverse evenementen en activiteiten.

Met ondernemers is uitgebreid gesproken over een gezamenlijke economische agenda. Deze moet ertoe leiden dat we voor de langere termijn toewerken aan een vitale lokale economie met voldoende werkgelegenheid voor inwoners uit Assen en de omliggende regio. De diverse investeringen in bereikbaarheid en het nieuwe bedrijventerrein geven daarbij voldoende kansen voor een groeiende economie.

Kansen om mee te doen

Een van de hoofdthema's in het bestuursakkoord 'Samen duurzaam verder' is het bieden van mogelijkheden en kansen aan Assenaren om mee te doen aan de samenleving. Met ons sociaal beleid ondersteunen we hen daarbij zo goed mogelijk. Wmo en Jeugdhulp zijn daarbij met name gericht op de meer kwetsbare mensen. Via diverse vormen van hulp en ondersteuning kunnen zij blijven meedoen. Met het nieuwe beleid voor de uitvoering van de Participatiewet willen we inwoners die nu nog vaak aan de kant staan nieuw perspectief geven op werk.

Mede vanwege de aanhoudende tekorten in het sociaal domein door stijgende kosten en aantallen cliënten zijn we volop doorgegaan met het transformeren van hulp en ondersteuning en het voorkomen van problemen via preventie. Met de nieuwe aanbesteding van jeugdhulp en Wmo versterken we deze beweging. Ook de nieuwe inrichting van de toegang en uitbreiding van de praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen dragen bij aan het verder terugdringen van onnodige zorg. Projecten op het gebied van welzijn en gezondheid zoals Gezond in de Stad (Gids) moeten ervoor zorgen dat sociale en gezondheidsproblemen onze inwoners zo min mogelijk belemmeren om mee te doen aan de samenleving.

Nieuwe ontwikkelingen binnen het sociaal domein zijn onder andere het invoeren van de Wet verplichte GGZ en de verdere decentralisering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Op het gebied van schuldhulpverlening, armoede en laaggeletterdheid hebben we stappen gezet om tot nieuw beleid te komen. Met nieuwe projecten voor mensen met psychiatrische beperking willen we ervoor zorgen dat zij zo goed mogelijk aangesloten blijven bij de samenleving.

Energietransitie krijgt vorm

Er zijn diverse stappen gezet om het gebruik van energie terug te dringen en meer duurzame energie op te wekken. Met de startnotitie Regionale Energie Strategie is de route uitgestippeld naar een substantiële Drentse bijdrage aan de landelijke energieopgave. Voor de warmtetransitie zijn met betrokken organisaties de contouren voor het transitieplan verkend. Drie zonneparken zijn in voorbereiding. Hiermee kan Assen de eigen doelstellingen voor hernieuwbare energie realiseren.

Inwoners en bedrijven scharen zich in toenemende mate achter de energietransitie. De energiecampagnes van het Drents Energieloket krijgen een goede respons. Zonnelingen vonden gretig aftrek. Met de zon op dak aanpak voor bedrijven is de basis gelegd om de komende jaren bedrijfsdaken op grote schaal te kunnen inzetten.

Om de CO₂-uitstoot door mobiliteit terug te dringen is er geïnvesteerd in laadpalen via het 1.000 laadpalen plan en het bevorderen van het fietsverkeer. Energie is een belangrijk onderdeel van het mobiliteitsprogramma dat in uitvoering is.

Klaar voor de toekomst

Veel werk dat in 2019 gedaan is stond in het teken van de toekomst van de stad. Zowel op de korte als de meer langere termijn. Zo is er voor de invoering van de Omgevingswet gewerkt aan een omgevingsvisie die een beeld van Assen schetst over een langere periode. Deze visie is de basis voor verdere plannen en nodigt initiatiefnemers uit om die toekomst mede vorm te geven. Planvorming gebeurt zo veel mogelijk volgens de contouren van deze omgevingsvisie.

Met de dienstverlening speelden we in op nieuwe en toekomstige ontwikkelingen. We gaan daarbij uit van de mogelijkheden, en ook risico's, die voortkomen uit digitalisering. Tegelijkertijd houden we rekening met de wensen en behoeften van onze inwoners door meer plaats- en tijdonafhankelijk te werken en transparant te zijn over onze dienstverlening.

Ook met onze organisatieontwikkeling anticiperen we op toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen. We hebben daarom diverse stappen gezet om onze organisatie beter te laten aansluiten bij initiatieven en de energie in de samenleving. 'Het verhaal van Assen' heeft meer vorm gekregen en we zien dat medewerkers het vertalen naar de praktijk van hun werk en het als inspiratiebron gebruiken voor de ontwikkeling van hun werk.

De opgaven waar we voor staan vragen om goede samenwerking. Het afgelopen jaar hebben we daarom veel energie gestoken in onze samenwerkingsrelaties op alle niveaus. Dat varieert van lobby in VNG- en G40-verband tot gezamenlijke inkoop met de buurgemeenten.

Financiën op orde

Vorig jaar hebben we opnieuw te maken gehad met diverse financiële tegenvallers. Daarom hebben we al voor de zomer uitgebreid met de gemeenteraad gesproken over mogelijkheden om te bezuinigen en onze inkomsten te vergroten. Bij de behandeling van de kaderbrief hebben we hiervoor al tot een aantal maatregelen besloten. Het ging daarbij onder andere om kortingen binnen het sociaal domein en een verhoging van toeristenbelasting en OZB.

4. Financieel resultaat en resultaatbestemming

Financieel resultaat 2019

Resultaat

De uitvoering van de begroting 2019 is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 2,5 miljoen. Dit betreft het rekeningresultaat voor resultaatbestemming. Ten opzichte van de begroting is sprake van een voordelig saldo van € 3,4 miljoen.

In het herstelplan dat op 23 april 2020 door uw raad is vastgesteld is de voorgenomen budgetoverheveling toegelicht. Het totaalbedrag van het voorstel tot budgetoverheveling bedraagt € 1,0 miljoen. Deze in 2019 vrijgevallen activiteitenbudgetten dienen, met het oog op verdere uitvoering en realisatie van het door uw raad vastgestelde beleid, in 2020 beschikbaar te blijven.

Verder zijn eind 2019 rijksmiddelen ten bedrage van € 664.000 toegekend voor de transitievisie warmte, proceskosten aardgasvrije wijk en het energieloket. Deze aanvullende klimaatmiddelen maken onderdeel uit van het rekeningresultaat en voorgesteld wordt om deze gelden middels de resultaatbestemming in 2020 weer ter beschikking te stellen voor de hiermee beoogde doelen. Daarnaast is in het rekeningresultaat een bijdrage vanuit de reserves voor het project Bosbeek-Nijlandsloop opgenomen ten bedrage van € 699.000. Om deze middelen in te kunnen zetten voor dit project is de vorming van een amortisatiereserve noodzakelijk. Deze amortisatiereserve kan ingezet worden ter (gedeeltelijke) afdekking van de toekomstige kapitaallasten. Beide onderwerpen maken met de voorgenomen budgetoverheveling onderdeel uit van ons voorstel in het kader van de resultaatbestemming.

Indien we rekening houden met de voorgestelde resultaatbestemming van totaal € 2,4 miljoen is het jaar 2019 afgesloten met een positief resultaat van € 0,1 miljoen. In de voortgangsrapportage was een nadelig resultaat ingeschat van € 2,6 miljoen inclusief budgetoverheveling.

Assen is in 2019 net als veel andere gemeenten opnieuw geconfronteerd met forse financiële tekorten in het sociaal domein. Zowel de Jeugdzorg als de Wmo konden niet worden uitgevoerd met de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. In 2019 zijn de kosten van Jeugdzorg gestegen met 3,5 % ten opzichte van 2018. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van het aantal unieke cliënten met 3 %. De kosten van de Wmo zijn in 2019 met 17 % gestegen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door meer cliënten en hogere kosten per cliënt. De kosten van Beschermd Wonen zijn met 8 % gestegen door een stijgend aantal cliënten, deze stijging wordt gecompenseerd door een hogere rijksbijdrage. In de begroting was met al deze aspecten grotendeels al rekening gehouden (door een extra onttrekking aan de algemene reserve), waardoor er geen sprake is van afwijking ten opzichte van de begroting. Ook de Participatiewet kan met de beschikbaar gestelde middelen niet budgetneutraal worden uitgevoerd. Dit was ook grotendeels in de begroting voorzien. In april 2020 is € 0,8 miljoen ontvangen wegens een gegrond verklaard bezwaar dat is aangetekend tegen de BUIG-uitkering in 2016. Dit is verwerkt in deze jaarrekening. Binnen de andere beleidsvelden hebben zich geen sterk van de begroting afwijkende financiële ontwikkelingen voorgedaan. Het aanvaarde beleid is op deze overige terreinen grotendeels binnen de financiële kaders van de begroting uitgevoerd.

Resultaat na resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)			
Onderwerp	Begroting na wijziging	Voortgangsrapportage	Jaarrekening
Exploitatieresultaat	-897	-1.691	2.454
Voorstel resultaatbestemming:			
- budgetoverheveling naar 2020	0	-948	-1.008
- aanvullende klimaatmiddelen overhevelen naar 2020	0	0	-664
- storting gereserveerde middelen Bosbeek-Nijlandsloop in amortisatiereserve	0	0	-699
Resultaat na resultaatbestemming	-897	-2.639	84

Resultaten per programma

Zoals aangegeven is de uitvoering van de begroting 2019 afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 2,5 miljoen. Rekening houdend met de voorgestelde resultaatbestemming is het jaar afgesloten met een positief resultaat van € 0,1 miljoen. De uitvoering van de programmabegroting heeft zich dus, rekening houdend met de resultaatbestemming, nagenoeg binnen de door de raad vastgestelde financiële kaders voltrokken. De resultaten van de programma's in 2019 zien er, afgezet tegen de begroting enerzijds en de prognoses in de voortgangsrapportage anderzijds, als volgt uit:

Resultaat programma's (bedragen x € 1.000)					
	Begroting 2019	Prognose voortgangsrapportage	Rekening 2019	Saldo 2019	V / N
Programma's					
Wonen in Assen	-3.382	-1.049	-1.721	1.660	V
Werken in Assen	-27.329	-28.113	-27.235	94	V
Meedoen in Assen	-107.798	-106.508	-105.983	1.816	V
Aantrekkelijk Assen	-12.461	-12.112	-12.087	375	V
Samen werken aan Assen	-3.758	-3.825	-4.384	-625	N
Bedrijfsvoering	-47.986	-48.542	-48.886	-901	N
Vastgoed en Grondbedrijf	-12.608	-12.528	-11.367	1.241	V
Resultaat Programma's	-215.322	-212.677	-211.662	3.660	V
Algemeen financieel beleid					
Onvoorzien/incidenteel	-150	-370	0	150	V
Belastingheffing	17.359	17.359	17.467	108	V
Financiering/Belegging	4.833	5.125	5.195	362	V
Gemeentefonds	178.974	178.356	181.346	2.372	V
Heffing vennootschapsbelasting	-30	-30	-138	-108	N
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.590	-391	96	-1.493	N
Voorzieningen	0	0	223	223	V
Resultaat renteverdeling	1.006	714	708	-298	N
Saldo baten en lasten Afb	203.582	200.763	204.896	1.315	V
Mutaties in reserves	10.844	10.223	9.220	-1.624	N
Resultaat Algemeen financieel beleid	214.425	210.986	214.116	-309	N
Eindresultaat	-897	-1.691	2.454	3.351	V

Resultaatbepalende factoren

Onderstaande ontwikkelingen hebben het rekeningresultaat 2019 in belangrijke mate beïnvloed. In de afzonderlijke programma's worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting meer in detail toegelicht.

Positieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Na-uitkeringen Gemeentefonds voorgaande jaren, € 1,3 miljoen V

In 2019 is nog een aantal na-uitkeringen uit het Gemeentefonds ontvangen over voorgaande jaren. Dit geeft een incidenteel voordeel in deze jaarrekening.

Restantbudgetten met uitvoering in 2020, € 1,0 miljoen V

Betreft restantbudgetten uit de programmabegroting 2019 die voor verdere beleidsuitvoering en beleidsrealisatie naar de begroting 2020 dienen te worden overgeheveld. Wij hebben uw raad in het herstelplan over de aard en omvang van deze (restant)budgetten geïnformeerd.

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE), € 0,9 miljoen V

De rijksbijdrage Onderwijsachterstanden (OAB) is in 2019 aanzienlijk gestegen. Hierdoor kon de inzet van het gemeentelijke budget achterwege blijven. Alle kosten van het VVE-beleid konden gedekt worden vanuit het geormerkte rijksbudget Onderwijsachterstanden.

Van het Rijk ontvangen aanvullende klimaatmiddelen, € 0,7 miljoen V

Onze gemeente heeft rijksmiddelen ontvangen voor het opstellen van de transitievisie warmte, procesgeld aardgasvrije wijk en een energieloket. Deze middelen zijn in 2019 ontvangen, maar de uitvoering zal plaatsvinden in 2020. Als onderdeel van de resultaatbestemming wordt voorgesteld deze middelen in 2020 weer ter beschikking te stellen voor de hiermee beoogde doelen.

Onttrekking gereserveerde middelen t.b.v. project Bosbeek-Nijlandsloup, € 0,7 miljoen V

Middels de resultaatbestemming wordt voorgesteld de bijdragen vanuit de reserves groenontwikkeling en verkeersmaatregelen voor het project Bosbeek-Nijlandsloup die in het resultaat zijn vrijgevallen te storten in een te vormen amortisatiereserve ter (gedeeltelijke) afdekking van de toekomstige kapitaallasten.

Overdracht gebouwen en grond aan grondbedrijf en verkoop groenstroken, € 0,7 miljoen V

Met het vaststellen van de grondexploitatie Noorderpark zijn gebouwen en gronden overgedragen aan het grondbedrijf wat een incidenteel voordeel geeft voor de algemene dienst. Daarnaast zijn groenstroken en grond verkocht aan nutsbedrijven of in erfpacht uitgegeven.

Exploitatie vastgoed, € 0,7 miljoen V

Door diverse oorzaken is een voordeel ontstaan in de exploitatie van het gemeentelijk vastgoed. Zo kon de onderhoudsvoorziening naar beneden worden bijgesteld als gevolg van gewijzigde regelgeving. Daartegenover stonden wel extra kosten voor herstelonderhoud. Verder was sprake van lagere kosten voor beheer en schoonmaakkosten en vielen de schades eveneens lager uit. De aanbesteding voor energielevering heeft geresulteerd in een hogere energieprijs. In het kader van de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) is een btw-teruggave ontvangen. De looptijd van drie amortisatiereserves is aangepast aan de afschrijvingstermijnen van de onderliggende activa.

Meedoenbeleid, € 0,4 miljoen V

Op het meedoenbeleid is een voordeel ontstaan als gevolg van lagere kosten voor de collectieve ziektekostenverzekering en de inzet van geldcoaches.

Opbrengst bouwleges, € 0,3 miljoen V

In 2019 is een aantal grote vergunningen verleend (woningen Asselyn, appartementen aan de Selma Lagerlöflaan en woningen Park Diepstroeten) die voor extra inkomsten van bouwleges hebben gezorgd.

Vrijval restantruimte Gemeentelijk Sociaal Deelfonds, € 0,3 miljoen V

De kosten in het kader van de Experimenteeruimte zijn lager uitgevallen, waardoor de restantruimte van het Gemeentelijk Sociaal Deelfonds kon vrijvallen ten gunste van de exploitatie.

Negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Toevoeging APPA-voorziening en wachtgeld (voormalige) collegeleden, € 1,2 miljoen N

De APPA-pensioenvoorziening voor (voormalig) wethouders moest als gevolg van de geldende actuariële rekenrente verhoogd worden om deze op het wettelijk verplichte niveau te houden. Doordat in 2018 en 2019 diverse collegewisselingen hebben plaatsgevonden zijn de lasten voor wachtgeld eveneens nadeliger.

Onderuitputting btw-compensatiefonds (BCF), € 1,1 miljoen N

Als gevolg van een aanpassing in de verrekeningssystematiek tussen het gemeentefonds en het btw-compensatiefonds (BCF) is de uitkering uit het Gemeentefonds naar beneden bijgesteld.

Projectmatige onderdekking bedrijfsvoeringskosten, € 0,5 miljoen N

De projectmatige dekking voor de vaste bedrijfsvoeringskosten is afgenomen als gevolg van de terugloop van met name grotere projecten. Dit leidt tot een verschuiving naar de exploitatie. Dit betreft voorbereiding van nieuwe projecten of werkzaamheden die niet direct gerelateerd zijn aan projecten.

Uitkeringen BUIG, participatie, Alescon in liquidatie en bedrijfsvoering WPDA, € 0,5 miljoen N

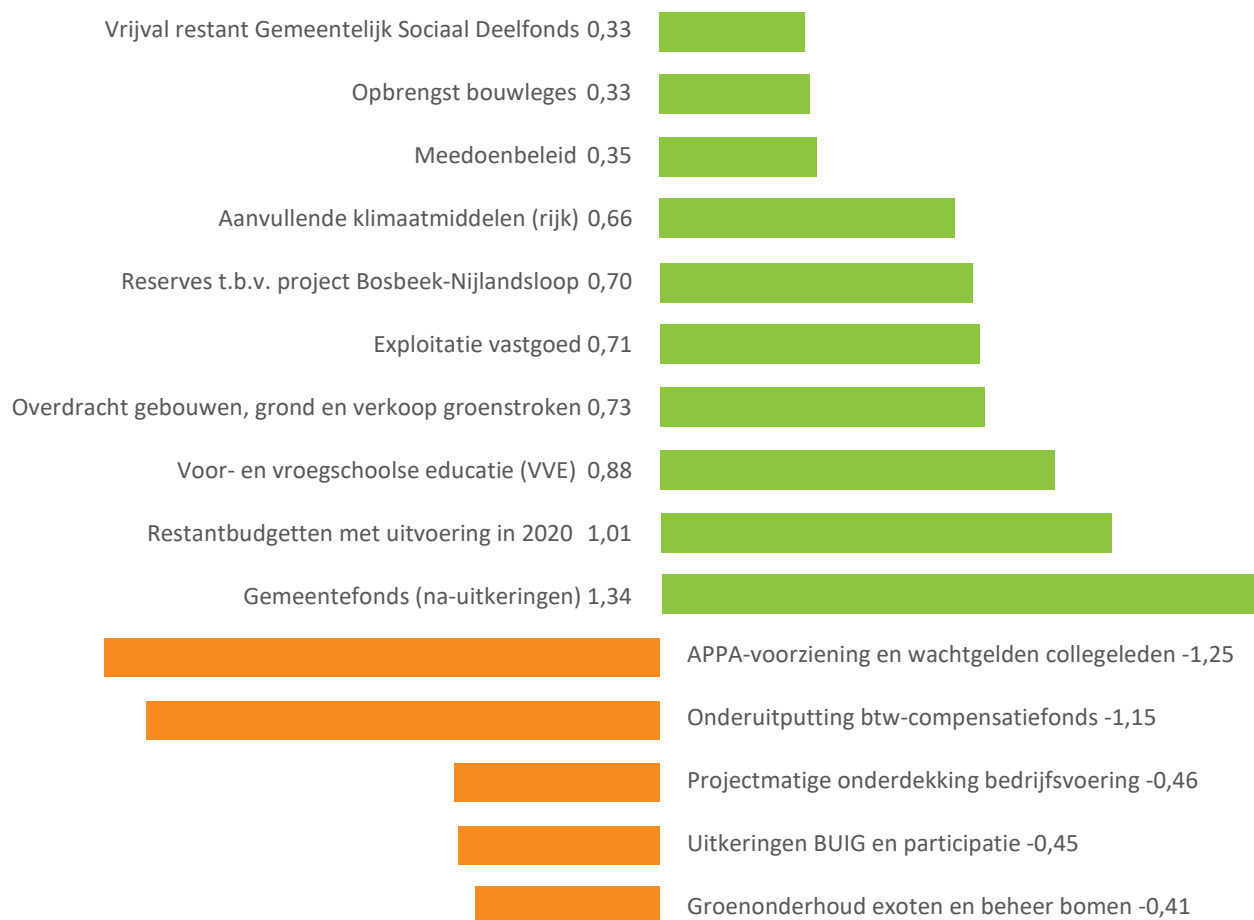
In 2019 was sprake van een daling van het aantal bijstandsgerechtigden en daarmee de uitkeringslasten. De BUIG-uitkering die ter dekking van deze lasten wordt ontvangen is in 2019 echter verder teruggebracht, waardoor in totaal een tekort is ontstaan op de BUIG. De lasten Wsw zijn in 2019 hoger geweest, omdat de rijksvergoeding sneller afloopt dan het aantal Wsw-ers. Als gevolg van een geschil van Alescon met de Belastingdienst over de periode 2013-2018 was sprake van een extra last. In de realisatie van de taakstelling door samenvoeging van WPDA en Alescon-Noord (efficiencyvoordelen) is vertraging ontstaan. Het bewaar dat in 2016 tegen de BUIG is aangetekend is in april 2020 gegrond verklaard. De BUIG-uitkering 2016 is herrekend en hoger vastgesteld. De nabetaling is in deze jaarrekening verwerkt.

Extra kosten groenonderhoud exoten en beheer bomen, € 0,4 miljoen N

Er zijn meer kosten gemaakt bij de bestrijding van de eikenprocessierups, er was sprake van schade door droogte, stijgende kosten van aannemers en meerkosten in de detachering van de groep Alescon en moesten er op grond van de boomveiligheidscontrole extra bomen gesnoeid worden.

Grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting

(bedragen in € x 1 miljoen)

Grondexploitatie

De opbrengsten uit grondverkoop bedragen € 5,5 miljoen. In de jaarrekening heeft dit echter geen direct effect op het resultaat aangezien de productiekosten (bouw- en woonrijp maken en planontwikkeling) en verkoopopbrengsten per saldo worden gemuteerd op de boekwaarde.

Op de complexen Oostergoo, Hoekbree, Peelerpark en Kloosterveen 2012 heeft tussentijdse winstneming plaatsgevonden van in totaal € 1,4 miljoen. Deze tussentijdse winstneming is bepaald volgens de methode percentage of completion (POC) die sinds een aantal jaren door de BBV-regelgeving verplicht is gesteld. Hierbij wordt bij een voordelig resultaat naar rato van gerealiseerde kosten en opbrengsten, onder aftrek van een risicobedrag, tussentijds winst genomen, ongeacht de boekwaarde. Deze methode van winstneming is meer risicovol. De boekwaarde kan als gevolg van deze tussentijdse winstneming nadelig worden. Zonder deze BBV-wijziging zou de winstneming lager zijn geweest.

Het complex Talmastraat is in 2019 afgesloten met een nadelig resultaat van € 0,4 miljoen, hiervoor was eerder volledig een voorziening getroffen.

De voorziening correctie voorraadwaarde is verhoogd met € 0,2 miljoen. Enerzijds als gevolg van het jaarlijks verhogen naar uiteindelijk de eindwaarde van nadelige exploitaties, anderzijds was sprake van een verbetering op het complex Veemarktterrein en vrijval op de voorziening Talmastraat.

Het jaarresultaat voor bestemming bedraagt € 1,2 miljoen voordelig. Met de vaststelling van de jaarrekening wordt het resultaat overeenkomstig de financiële grondslagen verrekend met de betreffende bestemmingsreserves binnen het grondbedrijf. Aangezien de weerstandsreserve met € 0,1 miljoen toeneemt, bedraagt de toevoeging aan de algemene reserve grondexploitaties € 1,1 miljoen.

Bovenstaande wordt geconsolideerd op het beleidsproduct bouwgrondexploitatie, conform de voorschriften in de BBV. Als gevolg van de verrekening met de grondbedrijfreserves is geen sprake van effect op het rekeningresultaat van de algemene dienst. Voor een toelichting op het verloop van de grondexploitatie verwijzen wij naar de paragraaf Grondbeleid.

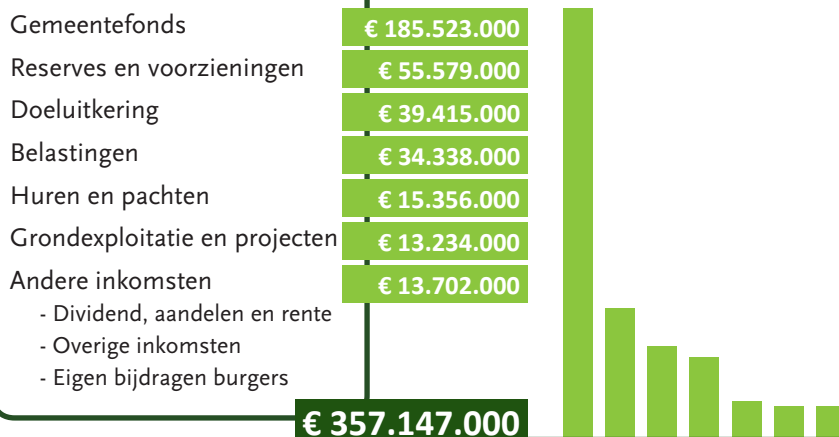
Afwijkingen ten opzichte van de voortgangsrapportage

In de loop van 2019 is in de uitvoering van het beleid en de begroting een positief financieel resultaat ontstaan van € 3,4 miljoen. Het geprognosticeerde resultaat in de voortgangsrapportage bedroeg € 1,2 miljoen nadelig (voor bestemming). De budgetoverheveling werd in de voortgangsrapportage ingeschat op € 0,9 miljoen en is uitgekomen op € 1,0 miljoen.

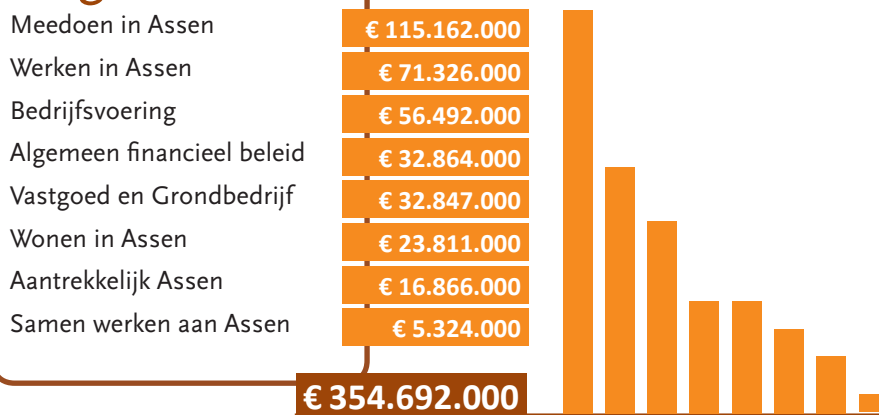
Rekening houdend met de voorgestelde resultaatbestemming is sprake van een € 3,1 miljoen hoger resultaat als voorzien was bij de afgegeven eindejaarsprognose in de voortgangsrapportage met grotendeels incidentele oorzaken. In de afzonderlijke programma's worden de belangrijkste afwijkingen nader toegelicht.

Analyse rekeningresultaat t.o.v. de begroting en prognose voortgangsrapportage (bedragen x € 1.000)			
Onderwerp	Afwijking ten opzichte van begroting		
	Prognose voortgangsrapportage	Resultaat jaarrekening	Vershil JR - VGR
Exploitatieresultaat	-1.215	3.351	4.566
Voorstel resultaatbestemming:			
- budgetoverheveling naar 2020	-948	-1.008	-60
- aanvullende klimaatmiddelen overhevelen naar 2020	0	-664	-664
- storting gereserveerde middelen Bosbeek-Nijlandsloop in amortisatiereserve	0	-699	-699
Rekeningresultaat na resultaatbestemming	-2.163	980	3.143

inkomsten

uitgaven

resultaat

+ € 2.455.000

Resultaatbestemming 2019

Het resultaat van de jaarrekening 2019, rekening houdend met de op grond van aanvaard beleid en besluitvorming vastliggende stortingen en onttrekkingen aan reserves, bedraagt in totaal € 2,5 miljoen voordelig.

Resultaatbestemming 2019		(bedragen x € 1.000)
Omschrijving		bedrag
Saldo van baten en lasten 2019		-18.490
Stortingen en onttrekkingen aan reserves conform besluitvorming en aanvaard beleid		20.944
Gerealiseerde resultaat 2019		2.454
Storting in de reserve jaarovergang 2019-2020		-1.008
Van het rijk ontvangen aanvullende klimaatmiddelen overhevelen naar 2020		-664
Storting gereserveerde middelen Bosbeek-Nijlandsloup in amortisatiereserve		-699
Resultaat 2019 na voorstel resultaatbestemming		84

Vorming reserve jaarovergang 2019-2020

Met uw raad is afgesproken om de niet bestede budgetten eerst te laten vrijvallen ten gunste van het resultaat. Vervolgens hebben wij geïnventariseerd welke van die budgetten in 2020 beschikbaar moeten blijven. Wij zijn daarbij uitgekomen op een bedrag van afgerond € 1,0 miljoen. Over de uitkomsten van de inventarisatie en de aard en omvang van de daarin opgenomen (restant)budgetten hebben wij uw raad in het herstelplan dat op 23 april 2020 is vastgesteld geïnformeerd. Ten laste van het rekeningresultaat 2019 zal voor een bedrag van € 1,0 miljoen de 'reserve jaarovergang 2019-2020' worden gevormd. Dit is conform de afspraken in de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Van het Rijk ontvangen aanvullende klimaatmiddelen overhevelen naar 2020

Middels de decembercirculaire heeft het Rijk eind 2019 aanvullende klimaatmiddelen beschikbaar gesteld. Deze extra middelen zijn bestemd voor de transitievisie warmte ad € 202.000), procesgeld aardgasvrije wijk ad € 410.000 en een energieloket ad € 51.500. Deze middelen zijn nog in 2019 ontvangen, maar de uitvoering zal plaatsvinden in 2020. Voorgesteld wordt deze middelen, totaalbedrag € 663.500, via de algemene reserve weer in 2020 ter beschikking te stellen voor de hiermee beoogde doelen.

Storting middelen Bosbeek-Nijlandsloup in amortisatiereserve

Het project Bosbeek-Nijlandsloup is in 2019 afgerond. Onderdeel van de dekking van dit project was de inzet van de reserves groenontwikkeling en verkeersmaatregelen (raadsbesluit 21 mei 2015). Door de sindsdien gewijzigde BBV-regelgeving is het niet meer mogelijk reserves direct in te zetten als dekking voor een investering. Om de betreffende reserves conform het raadsbesluit in te kunnen zetten voor dit project is de vorming van een amortisatiereserve noodzakelijk. Deze amortisatiereserve kan ingezet worden ter afdekking van de toekomstige kapitaallasten. Vanuit de reserve groenontwikkeling is hiertoe € 449.000 ten gunste van het resultaat 2019 gebracht en vanuit de reserve verkeersmaatregelen € 250.000. Voorgesteld wordt van het totaalbedrag ad € 699.000 de amortisatiereserve Bosbeek-Nijlandsloup te vormen en deze in te zetten voor (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van het project Bosbeek-Nijlandsloup.

Resterend resultaat

Het resterende overschot ad € 84.000 wordt conform de afspraken ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Programmaverantwoording

1. Wonen in Assen
2. Werken in Assen
3. Meedoen in Assen
4. Aantrekkelijk Assen
5. Samen werken aan Assen
6. Bedrijfsvoering
7. Vastgoed en grondbedrijf
8. Algemeen financieel beleid

Programma 1. Wonen in Assen

Samenvatting

Het verslagjaar stond vooral in het teken van de voorbereiding van een aantal belangrijke beleidsstukken. Het vastgestelde programmaplan Omgevingswet beschrijft de doelen, ambities, inspanningen en middelen van de implementatie. De startnotities voor de Regionale Energietransitie en de Transitievisie warmte zijn belangrijke stappen op weg naar een energieneutrale gemeente. De oplevering van het woningmarktonderzoek vormt belangrijke input voor de te actualiseren Woonvisie.

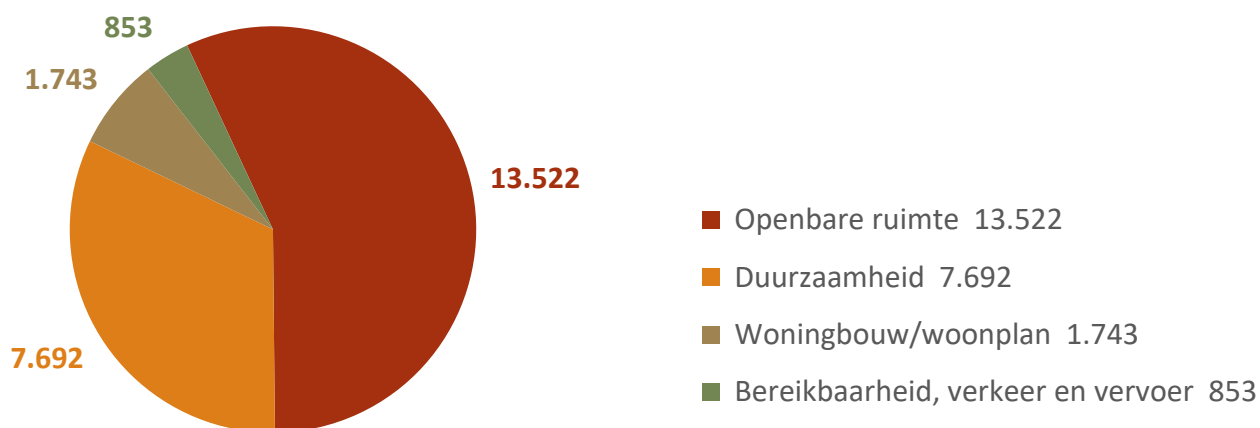
Natuurlijk zijn er ook resultaten geboekt in de uitvoering. Er zijn 531 nieuwe woningen opgeleverd en 160 woningen toegevoegd door transformatie. We hebben een begin gemaakt met het ontwikkelen van zonneparken en een pilot voor tiny houses. Er zijn startersleningen, zonneleningen en subsidies voor energiebesparing verstrekt.

En er is veel werk verricht om de stad op het afgesproken niveau te beheren en goed bereikbaar te houden. Projecten uit het uitvoeringsprogramma Mobiliteit hebben we daarbij ingezet om de fiets- en voetgangstructuur te verbeteren.

Highlights

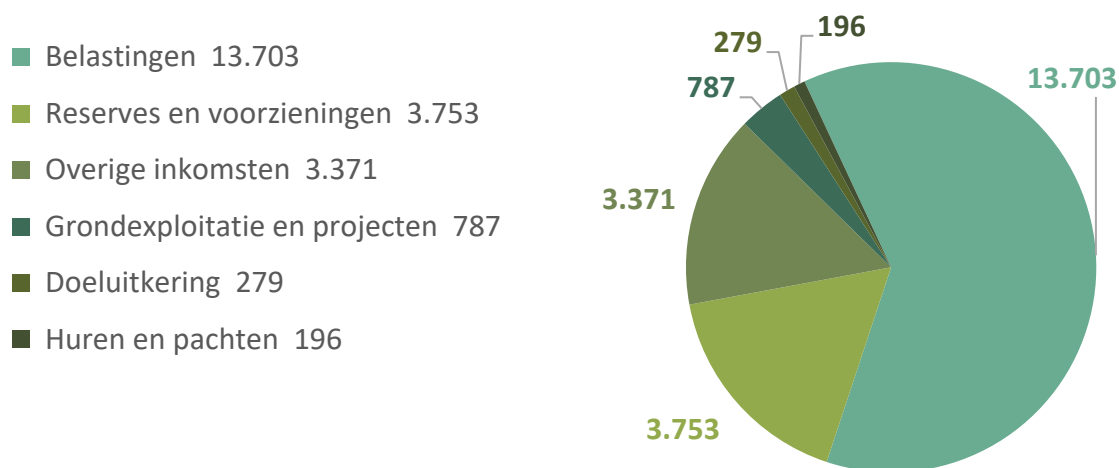
- Programmaplan Omgevingswet opgesteld.
- Prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties, onder andere 30% aandeel sociale huur bij nieuwbouw.
- Nieuwe elektrische voertuigen voor het wagenpark aangeschaft.
- Startnotities voor Regionale Energietransitie en voor Transitievisie warmte vastgesteld.
- Ontwikkeling gestart van drie zonneparken.

Verdeling van lasten en baten programma Wonen in Assen

Lasten € 23,8 miljoen

Baten € 22,1 miljoen

[bedragen in grafieken en legenda's x € 1.000]

0 Omgevingsvisie en Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

De gemeente Assen werkt aan de implementatie van de nieuwe Omgevingswet, die op 1 januari 2021 van kracht gaat. De wet speelt in op de maatschappelijke behoefte om als initiatiefnemer makkelijker aan de slag te gaan met (bouw-) initiatieven in de openbare ruimte en deze ook te realiseren.

In het Programmaplan Omgevingswet)* heeft de gemeente Assen de vier hoofddoelen van de Omgevingswet omarmd:

1. Een inzichtelijker, eenvoudiger, transparanter en meer voorspelbaar omgevingsrecht.
2. Van een sectorale naar een samenhangende benadering (vanuit de leefomgeving).
3. Meer ruimte voor maatwerk.
4. Snellere en betere besluitvorming.

De invulling en aanscherping van de bedoelingen van de wet naar Assense keuzes en invulling gebeurt met participatietrajecten en afspraken met samenwerkingspartners.

)*: vastgesteld in Raadsvergadering van 11 april 2019; gebaseerd op bestuursakkoord 2018-2022 'Samen duurzaam verder', het verhaal van Assen en de landelijke omgevingswetdoelen.

We willen een efficiënter en effectiever proces voor het aanvragen en verlenen van bouwvergunningen, met minder bureaucratie en meer duidelijkheid voor onze inwoners. Daarbij willen we de rol van het welstandstoezicht heroverwegen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Omgevingswet algemeen

In 2019 is de Omgevingswet in de steigers gezet met een programmaplan met daarin de doelen, ambities, inspanningen en middelen, met uitzondering van technische ICT-kosten en beheer. Daarnaast is een provinciale samenwerking met alle 21 samenwerkingspartners opgezet.

Omgevingsvisie

De eerste twee hoofdstukken van de visie zijn opgeleverd: de biografie van Assen en de staat van Assen, alsmede een plan van aanpak om in 2020 de visie gereed te hebben.

Conform de huidige policy (per traject een ambtelijk voorstel hoe met participatie om te gaan) is voor de Omgevingsvisie een voorstel in cmt, college en raad (13-06-2019) geweest. Het traject bestaat uit interne (ambtelijk en bestuurlijk) en externe (deskundigen en inwoners) betrokkenheid. Variërend van interne ambtelijke sessies, college-2-daagse tot deskundigheidstafels, rondetafel-gesprekken en een stadscongres.

Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Een adviesbureau heeft verkend welke verplichtingen de Omgevingswet op digitaal gebied met zich meebrengt. Op basis daarvan is een plan van aanpak gemaakt om in 2021 klaar te zijn voor de Omgevingswet.

Vanuit het Rijk zouden dit jaar de aansluitingen worden opgeleverd, maar dit is niet gerealiseerd en op korte termijn wordt dit ook niet verwacht. De vraag is of de invoering daarmee in gevaar komt.

Actualiseren bestemmingsplannen

We hebben de bestemmingsplannen niet geactualiseerd en vooral voorrang gegeven aan het faciliteren van ruimtelijke initiatieven van derden.

Vergunningverlening efficiënter

We hebben de snelservicemodule (BLITSS) geïmplementeerd waarmee inwoners vanaf 1 januari 2020 zelf kleine vergunningen digitaal kunnen afhandelen.

Het proces van vergunningen afhandelen is aangepast, waardoor eenvoudige vergunningen meestal binnen vier weken verleend worden.

Heroverweging van welstandstoezicht heeft niet plaatsgevonden. Dit wordt meegenomen in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie.

1 Woningbouw en woonplan

Wat willen we bereiken?

Assen moet een plek zijn waar het fijn is om te wonen. Met voldoende betaalbare woningen voor alle leeftijden en beurzen. In aantrekkelijke, goed onderhouden wijken en in een levendige, groene binnenstad.

Het behoud van de kwaliteit van de bestaande stad is de basisopgave volgens de Woonvisie 2016. Borgen en waar mogelijk verbeteren van die kwaliteit voor de toekomst is onze ambitie.

We stemmen de woonvraag en het woningaanbod op elkaar af, onderzoeken de wensen naar nieuwe woonvormen en bevorderen dat Assenaren een passende woning kunnen vinden.

We willen meer verschillende soorten woningen toestaan en hier heel flexibel mee omgaan.

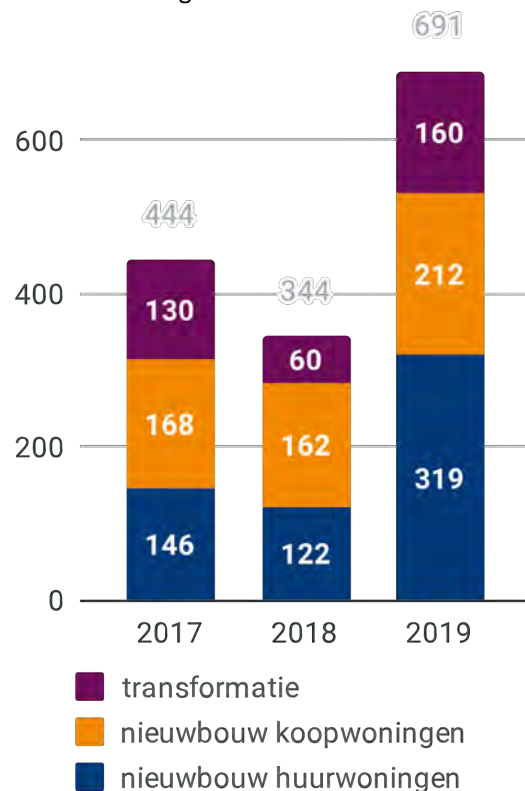
Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Woonvisie actueel en afgestemd op vraag

De oplevering van het woningmarktonderzoek Assen 2019, de basis voor de aanstaande actualisatie van de Woonvisie, is vertraagd, doordat de woonwensenquête vanwege onvoldoende respons moest worden herhaald. In het onderzoek wordt ook aandacht besteed aan nieuwe woonvormen. Het onderzoek vormt belangrijke input voor de actualisatie van de Woonvisie.

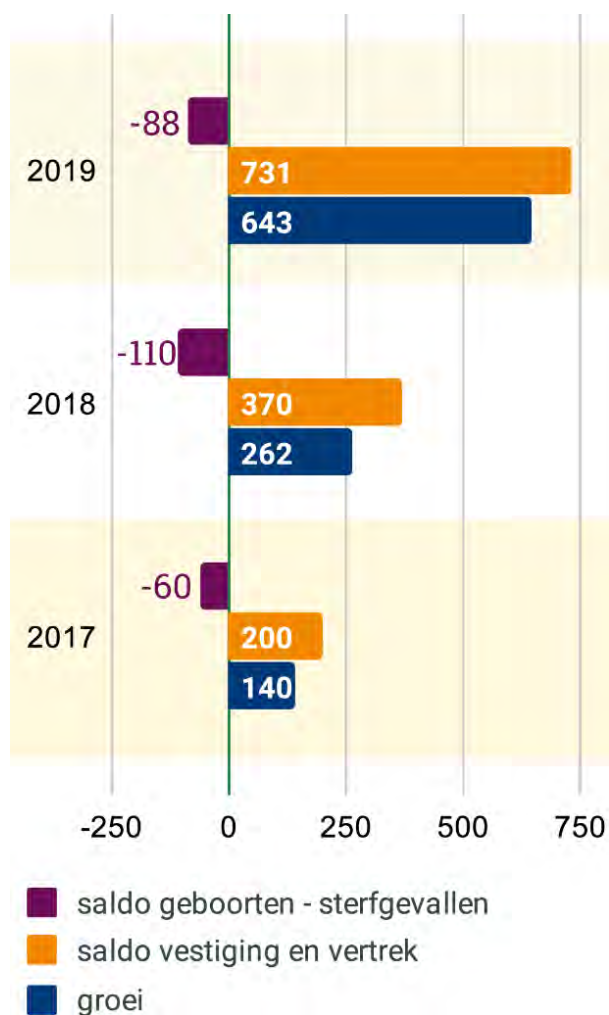
Woningbouw

Het afgelopen jaar werden 691 woningen aan de Assense woningvoorraad toegevoegd. Er werden 80 woningen gesloopt, waaronder 60 sociale huurwoningen van Actium in verband met herstructureringsactiviteiten.

Bevolkingsgroei

Er was in Assen opnieuw sprake van een bevolkingsgroei, die geheel te danken was aan een positief saldo van vestiging en vertrek. Het aantal inwoners van Assen is met 646 personen toegenomen van 67.954 ultimo 2018 tot 68.600 ultimo 2019. Het AZC had daar met per saldo +306 personen een groot aandeel in.

Prestatieafspraken corporaties

Er zijn prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties Actium, Omnia, Woonconcept, Woonservice en Woonzorg NL en hun huurdersorganisaties. Woningcorporatie Mooiland heeft haar woningbezit in Assen in 2019 overgedragen aan collega-corporaties Actium en Woonservice.

De belangrijkste afspraken zijn:

- De gemeente en de corporaties zoeken naar aanleiding van de gestegen bouwkosten gezamenlijk naar mogelijkheden om sociale woningbouw (financieel) mogelijk te maken. (afspraken Actium en MEVM)
- De gemeente en de corporaties zoeken gezamenlijk naar potentiële ontwikkellocaties voor sociale woningbouw om tot volledige invulling van de uitbreidingsopgave te komen. (afspraken Actium en MEVM)
- De gemeente zet in op realisatie van sociale huurwoningen bij nieuwe woningbouwinitiatieven, waarbij een aandeel van tenminste 30 % sociale huur het uitgangspunt is. (afspraken Actium en MEVM)
- Zodra de mogelijkheden voor tijdelijke huurverlaging en –bevrozing wettelijk zijn geregeld, zullen de woningcorporaties hun huurders hierover actief informeren.

Tekort sociale huurwoningen

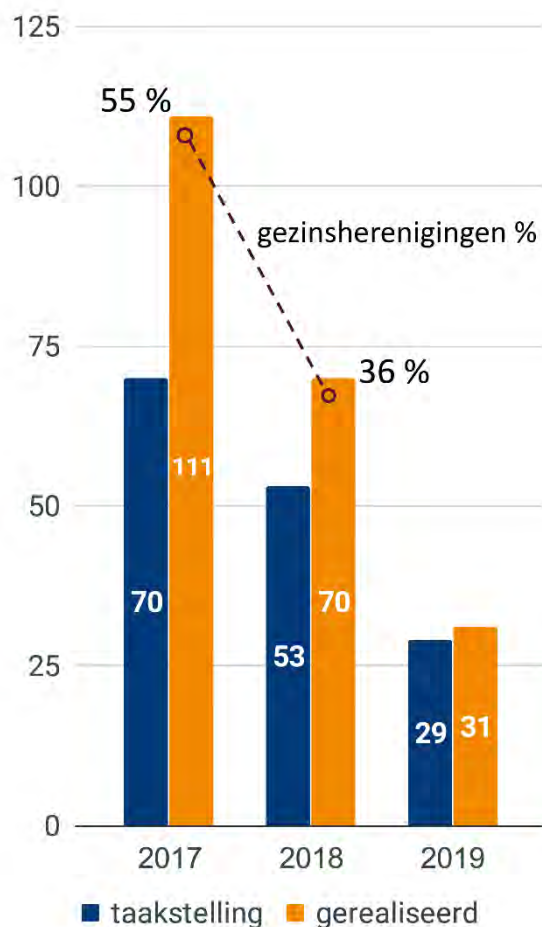
Door woningcorporatie Actium werden enerzijds 222 sociale huurwoningen toegevoegd door nieuwbouw, anderzijds zijn ook 60 woningen gesloopt en 30 woningen verkocht. Actium voegde dus 132 sociale huurwoningen toe.

Door particuliere verhuurders werden 110 woningen met een sociale huurprijs toegevoegd, met name door transformatie van bestaande (kantoor)panden.

In totaal werden dus 242 woningen met een sociale huurprijs aan de voorraad toegevoegd. Daarmee werd het tekort aan sociale huurwoningen deels ingelopen.

Huisvesting statushouders

Assen en Tynaarlo waren de enige gemeenten in Drenthe die hun taakstelling hebben gerealiseerd.

Pilot locaties Tiny houses

Een discussienota is aan de raad aangeboden: voorgesteld is om een pilot voor tiny houses aan de Witterhoofdweg en op het bedrijventerrein de Groene Dijk te starten, op basis waarvan een ontwikkelproces van co-creatie kan worden ingezet samen met initiatiefnemers. De geïnteresseerde inwoners zijn uitgenodigd om in januari 2020 de informatieavond bij te wonen.

Starters- en Verzilverleningen

Er werden 21 startersleningen aangevraagd en toegekend. Er werd één verzilverlening aangevraagd en toegekend.

Woningbouwprojecten

In de paragraaf Grondzaken wordt verslag gedaan van de verschillende woningbouwprojecten, zoals Kloosterakker en Havenkwartier.

Acmesa-terrein

In 2019 hebben we samen met marktpartijen gewerkt aan een nieuw stedenbouwkundig plan voor het Acmesa-terrein (Oranjebuurt). Dit terrein op de hoek van de Overcingellaan en de Rolderstraat ligt sinds de sloop van de voormalige melkfabriek in 2007-2008 braak. De planvorming gaat uit van woningbouw met verschillende woningtypen om daarmee ruimte te bieden voor een brede doelgroep.

Bouwvergunningen en leges

Er zijn 435 omgevingsvergunningen verleend. De legesopbrengsten zijn conform de prognose.

Stadsbouwmeester

Mede door discussie over financiële dekking van de stadsbouwmeester versus begroting 2020 en de bezuinigingsopgave, heeft er geen besluitvorming plaatsgevonden.

PAS en PFAS

We zijn geconfronteerd met nieuwe regelgeving met betrekking tot stikstof en PFAS. Nieuwe vergunningen kunnen alleen verstrekt worden als kan worden aangetoond dat de hoeveelheid stikstof (stikstofdepositie) op Natura 2000-habitats niet toeneemt.

PFAS

Voor werken waarin grondverzet plaatsvindt moet voor grond die wordt verplaatst eerst worden aangetoond dat deze niet verontreinigd is met PFAS. Beide ontwikkelingen hebben vooral voor vertraging gezorgd, en ook geleid tot extra kosten ad € 150.000 en ureninzet. Ook het aanbesteden van nieuwe projecten is hierdoor vertraagd. De risico's voor de bedrijfsvoering zijn vroegtijdig onderkend.

2 Openbare Ruimte

Wat willen we bereiken?

De komende vier jaar willen wij onze inwoners nog beter betrekken bij veranderingen in onze stad. Daarom gaan we aan de slag met de inwoners van Assen en de maatschappelijke partijen, die willen samenwerken met Mijn Buurt Assen.

We koesteren de ambitie om de deskundigheid en kwaliteit (stadsecologie) van het beheer van de gemeentelijke bossen en natuurterreinen te verbeteren en brengen daarvoor alle mogelijkheden in kaart. Voor het beheer van groen en landschap zoeken we de samenwerking met bedrijven en particulieren die actief zijn op het gebied van bos- en natuurbeheer, waaronder het Drents Landschap.

We vinden bewustwording over natuur, voedsel en groen vanaf jonge leeftijd van belang. Dit bereiken we door educatie en informatie en het meedenken over bijvoorbeeld stadslandbouwprojecten.

We streven naar een doelmatig ingerichte en verzorgde openbare ruimte. Dit levert een grote bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de stad.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Enkeerdbrug

De vervanging van de Enkeerdbrug is vertraagd. Bij de aanbesteding bleken de inschrijvingen voor een aangepast ontwerp hoger dan de oorspronkelijke raming. We hebben daarom de aanbesteding opgeschort. De raad heeft extra krediet beschikbaar gesteld en vervolgens is het vervangen van de Enkeerdbrug aan de laagste inschrijver gegund.

Ambitie, deskundigheid en kwaliteit bos en natuur

In 2019 is de subsidieregeling gepubliceerd voor de regie op het beheer van bos en natuurterreinen. Deze aanbesteding is gegund aan Het Drents Landschap. De voorbereiding van de werkzaamheden en programmering van het Duurzaamheidscentrum Assen (DCA) zijn gestart. Vanaf 2020 zullen de eerste beheeractiviteiten worden uitgevoerd.

Investing educatieve Stadsboerderij Asserbos

In het educatieprogramma van het Duurzaamheidscentrum is het thema voedsel aanvullend opgenomen met een eigen lespakket. Natuur en groen zaten daar met lessen al in en zijn ook in 2019 zeer goed bezocht.

Daarnaast is via het plan Stadsboerderij in 2019 gewerkt aan het meer zichtbaar maken van de thema's natuur, voedsel en groen in en om de kinderboerderij.

Verzorgde openbare ruimte

De stad is beheerd op het vastgestelde beheerniveau.

Begraven in Assen blijft betaalbaar.

Bij het groenonderhoud willen we meer biodiversiteit bereiken.

We zorgen voor een aantrekkelijke woonomgeving met minder zwerfvuil. We doen dit onder andere door bewustwording bij inwoners.

We willen een herijking van de monumentale bomen en groenstroken in de stad. Daarna bekijken we de mogelijkheden van deregulering in het kapvergunningenbeleid.

Begraven in Assen blijft betaalbaar

De nieuwe tarieven voor begraven zijn vastgesteld. Bovengronds begraven en begraven in een meer natuurlijke omgeving zijn gerealiseerd.

We hebben de mogelijkheden rondom het verbeteren van de entree, het gastheerschap en het uitgeven van graven voor een lange(re) termijn verkend.

Biodiversiteit

Gemeente Assen heeft zich aangesloten bij het Drents bermberaad. Deze samenwerking tussen Drentse gemeenten, waterschappen, provincie en andere organisaties heeft als doel om meer biodiversiteit in bermen te realiseren.

We zijn gestart met experimenten van gefaseerd maaien (sinusbeheer). Hierdoor blijven bijvoorbeeld schuil- en voedingsplekken beschikbaar voor insecten.

Bij de renovatie van groenvakken besteden we in het beplantingsplan extra aandacht aan biodiversiteit door bij de soortenkeuze rekening te houden met onder andere bloeitijd en aantrekkingskracht voor insecten.

Afval scheiden in de openbare ruimte

Na het stationsplein zijn ook in het Asserbos nieuwe prullenbakken geplaatst, waardoor ook daar afvalscheiding in de openbare ruimte mogelijk is.

Monumentale bomen

Het herijkingsonderzoek van de monumentale bomen is vanwege tijdgebrek nog niet uitgevoerd.

3 Bereikbaarheid, verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

Wij willen een bereikbare stad voor alle modaliteiten.

We leggen de nadruk op een goede bereikbaarheid voor de fiets, met comfortabele routes van en naar de binnenstad en tussen de wijken onderling, met meer stallingsmogelijkheden en met de aanleg van de doorfietsroute Assen - Groningen.

Wij willen een bereikbare, duurzame stad. De CO₂-uitstoot van het gemotoriseerde verkeer moet worden teruggedrongen.

We willen dat verkeersregels in de (binnen)stad worden nageleefd.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Assen is een goed bereikbare stad voor alle modaliteiten. Met de realisatie van de FlorijnAs is de ontsluiting van vooral het oostelijke deel van Assen verbeterd. In het uitvoeringsprogramma Mobiliteit is gestart met projecten die de fiets- en voetgangersinfrastructuur verbeteren.

We werken samen met andere overheden in Noord-Nederland aan het op orde brengen van de verkeersdata. Het doel hierbij is om de weggebruiker, via providers, actuele informatie te verstrekken over de situatie op de weg en het parkeren.

Aanleg doorfietsroute Assen-Groningen

We hebben bijeenkomsten georganiseerd over het voorlopig ontwerp van de doorfietsroute Assen – Groningen ter voorbereiding van de (financiële) besluitvorming in 2020.

Op 26 november hebben we in het kader van het uitvoeringsprogramma mobiliteit een informatiebijeenkomst gehouden over de te verbeteren fietsinfrastructuur.

Elektrisch rijden

Assen is één van de deelnemers aan het 1000-laadpalenplan in Groningen en Drenthe, waarbij elektrisch rijden wordt gestimuleerd door hiervoor laadvoorzieningen te realiseren.

De gemeente heeft het wagenpark het afgelopen jaar uitgebreid met elektrisch aangedreven voertuigen.

Cameratoezicht

In het kader van het uitvoeringsprogramma mobiliteit is het onderzoek opgestart om het cameratoezicht op de venstertijden verder uit te werken.

Wij willen een voor iedereen toegankelijke (binnen)stad.

Wij willen een verkeersveilige stad.

Wij willen met het thema mobiliteit ook de ambities op het gebied van gezondheid ondersteunen.

Cityline

Buiten lijn 1 en de doorgaande buslijnen is er in de wijken is geen openbaar busvervoer. Met de Cityline, formeel gezien geen openbaar vervoer, faciliteren we vooral mensen uit de wijken, die geen eigen vervoersmogelijkheden hebben. Zevenhonderdvijftig reizigers maken wekelijks gebruik van de Cityline.

De Cityline vermelden in OV9292 levert geen financiële meerwaarde op.

Voor het verbeteren van de toegankelijkheid van de binnenstad hebben we advies gevraagd aan Visio en aan Projectbureau toegankelijkheid. Deze adviezen worden gebruikt in de toekomstige ontwerpen van de binnenstad (bijvoorbeeld Koopmansplein en Gedempte Singel).

Verkeersveiligheid

Met de provincie Drenthe en de Drentse gemeentes zijn we gestart met opstellen van een strategisch plan verkeersveiligheid Drenthe.

Gezond mobiel

Met de realisatie van deelprojecten uit het uitvoeringsprogramma Mobiliteit is de infrastructuur voor fietsers en voetgangers verbeterd. Door meer te fietsen of te lopen kan een bijdrage worden geleverd aan een gezondere samenleving.

Wij streven ernaar onze positie als aandeelhouder van Groningen Airport Eelde af te bouwen.

We zetten de samenwerking binnen het verband van de regiovisie Groningen - Assen voort. In de regio Groningen - Assen wordt het programma Bereikbaarheid onveranderd voortgezet.

In het kader van het SNN-programma Slimme Duurzame Mobiliteiten wordt intensief gewerkt aan slimme en schone vervoers- en transportsystemen.

Afbouwen aandeelhouderschap Groningen Airport Eelde (GAE)

Het exploitatietekort bedroeg € 255.551, ruim € 20.000 meer dan begroot. Het exploitatietekort wordt ten laste van het eigen vermogen van de luchthaven gebracht.

Eind 2019 heeft de Raad van Commissarissen (RvC) aangekondigd op korte termijn met een tussenrapportage te komen, waarin hij zijn bevindingen sinds zijn aantreden in maart 2019 met de aandeelhouders wil delen. De omgeving van GAE is (sterk) in verandering, waarbij onduidelijkheid bestaat over: de verwachte Luchtvaartnota 2020-2050, de gevolgen van de uitspraken van de commissie Remkes inzake het stikstofbeleid, de gewenste groei van Schiphol Airport en de opening van Lelystad Airport. De RvC heeft aangekondigd dat een herijking van het investeringsscenario 'Internationale Toegangspoort van het Noorden' wenselijk is.

In het najaar heeft de directeur, de heer Van der Kreeke, aangegeven bij GAE te vertrekken. Eind 2019 is de heer Schmeink benoemd als interim directeur.

Regiovisie Groningen – Assen (RGA)

Voor de Regio Groningen Assen (RGA) blijft bereikbaarheid, vooral voor de fiets en het openbaar vervoer, één van de belangrijkste thema's. In 2019 is gestart met het actualiseren van de mobiliteitsstrategie voor de RGA. De vorige strategie werd nog sterk bepaald door de gevolgen van de economische crisis.

Slim en groen onderweg

In 2019 is in het kader van het SNN-programma Slimme Duurzame Mobiliteit (ook wel slim en groen onderweg genoemd) gewerkt aan het uitwerken van de thema's in diverse projectplannen. Voorbeelden hiervan zijn de schone bevoorrading van de binnenstad, de nieuwe generatie verkeerslichten en de verduurzaming van ons wagenpark.

4 Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

We zetten vooral in op het besparen en opwekken van energie. Dit moet in 2040 leiden tot een energieneutraal gebouwde omgeving Assen en in 2030 tot een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie.

We willen een ambitieuze, groene gemeente zijn, die duurzaam ontwikkelt en bouwt, en actief de toepassing van onder andere zonne-energie stimuleert.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Regionale Energie Strategie (RES)

De RES-Drenthe laat zien hoe de Drentse overheden willen bijdragen aan de nationale opgave voor de productie van hernieuwbare elektriciteit op land, de warmte-opgave van de gebouwde omgeving en de infrastructuur die daarvoor nodig is. De startnotitie RES is op 12 september 2019 vastgesteld. Vervolgens is gewerkt aan de totstandkoming van de concept-RES.

Transitievisie warmte

In september 2019 is de startnotitie vastgesteld, waarin de stappen zijn aangegeven om te komen tot een transitievisie warmte. Deze visie geeft het tijdspad weer waarop de verschillende wijken in Assen aardgasvrij gemaakt worden richting 2050, met het oog op het CO₂-arm maken van de gebouwde omgeving. In december is een sprintsessie georganiseerd om de eerste kansen voor de warmtetransitie op wijkniveau in beeld te krijgen. De opbrengst is zeer waardevol voor de verdere uitwerking van de transitievisie.

Zonneparken

Er zijn drie projecten uit fase 1 van het Beleidskader Zon gestart met de ontwikkeling: Assen-Zuid, zandwinplas Ubbena en De Lichtkiem. De laatste is inmiddels aangesloten op het netwerk. Het zonnepark Assen-Zuid wordt ontwikkeld als eerste Energietuin van Nederland waar het opwekken van hernieuwbare energie samengaat met natuurontwikkeling, wandelen, spelen en leren. Er is een adviesgroep gevormd die meedenkt over (nieuwe) zonneparken.

In 2019 is gestart met een verkenning van de ruimtelijke mogelijkheden van zonneparken op agrarische percelen.

Energiebesparing en decentrale opwekking van energie is gericht op kwaliteitsverbetering van woningen en het betaalbaar houden van de totale woonlasten.

Zon op daken

Het aantal zonnepanelen op woningen in Assen is hoger dan het landelijk gemiddelde. Het realiseren van kleinschalige zonnedaken wordt verder gestimuleerd met onder andere de gemeentelijke korting van € 250 op energieadviezen. . In 2019 hebben ruim 120 inwoners een energieadvies aangevraagd.

Zonneleningen

De zonnelening is in 2019 eenmalig verlengd, waarbij het beschikbare budget voor Assen in april 2019 al was benut. De zonnelening is succesvol geweest. Sinds de start hebben woningeigenaren uit Assen leningen afgesloten voor in totaal zo'n € 4 miljoen (bijdrage gemeente: € 2 miljoen). Dit heeft het plaatsen van zonnepanelen en daarmee het zelf opwekken van energie door huishoudens een sterke impuls gegeven.

Voorlichting over energiebesparing: het Drents Energieloket (DEL)

In 2019 was er een toename van het aantal inwoners van Assen wat gebruik heeft gemaakt van adviezen van het Drents energieloket over de mogelijkheden voor energiebesparing.

In het kader van de jaarlijks terugkerende Drentse wintercampagne, is in Assen één van de acht 'Duurzaam *up date*' georganiseerd. De campagne gaat over het moderniseren van de woning door het terugbrengen en/of vergroenen van het energieverbruik in huis.

Eind 2019 is collectief met de andere Drentse gemeenten een Rijkssubsidie RRE (Regeling Reductie Energieverbruik voor particuliere woningeigenaren) aangevraagd en toegewezen. De regio heeft daarmee € 2,7 miljoen om te besteden in 2020 aan het informeren en activeren van inwoners op het gebied van energiebesparing.

Met woningcorporaties is afgesproken dat ze hun huurders bewuster maken van energiebesparing en daarvoor doorverwijzen naar het energieloket.

Aardgasvrij bouwen: We hebben de ambitie om een bestaande wijk te transformeren naar een aardgasloze wijk

Duurzame energieopwekking is de zoekrichting voor nieuwe (vervangende) werkgelegenheid, ook in nieuwe onderwijsrichtingen en opleidingen in de stad.

Bij afval gaan we niet langer uit van afval, maar van grondstoffen die steeds beter hergebruikt kunnen worden.

Aardgasvrije wijk De Lariks

In de eerste helft van 2019 is het voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld en zijn verdere verkenningen uitgevoerd. In de tweede helft van het jaar is de communicatie met de wijkbewoners geïntensiveerd, een klankbordgroep gevormd en in december een informatiemarkt georganiseerd. Met partijen als Enexis, Actium en Mijn Buurt Assen wordt nauw samengewerkt. We hebben onderzoek gedaan naar de mogelijke alternatieven voor aardgas voor deze buurt en mogelijke financieringsmaatregelen.

Bedrijven

Met het project Drenthe 4.0 werkt een coalitie van overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen aan een ontwikkelperspectief voor de Drentse economie. Aanleiding zijn de gevolgen van het aardgasbesluit voor de arbeidsmarkt, bedrijven in de gasector en de energietransitie.

Vanuit de samenwerking met Ondernemend Assen, de Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) alliantie en Assen voor Assen worden ontmoetingen gecreëerd voor initiatieven op het gebied van duurzaamheid en MVO. Tevens worden samenwerkingsprojecten gefaciliteerd, gericht op thema's die bewegen tot een lokale duurzame economie, energiebesparing en duurzame opwekking bij bedrijven. Een voorbeeld is de eind 2019 gestarte pilot Zon-op-de-zaak. Dit is een samenwerking tussen de gemeente en lokale bedrijven om zonnedaken op bedrijfspanden te realiseren.

E-waste hergebruik

In mei hebben tien basisscholen in de E-waste race Assen met elkaar gestreden wie de meeste afgedankte apparaten kon inzamelen. In de nationale recycleweek in oktober is er 80 kuub extra e-waste ingeleverd op het milieupark. E-waste wordt voor 95% hergebruikt.

Ondanks de aantrekkende economie is de hoeveelheid restafval per inwoner per jaar met negen kilogram gedaald.

Indicatoren

Indicatoren				
omschrijving	peiljaar	Assen	Drenthe	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	2018	142	162	172
Hernieuwbare elektriciteit (%)	2018	8,5	Geen data	Geen data
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	2018	9	6,1	8,6

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording>

Peildatum dinsdag 28 januari 2020

Toelichting indicatoren

In 2018 is het grof huishoudelijk afval niet meegenomen in de bepaling van de omvang. Dit had volgens landelijke afspraken wel moeten, hiermee was de omvang in 2018 148 kg per inwoner.

In 2019 is de omvang gedaald met 9 kg per inwoner, waardoor de omvang van het huishoudelijk restafval 139 kg per inwoner is.

Financieel

Wonen in Assen		(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Woningbouw/woonplan	1.533	2.343	1.743	600
Openbare ruimte	13.360	13.756	13.452	303
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.136	1.720	853	867
Duurzaamheid	5.670	6.269	6.484	-215
Totaal lasten	21.699	24.088	22.532	1.556
Baten				
Woningbouw/woonplan	1.440	1.440	1.728	288
Openbare ruimte	7.924	8.268	8.895	627
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	185	185	196	11
Duurzaamheid	9.227	9.227	9.092	-135
Totaal baten	18.776	19.120	19.912	791
Totaal saldo van baten en lasten	-2.923	-4.968	-2.621	2.347
Mutaties in reserves				
Storting reserves	57	1.209	1.278	-69
Beschikking reserves	2.291	2.795	2.178	-618
Totaal Mutaties in reserves	2.234	1.586	899	-687
Resultaat	-689	-3.382	-1.721	1.660

Analyse afwijkingen programma Wonen in Assen tov de programmabegroting 2019					
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs-rapportage		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Woningbouw/woonplan					
Project omgevingswet , kosten derden, lagere onttrekking onvoorzien		380	V	400	V
Project Pfas loopt door in 2020	✓	0	-	107	V
Opbrengst bouwleges		462	V	333	V
Totaal Woningbouw/woonplan		842	V	840	V
Openbare ruimte					
Vrijval kapitaallasten ivm vertraging investeringen		227	V	238	V
Hogere opbrengst uit leges nutsvoorzieningen		100	V	96	V
Gladheidsbestrijding		50	V	70	V
Lagere onderhoudskosten civiele kunstwerken		300	V	45	V
Extra kosten groenonderhoud exoten en beheer bomen		-200	N	-410	N
Onderzoek monumentale bomen en groenstroken		0	-	20	V
Marktconsultatie paviljoen Baggelhuizen	✓	0	-	37	V
Rioolbeheer (na verrekening met voorziening)		0	-	-117	N
Hogere opbrengsten uit precario reclame-uitingen		0	-	50	V
Begraven		0	-	26	V
Totaal Openbare ruimte		477	V	55	V
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer					
Bijdrage uit reserve groenbeheer en verkeersmaatregelen tbv Bosbeek Nijlandsloop		0	-	699	V
Vrijval kapitaallasten doorfietsroute		100	V	100	V
Totaal Bereikbaarheid, verkeer en vervoer		100	V	799	V
Duurzaamheid					
Zonnepark fase 1 (verschuiving naar 2020, lagere onttrekking alg. reserve)		0	-	83	V
Zonnepark Assen-Zuid		620	V	0	-
Transitievisie Warmte		150	V	96	V
Ambtelijke ondersteuning voorzitterschap Themagroep Duurzaamheid G40		0	-	20	V
Restant middelen energietransitie		0	-	47	V
Huishoudelijk afval (na verrekening met voorziening), hogere verwerkingskosten		0	-	-237	N
Totaal Duurzaamheid		770	V	9	V

Analyse afwijkingen programma Wonen in Assen tov de programmabegroting 2019

Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs- rapporag		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Saldo overige afwijkingen programma Wonen in Assen		26	V	-43	N
Resultaat programma Wonen in Assen		2.215	V	1.660	V
Voorgestelde budgetoverhevelingen	✓	-150	N	-144	N
Voorstel resultaatbestemming		0	-	-699	N
Resultaat na budgetoverheveling en resultaatbestemming		2.065	V	817	V

Programma 2. Werken in Assen

Vrijwilligers Informatie Punt

Samenvatting

In Assen lopen we in grote lijnen gelijk op met het landelijk beeld ten aanzien van de uitvoering van de Participatiewet. Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is licht gedaald. De invlechting van Alescon-Noord in Werkplein Drentsche Aa is goed verlopen en inwoners die werkzaam zijn bij, of via iWerk zijn gedetacheerd hebben hier weinig van vernomen in de praktijk. Eind 2019 is de kadernota Werk, Inkomen, Meedoen door de raad vastgesteld en zijn we samen met onze samenwerkingspartners aan de slag met het geactualiseerde beleid.

Begin 2019 hebben we met bedrijfsleven, instellingen, inwoners en raad de Stadsmarketingambities uitgewerkt. Dit is de grondslag voor de profilering van Assen als aantrekkelijke woon-, leef-, werk-, ondernem- en verblijfstad.

In dialoog met de stad en het economisch speelveld hebben we gewerkt aan de nieuwe Economische Agenda, de notitie 'Contour Economische Agenda 2019-2023' is op basis daarvan uitgewerkt en besproken met de raad.

Door de bestuurswisseling voor het zomerreces en de vorming van de nieuwe coalitie later in het jaar is de besluitvorming over beide onderwerpen verschoven naar 2020.

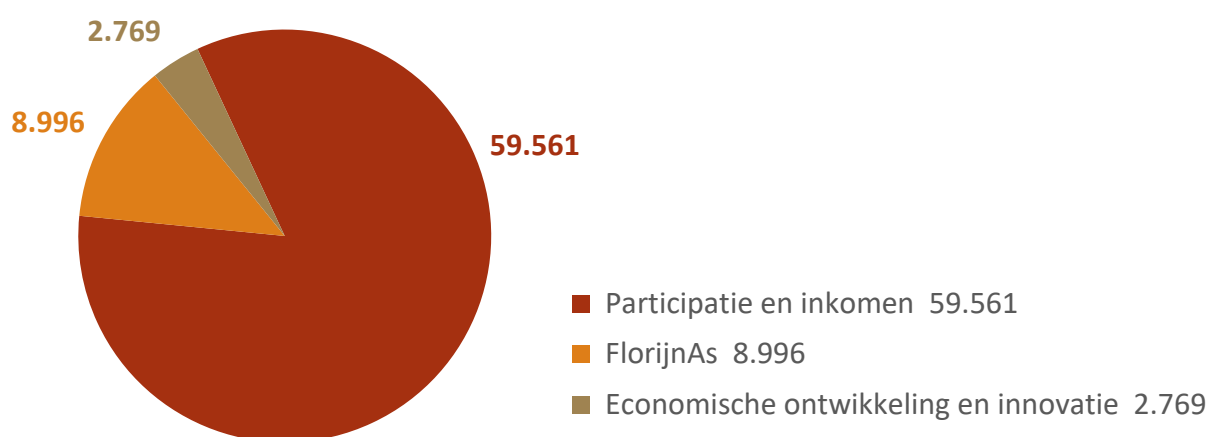
In samenwerking met het Drenthe College, Ondernemend Assen, provincie Drenthe en de Hanzehogeschool Groningen is de TechHub Assen gestart. Met de cofinanciering uit REP-middelen kunnen deze partijen de TechHub voor Assen en de regio ontwikkelen tot het ecosysteem voor innovatie, kennisontwikkeling en techniekopleidingen.

Eind 2019 zijn resterende rijksmiddelen uit het ruimtelijk economisch programma (REP) ad € 6,75 miljoen beschikbaar gesteld als cofinanciering voor de projecten: Uitbreiding Drents Museum, Aanleg Glasvezelnetwerk, Versterking Binnenstad en de ontwikkeling van de TechHub Assen. Hiermee versterken we de economische structuur van Assen en omgeving en leveren we een substantiële bijdrage aan het woon-, werk- en leefklimaat van onze inwoners en de regio.

Highlights

- Aantal bijstandsgerechtigden in Assen met bijna 4% procent gedaald.
- Assen scoort laagste percentage jongeren dat zonder diploma van school afgaat van Nederland.
- Invlechting van Alescon Noord in WPDA is goed verlopen.
- Vestiging Vervoerseenheid Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) op kazerne levert 60 arbeidsplaatsen op.
- Verbouw voor Hervestiging Nationaal opleidingscentrum van DV&O bij de Johan Willem Frizo Kazerne is gestart.
- TechHub Assen is eind 2019 van start gegaan.

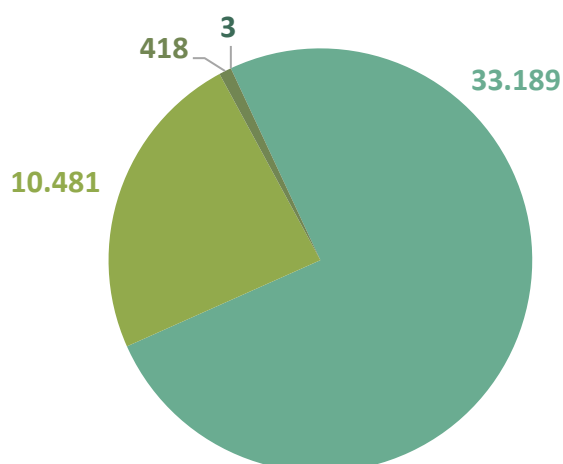
Verdeling van lasten en baten programma Werken in Assen

Lasten € 71,3 miljoen

Baten € 44,1 miljoen

- Doeluitkering 33.189
- Reserves en voorzieningen 10.481
- Eigen bijdragen burgers 418
- Overige inkomsten 3

[bedragen in grafieken en legenda's x € 1.000]

1 Participatie en Inkomen

Wat willen we bereiken?

Inwoners zijn zoveel mogelijk zelfredzaam op het gebied van werk, inkomen en meedoen. Waar mogelijk door middel van betaald werk zoveel mogelijk binnen een reguliere werkomgeving. En anders door middel van andere waardevolle maatschappelijke activiteiten. Inwoners zijn zoveel mogelijk in staat zelfstandig (voldoende) inkomen te verdienen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Doelgroep van de Participatiewet

In het voorjaar van 2019 hebben we een kwantitatieve en kwalitatieve analyse uitgevoerd naar de inwoners die een beroep doen op de Participatiewet. Hierdoor weten we dat een groot deel werkt of een re-integratietraject doet. Voor duizend cliënten is werk geen perspectief. Ruim de helft van hen is actief als mantelzorger of vrijwilliger of volgt een hulpverleningstraject of een vorm van dagbesteding.

In 2019 ontvingen 2.045 inwoners een bijstandsuitkering. Dat is een daling van 83 bijstandsgerechtigden ten opzichte van 2018.

Daarnaast ontvingen 425 inwoners ondersteuning van de gemeente via Werkplein Drentsche Aa bij het vinden én houden van een afspraakbaan of beschutte werkplek. Door de Participatiewet neemt dit aantal jaarlijks toe. De gemeente blijft namelijk verantwoordelijk voor ondersteuning van deze mensen.

Elk jaar daalt het aantal inwoners dat bij de sociale werkvoorziening (sw) aan de slag is omdat de Wet sociale werkvoorziening per 2015 is afgesloten. In 2019 daalde het aantal cliënten van 614 naar 582.

Als gemeente voldoen we aan de gevraagde prestaties van het Rijk voor het plaatsen én duurzaam aan het werk houden van inwoners met indicaties voor het doelgroepregister, beschut werk of sociale werkvoorziening. Bij het gemeentelijk beheer en onderhoud zijn met tevredenheid een deel van deze groep inwoners uit Assen en buurgemeenten aan de slag.

Zo veel mogelijk jongeren halen een startkwalificatie om duurzaam in eigen onderhoud te kunnen voorzien en te kunnen participeren in de maatschappij.

Werken, inkomen en meedoen, uitvoering Participatiewet

Eind 2019 stelden de gemeenteraden van Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo de kadernota Werk, inkomen, meedoen vast. De gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentse Aa (WPDA) geeft hiervoor het grootste deel uitvoering aan. Het beleid werk, inkomen en meedoen is integraal onderdeel van het sociaal domein. De prestatieovereenkomst tussen de drie bovengenoemde gemeenten en WPDA is gereed en wordt begin 2020 bestuurlijk afgehecht.

Buig-uitkering

In 2019 was Assen een nadeelgemeente voor de inkomsten voor de Buig (bijstandsuitkeringen en bekostiging structurele loonkostensubsidie). Het nadeel ten opzichte van de uitkeringslasten en structurele loonkostensubsidie voor de gemeente was € 1,8 miljoen. In de begroting 2019 was rekening gehouden met een tekort op de BUIG van € 1,1 miljoen.

Daarnaast heeft Assen in 2016 bezwaar aangetekend, omdat het verdeelmodel voor de bepaling van de hoogte van de BUIG te snel was ingevoerd en Assen hierdoor benadeeld werd. Inmiddels heeft het ministerie van SZW laten weten dit bezwaar gegrond te verklaren, waardoor Assen extra inkomsten ontvangt van € 0,8 miljoen.

Samenwerken voor jongeren

Onderwijs, leerplicht, regionaal meld- en coördinatiepunt (RMC), WPDA en andere (zorg)partners hebben intensief samengewerkt aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en de sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren.

Het percentage voortijdig schoolverlaters daalde van 1,34% in schooljaar 2016-2017 naar 1,19% in schooljaar 2017-2018. Hiermee heeft de RMC Noord Midden-Drenthe de laagste score van Nederland.

Voor jonge statushouders is de samenwerking tussen de internationale schakelklas en PrO Assen (winnaar van de Drentse Onderwijsprijs 2018) voortgezet. We hebben structurele afspraken gemaakt over samenwerking tussen deze scholen, jonge statushouders op het Drenthecollege en WPDA.

Wat willen we bereiken?

Iedereen met een SW- of beschut werk indicatie aan werk helpen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Arbeidsmarktregio Werk in Zicht

Met de gemeenten (Werkpleinen, SW-bedrijven) en UWV werkten we onder de naam Werk in Zicht nauw samen. Bij dienstverlening vanuit Werk in Zicht is ons uitgangspunt: één werkgever, één arrangement, één accountmanager” voor ondernemers. In Werk In Zicht-verband zijn in 2019 middelen beschikbaar gesteld vanuit het landelijke spoor perspectief op werk.

iWerk

De invlechting van Alescon Noord in WPDA is goed verlopen. iWerk is inmiddels een geïntegreerd onderdeel van Werkplein Drentsche Aa.

Alescon in liquidatie

We hebben stappen gezet naar de uiteindelijke liquidatie in 2020-2021. In het resultaat over 2019 is een schikking met de Belastingdienst opgenomen. Het betreft een geschil over premiekorting (arbeidsgehandicaptenkorting) en premieafdracht sociale verzekeringen van Wsw-geïndiceerde werknemers van voormalige dochterondernemingen van Alescon in de periode 2013-2018.

2 Economische ontwikkelingen en innovatie

Wat willen we bereiken?

We willen ruimte geven aan ondernemers die investeren in nieuwe ideeën en innovatieve technieken en bijdragen aan de economische groei van de stad en extra banen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Nieuwe Economische agenda 2020-2025

We hebben de basis gelegd voor de nieuwe economische agenda Assen 2020-2025. Deze is mede in dialoog met diverse betrokkenen uitgewerkt tot de notitie 'Contour Economische Agenda 2019-2023'. Deze is rond de zomer met de raad besproken en daarna verder uitgewerkt.

Stadsmarketing en acquisitie

Met vertegenwoordiging uit bedrijfsleven, instellingen, inwoners en raad en college hebben we de ambities voor stadsmarketing uitgewerkt. Dit is de basis voor de ontwikkeling van het 'merk' Assen. We willen Assen profileren als aantrekkelijke woon-, leef-, werk/onderneem- en verblijfstad.

Het is voor Assen van belang dat de Toeristisch recreatieve zone (TRZ) actief wordt ontwikkeld. Samen met alle eigenaren en ontwikkelaars zoeken we naar een doorbraak om de vele potentiële initiatieven een daadwerkelijke impuls te geven.

We hebben oog voor de belangen van onze huidige ondernemers en bieden hen waar nodig goede ondersteuning en begeleiding. We gaan snel en adequaat vragen van ondernemers oppakken en afhandelen.

We zetten meer en gericht in op een actieve acquisitie naar nieuwe ondernemers en bedrijven.

Besluit inzet middelen Ruimtelijk Economisch Programma (REP)

Eind 2019 is in totaal € 6,75 miljoen cofinanciering uit REP-middelen beschikbaar gesteld voor vier projecten: Uitbreiding Drents Museum, Aanleg Glasvezelnetwerk, Versterking Binnenstad en de ontwikkeling van de TechHub Assen. Zo versterken we de economische structuur van Assen en omgeving en verbeteren we het woon- en leefklimaat van onze inwoners.

Ontwikkelingen Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ)

Nadat eind 2018 duidelijk werd dat de provincie geen medewerking verleent aan een FOC, zijn partijen met grondpositie in het gebied aan de slag gegaan met nieuwe plannen. We hebben gesproken met partijen die geïnteresseerd zijn in de exploitatie van leisure-activiteiten en aanverwante functies.

Accountmanagement

Vanuit Accountmanagement EZ hebben we proactief en reactief bedrijven bezocht. We hebben starters en ondernemers ondersteund. We werken daarbij samen met onder meer de Drentse Zaak, WPDA, IBDO, Ondernemersfabriek, TechHub Assen en het MKB Fonds Drenthe.

Acquisitie

Wij deden onderzoek gedaan naar kansrijke sectoren voor acquisitie. Dit legde de basis gelegd voor het werkplan om proactief op pad te gaan.

Het opvangen van het verlies van hoogwaardige werkgelegenheid bij de NAM. We streven in de gezamenlijke lobby Noord-Nederland naar een 'Langman-akkoord'.

Duurzame energieopwekking is de zoekrichting voor nieuwe (vervangende) werkgelegenheid, ook in nieuwe onderwijsrichtingen en opleidingen in de stad.

We willen met een klimaatalliantie een beweging op gang helpen met de ondernemers in Assen voor het 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'.

Wij continueren de economische samenwerking in Noordelijk verband. Hierbinnen zoeken wij de samenwerking in NG4 verband en regio Groningen-Assen.

Drenthe 4.0

Drenthe 4.0 is het plan dat aan het Rijk is aangeboden om de hoogwaardige werkgelegenheid met (kennis)infrastructuur van de NAM en toeleverende bedrijven te behouden. Daarbij zetten we in op hergebruik van infrastructuur en het combineren van meerdere energiebronnen (energiehubs) en nieuwe onderwijsrichtingen en opleidingen. Hierop zijn contacten gelegd en zijn verkenningen gedaan met provincie, Ministerie en andere partijen.

Energiehub

Het klimaatakkoord benoemt energiehubs als potentieel belangrijke voorziening voor de energietransitie. De mogelijkheden voor een energiehub bij Assen-Zuid hebben we nader onderzocht. Samen met het Ministerie van Economische Zaken, de provincie Drenthe en de gemeente Emmen verkennen we de mogelijkheden voor een nationaal expertisecentrum voor energiehubs.

Gezamenlijke agenda

Met Ondernemend Assen, de Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) alliantie en Assen voor Assen hebben we ontmoetingen georganiseerd en samenwerkingsprojecten gefaciliteerd om te komen tot een lokale duurzame economie, energiebesparing en duurzame opwekking bij bedrijven.

Noordelijke economische samenwerking

We zijn nauw betrokken gebleven bij Economic Board Noord-Nederland (EBNN), een belangrijke tafel waar kennis en ervaringen op belangrijke onderwerpen als energietransitie, arbeidsmarkt en digitalisering worden gedeeld. Verder is het de mogelijkheid om gezamenlijk in te spelen op economische innovatie met ondernemers, onderwijs, andere overheden en onderzoek.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?
	<p>NG4</p> <p>We hebben in NG4-verband gewerkt aan een prioriteitenagenda met thema's waarop we in 2020 - 2022 samen willen werken en optrekken richting Rijk en Europa.</p> <p>In samenwerking met het Joint Research Centre (JRC) en Noordelijke stakeholders is een tweedaagse conferentie georganiseerd met als doel gezamenlijk een 'Action Roadmap' op te stellen om de noordelijke economie gezond te houden na de gaswinning.</p>

3 FlorijnAs

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?
De uitvoering van de FlorijnAs vindt plaats binnen de financiële kaders en de afgesproken planning.	De projecten van het programma FlorijnAs zijn afgerond binnen planning en budget. De laatste werkzaamheden van het programma vinden plaats in 2020.

Indicatoren

Indicatoren				
omschrijving	peiljaar	Assen	Drenthe	Nederland
Functiemenging (%)	2018	56,8	49,6	52,8
Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inw. 15 t/m 64 jr)	2018	110,3	135,6	145,9
Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	2018	956,8	713,6	774
Werkloze jongeren (%)	2018	3	2	2
Netto arbeidsparticipatie (%)	2018	67,4	65,7	67,8
Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)	eerste halfjaar 2019	471,8	351,6	381,7
Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners van 15-64 jaar)	eerste halfjaar 2018	428,5	454,7	305,2

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording>
Peildatum dinsdag 28 januari 2020

Toelichting indicatoren Zie programmatekst.

Financieel

Werken in Assen				(bedragen x € 1.000)
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Werkgelegenheid	41.600	55.989	59.561	-3.572
Economische ontwikkeling en innovatie	1.658	1.653	1.223	430
FlorijnAs	9.300	11.600	8.996	2.604
Totaal lasten	52.558	69.242	69.780	-538
Baten				
Werkgelegenheid	30.200	30.200	33.479	3.279
Economische ontwikkeling en innovatie	120	120	131	11
FlorijnAs	1.500	1.500	0	-1.500
Totaal baten	31.820	31.820	33.610	1.790
Totaal saldo van baten en lasten	-20.738	-37.422	-36.170	1.252
Mutaties in reserves				
Storting reserves	57	1.547	1.546	1
Beschikking reserves	7.850	11.640	10.481	-1.159
Totaal Mutaties in reserves	7.793	10.093	8.935	-1.158
Resultaat	-12.945	-27.329	-27.235	94

Analyse afwijkingen programma Werken in Assen tov de programmabegroting 2019

Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs- rapporagge		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Participatie en inkomen					
Lasten WSW WPDA		-14.050	N	-227	N
Uitvoering Participatiewet, Wajong cs		0	-	0	-
Rijksmiddelen uitkering BUIG		-2.666	N	-2.416	N
Rijksmiddelen uitkering BUIG, beslissing bezwaar 2016		0	-	842	V
Kosten uitkeringen en loonkostensubsidies		1.522	V	1.778	V
Vertraging in realisatie taakstelling WPDA		-217	N	-217	N
Alescon in liquidatie		0	-	-230	N
Overige resultaten WPDA		170	V	177	V
Totaal Participatie & Inkomen		-15.241	N	-293	N
Economische ontwikkeling en innovatie					
Stadsmarketing & centrummanagement		130	V	133	V
Acquisitie nieuwe ondernemers en bedrijven		70	V	75	V
Stadsmarketing en acquisitie		150	V	160	V
Subsidieverlening aan VVV/TIP Assen (2020 t/m 2022)	✓	0	-	11	V
Bijdrage ondernemersfonds		0	-	40	V
Toerisme: bijdrage recreatieschap		0	-	-27	N
Restant economische ontwikkeling		23	V	0	-
Totaal Economische ontwikkeling en innovatie		373	V	392	V
FlorijnAs		0	-	-5	N
Saldo overige afwijkingen programma Werken in Assen		0	N	0	-
Resultaat programma Werken in Assen		-14.868	N	94	V
Voorgestelde budgetoverhevelingen	✓	0	N	-11	N
Voorstel resultaatbestemming		0	-	0	-
Resultaat na budgetoverheveling en resultaatbestemming		-14.868	N	83	V

Programma 3. Meedoen in Assen

Samenvatting

In het programma Meedoen werken we aan een inclusieve samenleving. Alle Assenaren doen zo goed mogelijk mee aan de samenleving of het nu is door werk, onderwijs, vrijwilligerswerk of actief te zijn in de wijk. Als gemeente ondersteunen we dit wanneer dat nodig is.

Het jaar 2019 stond in het teken van transformatie en preventie. Belangrijkste opgave is om de juiste zorg op het juiste moment in te zetten. We investeren in preventie, zodat er minder snel een beroep op intensieve vormen van ondersteuning nodig is. Daarvoor is de samenwerking met onze strategische partners versterkt. Resultaat van deze samenwerking is een gedeelde visie op een toekomstbestendig programma Meedoen en meer sturing en grip op de benodigde ondersteuning.

De tekorten in het sociaal domein baren ons nog steeds zorgen ondanks alle maatregelen om deze terug te dringen. Onze lobby richting Den Haag is erop gericht voldoende middelen te ontvangen om onze taken goed uit te kunnen voeren. Gemeenten kunnen niet alles zelf oplossen.

We zijn gestart met de nieuwe inkoop voor jeugdhulp, Wmo en Beschermd Wonen. Belangrijk daarbij is de balans tussen kosten en uitgaven. Verder staan de transformatie en de kwaliteit van de ondersteuning centraal.

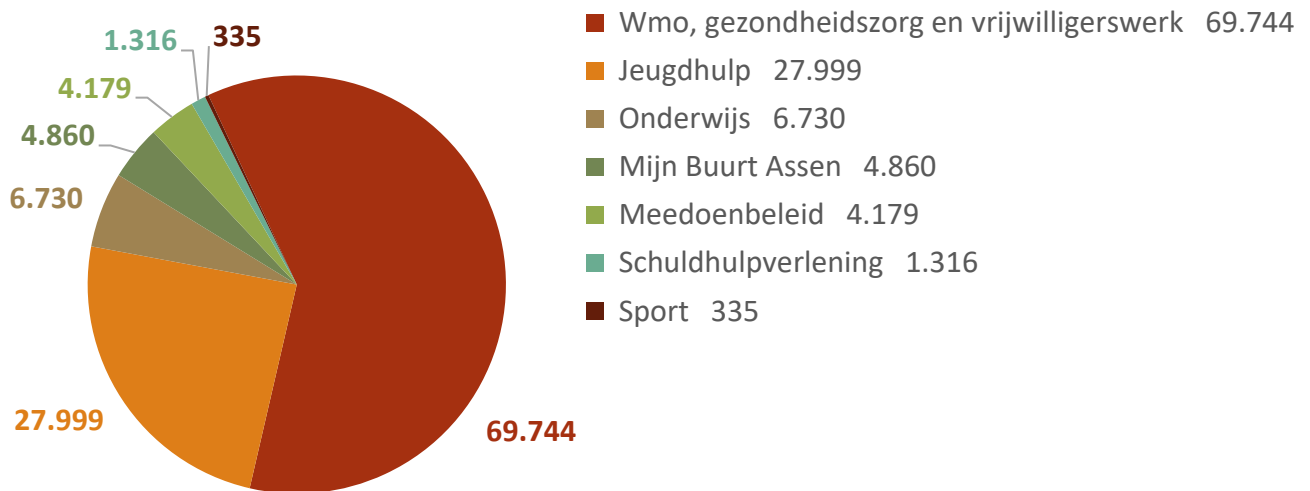
In de wijken hebben we een belangrijke inhoudelijke opgave. Door extramuralisering en vergrijzing moeten we onze meest kwetsbare inwoners ondersteuning bieden in hun thuissituatie en daarvoor de wijken toerusten. Dit vraagt om een integrale aanpak van wonen, welzijn en ondersteuning en samenwerking met veel partners.

Highlights

- Het Transformatieakkoord Jeugd, Transformatie-impuls Sociaal Domein en Preventiefonds zijn ingezet om de gewenste transformatie naar meer normaliseren te faciliteren.
- De samenwerking en verbinding met strategische partners leidt tot meer benutten van ondersteuning in de leefomgeving van onze inwoners. Daarbij waarderen we de inzet van de vele vrijwilligers en mantelzorgers.

- De nieuwe inkoop van Jeugdhulp, Wmo en Beschermd Wonen ondersteunt de gewenste transformatie.
- De leefbaarheid en toegankelijkheid zijn versterkt.
- De preventieve aanpak op scholen is verder gestimuleerd. Vanuit passend onderwijs is er een ontwikkelagenda voor zorg voor jeugd.

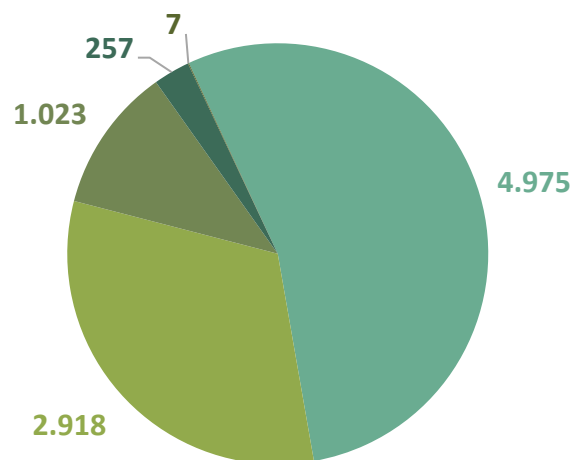
Verdeling van lasten en baten programma Meedoen in Assen

Lasten € 115,2 miljoen

Baten € 9,2 miljoen

- Doeluitkering 4.975
- Eigen bijdragen burgers 2.918
- Reserves en voorzieningen 1.023
- Overige inkomsten 257
- Huren en pachten 7

[bedragen in grafieken en legenda's x € 1.000]

Tekorten Sociaal Domein

Wat willen we bereiken?

In Assen zorgen we ervoor dat iedereen mee kan doen aan de samenleving en dat jong en oud elkaar ontmoeten. In de wijken, tijdens het sporten, bij culturele activiteiten of bij evenementen. De gemeente is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Uitvoeren van deze wetten zijn geen doel op zich, maar ondersteunend aan de samenleving. We zien het Sociaal Domein in samenhang en verbinden de verschillende beleidsdomeinen aan elkaar: wijken, sport, cultuur en meedoen, onderwijs en welzijn.

Kwaliteit en continuïteit van zorg zijn belangrijk, waarbij de kosten en uitgaven in balans moeten worden gebracht. De uitgaven nemen toe, onder meer door een hoger beroep op ondersteuning. We willen aan deze balans werken door een sterkere inzet van preventie in alle beleidsvelden, door transformatie en door het aanjagen en regie nemen op de verandering van het zorgaanbod. We willen meer sturing op de aanbieders van Jeugdzorg en aanbod vanuit de Wmo zodat ondersteuning vaker in de directe omgeving van inwoners plaatsvindt.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Tekorten Sociaal Domein

Sinds 2017 worden we geconfronteerd met oplopende tekorten in het sociaal domein. Gemeenten zijn al langer met het Rijk in gesprek over de stijgende kosten. Binnen de huidige budgetten wordt het steeds lastiger volwaardige zorg en hulp te garanderen. Om de tekorten terug te dringen heeft de raad keuzemaatregelen sociaal domein vastgesteld. De uitvoering hiervan is deels gestart. Een ander deel van de maatregelen is opgenomen in de inkoop van Wmo, Jeugdhulp en Beschermd Wonen en de nieuwe inrichting van de Toegang.

In 2018 gaven we voor Wmo en Jeugdzorg € 8,8 miljoen meer uit dan het beschikbare rijksbudget. In 2019 ging het om € 9 miljoen. De daling met € 2,9 miljoen komt voort uit een verdere stijging van de kosten met € 3,5 miljoen en een hogere rijksbijdrage van € 6,4 miljoen.

De stijging van de kosten komt door meer cliënten en hogere kosten per cliënt. Het aantal unieke cliënten Wmo steeg met 12% en Jeugd met 3% ten opzichte van 2018.

We voeren een lobby richting het Rijk voor meer balans in kosten en middelen en meer sturing op de uitgaven. We trekken hierin samen op met VNG, G40 en VDG. De lobby om het abonnementstarief voor de AVS in Assen niet uit te voeren heeft tot resultaat gehad dat we bij het ministerie van VWS aan tafel zitten voor meer sturing op de uitvoering van de Wmo en daarmee meer grip op de kosten.

Transformatie Impuls Sociaal Domein

Met de Transformatie Impuls versterken we de verbinding tussen aanbieders van Wmo en jeugdhulp en partijen die ondersteuning bieden zonder indicatie zoals huisartsen, welzijns- en vrijwilligersorganisaties. Voorbeelden zijn Welzijn op recept en integrale ouderenzorg. De ambitie is om meer ondersteuning in de wijken te laten plaatsvinden. Activiteiten daarvoor zijn uitgezet in de lijn of betrokken bij de inkoop.

Wat willen we bereiken?

We verstevigen onze regierol en investeren in eigen expertise en toezicht op kwaliteit.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Inkoop Wmo, Jeugd en Beschermd Wonen

We zijn gestart met de aanbestedingstrajecten voor Wmo, Jeugd en Beschermd Wonen. Belangrijk onderdeel hierin is de balans tussen kosten en uitgaven. Daarnaast staan de transformatie en de kwaliteit van de ondersteuning centraal.

Monitoring

Er is een I-agenda (informatie) agenda opgesteld, als eerste voor het sociaal domein. Door meer datagestuurd te werken willen we onze informatie beter gebruiken. Hiermee kunnen we scherper sturen op resultaten. Ook draagt het bij aan betere besluitvorming op de inhoudelijke opgaven zoals betaalbaarheid van de zorg. Met de I-agenda is de informatiebehoefte voor alle niveaus in samenhang in kaart gebracht. De werkwijze maakt deel uit van een meer samenhangende sturing op de gehele keten van vraag naar en aanbod van informatie. Sturen met informatie betekent immers sturen op effecten. Informatiemanagers begeleiden dit.

Bij de nieuwe inkoop stellen we kwaliteitseisen vooraf aan de zorgaanbieders. Het team kwaliteitstoezicht van NMD ziet toe op de kwaliteit van de zorgaanbieders op basis van meldingen en steekproeven.

Transformatie

Wat willen we bereiken?

Samen met inwoners, vrijwilligers en professionals zetten we in op meer preventie en op het versterken van de eigen kracht en het sociaal netwerk van inwoners.

Door samen te werken met partners in het sociale domein benutten we ook hun organisatiekracht om de hiervoor genoemde transformatiedoelen te bereiken. Denk hierbij aan partners als huisartsen, sportverenigingen en scholen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Transformatieakkoord Jeugd

Op 25 januari 2019 ondertekenden Drentse gemeenten en aanbieders van jeugdhulp het transformatieakkoord Jeugdhulp Drenthe. Met een gezamenlijke analyse is vastgesteld in hoeverre de onderliggende veronderstellingen over de tekorten kloppen. Dit als basis voor verdere uitvoeringsafspraken en de transformatie-agenda. De uitkomsten van deze analyse zijn aan de raad gepresenteerd.

Wat willen we bereiken?

We willen meer inzetten op preventie (het voorkomen van problemen van inwoners) en ondersteuning van inwoners via de directe omgeving van inwoners, het sociale netwerk of de voorzieningen in de buurt. De buurtteams van Vaart Welzijn hebben hierin een belangrijke taak. Als dit niet voorziet in de ondersteuningsvraag van de inwoner, zorgt de gemeente voor de indicatiestelling van maatwerkvoorzieningen, gespecialiseerd casemanagement Jeugdzorgen de registratie van de voorzieningenadministratie.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Herinrichting Toegang

De gemeentelijke toegang is bevoegd om een beschikking af te geven voor ondersteuning op basis van de Wmo en de Jeugdwet. In het najaar van 2019 is Toegang '20 ontwikkeld. Toegang '20 voorziet in een verbeterde ketensamenwerking tussen het gemeentelijk aanmeldteam, de zes buurtteams van Vaart Welzijn en gemeentelijke indicatiestelling. Kern van het plan is de verschuiving van 'geïndiceerde ondersteuning' naar meer laagdrempelige en algemeen toegankelijke voorzieningen in de directe omgeving van inwoners.

Impuls aan preventie en Preventiefonds

De gemeente faciliteert veel preventieve activiteiten. Preventie is gericht op het voorkomen, het vroegtijdig signaleren en het aanpakken van sociale problematiek. Zowel vrijwilligers als professionals van organisaties als Vaart Welzijn en MEE-Drenthe werken preventief. Voorbeelden zijn het programma 'Samen vroeg erbij' en de aanpak bij conflict-scheidingen. Het doel is instroom van jeugdigen in de gespecialiseerde jeugdzorg af te remmen.

We zijn gestart met het Preventiefonds om extra impuls te geven aan preventie. Met dit fonds leveren we een bijdrage aan het voorkomen van intensieve vormen van ondersteuning vanuit de Jeugdwet en de Wmo. De aanvragen in 2019 geven een eerste beeld wat we nog meer kunnen doen aan preventie. Voorbeelden zijn het autisמעafé en het Open Huis. Om de bekendheid en effectiviteit van het fonds te vergroten zijn er flyers rondgedeeld in het netwerk en is de procedure voor aanvragen verhelderd.

Zorg op maat voor mensen met een fysieke en/of psychische kwetsbaarheid.

Extramuralisering

Door de afbouw van intramurale zorg wonen meer mensen met een zorgvraag in onze wijken. Ook ouderen wonen langer zelfstandig thuis. We willen wijken meer toerusten om de benodigde ondersteuning te kunnen bieden.

Assen neemt deel aan het innovatieprogramma inclusieve wijk voor ouderen in de wijk Noorderpark. De pilot stimuleert 60-plussers zich tijdig voor te bereiden op langer zelfstandig thuis wonen. In het Beleefhuis kunnen zij kennismaken met innovatieve hulpmiddelen.

Met de pilot Logeertzorg is een onderzoek bij mantelzorgers uitgevoerd naar de behoefte aan logeertzorg. Logeertzorg helpt mee om langer zelfstandig thuis te wonen. Het onderzoek heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd. Belangrijk is het verbeteren van de communicatie over mogelijkheden om mantelzorgers te ontlasten.

Binnen het programma Sociaal Domein is een aparte stroom ingericht voor 'Thuis in de Wijk'. Voor inwoners met een zorgvraag moet er voldoende steun in de wijken zijn en mogelijkheden om mee te doen. We werken met onze partners in de wijken aan een samenhangend pakket van wonen, welzijn en zorg. Daarbij is de draagkracht en leefbaarheid in de wijken een belangrijk issue.

De pilot Optimaal leven waarin GGZ, Cosis en VNN integrale ondersteuning geven aan mensen met een psychische kwetsbaarheid in de wijk hebben we voortgezet. Samen met Vaart Welzijn voeren we meer regie om sneller af te schalen en instroom te voorkomen. Ook is een samenwerking met huisartsen gestart voor meer laagdrempelige ondersteuning in de wijk en minder zware zorg.

1 Jeugdhulp

Wat willen we bereiken?

We willen voor jeugdigen een veilige en gezonde stad zijn om in op te groeien.

De gemeente kan beter sturen op de inzet van Jeugdhulp.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Verbinding en samenwerking

Door verdere samenwerking met Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en buurtteams is de hulp aan kwetsbare jongeren verbeterd en verkort. Ook is casusregie rond veiligheidsvraagstukken verbeterd.

Via bescherm tafels werken ouders, Raad voor de Kinderbescherming en betrokken partijen samen aan de veiligheid binnen het gezin in een vrijwillig kader.

We hebben de meldcode huiselijk geweld geïmplementeerd. De eerste indrukken zijn dat deze door partijen serieus wordt opgevolgd.

Met Veilig Thuis hebben we afspraken gemaakt over een versnelde overdracht aan het voorliggend veld.

We zijn gestart met een onderzoek naar de overgang vanuit de Jeugdwet naar de WLZ. Het landelijk beeld is namelijk dat kinderen nauwelijks worden toegelaten tot de WLZ.

Zorgen over uitvoering jeugdhulp

We zien oplopende wachttijden in de jeugdhulp, met name in de keten van gedwongen jeugdhulp (Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, Rechtbanken, Gecertificeerde Instellingen).

Verschillende aanbieders geven aan dat zij financieel tegen de ondergrens aanlopen en extra financiering noodzakelijk is. Deze signalen ontvangen we uit gesloten en gecertificeerde Instellingen. Deze signalen nemen we serieus en we zijn in gesprek met de aanbieders over mogelijke oplossingen.

Daarnaast geven aanbieders aan dat het steeds moeilijker wordt voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken en vast te houden.

FACT-teams Jeugd

Met de FACT-teams Jeugd (tot 27 jaar) is een werkwijze ontwikkeld om gemeentelijke kennis op het gebied van wonen, werken en leren in te brengen in de werkwijze van de FACT-teams, zodat er meer verbinding ontstaat met het normale leven.

Verbeteren van de aanpak van (emotioneel) geweld in gezinnen.

Versterking POH-Jeugd

Wij financieren in alle huisartsenpraktijken de inzet van een praktijkondersteuner Jeugd. Zo bieden we op een laagdrempelige manier ondersteuning in de nabijheid van gezinnen. Op basis van een evaluatie van de POH-Jeugd is besloten de inzet van de POH-Jeugd uit te breiden met 12 uur. De extra uren zijn bestemd voor die huisartsenpraktijken met een groot aandeel jongeren en oplopende wachttijden

Herijken regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling

Alle regio's in Nederland hebben de opdracht gekregen om een regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling te formuleren. Deze moet worden gekoppeld aan het landelijk programma 'Geweld hoort nergens thuis'. Iedere regio heeft financiering gekregen om een projectleider aan te stellen die de landelijke uitgangspunten vertaalt naar de regionale situatie. In het voorjaar van 2019 is voor Drenthe een projectleider 'Geweld hoort nergens thuis' aangenomen. De projectleider heeft als opdracht de regiovisie voor Drenthe te schrijven, inclusief een uitvoeringsplan.

2 Wet maatschappelijke ondersteuning

Wat willen we bereiken?

We voeren de Wmo uit conform de rijksregeling.

We streven ernaar om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Verbinding en samenwerking

Nieuw is dat medewerkers van de Wmo in de buurtteams participeren om de inzet uit het voorliggend veld beter te benutten.

We zijn gestart met de voorbereiding op de WLZ-uitname in 2020. Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen dan vanuit de Wmo in de WLZ komen. De aanpak in Assen wordt door het ministerie van VWS als aansprekend voorbeeld genoemd, met name voor de goede samenwerking met het CIZ en de zorgaanbieders.

De AVS en de problematiek rondom het hulpmiddelencentrum heeft veel tijd en energie gevraagd. Waar mogelijk hebben we samenwerking met andere gemeenten gezocht.

Experimenteeruimte- Integrale Ouderenzorg wijk Noorderpark

In de huisartsenpraktijk Noorderpark zijn goede ervaringen opgedaan met Welzijn op recept. Huisartsen die eenzaamheid, isolement en/of ongezonde leefstijl signaleren kunnen een recept voor welzijn uitschrijven. Via Vaart Welzijn kan de inwoner dan deelnemen aan activiteiten in de wijk. Dit is een preventieve en laagdrempelige aanpak. We hebben besloten hier structurele afspraken over te maken met Vaart Welzijn en het project te verbreden naar meer huisartsenpraktijken.

Dementievriendelijke aanpak

In Drenthe werken we samen met het Netwerk Dementie. Dit netwerk verbindt zorg- en welzijnsaanbieders en lokale overheden. Daarmee wordt een samenhangend aanbod voor dementie in Drenthe gerealiseerd. Ook is er verbinding met het ministerie van VWS en het Dementie Netwerk Nederland. Het netwerk in Drenthe biedt concrete ondersteuning op beleids- en uitvoeringsniveau aan alle Drentse gemeenten.

Zorg op maat voor mensen met een psychische kwetsbaarheid

We herijken de positie van de gemeente rond beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Sociale kaart

Het aantal bewonersinitiatieven en vrij toegankelijke 'voorliggende' voorzieningen neemt toe. Om deze optimaal te kunnen benutten is inzicht en overzicht nodig. Een actuele, gebruiksvriendelijke sociale kaart moet hierin voorzien. We zijn gestart met het inrichten van de sociale kaart.

Aanpak personen met verward gedrag

Assen participeert sinds 2017 in de Drentse Aanpak Personen met Verward Gedrag (PVG). Op 1 januari 2019 is de financiering van de spoedpoli voor een groot deel overgegaan naar de zorgverzekeraar. Slechts 21% van de kosten wordt nog door de Drentse gemeenten betaald.

De pilot voor de psycholance liep door. Personen met verward gedrag krijgen hierdoor sneller de juiste zorg.

Wet verplichte GGZ

We hebben samen met de andere Drentse gemeenten voorbereidingen getroffen voor de invoering van de WvGGZ per 1 januari 2020. Het volgende is gerealiseerd:

- Meldpunt verplichte psychiatrische hulp bij de GGD.
- Verkennend onderzoek via mandatering aan de GGD Drenthe, die hierin nauw samenwerkt met Cosis, VNN en GGZ.
- Hoorplicht, die voorlopig wordt uitgevoerd door Zorgcentrale Nederland.

Regio-overleg, waarbij alle betrokken partijen zoals GGZ, GGD, OM, politie en gemeenten aanschuiven.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

In het voorjaar van 2019 besloten alle regio-gemeenten dat de huidige regio per 2022 gesplitst wordt in NMD en Zuidwest Drenthe. Deze indeling sluit aan op het gebruik van voorzieningen en de huidige samenwerking binnen deze twee regio's.

Wat willen we bereiken?

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

In de voorbereiding op de decentralisatie per 2022 hebben we met de regio een concept regioplan opgesteld. Dit plan omvat de opgaven geschetst en een werkagenda voor de komende jaren.

De belangrijkste opgave is de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis. In de werkagenda is een integrale aanpak opgenomen met wonen, welzijn en wijken.

3 Leefbaarheid en Welzijn in Wijk & Stad

Wat willen we bereiken?

De leefbaarheid in de Asser wijken wordt verder verbeterd.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Mijn Buurt Assen (MBA)

Op 9 juli 2019 sloten Vaart Welzijn, Actium en de gemeente een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tot 2023.

MBA stimuleert inwoners om activiteiten te organiseren die bijdragen aan een sterkere binding in de buurt. Er zijn circa 90 initiatieven vanuit inwoners ondersteund. Dit kan gaan om het plaatsen van een picknicktafel, het opknappen van speeltuinen, opschoonacties in de buurt of onderhoud van groenstroken.

In Luchiesland Zuid en de Oude Molenbuurt wordt gewerkt aan de herstructurering van zowel woningen als het openbaar gebied.

Ook is binnen MBA gediscussieerd over de verdere ontwikkelingen van de wijk de Lariks. Dit heeft geleid tot een raadsbesluit voor krediet voor visievorming voor de hele wijk.

Dialogoog met de Stad

Voor de Dialogoog met de stad hebben we bij de grote opgaves en via Mijn Buurt Assen samenwerking met inwoners gezocht. Voorbeelden zijn de Omgevingsvisie, Aardgasvrije wijk Lariks, de Economische Agenda en de Duurzaamheidsagenda.

Alle Assenaren doen gelijkwaardig mee.

Speel- en ontmoetingsplekken in de wijken

In Assen zijn we gestart met een project om nieuwe invulling te geven aan speel- en ontmoetingsplekken in de wijken. We brengen in beeld hoe we ontmoeting in wijken op een duurzame en innovatieve wijze kunnen stimuleren. We sluiten aan op de behoeften van inwoners en willen eenzaamheid verder terugdringen. We werken hierbij samen met tien Europese partners. We doen namelijk mee in een project met 3,2 miljoen aan onderzoek, met 1,6 miljoen aan Europees subsidiegeld. Met deze subsidie kunnen onze onderzoekskosten deels worden gedekt én doen we kennis en ervaring op van de andere Europese netwerkpartners.

Vaart Welzijn

Vaart Welzijn ondersteunt mensen die niet op eigen kracht kunnen meedoen en helpt bij het versterken van het eigen sociale netwerk. Vaart Welzijn biedt ondersteuning aan vrijwilligers, mantelzorgers en is actief in de wijk bij het oplossen van problemen en het ontwikkelen van buurtinitiatieven. Na het aanbestedingstraject 'Maatschappelijke Dienstverlening en Welzijn' blijft Vaart Welzijn ook in de jaren 2020-2024 dit werk doen.

Inclusief Drenthe

Het VN-verdrag voor mensen met een beperking vraagt van iedere gemeente dat er gewerkt wordt aan een inclusieve samenleving waarin iedereen op een gelijkwaardige manier kan meedoen. De implementatie van het VN-verdrag inclusie voor Assen staat gepland voor 2020.

Diversiteit

Assen is als Regenboogstad bezig LHBTI-beleid te ontwikkelen om de zichtbaarheid, sociale acceptatie en veiligheid van de LHBTI-gemeenschap te vergroten. Dit doen we samen met inwoners en vertegenwoordigers van de lokale organisaties. We hebben drie bijeenkomsten georganiseerd om een platform op te richten. Als prioriteiten zijn vastgesteld: onderwijs, zorg en communicatie van de gemeente.

Onze samenwerking met het COC heeft geresulteerd in voorlichting op middelbare scholen en activiteiten rondom Coming Out Day en 4 en 5 mei. In de Regenboogweek hebben we meegedaan met de 'vlaggenrol' in de stad.

Meldpunt Discriminatie Drenthe is gecontinueerd. Ook inwoners van Assen kunnen hier terecht voor klachten of meldingen en gratis hulpverlening.

Aanpak laaggeletterdheid

De aanpak laaggeletterdheid is doorontwikkeld. Vanuit het Taalhuis werd aan 165 professionals training gegeven over laaggeletterdheid. Het Taalhuis voerde 81 intakegesprekken waarvan 54 personen startten met een traject. Daarnaast begonnen 62 mensen bij het Drenthe College. Het bereiken van laaggeletterden is net als elders in het land moeilijk. Er is een pilot 'Avondschool' voorbereid om basisvaardigheden van jongeren met een laag opleidingsniveau te vergroten. De jongeren worden bereikt door onder andere werk gerelateerde cursussen.

Er is een start gemaakt met het in kaart brengen van risicofactoren voor laaggeletterdheid per wijk. Dit is de basis voor een verdiepende aanpak van laaggeletterdheid.

Wat willen we bereiken?

We streven naar een samenleving waarin alle nieuwkomers geïntegreerd zijn en naar vermogen participeren.

We streven naar meer inzet van en waardering voor vrijwilligers. Dit draagt bij aan de transformatie van het Sociale Domein.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Nieuwkomers en inburgering

De voorbereiding op de nieuwe wet Inburgering is gestart. Vanaf 2021 ligt de regie over de inburgering weer bij de gemeenten. Eind 2019 is besloten dat alle nieuwkomers met een bijstandsuitkering een persoonlijk plan van aanpak krijgen. Zo kunnen wij hen beter begeleiden.

We bieden ondersteuning aan nieuwkomers gericht op inburgering, integratie en participatie. Vluchtelingenwerk Noord-Nederland (VWNN) begeleidde 32 nieuwkomers. Vlucht Voorwaarts bood ondersteuning geboden aan ruim 30 nieuwkomers. Nieuwkomers werken met hulp van maatjes en coaches aan het vergroten van hun netwerk en integratie en participatie in de Assense samenleving. Jonge, kwetsbare nieuwkomers ontvangen extra ondersteuning vanuit VWNN, Vaart Welzijn en Stichting Lemat.

Vrijwilligersbeleid

In overleg met de adviesraden hebben het bestaande vrijwilligersbeleid onder de loep genomen. De focus is vooral op de huidige uitvoering en mogelijkheden voor verbetering. Daarnaast werken we aan versterking van het Netwerk Informele Zorg door toevoeging van vrijwilligersorganisaties. Uit rapporten van Vaart Welzijn blijkt dat het aantal vrijwilligers in Assen is gestegen.

4 en 6 Schuldhulpverlening en armoedebestrijding

Wat willen we bereiken?

Armoede wordt bestreden en we krijgen meer inzicht in sociale problematiek.

We zorgen ervoor dat alle kinderen mee kunnen doen.

Financiële hulpverlening op maat bieden; licht waar het kan, zwaar waar nodig.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Herzien beleidsplan armoede en schuldhulpverlening

Voor de zomer 2020 wordt een Brede aanpak armoede en schuldhulpverlening opgesteld. Daarin wordt onder andere aandacht besteed aan het opkopen van schulden van jongeren, betalingsachterstanden en incassobeleid.

Het opkopen van schulden voor jongeren is een landelijk thema. Goede voorbeelden nemen we mee in de brede aanpak.

Kindpakket en Meedoenregelingen

De instrumenten voor kinderarmoede zijn geïntegreerd. In Assen zijn er circa 1.100 kinderen die in armoede opgroeien. Op de combinatie van het kindpakket en de Meedoenregeling voor schoolgaande kinderen is in het afgelopen jaar ongeveer 2000 keer een beroep gedaan. Hiermee is het bereik in de afgelopen jaren behoorlijk gestegen.

Voorzieningenwijzer

De voorzieningenwijzer is breder toegepast. Er zijn afspraken met Mijn Buurt Assen, Vaart Welzijn en WPDA om dit instrument breed in te zetten en het bereik te vergroten. In totaal zijn 212 huishoudens geholpen. Zij bespaarden gemiddeld € 868.

Preventie armoede en schulden

Voor de uitvoering van het preventieplan verzorgt Vaart Welzijn onder andere de aanpak betalingsachterstanden (de Vaart €rin), budgetcursussen, voorlichtingsmateriaal en gastlessen.

In juni 2019 is in Assen de tweejarige pilot Geldcoach gestart. Twee financieel regisseurs moeten zorgen voor betere zicht op schulden en samenwerking in de keten.

GKB en bewind

Na een verkenning van mogelijke alternatieven voor bewindvoering via de GKB, hebben we besloten meer regie te voeren op in- en uitstroom uit beschermingsbewind. Dit is geen eenvoudig traject is, ook omdat we de ongewenste effecten van marktwerking willen voorkomen.

5 Leefstijl: gezondheid en sport

Wat willen we bereiken?

We willen dat inwoners tevreden zijn over hun gezondheid.

Gezond gedrag van inwoners willen wij daarom stimuleren: van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Ontwikkelen lokaal sportakkoord

Sportverenigingen willen gezamenlijk zelf meer doen om het sporten te bevorderen. Meer dan honderd betrokkenen hebben zich ingezet om te komen tot een ontwerp sportakkoord. Het concept sportakkoord is afgerond.

Programma Gezond in de stad (Gids)

GIDS is bedoeld om gezondheidszorg voor iedereen die het nodig heeft toegankelijk te maken of te houden. Vanuit 'positieve gezondheid' richten we ons op het bevorderen van gezond gedrag van alle inwoners van Assen. Inzet is om toegang tot gezondheidszorg en preventie te verbeteren.

We hebben specifiek aandacht besteed aan overgewicht, eenzaamheid en Kansrijke Start (eerste 1000 dagen van het kind).

7 Onderwijs

Wat willen we bereiken?

We willen samen met ouders, onderwijs en Jeugdzorg het gebruik van zware Jeugdzorg terugdringen. Het adagium 'Licht waar het kan, zwaar waar het moet!' is leidend.

Dit realiseren we door inzet op preventie, uitgaan van 'eigen kracht' en een scheiding tussen diagnosticeren en behandelen. We streven naar een goede aansluiting tussen passend onderwijs en zorg voor jeugd.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

RMC

Onze regio heeft door de inzet van het RMC in samenwerking met onderwijs en Werkplein Drentse Aa al een aantal jaren het laagste aantal voortijdig schoolverlaters in Nederland. Dit resultaat weten we te behalen door intensieve samenwerking en goede regie op instroom.

Aansluiting passend onderwijs - zorg voor jeugd

Met de inzet op preventie in het onderwijs en kinderopvang signaleren en voorkomen we dat kinderen onnodig in geïndiceerde zorg terechtkomen.

We hebben deze preventie gecontinueerd met jeugdmaatschappelijk werk (Vaart Welzijn) en de programma's Yoop en Samen Vroeg Erbij (Yorneo). Op een aantal scholen is geëxperimenteerd met de doorontwikkeling van de bestaande Zorg Advies Teams.

De regionale ontwikkelagenda 'Passend onderwijs-zorg voor jeugd' is geactualiseerd voor 2019-2021. De ambitie is om de kosten beheersbaar te maken en meer resultaatgericht te werken. Een van de ontwikkelthema's is een betere afstemming tussen (speciaal)onderwijs en jeugdhulp. De inzet van dagbesteding is een aandachtspunt.

Dyslexie

In de aanbesteding dyslexiezorg is diagnose en behandeling van elkaar losgekoppeld. Hiermee hopen we meer sturing te krijgen op de instroom.

Ieder talent telt! We willen ontwikkelings- en onderwijsachterstanden bij jonge kinderen zo vroeg mogelijk opsporen en wegwerken.

Pilot 'school als wijk'

Om voortijdig schoolverlaten en de instroom in geïndiceerde jeugdhulp te voorkomen zijn we in september 2019 gestart met de pilot School als wijk (SAW) op het Drenthe College (Cicero) en Terra.

We spreken gemiddeld 20 studenten per week. Zij kunnen ondersteuning krijgen bij vragen over financiën, welzijn of mantelzorg. Er zijn een financiële infomarkt en gastlessen budgettering georganiseerd.

Er is een loket van de Dienst Uitvoering Onderwijs op het Drenthe college over studiefinanciering. Dit is ook het resultaat van de pilot School als Wijk.

Kinderraad en kinderburgemeester

In september 2019 is de eerste kinderraad van Assen officieel geïnstalleerd. De raad bestaat uit 31 kinderraadsleden. Ruim 80% van de Asser basisscholen is vertegenwoordigd in de Kinderraad. De kinderraadsleden hebben kinderburgemeester Zenna Siahaija gekozen. Zij is in oktober geïnstalleerd. De kinderen blijven één schooljaar kinderraadslid.

Onderwijsachterstandenbeleid

We hebben gewerkt aan de beleidsnotitie onderwijsachterstanden 2020-2023, in afstemming met onderwijs, kinderopvang, bibliotheek en de GGD.

We hebben het mogelijk gemaakt dat locaties voor peuteropvang konden starten met 16 uur (per week) voorschoolse educatie aan kinderen met een taalachterstand. Dit is vanaf 1 augustus 2020 wettelijk verplicht.

In het laatste kwartaal van 2019 hebben 520 van de 1033 kinderen van 2,5-4 jaar in Assen gebruik gemaakt van de door de gemeente gesubsidieerde peuteropvang. Daarvan hebben 120 peuters een achterstand in de taalontwikkeling. Zij krijgen daarom een intensiever (taal)aanbod binnen de peuteropvang.

Indicatoren

Indicatoren				
Omschrijving	peiljaar	Assen	Drenthe	Nederland
Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)	2018	0,7	0,6	1,9
Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen)	2018	15	19	23
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2018	1,4	1,6	1,9
Niet sporters (%)	2016	50,9	55,1	48,7
Jongeren met delict voor de rechter (%)	2018	1	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin (%)	2018	7	6	7
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	eerste halfjaar 2019	14,6	12	10
Jongeren met jeugdbescherming (%)	eerste halfjaar 2019	1,1	1,1	1,1
Jongeren met jeugdreclassering (%)	eerste halfjaar 2019	0,6	0,4	0,3
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoners)	eerste halfjaar 2019	810	676	610

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording>

Peildatum dinsdag 28 januari 2020

Toelichting indicatoren

Op een aantal indicatoren wijkt Assen af van het landelijk beeld. We geven een korte toelichting op deze afwijkingen.

Het aandeel jongeren met Jeugdhulp is hoger dan het landelijk gemiddelde. In Assen maken van oudsher veel kinderen gebruik van Jeugdhulp. We hebben namelijk veel voorzieningen op dit gebied. Kinderen van ouders die zelf ook (jeugd)hulp hebben gehad komen vaker in de jeugdhulp terecht, het zogenaamde overerfbare jeugdhulpgebruik. Daarnaast hebben we goede netwerken voor jeugd. Door het vroegtijdig signaleren krijgen jeugdigen tijdig de juiste hulp. Samen met het overerfbare jeugdhulpgebruik, kan dit een verklaring zijn voor het hoge gebruik.

Het aandeel jongeren met jeugdreclassering is weliswaar hoger dan het landelijk gemiddelde maar vergelijkbaar met andere stedelijke gemeenten van dezelfde omvang. Een verklaring voor het hogere aandeel jeugdigen in de reclassering kan verband houden met het hogere aandeel jeugdigen in de jeugdhulp.

Het aantal inwoners met een maatwerkarrangement Wmo is hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit heeft deels te maken hebben met het aandeel ouderen in Assen. We hebben gemiddeld meer ouderen in Assen dan landelijk en zien de effecten van langer zelfstandig thuis wonen terug in het gebruik van Wmo maatwerkvoorzieningen. Daarnaast is er veel aanbod van zorgaanbieders (Wmo, GGz) in Assen. Assen is van oudsher een zorgstad. Door de extramuralisering is er meer uitstroom uit instellingen. Dat leidt tot meer gebruik van Wmo maatwerk.

Financieel

Meedoen in Assen		(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Jeugdzorg	25.062	28.147	27.999	148
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	66.115	68.934	69.687	-753
Mijn Buurt Assen	4.522	4.725	4.860	-135
Meedoenbeleid	4.395	4.755	4.179	576
Sport	331	381	335	46
Schuldhelpverlening	1.450	1.450	1.316	134
Onderwijs	7.065	7.603	6.730	873
Totaal lasten	108.940	115.995	115.105	890
Baten				
Jeugdzorg	0	0	0	0
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	2.365	2.365	2.934	569
Mijn Buurt Assen	0	0	0	0
Meedoenbeleid	0	0	0	0
Sport	0	0	3	3
Schuldhelpverlening	0	0	0	0
Onderwijs	4.547	5.117	5.220	103
Totaal baten	6.912	7.482	8.157	675
Totaal saldo van baten en lasten	-102.028	-108.513	-106.948	1.565
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	57	-57
Beschikking reserves	600	715	1.023	308
Totaal Mutaties in reserves	600	715	966	251
Resultaat	-101.428	-107.798	-105.983	1.816

Analyse afwijkingen programma Meedoen in Assen tov de programmabegroting 2019					
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs-rapportage		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Jeugdzorg					
Lagere kosten doorverwijzing onderwijs naar Jeugdzorg		50	V	50	V
Lagere kosten lokaal jeugdbeleid		0	-	302	V
Lagere kosten Kinderraad (budget voor 4 jaar in 2019 beschikbaar gesteld).	✓	38	V	38	V
Hogere kosten Jeugdzorg € 0,2 miljoen tov begroting. Begroot tekort € 8,2 miljoen. Werkelijk € 8,4 miljoen. Extra middelen Rijk in Algemeen financieel beleid € 2,5 miljoen. Tekort tov rijksbudget is € 5,9 miljoen.		-279	N	-245	N
Totaal Jeugdzorg		-192	N	145	V
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk					
Lagere kosten Gezondheidszorg, o.a. btw-voordeel		0	-	70	V
Stimuleren anti rook en alcoholbeleid		0	-	25	V
Lagere kosten Preventiefonds a.g.v. weinig projectaanvragen.		400	V	560	V
Hogere kosten experimenteerruimte.		-75	N	-38	N
Hogere kosten uitvoering Wmo. Geen tekort begroot. Extra rijksbudget in Alg.fin. Beleid is € 0,3 miljoen. Tekort tov rijksbudget is € 1,8 miljoen.		-2.321	N	-2.072	N
Lagere kosten Maatschappelijke Opvang. Rijksbudget lager vastgesteld.		54	V	148	V
Lagere kosten Beschermd Wonen. Geen overschot begroot. Naast het overschot in Meedoen staat in Alg. fin. Beleid nog € 1,1 miljoen aan extra rijksbudget voor Assen. Totale overschot BW voor Assen komt hiermee op € 2,2 miljoen.		-534	N	1.123	V
Wmo: beschermd wonen (regiodeel)		0	-	0	-
Vrijval restantruimte Gemeentelijk Sociaal Deelfonds (i.v.m. lagere kosten Experimenteerruimte)		412	V	325	V
Lagere onttrekking reserve Maatschappelijke Opvang.		0	-	-75	N
Totaal Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk		-2.064	N	66	V
Mijn Buurt Assen					
Hogere kosten Asielzoekers/Nieuwkomers (dekking uit middelen Faciliteitenbesluit via Gemeentefonds).		0	-	-199	N
Lagere kosten Regenboogbeleid	✓	0	-	10	V
Lagere kosten Wijkgebouwen.		0	-	44	V
Totaal Mijn Buurt Assen		0	-	-145	N

Analyse afwijkingen programma Meedoen in Assen tov de programmabegroting 2019					
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget-overheveling	Prognose voortgangs-rapportage		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Meedoenbeleid					
Lagere kosten Bijzondere Bijstand; voornamelijk door collectieve ziektekostenverzekering		0	-	216	V
Lagere kosten Kwijtscheldingen riool- en afvalstoffenheffing		0	-	25	V
Lagere kosten Participatiebeleid, voornamelijk Geldcoaches		0	-	135	V
Lagere kosten pilot opkopen van schulden. Pilot niet gestart, volgt in 2020.	✓	200	V	200	V
Totaal Meedoenbeleid		200	V	576	V
Sport					
Lagere kosten Sportakkoord.	✓	0	-	35	V
Totaal Sport		0		35	V
Schuldhelpverlening					
Lagere kosten GKB		117	V	134	V
Totaal Schuldhelpverlening		117	V	134	V
Onderwijs					
Hogere kosten Onderwijshuisvesting		0	-	-134	N
Lagere kosten RMC en VSV (kosten personeel verantwoord in Bedrijfsvoering, baten in Meedoen).		0	-	231	V
Lagere kosten gemeentelijk deel VVE. Totale kosten VVE zijn gedekt met geormerkte OAB-middelen. Alleen kosten van naschoolse activiteiten zijn uit budget brede school gedekt.		450	V	879	V
Totaal Onderwijs		450	V	976	V
Saldo overige afwijkingen programma		1	V	30	V
Resultaat programma Meedoen in Assen		-1.488	N	1.816	V
Voorgestelde budgetoverhevelingen	✓	-288	N	-283	N
Voorstel resultaatbestemming		0	-	0	-
Resultaat na budgetoverheveling en resultaatbestemming		-1.776	N	1.533	V

Programma 4. Aantrekkelijk Assen

Samenvatting

De uitvoeringsorganisatie van Vaart in Assen is 1 januari opgericht. In de eerste maanden hebben we alle vacatures ingevuld en vanaf het voorjaar is het uitvoeringsteam operationeel. Bewoners van Assen hebben via een prijsvraag het ontwerp voor het Koopmansplein gekozen.

We hebben een stimuleringsfonds opgericht, waarmee we leegstand bestrijden en het centrum compacter maken. In september hebben we de eerste voortgangsrapportage aan de raad gestuurd, waarin we de nieuwe binnenstadsvisie hebben aangekondigd.

Samen met onze culturele partners hebben we de nieuwe cultuurvisie 'Assen cultuurt' opgesteld. Wij willen een spraakmakende provinciehoofdstad zijn, met kunst en cultuur voor iedereen.

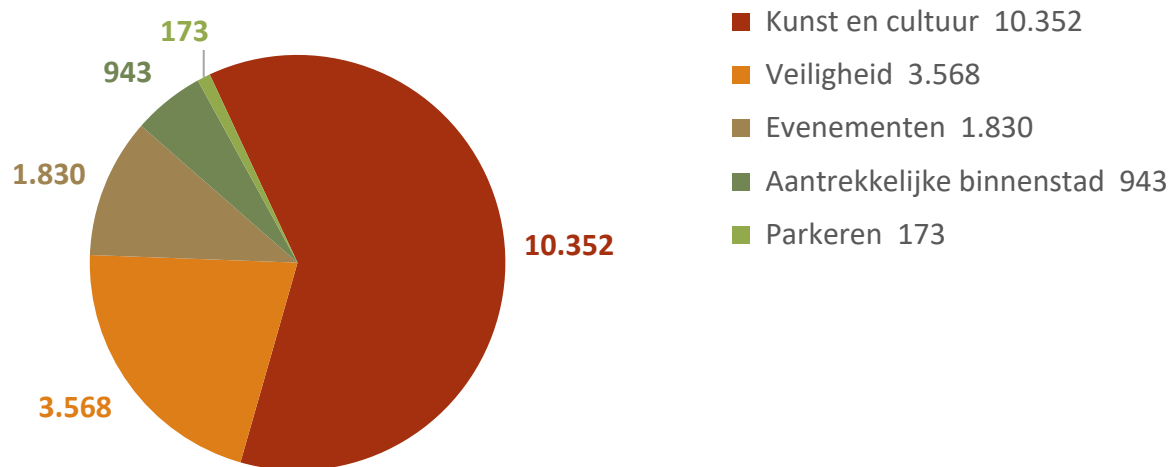
Het TT-festival is verzelfstandigd en we hebben afspraken met de stichting gemaakt over welke bijdragen wij leveren aan het TT-festival.

Wij geven voorrang aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit en zijn aan de slag gegaan met signalen van ondermijnende criminaliteit. Tegelijkertijd hebben wij onze regelgeving aangepast en ons beleid aangescherpt. Een voorbeeld is het nieuwe prostitutiebeleid, dat inmiddels landelijke aandacht geniet.

Highlights

- Ontwerp Koopmansplein door inwoners gekozen aan de hand van prijsvraag.
- Subsidieregeling Stimuleringsfonds Binnenstad is ingesteld en wordt goed gebruikt.
- Nieuwe Cultuurvisie 'Assen cultuurt' opgesteld.
- Organisatie TT Festival verzelfstandigd.
- Landelijke aandacht voor Assens prostitutiebeleid.

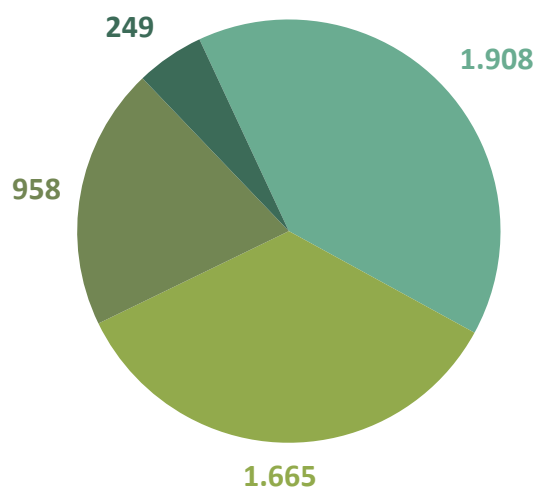
Verdeling van lasten en baten programma Aantrekkelijk Assen

Lasten € 16,9 miljoen

Baten € 4,8 miljoen

- Reserves en voorzieningen 1.908
- Belastingen 1.665
- Doeluitkering 958
- Overige inkomsten 249

[bedragen in grafieken en legenda's x € 1.000]

1 Aantrekkelijke binnenstad

Wat willen we bereiken?

We willen de binnenstadvisie door ontwikkelen naar een integrale visie op ondernemen, wonen, beeldkwaliteit en mobiliteit in de binnenstad. In de visie maken we echte keuzes, met het oog op de lange termijn. We stemmen de visie af met Vaart in Assen en andere partners uit de binnenstad.

We ontwikkelen het programmatisch werken met betrekking tot de binnenstad eveneens door. We programmeren nieuwe projecten en investeringen. Hiervoor zoeken we financiële dekking binnen de gemeentelijke begroting. Daarnaast zoeken we aanvullende dekking uit subsidiefondsen.

We zetten vol in op de voorbereiding en uitvoering van de lopende projecten. In 2020 wordt begonnen met de uitvoering van de herinrichting van het Koopmansplein.

We ontwikkelen de organisatie van het Programma Binnenstad continu door.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Samenwerking met ViA

De samenwerking met Vaart in Assen (ViA) is geprofessionaliseerd. Het uitvoeringsteam is opgericht en we hebben alle vacatures ingevuld. Vanaf het voorjaar is het uitvoeringsteam volledig operationeel. In overleg met Vaart in Assen hebben we besloten om een nieuwe binnenstadvisie op te stellen.

Nieuwe binnenstadvisie

We hebben de nieuwe binnenstadvisie voorbereid en in overleg met Vaart in Assen hebben we het participatieproces op hoofdlijnen uitgewerkt.

Investeringsprogramma

We hebben gewerkt op basis van het investeringsprogramma dat in 2018 is vastgesteld. Op basis van dit programma hebben we geïnvesteerd in (de voorbereiding van) de herinrichting van het Koopmansplein, de stimuleringsregeling en de eerste fase van de herinrichting van de openbare ruimte (spelen, wayfinding, groen en verlichting). Op basis van de nieuwe binnenstadvisie wordt naar een nieuw investeringsprogramma toegewerkt.

Herinrichting Koopmansplein

Voor de herinrichting van het Koopmansplein hebben we een prijsvraag georganiseerd. Inwoners van Assen hebben uit vier ontwerpen het ontwerp van Okra gekozen. Dit schetsontwerp is daarna uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp.

Stimuleringsfonds Binnenstad

We hebben een subsidieregeling ingesteld, waarmee we verplaatsingen, planontwikkelingen, transformaties en gevelverbeteringen van winkels en andere panden in het centrum stimuleren. Met name van de verplaatsingssubsidie en de gevelverbeteringssubsidie is goed gebruik gemaakt.

2 Kunst en cultuur

Wat willen we bereiken?

In de heroriëntatie op het beleidsveld kunst en cultuur zoeken we naar een goede balans tussen vastgoed, voorzieningen en subsidies. We zoeken daarbij naar manieren om het aanbod aan activiteiten zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de vraag.

We stimuleren het onderwijs om jongeren enthousiast te maken voor kunst en cultuur door het bevorderen van actieve kunstbeoefening en door een goede afstemming met kunst- en cultuureducatie.

Cultuur heeft een dubbele waarde. Het gaat allereerst om de waarde van kunst en cultuur op zich: kwaliteit en zingeving, mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling en het versterken van talenten. Maar ook om de waarde van cultuur op andere terreinen: cultuur is een krachtig middel om maatschappelijke en economische doelen te bereiken.

We staan in Assen dan ook voor een bloeiend cultureel klimaat waarin cultuur bereikbaar is voor iedereen, in alle wijken en voor jong en oud. We vinden het belangrijk dat kinderen al jong toegang hebben tot cultuur. We zijn trots op ons lokale culturele erfgoed en zorgen daar in samenwerking goed voor. Een effectieve besteding van middelen is het uitgangspunt, waarbij we liever geld in activiteiten stoppen dan in stenen.

We gaan samen met bewoners kijken naar meer duurzame kunst in de wijken. Dit kan ook in de vorm van straatmeubilair.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Quick scan investeren in culturele uitingen in plaats van 'stenen'

We hebben een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke bezuinigingen op vastgoed dat in gebruik is door de grote culturele instellingen. Het doel van dit onderzoek is om minder financiële middelen voor stenen in te zetten en meer middelen voor activiteiten. Het onderzoek heeft niet geleid tot directe bezuinigingsmogelijkheden op vastgoed. De resultaten van het onderzoek hebben we betrokken bij het opstellen van de nieuwe Cultuurvisie.

Afspraken met Drents Museum en KINK naleven

Met het Drents Museum hebben we gesprekken gevoerd over de toekomst van Kunst In DNK (KINK). KINK heeft gedurende het hele jaar activiteiten georganiseerd.

REP-middelen Drents Museum

Het Drents Museum heeft REP-middelen aangevraagd voor herinrichting, zodat de vaste collectie aantrekkelijker kan worden gepresenteerd.

Opstellen cultuurvisie

Samen met onze culturele partners hebben we een nieuwe cultuurvisie opgesteld: Assen cultuurt.

Wij willen een spraakmakende provinciehoofdstad zijn met kunst en cultuur voor iedereen. Daarnaast vinden we het belangrijk dat kinderen en jongeren opgroeien met cultuur. Met cultuur kunnen we meer bereiken. Het concept hebben we teruggedragen bij de culturele partners met de vraag of zij zich hierin herkennen.

Wat willen we bereiken?

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Subsidies en indexering

Subsidies zien we als een middel om het beoogde beleid tot uitvoering te brengen, op deze manier hebben we subsidieaanvragen beoordeeld.

Subsidies zijn geïndexeerd conform de indexering van verbonden partijen. Een uitzondering hierop is al jaren de indexering van het theater en de bioscoop van DNK. We hebben gesprekken gevoerd met stichting DNK over toekomstige indexering en afspraak gemaakt over de indexering in 2020. Voor de jaren daarna zijn nog geen afspraken gemaakt.

Jeugdcultuurfonds - cultuuronderwijs kinderen

Ook dit jaar hebben we weer een specifieke subsidieregeling voor ouders met een beperkt inkomen zodat hun kinderen kunnen deelnemen aan bijvoorbeeld muzieklessen.

3 Evenementen

Wat willen we bereiken?

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Evenementen, groot en klein, brengen reuring in de stad en leveren op verschillende manieren een bijdrage aan de lokale economie. Ze zijn medebepalend voor het imago van de stad en dragen bij aan de doelstelling dat Assen beschikt over een economisch krachtige en aantrekkelijke oftewel een vitale binnenstad.

Ook op sociaal, cultureel en sportgebied gaat er een positieve werking uit van evenementen. Zo dragen culturele evenementen bij aan het cultureel klimaat van de stad en kan het gezamenlijk organiseren van evenementen sociale verbanden versterken en het individueel welbevinden van Assenaren verhogen.

Bij grote, professioneel georganiseerde evenementen kijken we kritisch naar de investering door de gemeente. Bij subsidieverlening aan kleinere partijen kijken we of een tegenprestatie kan worden gevraagd.

Verzelfstandiging TT-festival - oprichting Stichting TT-week Assen

Het TT-festival is verzelfstandigd en we hebben afspraken met de stichting gemaakt over welke bijdragen wij nog leveren aan het TT-festival.

Evenementen

Voor het organiseren van evenementen zijn er 47 aanvragen ingediend. Deze zijn beoordeeld door de evenementencommissie. Er zijn uiteindelijk 35 aanvragen gehonoreerd. In 2019 zijn ook 20 aanvragen voor '75 jaar Bevrijding' ingediend. Deze zijn eind december beoordeeld en 18 aanvragen zijn positief beoordeeld.

We hebben aanvragen ontvangen voor de viering van 75 jaar vrijheid in 2020. Voor dit thema hebben we een specifiek afwegingskader opgesteld.

Daarnaast hebben we een aantal bijzondere aanvragen toegekend zoals Deutsche Tourwagen Meisterschaft(DTM) en Gamma racing day.

Parkeren

Nota bene: beleidsthema Parkeren is aan de orde in programma 7. Vastgoed en grondbeleid.

4 Veiligheid

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?
<p>Met een slimme, innovatieve inzet van mensen en materieel houden we toezicht in de wijken en de binnenstad. Samen met de politie en andere partners bevorderen we de veiligheid en pakken we overlast en criminaliteit stevig aan.</p> <p>We continueren het bestaande beleid van één coffeeshop in de gemeente.</p> <p>Wij willen dat Assen een veilige stad is en blijft. Veiligheid is een kerntaak van de lokale overheid. Het algemene beeld is dat de criminaliteit in de stad daalt, maar dat de overlast stijgt, waaronder de overlast van bijzondere doelgroepen zoals mensen in psychische nood. We willen dat de stijgende trend van overlast daalt.</p> <p>Daarnaast werken we structureel aan de verbetering van de veiligheid in Assen. Wij willen dat inwoners, instellingen en bedrijven hun verantwoordelijkheid blijven nemen en wij zijn hierbij voor hen een samenwerkingspartner.</p>	<p>Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2024</p> <p>Samen met de veiligheidspartners hebben we een avond met de raad georganiseerd om trends en ontwikkelingen door te nemen. Op basis van deze input hebben wij drie prioriteiten voorgesteld aan de raad en uitgewerkt tot de kadernota 2020-2024.</p> <p>Aanpak Overlast</p> <p>Net als voorgaande jaren voeren wij de regie voor de aanpak van overlast in de stad. De stadsmarinier is aangesteld om langdurige overlast aan te pakken. Hij werkt doelgericht samen met de politie, ondernemers, (zorg)instellingen en inwoners. We hebben nieuwe en innovatieve manieren gevonden om problemen aan te pakken. Het pop-up politiebureau is daar een goed voorbeeld van.</p> <p>Het afgelopen jaar hebben wij in samenwerking met veiligheidspartners, omwonenden en belanghebbenden een aanpak geregisseerd op de overlast in de Gouverneurstuin. In deze aanpak lag de focus op het doen stoppen van de overlast in de tuin en het bieden van zorg waar wij kunnen. In de periode van april tot en met november 2019 is er cameratoezicht ingesteld in de tuin. In deze periode is het aantal meldingen van overlast afgenomen, maar de aanwezigheid van bepaalde groepen in de Gouverneurstuin is niet veranderd. De Gouverneurstuin behoort nu tot een van de aandachtsgebieden van de stadsmarinier.</p> <p>De stadsmarinier voert in samenwerking met de bewoners en ondernemers van de Rolderstraat én externe (veiligheids)partners als politie en de leden van het Tactisch Veiligheids Overleg (Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe, Reclassering, Jeugdzorg, Jeugdbescherming Noord, Vaart Welzijn, OGGZ) de regie op de aanpak van de overlast in de Rolderstraat.</p>

Voor de aanpak op korte termijn hebben we per 1 november de maatregelen flexibel cameratoezicht, samentoezicht en preventief fouilleren in het veiligheidsrisicogebied Rolderstraat en omstreken ingevoerd. Politie en gemeente voeren cameratoezicht uit en acteren op vastgestelde feiten. In december heeft de politie een preventieve fouilleringsactie binnen het veiligheidsrisicogebied uitgevoerd met positief resultaat.

Ook voor de aanpak op de lange termijn zijn we gestart met maatregelen. We hebben bijvoorbeeld een integrale controle geïnitieerd (BAG, BRP, Sociale Dienst en Politie) van de kamerverhuur in de Rolderstraat, Nieuwe Huizen, Kerkstraat, Kerkplein en Oudestraat.

Daarnaast is een groep bewoners en ondernemers van de Rolderstraat gestart waarin die eraan werkt het negatieve imago en beeld van de Rolderstraat positief te beïnvloeden.

Ondermijnende criminaliteit centraal

We geven prioriteit aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit en zijn aan de slag gegaan met signalen hierover. Tegelijkertijd hebben wij onze wet- en regelgeving aangepast en ons beleid aangescherpt. Wij hebben samengewerkt met het Regionaal informatie- en expertise centrum (RIEC), het openbaar ministerie en de politie. Assen is hierdoor weerbaarder geworden.

Wij hebben ondernemers bewuster gemaakt van hun - soms onbewuste - faciliterende rol in ondermijnende criminaliteit. Hiertoe hebben we samengewerkt met Ondernemend Assen, het Centrum voor Criminaliteitsbestrijding en Veiligheid (CCV), het Platform Veilig Ondernemen en de politie.

Inrichten van vuurwerkvrije zones

Drie buurten hebben in november en december een vuurwerkvrije zone aangevraagd. Het was een gezamenlijk project met inwoners en politie. Wij hebben gezorgd voor borden en de buurten hebben de signalerende taak op zich genomen.

Verkoop van lachgas

Wij hebben signalen ontvangen van overlast door de verkoop en het gebruik van lachgas. Dit is een landelijk probleem. Wij hebben ervoor gekozen om vooruitlopend op landelijk beleid een integrale aanpak op lachgas te ontwikkelen.

Uitrusting geweldsmiddelen BOA's

Medewerkers in het team Toezicht en handhaving krijgen geen beschermingsmiddelen toegewezen door het ministerie van Justitie en Veiligheid.

We hebben de voortgang van de bestuursopdracht 'Voort op de huidige weg...en beter' laten evalueren. Hierbij is ook gekeken naar het niet beschikken over beschermingsmiddelen en de verhouding tussen taken en de beschikbare formatie.

Aanpak mensenhandel

Medewerkers van de gemeente en Vaart Welzijn zijn getraind op het herkennen van signalen van mensenhandel. Op Drents en Noord-Nederlands niveau pakken we mensenhandel samen aan.

Prostitutiebeleid

Het prostitutiebeleid is vastgesteld en we zijn begonnen met de implementatie. Het doel is om de positie van sekswerkers te versterken en overlast, uitbuiting en illegale situaties aan te pakken. We werken met een erkenning voor thuiswerkers. Samen met Stichting Terwille en het Leger des Heils hebben we een subsidie ontvangen om prostitutiemaatschappelijk werk en uitstapprogramma's te kunnen aanbieden. De aanpak van Assen is door andere gemeenten overgenomen en heeft landelijk aandacht gekregen.

Indicatoren

Indicatoren				
Omschrijving	peiljaar	Assen	Drenthe	Nederland
Verwijzingen Halt (per 10.000 jongeren)	2018	97	87	119
Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	2018	2,1	1,1	2,2
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	2018	6	4,2	4,8
Diefstallen uit woning (per 1.000 inwoners)	2018	1,8	2	2,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (per 1.000 inwoners)	2018	6,3	4,6	5,4

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording>

Peildatum dinsdag 28 januari 2020

Toelichting indicatoren

De waarden van de indicatoren in Assen zijn hoger dan in de rest van de provincie. Dit komt voor een deel doordat Assen de grootste stedelijke kern van Drenthe heeft, met de daarbij behorende centrumfunctie. Uit cijfers op www.waarstaatjegemeente.nl blijkt dat in steden met een vergelijkbaar inwonertal, landoppervlak (km²) en gemiddeld inkomen per inwoner de cijfers vergelijkbaar zijn met die van Assen. In vergelijking met het jaar 2017 zijn alle indicatoren lager, behalve vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte.

Financieel

Aantrekkelijk Assen		(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Aantrekkelijke binnenstad	161	2.956	943	2.013
Cultureel Hart	10.466	10.546	10.352	194
Evenementen	1.206	1.506	1.830	-324
Parkeren	386	296	173	123
Veiligheid	3.368	3.388	3.568	-180
Totaal lasten	15.587	18.692	16.866	1.826
Baten				
Aantrekkelijke binnenstad	25	2.515	346	-2.169
Cultureel Hart	125	125	160	35
Evenementen	194	304	657	353
Parkeren	1.613	1.613	1.638	25
Veiligheid	17	17	71	54
Totaal baten	1.974	4.574	2.872	-1.702
Totaal saldo van baten en lasten	-13.613	-14.118	-13.995	124
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	1.657	1.657	1.908	251
Totaal Mutaties in reserves	1.657	1.657	1.908	251
Resultaat	-11.956	-12.461	-12.087	375

Analyse afwijkingen programma Aantrekkelijk Assen tov de programmabegroting 2019

Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs- rapporagge		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Aantrekkelijke binnenstad					
Stedelijke vernieuwing		114	V	49	V
Vaart in Assen (deel van het budget bestemd voor 2020)	✓	50	V	50	V
Vergunningen leegstandswet		0	-	-25	N
Totaal Aantrekkelijke binnenstad		164	V	74	V
Kunst en cultuur					
Digitalisering bouwarchief		0	-	100	V
Budgetten overige creatieve vorming		0	-	100	V
Subsidie voor oprichting Stadscollectie	✓	0	-	50	V
Totaal Cultureel Hart		0	-	250	V
Evenementen					
Bijdrage provincie + sponsorinkomsten TT-Festival		155	V	155	V
Inkomsten TT-kermis (nadeel binnen bedrijfsvoering)		190	V	190	V
Organisatie TT-festival en overdracht Stichting TT-Week		0	-	-243	N
Sprezzatura		0	-	-65	N
Totaal Evenementen		345	V	37	V
Parkeren					
Parkeren		-143	N	148	V
Totaal Parkeren		-143	N	148	V
Veiligheid					
Bijdrage Veiligheidshuis		-74	N	-95	N
Lijkschouwing en zwerfdieren		0	-	-87	N
Coördinatie beheer regiopolitie en rampenplan		0	-	60	V
Totaal Veiligheid		-74	N	-122	N
Saldo overige afwijkingen programma Aantrekkelijk Assen		-18	N	-12	-
Resultaat programma Aantrekkelijk Assen		274	V	375	V
Voorgestelde budgetoverhevelingen	✓	-50	N	-100	N
Voorstel resultaatbestemming		0	-	0	-
Resultaat na budgetoverheveling en resultaatbestemming		224	V	275	V

Programma 5. Samen werken aan Assen

Samenvatting

Het gemeentebestuur zoekt regelmatig inwoners en stakeholders op en organiseert inloopavonden over ruimtelijke plannen. Zo konden inwoners bijvoorbeeld meepraten over de inrichting van het Koopmansplein. De gemeenteraad heeft een themabijeenkomst georganiseerd voor inwoners, maatschappelijke organisaties en instellingen uit Assen over de transformatie in de zorg en de Participatiewet/het Meedoenbeleid.

In samenwerking met Joint Research Centre en de noordelijke stakeholders is een tweedaagse conferentie georganiseerd met als gezamenlijk doel de noordelijke economie gezond te houden na beëindiging van de gaswinning aan de hand van een op te stellen Action Roadmap.

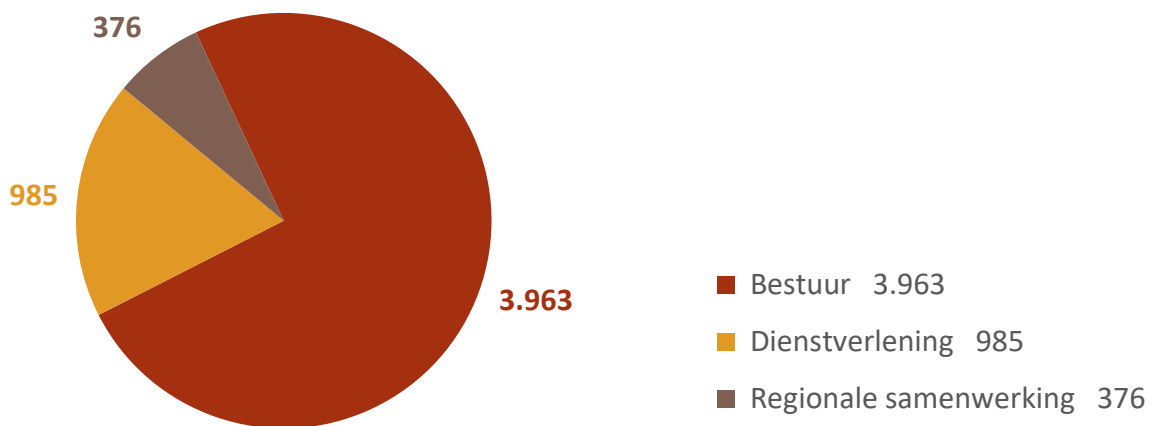
We hebben veel geïnvesteerd in de informatieveiligheid en de bewustwording daarvan. Zo is er onder andere een gemeentebrede bewustwordingscampagne gestart, audits uitgevoerd en afgerond.

De digitaal aan te vragen producten door burgers zijn uitgebreid met het digitaal aanvragen van rijbewijzen en het digitaal melden van vermissing van een reisdocument.

Highlights

- Themabijeenkomst georganiseerd voor inwoners, maatschappelijke organisaties en instellingen uit Assen over de transformatie in de zorg en de Participatiewet/het Meedoenbeleid.
- De wettelijk verplichte toevoeging aan de APPA-pensioenvoorziening voor wethouders is € 1.082.000 nadelig.
- Klanten waarderen de dienstverlening bij de balies en het Kenniscentrum positief.

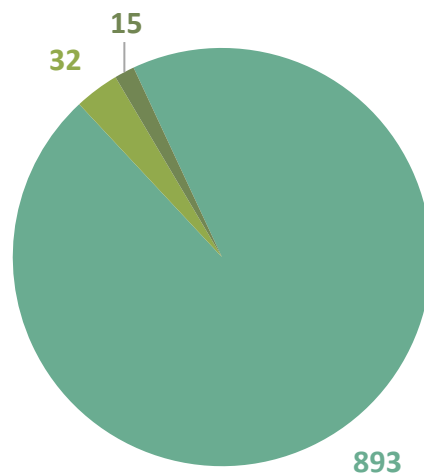
Verdeling van lasten en baten programma Samen werken aan Assen

Lasten € 5,3 miljoen

Baten € 0,94 miljoen

- Belastingen 893
- Overige inkomsten 32
- Doeluitkering 15

[bedragen in grafieken en legenda's x € 1.000]

1 Bestuur

Wat willen we bereiken?

We versterken de communicatieve en open bestuurscultuur. Een team van bestuurders dat erop uittrekt, Assenaren ontmoet, spreekt en luistert en deelneemt aan de dialoog in de stad en met de 33 raadsleden. Tegelijk is luisteren en deelnemen aan een dialoog niet grenzeloos. Het team bestuurders durft, binnen de kaders, keuzes te maken, voert regie op het proces, hakt moeilijke knopen door, legt deze keuzes uit en staat ervoor.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Bestuurscultuur raad en college

Het gemeentebestuur zoekt regelmatig de inwoners en stakeholders in Assen op. Inwoners konden bijvoorbeeld meepraten over de inrichting van het Koopmansplein. Ook zijn er diverse inloopavonden georganiseerd over ruimtelijke plannen, waar inwoners met vragen en suggesties terecht konden. We voeren met stakeholders een dialoog over de versterking van de binnenstad en ook hebben we afstemming gezocht over een nieuwe cultuurvisie.

Stadsdialoog gemeenteraad met inwoners

De gemeenteraad heeft in 2019 twee grote thema-avonden georganiseerd om over belangrijke dossiers in gesprek te gaan met inwoners, maatschappelijke organisaties en instellingen uit Assen. Dat betrof de transformatie in de zorg en de Participatiewet/het Meedoenbeleid. Daarnaast heeft de raad een bijeenkomst met inwoners georganiseerd in Marsdijk over het bestemmingsplan Kleuvenstee en is er in het kader van de Economische agenda een stadsdialoog georganiseerd met stakeholders.

2 Regionale samenwerking

Wat willen we bereiken?

De bestuurscultuur wil ook verbinden met andere gemeenten binnen onze provincie, de regio Groningen – Assen, met de provincie Drenthe en met het Rijk. Er zal worden geïnvesteerd in de relaties met deze overheden en er worden kansen benut om de Asser samenleving te verstevigen en te ondersteunen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

G40 netwerkdag

In mei werd een bestuurlijke netwerkdag van de G40 in Assen gehouden. De netwerkdag werd druk bezocht, mede omdat de G40 gemeenten gezamenlijk de B-ALV van de VNG hebben voorbereid. Wij hebben tijdens de themagroepbijeenkomsten onze initiatieven, zoals de samenwerking met ondernemers in de binnenstad en onderwijs toegelicht.

Wat willen we bereiken?

G40	netwerk van 40 middelgrote steden in ons land
NG4	Assen, Groningen, Leeuwarden en Emmen. Agenda binnen de NG4 is gericht op het verstevigen van de samenwerking, innovatie en strategische positionering richting Europa
VNG	Vereniging van Nederlandse gemeenten
VDG	Vereniging van Drentse gemeenten
MIRT	Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimtelijke ontwikkeling en transport
EBNN	Economic Board Noord-Nederland
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
EDR	Eems Dollard Regio

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

RGA (economie)

Wij hebben in 2019 gewerkt aan het intensiveren van de samenwerking. We gebruiken onze deelname in de RGA om samen te werken op het gebied van economische ontwikkeling in brede zin. Meer specifiek: voor samenwerking op (regionaal) accountmanagement, economische profilering en acquisitie voor het aantrekken van bedrijven naar de regio en het opschalen van initiatieven vanuit Assen op het gebied van innovatie en energietransitie zoals de waterstofafel.

Festival van de lokale democratie

Op 30 en 31 augustus vond het eerste landelijke democratiefestival plaats. Dit is een nieuw festival om de democratie te vieren, georganiseerd door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Onderwerpen die inwoners zélf belangrijk vinden komen aan bod, zoals werk en inkomen, gezondheid, onderwijs en jeugd, duurzaamheid en de manier waarop we met elkaar samenleven.

Vanuit Assen zijn we met een bus naar Nijmegen gereisd: de portefeuillehouder, raadsleden, ambtenaren en enkele inwoners. Mooi om zo de verbinding te leggen op het thema lokale democratie. We hebben vanuit de gemeente Assen de workshop 'Werken met Netwerken' verzorgd. De deelnemers hebben echt ervaren dat politiek van iedereen is.

We kijken waar de gemeente Assen kan aansluiten bij initiatieven die zinvol kunnen zijn als katalysator voor het door ons voorgestane duurzame beleid, zoals Fair Trade, Green Leaf en Convenant Flexitariër. Ook benutten we ons bestaande netwerk in Brussel voor het zoveel mogelijk gebruik maken van Europese subsidiemogelijkheden op dit gebied.

De energietransitie slaagt alleen door een goed samenspel van inwoners en alle partijen, die economisch en maatschappelijk actief zijn in Assen (zoals onderwijs, bedrijfsleven, agrarische sector, woningbouwcorporaties, verzekeringsbedrijven en banken).

Voor de grootschalige opwekking van energie, waarbij de focus ligt op zonne- en windenergie, kiezen we voor een regionale aanpak, onder andere met onze buurgemeenten. Zo kunnen we de regie op de ontwikkelingen blijven voeren, zorgen voor een goede landschappelijke inpassing en versnippering voorkomen.

VDG en VNG

In VDG-verband hebben we gewerkt aan een uitvoering van de strategische agenda. Deze geeft richting aan de positie van de Drentse gemeenten ten opzichte van de provincie en het Rijk. Er zijn zes focuspunten benoemd, die aansluiten bij bestaande lobbylijnen en beleidsspeerpunten van de gemeenten. Op de B-ALV van de VNG zijn mede namens de VDG drie moties ingediend. Twee hadden betrekking op de middelen en sturingsmogelijkheden in het sociaal domein en één op de benodigde middelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord. De drie moties zijn aangenomen.

NG4 en EBNN

Deze onderwerpen staan in Programma 2. Werken in Assen van dit verslag.

Maatschappelijk Verantwoord inkopen

We hebben het actieplan Maatschappelijk verantwoord inkopen vormgegeven. Hierin zijn de aspecten: klimaatbewust inkopen, circulair inkopen, biobased inkopen, innovatiegericht inkopen, internationale sociale voorwaarden en social return on investment omschreven.

Energietransitie en grootschalige opwekking energie

Voor deze onderwerpen verwijzen we naar het programma Wonen onder de kop Duurzaamheid.

3 Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Alle aandacht is er voor het verminderen van bureaucratie. Onze rapportages aan de raad zijn op hoofdlijnen in de reguliere planning & control cyclus. Voor inwoners betekent het een vermindering van het invullen van formulieren.

We blijven gericht op het ontwikkelen van onze dienstverlening. We hebben hier zowel aandacht voor onze digitale dienstverlening als voor het persoonlijk contact met inwoners en ondernemers.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Visie op dienstverlening

De uitwerking hiervan is en wordt meegenomen in het thema Passende dienstverlening als onderdeel van Het Verhaal van Assen. Dit moet leiden tot een aanpak voor de gehele organisatie.

Programma Betrouwbare digitale dienstverlening

We hebben de activiteiten uit het programma uitgevoerd en belegd in de lijn. Hieronder staan een aantal voorbeeldactiviteiten benoemd die zijn opgepakt.

We zijn gestart met een gemeentebrede bewustwordingscampagne op het gebied van informatieveiligheid.

De ENSIA-audit informatieveiligheid is uitgevoerd.

We zijn gestart met het schrijven van de vereiste beleidsstukken voor informatieveiligheid en Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG)/ Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

De ondersteuning bij de DigiD-audit is succesvol afgerond.

We hebben de BIG geïmplementeerd.

We hebben de Privacy impact assessments (PIA's) afgerond.

Thuisbezorgen reisdocumenten

Wij zijn begonnen met het thuisbezorgen van reisdocumenten. Ongeveer 50 inwoners hebben gebruik gemaakt van deze service. Deze service wordt erg goed beoordeeld.

Digitalisering dienstverlening

We zijn begonnen met het project Digitaal Aanvragen Rijbewijs, dit is een pilot van de Rijksdienst voor Wegverkeer (RDW) waar landelijk 28 gemeenten aan meedoen.

Inwoners van Assen hebben de mogelijkheid om het rijbewijs rechtstreeks bij de fotograaf te verlengen. Over 2019 hebben 256 personen hier gebruik van gemaakt, dit is ruim 8% van alle rijbewijs aanvragen.

We hebben de mogelijkheid geboden om een vermissing van een reisdocument digitaal te melden.

Met bovenstaande twee nieuwe digitale mogelijkheden is er nu een breed scala aan producten digitaal (via de website) aan te vragen. Daarnaast kunnen alle producten ook nog steeds fysiek worden aangevraagd.

Klanttevredenheidsonderzoek dienstverlening

Bij de balies en bij het Kenniscentrum meten we structureel de klanttevredenheid. Hieruit blijkt dat de klanten de dienstverlening bij de balies (score 8,2) en het Kenniscentrum (score 7,9) positief waarderen.

Asserпас

We hebben opdracht gegeven om een alternatief voor de Asserпас te onderzoeken.

Indicatoren

Indicatoren				
omschrijving	peiljaar	Assen	Drenthe	Nederland
Demografische druk (%)	2019	75	80,3	69,8

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording>

Peildatum dinsdag 28 januari 2020

Toelichting indicatoren

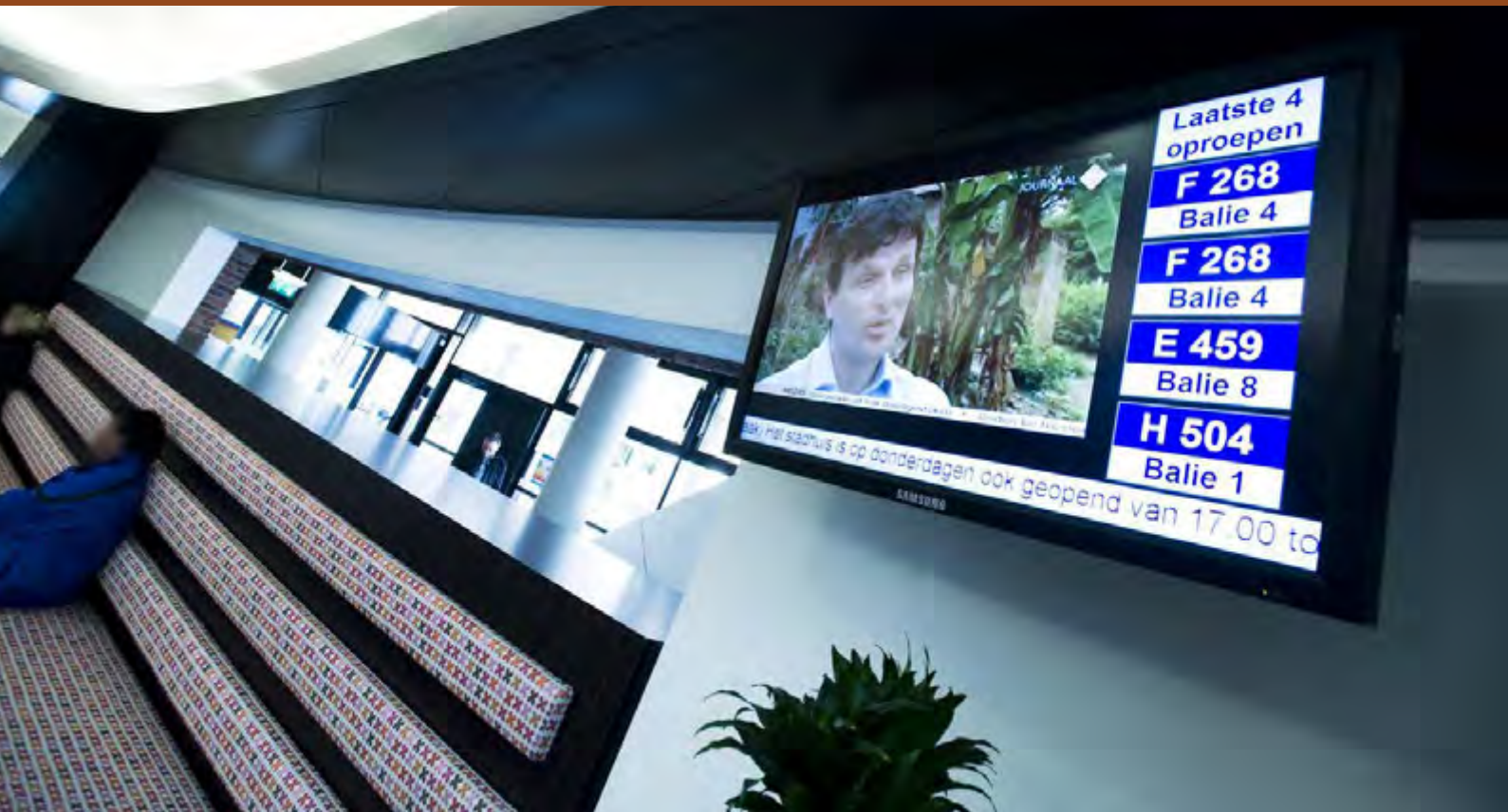
De demografische druk geeft een indicatie van de verhouding tussen het niet-productieve en productieve deel van de bevolking. Assen ligt daarbij iets boven het landelijk gemiddelde, maar ten opzichte van Drenthe is deze verhouding gunstiger.

Financieel

Samen werken aan Assen		(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Bestuur	3.056	2.983	3.963	-980
Regionale samenwerking	448	373	376	-3
Dienstverlening	988	1.251	985	266
Totaal lasten	4.492	4.607	5.324	-716
Baten				
Bestuur	0	0	28	28
Regionale samenwerking	0	0	15	15
Dienstverlening	849	849	897	48
Totaal baten	849	849	940	91
Totaal saldo van baten en lasten	-3.643	-3.758	-4.384	-625
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-3.643	-3.758	-4.384	-625

Analyse afwijkingen programma Samen werken aan Assen tov programmabegroting 2019					
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget-overheveling	Prognose voortgangs-rapporagge		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Bestuur					
Toevoeging aan APPA-voorziening		0	-	-1.081	N
Wachtgeldten voormalige collegeleden		-45	N	-164	N
Raadsleden hogere vergoedingen door indexering		-30	N	-36	N
Rekenkameronderzoek 'Veerkracht van de ambtelijke organisatie'	✓	0	-	13	V
Rekenkamer minder onderzoeken dan begroot		25	V	25	V
Stimuleren dialoog/ Verhaal van assen		0	-	198	V
Lagere kosten externe ondersteuning P&C-producten		0	-	44	V
Lagere advertentiekosten Berichten van de Brink		31	V	31	V
Lagere kapitaallasten collegekamers		15	V	15	V
Totaal Bestuur		-4	N	-956	N
Regionale samenwerking					
Bijdragen aan samenwerkingsverbanden		0	-	12	V
Totaal Regionale samenwerking		0	-	12	V
Dienstverlening					
Hogere legesopbrengsten reisdocumenten		66	V	49	V
Publiekscontracten centrale software (verschoven naar bedrijfsvoering)		0	-	40	V
Lagere kapitaallasten centrale hal		0	-	17	V
Zaakgericht werken (deelproject scanvoorzieningen)	✓	0	-	108	V
Taxaties WOZ		0	-	69	V
Geografische en statistische informatie		0	-	34	V
Totaal Dienstverlening		66	V	317	V
Saldo overige afwijkingen programma Samen werken aan Assen					
Saldo overige afwijkingen programma Samen werken aan Assen		9	V	2	V
Resultaat programma Samen werken aan Assen		71	V	-625	N
Voorgestelde budgetoverhevelingen	✓	0	N	-121	N
Voorstel resultaatbestemming		0	-	0	-
Resultaat na budgetoverheveling en resultaatbestemming		71	V	-746	N

Programma 6. Bedrijfsvoering

Samenvatting

We hebben gewerkt aan ‘het verhaal van Assen’, een toekomstgerichte ontwikkeling, ondersteund door het programma organisatieontwikkeling. Om te leren en te ontwikkelen hebben we Point, Plek voor Ontwikkeling, Inspiratie, Netwerken en Trainingen, opgericht.

We zijn gestart met een strategische verkenning voor Assen, waaruit op termijn een lobbyagenda voortvloeit.

Samen met zowel publieke als private partijen in Noord-Nederland worden gemeentelijke en regionale belangen onder de aandacht gebracht van beslissers in Den Haag en Brussel.

Voertuigen uit het wagenpark hebben we vervangen door elektrische voertuigen.

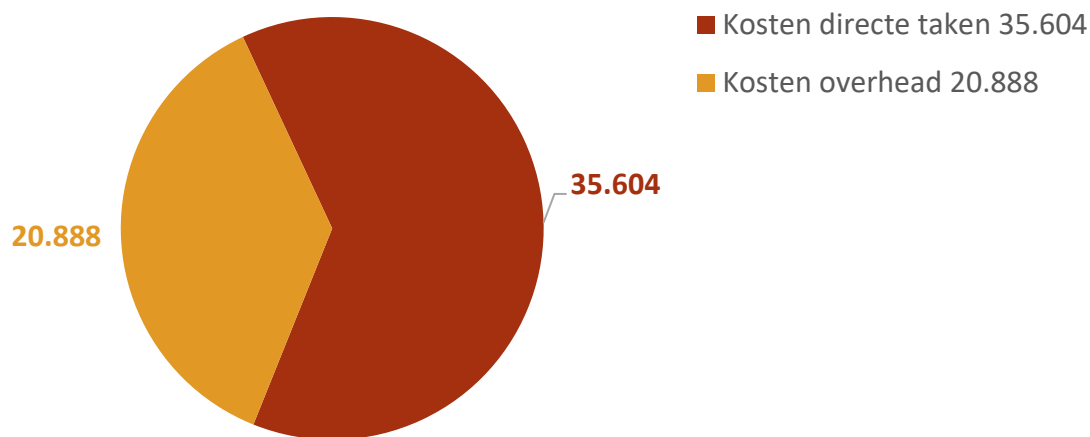
Ook hebben we een aanpak ontwikkeld om de digitale vaardigheden van medewerkers te verbeteren.

Onze voorbereidingen om de ICT veilig en stabiel te houden hebben we afgerond. Ze worden in 2020 geïmplementeerd.

Highlights

- Organisatieontwikkeling is voor ieder team een belangrijk onderwerp.
- Het digitaliseren van ons bouwarchief hebben we stopgezet.
- De strategische verkenning in het kader van de lobbyagenda is gestart.
- Gemeentelijke en regionale belangen onder de aandacht gebracht van beslissers in Den Haag en Brussel.

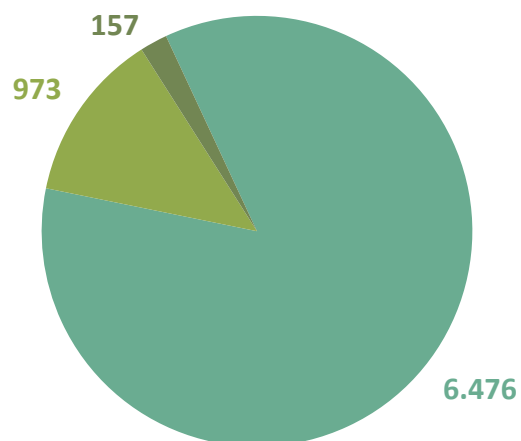
Verdeling van lasten en baten programma Bedrijfsvoering

Lasten € 56,5 miljoen

Baten € 7,6 miljoen

- Grondexploitatie en projecten 6.476
- Reserves en voorzieningen 973
- Overige inkomsten 157

[bedragen in grafieken en legenda's x € 1.000]

1 Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

We versterken de communicatieve en open bestuurscultuur gericht op de ander. Onze medewerkers ondersteunen deze ontwikkeling van de bestuurscultuur in Assen. Ook zij trekken erop uit, zijn in gesprek en kijken vooral naar manieren waarop de samenleving kan worden ondersteund.

Goede personeelsleden en voldoende capaciteit zijn nodig om de wensen van raad en college uit te voeren.

Digitalisering van het bouwarchief zal een verbetering van de dienstverlening betekenen

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Verhaal van Assen vorm en inhoud geven

Doel van het programma organisatieontwikkeling is voldoen aan hetgeen op hoofdlijnen verwoord is in 'Het verhaal van Assen'.

De hoofdthema's in dit programma zijn Communicatie, Digitale en technische mogelijkheden en Mensenwerk.

We hebben op een aantal manieren gewerkt aan de invulling van het Verhaal van Assen; om vorm en inhoud te geven aan de organisatieontwikkeling. Dit gebeurt in vijf resultaatgebieden: Passende Dienstverlening, Wendbare Organisatie, Werkgeluk, Samen zorgen voor de stad en Het programma is van ons allemaal. Leidinggevendenden hebben zich ieder verbonden aan één van deze gebieden. De eerste resultaten zijn positief. De grootste uitdagingen zijn cultuurverandering, houding en gedrag. We weten dat dat jaren vergt en dit blijft dan ook onze inzet vragen.

Verandering en ontwikkeling vraagt ook nieuwe competenties en vaardigheden en soms zelfs nieuwe functies. We hebben Point opgericht om leren en ontwikkelen gericht te organiseren en ondersteunen. Het team Personeel en Organisatie is gestart met het interviewen van medewerkers.

Bouwarchief digitaliseren

We hebben een businesscase uitgewerkt over de mogelijkheden om het bouwarchief te digitaliseren. Gebleken is dat het totale budget van € 200.000 voor 2019 en 2020 lang niet toereikend is.

Daarnaast is gebleken dat er vanuit de Omgevingswet geen verplichting is om het bouwarchief te digitaliseren.

De kosten wegen niet op tegen de baten, daarom zijn we niet met een digitaliseringstraject gestart. Het budget voor 2020 valt daarmee vrij.

Wat willen we bereiken?

We beschouwen lobby als een belangrijk instrument voor het verwezenlijken van doelstellingen uit het collegeprogramma. Lobbyactiviteiten moeten ertoe leiden dat de belangen van Assen, voorzien van een krachtige argumentatie, op de juiste plek en op het juiste moment aan de orde worden gesteld. De lobbyactiviteiten bestrijken het gemeentelijke beleidsveld in de volle breedte. In eerste instantie is de focus gericht op de energietransitie, het economisch beleid, de opgaven in het Sociaal Domein en het aantrekken en behouden van werkgelegenheid.

Samen met lokale, provinciale en Noord-Nederlandse partners zetten we in op het bereiken van resultaten. Met extra strategische menskracht versterken we onze positie, verstevigen we onze relaties met andere overheden en verbreden we ons palet aan mogelijk aan te boren nationale en Europese subsidies voor innovatie. Extra aandacht wordt gevestigd op het behoud van Rijksdiensten, de economische effecten van het gasbesluit en de tekorten op het sociaal domein.

We zetten in op verduurzaming van het gemeentelijk wagenpark (vooral waterstof en elektrisch).

We zetten in op verbetering van de dienstverlening door digitalisering.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Ontplooiën lobbyactiviteiten

We zijn gestart met een strategische verkenning voor Assen, waaruit op termijn een lobbyagenda zal voortvloeien.

Verder hebben we gekeken naar mogelijkheden om de samenwerkingstafels waar Assen aan deelneemt strakker te organiseren en op elkaar af te stemmen. Informatie vanuit die samenwerkingsverbanden is belangrijk voor de ontwikkeling van toekomstige lobbystrategieën.

Samen inzetten op bereiken van resultaten

Samen met zowel publieke als private partijen in Noord-Nederland zijn gemeentelijke en regionale belangen onder de aandacht gebracht van beslissers in Den Haag en Brussel. Met de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG) is een lobbytraject ontwikkeld (en in uitvoering genomen) met betrekking tot de tekorten in de jeugdzorg. Zelfstandig wordt door Assen een lobbytraject ontwikkeld met betrekking tot de tekorten in de WMO. De gevolgen van het gasbesluit voor Assen zijn nadrukkelijk in beeld bij het Ministerie van EZK. Met het EU-office van de NG-4 in Brussel wordt onderzocht op welke wijze voor Assen en de omliggende regio van belang zijnde thema's in 'Brussel' kunnen worden geagendeerd

Verduurzaming gemeentelijk wagenpark

We hebben vier kleine diesel- en aardgas-bestelvoertuigen vervangen door elektrische voertuigen.

Ict-ontwikkelingen inclusief digitale weerbaarheid eigen organisatie

Eén van de allergrootste veranderingen in onze tijd is de razendsnelle ontwikkeling van digitalisering. In onze gemeente zien we digitalisering terug in een grote diversiteit van toepassingen en hulpmiddelen die we nodig hebben om ons werk te doen.

Wat willen we bereiken?

ICT veilig en stabiel voor een betrouwbare dienstverlening.

De bedrijfsvoeringssamenwerking met Aa en Hunze en Tynaarlo blijft de komende jaren belangrijk voor ons. Waar dit relevant is willen we deze samenwerking intensiveren om ons werk als overheid beter, slimmer of goedkoper te kunnen doen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Voorbeelden zijn: digitale werkplek, smartphones, applicaties en e-mail. Verdergaande digitalisering vraagt van medewerkers dat zij meegroeien met deze ontwikkeling op elk van deze onderdelen. We hebben een aanpak ontwikkeld om de digitale vaardigheden van onze medewerkers nu en in de toekomst te blijven professionaliseren. Deze aanpak wordt in 2020 geïmplementeerd.

ICT veilig en stabiel

Preventief beheer houden we op orde en security-wijzigingen voeren we continu door om de ICT veilig en stabiel te houden.

Ook hebben we nieuwe hardware aangeschaft om de ICT veilig en stabiel te houden. Deze hardware wordt in 2020 geïnstalleerd en in bedrijf genomen.

In 2019 is er een datalek geweest dat de publiciteit heeft gehaald. Dit datalek hebben we conform afspraak gemeld en opgepakt. Deze ervaring betrekken we bij de bewustwordingscampagne op het gebied van informatieveiligheid.

Samenwerking Drentsche Aa

De bedrijfsvoering samenwerking met Aa en Hunze en Tynaarlo loopt zoals afgesproken.

Indicatoren

Indicatoren		
omschrijving	2018	2019
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	8,75	9,08
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,64	8,97
Apparaatskosten (kosten in € per inwoner)	691	nrb
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	18,8	18,3
Overhead (% van totale lasten)	43,5	nrb

Toelichting: Voor een toelichting op de ontwikkeling van de indicatoren en de kosten van de bedrijfsvoering verwijzen we naar de verderop in deze jaarstukken opgenomen paragraaf Bedrijfsvoering.

Financieel

Bedrijfsvoering (bedragen * € 1.000)				
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Kosten directe taken	33.983	35.029	35.604	-575
Kosten overhead (ondersteunende taken)	20.704	20.880	20.888	-8
Totaal lasten	54.687	55.909	56.492	-583
Baten				
Inkomsten directe taken	4.152	4.376	3.737	-640
Inkomsten overhead (ondersteunende taken)	3.441	3.461	3.783	322
Totaal baten	7.593	7.837	7.520	-317
Totaal saldo van baten en lasten	-47.094	-48.072	-48.972	-901
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	86	86	0
Totaal Mutaties in reserves	0	86	86	0
Resultaat	-47.094	-47.986	-48.886	-901

Analyse afwijkingen programma Bedrijfsvoering tov de programmabegroting 2019						
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs-rapporagage		Resultaat jaarrekening		
		bedrag	V/N	bedrag	V/N	
6. Bedrijfsvoering						
Personeelskosten						
Personeelskosten		96	V	-247	N	
Extra capaciteit sociaal domein, deels compensatie via algemene uitkering		-400	N	0	-	
Extra capaciteit applicatiebeheer		0	-	73	V	
Organisatieontwikkeling	✓	45	V	0	-	
Verzelfstandiging TT-festival, doorgeschoven naar 2020		-113	N	-113	N	
Totaal Personeelskosten		-372	N	-287	N	
Beheerskosten en inkomsten						
Niet gerealiseerde deel bezuinigingstaakstelling SDA		-129	N	-129	N	
Verzelfstandiging TT-festival, doorgeschoven naar 2020		-77	N	-77	N	

Analyse afwijkingen programma Bedrijfsvoering tov de programmabegroting 2019					
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs- rapporag		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
SDA - Belastingen en PSA		0	-	-57	N
Verzekeringen		0	-	-143	N
Wettelijk over te dragen archieven		-90	N	-90	N
Upgrades software		0	-	55	V
Overige Ict-kosten		-82	N	-115	N
Kosten materieel		-66	N	-147	N
Dienstkleding		-35	N	-24	N
Deel opleidingsbudget	✓	0	-	37	V
Personele faciliteiten en restant opleidingsbudget		0	-	138	V
Budget Ondernemingsraad		0	-	70	V
Diverse voor- en nadelen		0	-	-177	N
Inkomsten derden		0	-	15	V
Variabele doorbelastingen		0	-	-100	N
Totaal Beheerskosten en inkomsten		-479	N	-744	N
Kapitaallasten					
Vrijval kapitaallasten materieel en ict		374	V	586	V
Totaal Kapitaallasten		374	V	586	V
Toerekening bedrijfsvoeringskosten					
Toerekening bedrijfsvoeringskosten aan projecten en GB		-750	N	-456	N
Totaal Toerekening bedrijfsvoeringskosten		-750	N	-456	N
Saldo overige afwijkingen programma Bedrijfsvoering		-16	N	0	-
Resultaat programma Bedrijfsvoering		-1.243	N	-901	N
Voorgestelde budgetoverhevelingen	✓	-45	N	-37	N
Voorstel resultaatbestemming		0	-	0	-
Resultaat na budgetoverheveling en resultaatbestemming		-1.288	N	-938	N

Programma 7. Vastgoed en Grondbedrijf

Samenvatting

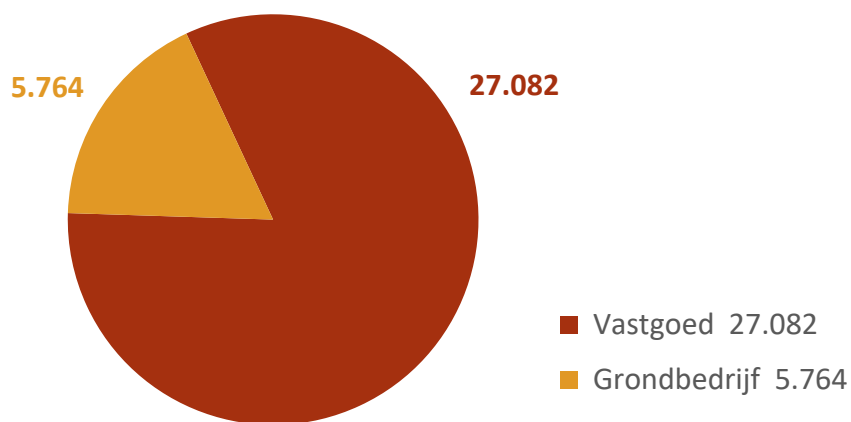
Voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed hebben we subsidie uit de Stimuleringsregeling duurzame energieproductie (SDE) aangevraagd om zonnepanelen te realiseren.

We hebben de verduurzaming van sporthal Marsdijk aanbesteed.

Highlights

- Het resultaat van programma Vastgoed is € 1,57 miljoen positief.
- Verduurzaming van het gemeentelijk Vastgoed is in gang gezet.
- De Nieuwe Kolk is voorzien van 632 zonnepanelen.
- Woningbouw kavels zijn schaars en de gewenste uitgifte wordt in 2020 niet gehaald.
- Herziene beleidsregels voor stikstof zorgen voor vertraging en extra plankosten.

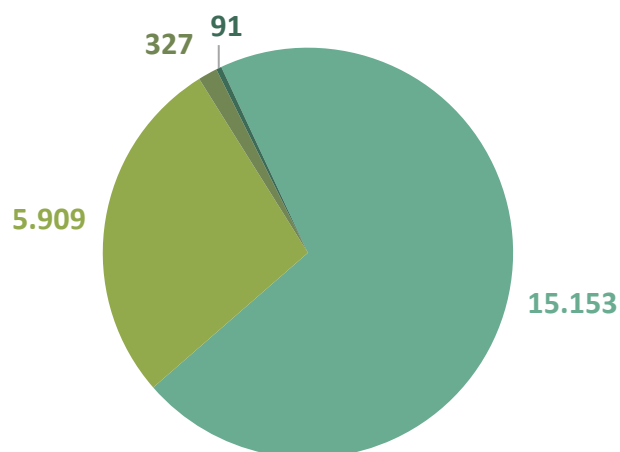
Verdeling van lasten en baten programma Vastgoed en grondbedrijf

Lasten € 32,9 miljoen

Baten € 21,5 miljoen

- Huren en pachten 15.153
- Grondexploitatie en projecten 5.909
- Reserves en voorzieningen 327
- Overige inkomsten 91

[bedragen in grafieken en legenda's x € 1.000]

1 Vastgoed

Wat willen we bereiken?

Ideeën van inwoners of organisaties die onderdak nodig hebben, benaderen we vanuit een vraaggerichte houding. Als dit bijstelling van kaders vraagt, leggen we dit voor aan de raad.

We zorgen voor goede en betaalbare sportvelden en sporthallen.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Maatschappelijk Vastgoed

We hebben de vastgoedportefeuille van de gemeente Assen de afgelopen jaren verkleind. Daarom is het van belang kaders te hebben om vraag en aanbod goed op elkaar af te stemmen. We hebben hieraan gewerkt door het uitvoeren van een onderzoek naar maatschappelijk vastgoed.

Met betrekking tot de gebouwen van het grondbedrijf proberen we de leegstand zoveel mogelijk te voorkomen. We hebben een pand verhuurd aan een kringloopwinkel van Werkpro. Een leegstaande ruimte is gebruikt om decors te bouwen voor de Volksopera.

Het nieuwe gebouw van De Dissel is opgeleverd. Tevens is De Poort naar haar nieuwe locatie in de voormalige Ericaschool aan de Rodeweg verhuisd.

Herijking Nota Sportaccommodaties

De nota Sportaccommodaties is niet herijkt. We hebben besloten om de uitkomsten van het Sportakkoord af te wachten.

Uitgevoerde werkzaamheden sportaccommodaties

De sportvloeren van sporthal de Timp en Sporthal Peelo zijn voorzien van een nieuwe afwerklaag. Bij sporthal Olympus hebben we na oplevering een aantal veiligheidsaspecten en gebruikaspecten aangepakt.

Met tennisvereniging De Hertenkamp hebben we overeenstemming bereikt over de overdacht van het gebouw aan de vereniging.

We hebben de benodigde kleedaccommodatie bij ACV onderzocht en hierover overeenstemming bereikt.

Wat willen we bereiken?

Door tweejaarlijkse uitvoeringsprogramma's maken we gemeentelijke gebouwen energieneutraal. Via pilotprojecten doen we hiermee ervaring op. De uitvoeringsprogramma's worden tweejaarlijks ge-evalueerd en waar nodig bijgesteld en geactualiseerd.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Masterplan verduurzaming gemeentelijk Vastgoed

Het verzamelen van de input voor het masterplan Verduurzamen gemeentelijk vastgoed en de rekenmodellen die hiervoor benodigd zijn, is vrijwel afgerond. Dit geeft input voor de uitvoeringsplannen en inzicht in de investeringskosten.

Pilot verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed

We hebben uitgebreid onderzoek gedaan naar het verduurzamen van vijf panden. Naar aanleiding van het eerste onderzoek hebben we besloten om drie panden verder uit te werken.

Het Markehuus en Sporthal Marsdijk hebben we aanbesteed en naar aanleiding van de uitslag hiervan hebben we besloten om enkel de verduurzaming van Sporthal Marsdijk voort te zetten.

Zonnepanelen

Voor vijf gebouwen (MFA Schakelveld, MFA Wethouderbergerweg, MFA De Boomgaard, Duurzaamheidscentrum Assen en het Stadhuis) hebben we SDE-subsidie aangevraagd voor de aanleg van zonnepanelen. Deze subsidie is toegewezen. Voor de aanleg van de zonnepanelen heeft een aanbesteding plaatsgevonden.

Op het dak van de Nieuwe Kolk zijn 632 zonnepanelen geplaatst.

Wat willen we bereiken?

We hebben een transparante vastgoedorganisatie waarbij gebouwen voldoen aan de wetgeving, brand- en toegankelijkheidseisen. Hierbij wordt de vastgoedportefeuille op professionele wijze beheerd.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Werkzaamheden vastgoed

In het onderzoek Maatschappelijk vastgoed wordt gekeken naar de mogelijkheden om de gegevens van de gebouwen beter te ontsluiten en waar mogelijk te koppelen.

In het Schakelveld hebben we een deel van de beglazing vervangen door veiligheidsglas.

We hebben opdracht gegeven om een lift in Kloosterveste te vervangen die regelmatig storing had.

In het stadhuis hebben we luchtbevochtiging aangebracht om het probleem van de te lage luchtvochtigheid te verhelpen.

Met het vaststellen van de grondexploitatie Noorderpark hebben we een aantal locaties en gebouwen vanuit Vastgoed overgeheveld naar het Grondbedrijf.

Bij de Brunelstraat is de verwarmingsketel vervangen door een hybride ketel, voor een duurzamere manier van verwarmen. Dit heeft de klimaatklachten opgelost.

2 Grondbedrijf

Wat willen we bereiken?

Met het grondbedrijf worden gebiedsontwikkelingen voor woningbouw en bedrijventerreinen gefinancierd en daarmee mogelijk gemaakt. In het grondbedrijf zijn ook de strategische aankopen ondergebracht ten behoeve van (aanstaande) gebiedsontwikkelingen. Het gemeentelijk grondbeleid is niet leidend, maar een middel om ruimtelijke opgaven te realiseren.

Waar mogelijk nemen inwoners en ondernemers het initiatief tot gebiedsontwikkeling. We zoeken naar de juiste balans tussen kansen en onzekerheden, met een adequate risicoafdekking binnen onze grondexploitaties.

In deze gunstige economische omstandigheden spelen we in op nieuwe kansen.

Inspelen op wijzigende wetgeving en marktomstandigheden is een belangrijk speerpunt.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Bestemmingsplan Kloosterakker

We hebben het bestemmingsplan Kloosterakker eind mei als ontwerp ter inzage gelegd. De ontvangen zienswijzen zijn inmiddels verwerkt in onze plannen. Besluitvorming over het bestemmingsplan door de raad is in afwachting op een onherroepelijke Wet natuurbeschermingsvergunning op basis van herziene beleidsregels voor stikstof.

Vooralsnog gaan we uit van een jaar vertraging. Dit heeft zowel nadelige gevolgen voor de woningbouw als voor onze plankosten.

Samen met de provincie, buurgemeenten en buurtbewoners hebben we vorderingen gemaakt bij de nieuwe verkeersplannen voor de N371 en de mogelijke aansluiting van de derde hoofdontsluiting hierop.

Werklandschap Assen-Zuid

Het bestemmingsplan Entree-zone is in augustus onherroepelijk geworden. Met het zich hier vestigende bedrijf hadden we vooraf een verkoopovereenkomst gesloten.

Het afgeven van een omgevingsvergunning voor het bedrijfspand en de aanleg van de benodigde openbare ruimte is nog in afwachting van de implementatie van de beleidsregels voor stikstof. Ook hier worden wij geconfronteerd met extra plankosten. We hebben voorbereidingen getroffen voor andere nieuwe bedrijven die zich ten westen van de Graswijk willen vestigen.

Veemarkterrein - plan 'Asselyn'

Het bestemmingsplan De Veemarkt is in mei onherroepelijk geworden. Direct daaropvolgend hebben we de locatie bouwrijp gemaakt. Het gebied is klaar voor de gefaseerde afname door de ontwikkelaar voor realisatie van 67 woningen.

Havenkwartier - Sluiskade

In september 2019 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor het actualiseren van de visie op het Havenkwartier. Ons doel is om te komen tot heldere kaders voor deze gebiedsontwikkeling. Tevens zijn er nu middelen voor 'placemaking' nabij de Sluiskade beschikbaar.

Toeristisch recreatieve zone (TRZ)

Private partijen zijn bezig met planvorming voor ontwikkeling van de TRZ. Waar mogelijk en nodig faciliteren wij de initiatiefnemers.

Noorderpark

In november is de grondexploitatie Noorderpark vastgesteld. Vier locaties; de Steiger, Noordermaat, Vivaldilaan en Lottingstraat, worden in samenwerking met woningcorporatie Actium tot ontwikkeling gebracht.

Verkoop van woonkavels

Binnen de gemeentelijke grondexploitaties hebben we conform verwachting 46 kavels voor woningen opgeleverd. In 2020 zullen we een dergelijk aantal niet bereiken, omdat dit aantal niet voorradig is en er ook geen nieuw aanbod kan worden gecreëerd. De vertraging bij Kloosterakker is daarvan de belangrijkste oorzaak.

Verkoop van bedrijfskavels

De verkoop van bedrijfskavels verliep afgelopen jaar met 2,5 hectare conform verwachting. Gezien de opties en reserveringen is de interesse voor onze bedrijfskavels blijvend.

3 Parkeren

Wat willen we bereiken?

We herijken het parkeerbeleid voor de binnenstad binnen de context van de visie binnenstad. Uitgangspunt hierbij blijft een budgettair neutraal parkeerbedrijf.

Wij willen onze parkeervoorzieningen op orde houden, hiermee worden bezoekers van de binnenstad goed gefaciliteerd.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Totaalpakket Parkeerbedrijf

Begin 2019 hebben we het parkeerbedrijf doorgelicht. Hieruit zijn opties naar voren gekomen om de kosten terug te dringen. We zijn overeengekomen dat er minder controle op betaald parkeren gaat plaatsvinden en hebben tarieven van kortingskaarten geüniformeerd. Verder zijn we gestart met het verlagen van de inzet voor het dagelijks beheer en schoonmaak van de parkeergarages. Daarnaast zijn we eind november gestart met het onderzoek naar het doorvoeren van fiscalisering.

Vervangen parkeerinstallaties voor contactloos betalen

Alle parkeergarages zijn voorzien van mogelijkheden om contactloos te betalen. Daarnaast hebben we bij een aantal parkeergarages de parkeerautomaten vervangen om het aantal storingen te verminderen.

Vervangen coating parkeergarages

We zijn begonnen met het vervangen van de coating in de parkeergarage Torenlaan. Deze toplaag die op de betonvloer wordt aangebracht zorgt ervoor dat de vloer voldoet aan de kwaliteitsnormen zoals stroefheid en vloeistofdichtheid. In de aanbesteding hebben we tevens de parkeergarages De Nieuwe Kolk en de Neptunusgarage opgenomen. De uitvoering daarvan vindt later plaats.

Financieel

Vastgoed en Grondbedrijf					(bedragen x € 1.000)
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	
Lasten					
Vastgoed	26.722	27.410	24.507	2.902	
Vastgoed, overhead	3.151	3.101	2.409	692	
Grondbedrijf	10.567	10.567	4.535	6.032	
Totaal lasten	40.440	41.077	31.451	9.627	
Baten					
Vastgoed	15.803	16.230	15.093	-1.137	
Vastgoed, inkomsten overhead	1.083	1.083	296	-787	
Grondbedrijf	10.675	10.675	5.764	-4.911	
Totaal baten	27.561	27.988	21.154	-6.834	
Totaal saldo van baten en lasten	-12.879	-13.089	-10.297	2.792	
Mutaties in reserves					
Storting reserves	167	167	1.396	-1.229	
Beschikking reserves	460	648	327	-321	
Totaal Mutaties in reserves	293	481	-1.070	-1.551	
Resultaat	-12.586	-12.608	-11.367	1.241	

Analyse afwijkingen programma Vastgoed en grondbedrijf tov programmabegroting 2019					
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs-rapporag		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Vastgoed					
Onderzoek maatschappelijk Vastgoed		0	-	35	V
Herijking accommodatie beleid		15	V	15	V
Instandhouding en beheer gebouwen kunst en cultuur		0	-	50	V
Masterplan verduurzaming maatschappelijk vastgoed	✓	130	V	121	V
Inzet reserve duurzaamheid t.b.v. masterplan verduurzaming maatschappelijk vastgoed	✓	0	V	-121	N
Onderhoudsvoorziening conform BBV-eisen incidenteel, jaarrekening 2018		0	-	508	V
Investerings < € 25.000 door herziening onderhoudsvoorziening		0	-	-161	N
Inventaris sport		0	-	-81	N

Analyse afwijkingen programma Vastgoed en grondbedrijf tov programmabegroting 2019					
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget-overheveling	Prognose voortgangs-rapporag		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Overschrijding onderhoudskosten		0	-	-255	N
Vrijval kapitaallasten		500	V	443	V
Minder kosten uitvoering		0	-	224	V
Minder schades		0	-	196	V
Verrekening werken derden; overdracht gebouwen en grond aan grondbedrijf, incidenteel		0	N	416	V
Verhoging energielasten		-400	N	-209	N
Opbrengsten parkeergarages		-100	N	-262	N
Voorschotbedragen, met name energie, hierin zit een overloop daar afrekening later komt		0	-	-142	N
Exploitatieopbrengsten; SPUK, afrekening 2018,sport en MFA-verhuur		-120	N	516	V
Strategische gronden: verkoop groenstroken en erfpacht		0	-	310	V
Aanpassing looptijd amortisatiereserves		0	-	-320	N
Trappen en wanden MFA Orchidee	✓	0	-	20	V
Overige posten		0	-	-62	N
Totaal Vastgoed		25	V	1.241	V
Resultaat programma Vastgoed en Grondbedrijf					
		25	V	1.241	V
Voorgestelde budgetoverhevelingen	✓	-145	N	-20	N
Voorstel resultaatbestemming		0	-	0	-
Resultaat na budgetoverheveling en resultaatbestemming		-120	N	1.221	V

Programma 8. Algemeen financieel beleid

Samenvatting

Het jaar stond financieel gezien in het teken van het inrichten van een maatregelenpakket om de gemeentelijke financiële huishouding in de toekomst blijvend gezond te houden. Dit pakket aan maatregelen is door de raad vastgesteld bij de kaderbrief 2020.

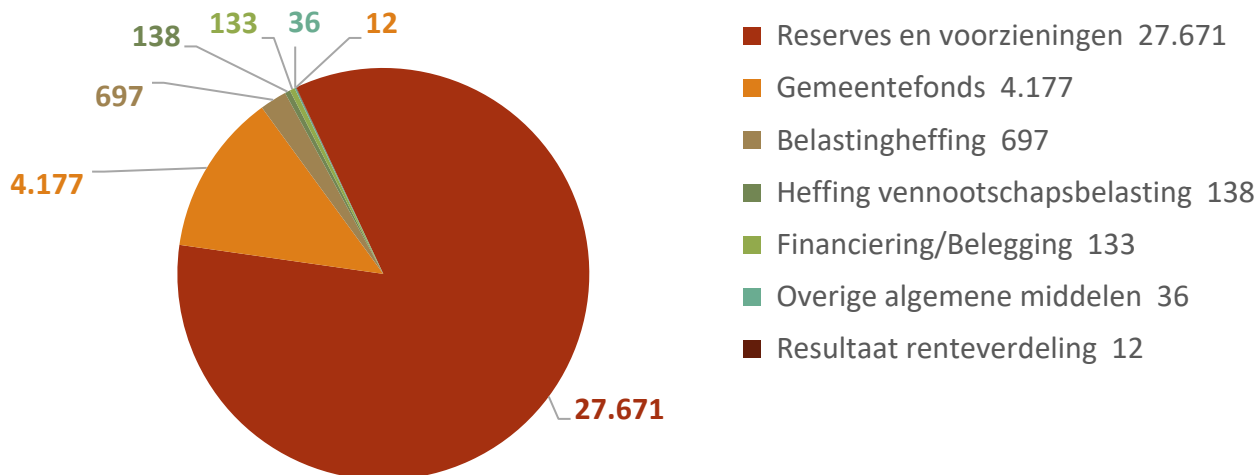
Het kabinet heeft gehoor gegeven aan de oproep van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de intensieve lobby vanuit het gehele land en de diverse belangenorganisaties om extra middelen beschikbaar te stellen voor uitvoering van de taken in het sociaal domein. Voor Assen gaat het om € 2,1 miljoen voor 2019 en € 1,6 miljoen voor 2020 en 2021. Helaas zijn deze middelen in omvang niet voldoende om de problematiek in dit domein op te lossen. Daarnaast heeft het kabinet deze extra middelen slechts voor drie jaren beschikbaar gesteld. Een volgend kabinet is dan aan zet om te kijken welke middelen het al dan niet beschikbaar wil stellen voor het sociaal domein. Conform de richtlijn is in de begroting 2020 voor de jaarschijven 2022 en 2023 het jaarbedrag van 2021 van 1,6 miljoen opgenomen. Ditzelfde bedrag is ook in de risicoparagraaf opgenomen.

In de begroting 2019 was reeds rekening gehouden met een beslag op de algemene reserve van € 5,6 miljoen om de begroting sluitend te maken. Bij de voortgangsrapportage is geconstateerd dat het tekort, ondanks de tijdelijke extra middelen jeugd, verder op is gelopen met € 2,6 miljoen. De einduitkomst van de jaarrekening 2019 laat, rekening houdend met de voorgestelde resultaatbestemming, een nagenoeg sluitende exploitatie zien van € 84.000 voordelig.

Highlights

- Nieuwe bezuinigingsronde voor de jaren 2020 - 2022
- Tijdelijk aanvullende rijksmiddelen jeugd
- In tegenstelling tot de afgegeven negatieve prognose bij de Voortgangsrapportage is door incidentele meevallers sprake geweest van een sluitende exploitatie.

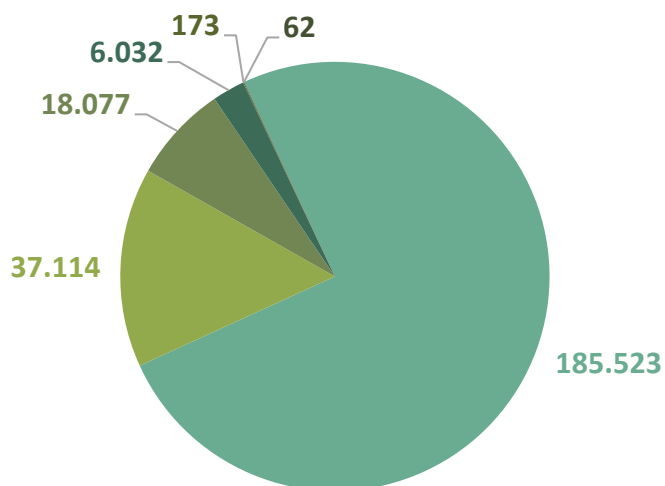
Verdeling van lasten en baten programma Algemeen financieel beleid

Lasten € 32,9 miljoen

Baten € 247,0 miljoen

- Gemeentefonds 185.523
- Reserves en voorzieningen 37.114
- Belastingen 18.077
- Dividend, aandelen, rente 6.032
- Overige inkomsten 173
- Grondexploitatie en projecten 62

[bedragen in grafieken en legenda's x € 1.000]

Algemeen financieel beleid

Wat willen we bereiken?

We zorgen dat onze financiële positie gezond blijft, de gemeentelijke begroting duurzaam in evenwicht is en het gemeentelijk weerstandsvermogen op voldoende niveau is om met de beleidsuitvoering samenhangende financiële risico's op te kunnen vangen.

We besteden de beschikbare middelen zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht.

De besteding van de gemeentelijke middelen is rechtmatig.

We zetten in op haalbare en betaalbare ambities.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Resultaat

Assen is ook dit jaar, net als veel andere gemeenten, weer geconfronteerd met tekorten in het sociaal domein. Het Rijk heeft voor de jaren 2019 tot en met 2021 incidenteel aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Deze vangen echter de tekorten in dit domein niet op. Extra aanvullende middelen ten behoeve van dit domein zijn, ondanks intensieve lobby van de VNG, G40 en VDG richting het kabinet en Tweede Kamer, niet gehonoreerd. In de begroting is al rekening gehouden met de extra uitgaven (door een onttrekking aan de algemene reserve), waardoor er in de jaarrekening geen sprake is van afwijking ten opzichte van de bijgestelde begroting.

Binnen de andere beleidsvelden hebben zich eveneens geen sterk van de begroting afwijkende financiële ontwikkelingen voorgedaan. Het aanvaarde beleid is op deze overige terreinen grotendeels binnen de financiële kaders van de begroting uitgevoerd.

De einduitkomst van de jaarrekening 2019 laat, rekening houdend met de voorgestelde resultaatbestemming, een nagenoeg sluitende exploitatie zien van € 84.000 voordelig.

Budgetoverheveling 2019-2020

Een deel van de budgetten uit de begroting 2019 moet voor verdere beleidsuitvoering naar 2020 worden overgeheveld. De reden hiervoor is dat de uitvoering van het betrokken beleid later is gestart of vertraging heeft opgelopen. De definitieve omvang van de over te hevelen budgetruimte bedraagt € 1,0 miljoen. De prognose bij de Voortgangsrapportage 2019 bedroeg € 0,9 miljoen. In het kader van het preventief toezicht is de budgetoverheveling meegenomen in het Herstelplan dat op 23 april 2020 door uw raad is vastgesteld en heeft besluitvorming hiermee al plaatsgevonden. In het Herstelplan is de budgetoverheveling toegelicht.

Een compactere en begrijpelijker presentatie van de Programmabegroting en het Jaarverslag, en de invoering van de Kaderbrief en de nieuwe Voortgangsrapportage vergroten de sturingsmogelijkheden van de raad. Het gaat daarbij om het beleid, de besteding van de middelen en de daarmee te bereiken en gerealiseerde maatschappelijke effecten.

Totale lasten en baten 2019

De totale omvang van de gemeentelijke uitgaven bedroeg in 2019 € 354,7 miljoen. Daar stond in totaal € 357,2 miljoen aan inkomsten tegenover. Hierdoor was per saldo sprake van een overschot van (afgerond) € 2,5 miljoen.

Gemeentelijke lasten en baten 2018-2019 (bedragen * € 1 miljoen)			
	2018	2019	mutatie
Totaal lasten	319,0	354,7	+ 35,7
Totaal baten	320,2	357,2	+ 37,0
Resultaat	1,2	2,5	+ 1,3

Elders in het jaarverslag zijn de samenstelling en de omvang van deze uitgaven- en inkomstenstromen zichtbaar gemaakt. Tevens worden daar de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting geanalyseerd en toegelicht.

Verrekening rekeningoverschot 2019

Het in 2019 ontstane rekeningoverschot komt ten gunste van de algemene reserve. Het voorstel daartoe is onderdeel van de resultaatbestemming 2019.

Rekeningresultaat (bedragen x € 1 miljoen)				
jaar	2016	2017	2018	2019
resultaat	16,6	7,1	1,2	2,5

De algemene reserve en de overige onderdelen van het weerstandsvermogen waren eind 2019 toereikend om mogelijke schade als gevolg van de in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen risicofactoren op te vangen.

Accountant BDO Audit & Assurance voor komende vier jaar

Met ingang van 2019 heeft BDO de accountantswerkzaamheden van PWC overgenomen.

Doorontwikkeling Kaderbrief 2020

We hebben in samenspraak met de accountantscommissie verder invulling gegeven aan de ontwikkeling en verbetering van de Kaderbrief 2020.

Reserves en voorzieningen

Wat willen we bereiken?

De omvang van onze reserves is afgestemd op het doel waarvoor ze zijn ingesteld.

De gemeentelijke bestemmingsreserves en het gemeentelijk weerstandsvermogen blijven op peil.

We gaan de vrije ruimte van de gemeentelijke reservepositie onderzoeken. Een deel daarvan willen we aanwenden voor duurzame, maatschappelijke investeringen die passen bij onze ambities op het gebied van het sociale domein, duurzaamheid en de binnenstad.

Ook beogen we daarmee andere (markt)partijen te stimuleren tot investeringen in de stad en de samenleving.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Gemeentelijke reservepositie volgens plan

We zijn gestart met de doorlichting van de gemeentelijke reservepositie en de actualisatie van de kadernota's Reserves en voorzieningen en Weerstandsvermogen en risicomangement. De doorlichting en de herijking van deze kadernota's wordt betrokken bij het Herstelplan om de gemeentelijke begroting reëel en structureel in evenwicht te brengen.

Assen beschikte eind 2019 over een solide en voor risicoafdekking toereikende reservepositie. De totale omvang ervan bedroeg eind 2019 € 179,8 miljoen. Er is in 2019 voor een totaalbedrag van € 61,7 miljoen aan de gemeentelijke reserves en voorzieningen onttrokken. Voor dekking van toekomstige kosten van nieuwe beleidsinitiatieven en/of om de reserves op peil te houden en te versterken is in totaal € 41,2 miljoen aan de reserves toegevoegd. Inzet en voeding van de reserves vonden plaats met inachtneming van de afspraken en uitgangspunten uit de kadernota Reserves en voorzieningen. Als gevolg van de geëffectueerde mutaties is de totale omvang van de reservepositie ten opzichte van 2018 met € 20,5 miljoen afgenomen. Die trend zal zich de komende jaren mede gezien de financiële problematiek in het sociaal domein, zonder aanvullende maatregelen, naar verwachting voortzetten.

Stand van de reserves

(bedragen x € 1 miljoen)

	2018	2019	mutatie
Algemene reserve	22,6	20,9	- 1,7
Amortisatiereserves	52,3	51,2	- 1,1
Grondexploitatie	30,3	31,5	1,2
Overige reserves	63,2	43,8	- 19,4
Voorzieningen	31,9	32,4	0,5
Totaal	200,3	179,8	- 20,5

Gebruik en stand algemene reserve

Naast buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers heeft de algemene reserve in 2019 ook dienstgedaan als dekkingsbron voor bestaande en nieuwe beleidsinitiatieven. Het ging om een totaalbedrag van € 12 miljoen.

Inzet algemene reserve 2019 (bedragen x € 1 miljoen)	
Beleidsdoel	beslag
Verdere uitvoering CP 2014-2018	0,11
Sociaal domein	4,42
Sluitend maken begroting	1,22
Wijkcentrum Marsdijk	0,25
Zonneparken	0,54
Uitvoering bestuursakkoord 2018-2022	0,44
Reserves jaarovergang	5,05
Totale inzet	12,03

De eindstand van de algemene reserve kwam daarmee voor resultaatbestemming uit op € 20,9 miljoen.

De binnen de reserve voor risicoafdekking aan te houden veiligheidsbuffer bedroeg op basis van de daarvoor aan te houden normering € 6,8 miljoen (ofwel € 100 per inwoner).

Essent-reserve

De Essent-reserve is conform de besluitvorming opgeheven. De middelen in deze reserve zijn voor een bedrag van € 16 miljoen toegevoegd aan de reserve Weerstandsvermogen. Een bedrag van € 10 miljoen is toegevoegd aan de algemene reserve ter dekking van de ambities uit het bestuursakkoord 2018-2022.

Belastingheffing

Wat willen we bereiken?

Het heffen en innen van gemeentelijke belastingen vormt een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten. Het vormt een algemeen dekkingsmiddel.

Bij de lokale belastingheffing wordt rekening gehouden met de eis van maximale kostendekkendheid die voor bepaalde heffingen en rechten geldt. De opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de kosten.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Heffing en invordering conform begroting

De heffing en invordering van de algemene gemeentelijke belastingen is volgens plan verlopen. De vastgestelde tarieven voor de onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting zijn bij de belastingplichtigen in rekening gebracht. Dat heeft voor die belastingen geresulteerd in de volgende opbrengsten:

Opbrengsten algemene lokale belastingen (bedragen x € 1.000)		
	2018	2019
Onroerende zaakbelastingen	16.703	17.507
Toeristenbelasting	507	549

We hebben twee onderdelen uit het bestuursakkoord 'Samen duurzaam verder' uitgevoerd. Enerzijds betreft het de kostendekkende dienstverlening en anderzijds het betaalbaar houden van het begraven. Dit heeft geresulteerd in het stapsgewijs versneld kostendekkend maken van de dienstverlening. Voor 2019 heeft dit tot gevolg gehad dat de tarieven voor de dienstverlening, waar dat mogelijk was, zijn verhoogd met 12%. De tarieven voor lijkbezorgingsrechten zijn bijna 15% lager vastgesteld.

Ten aanzien van de andere belastingen/heffingen geldt het volgende:

- De onroerendezaakbelastingen zijn verhoogd met de inflatie.
- Het tarief voor de afvalstoffenheffing is vastgesteld tot een kostendekkend tarief. Het tarief voor de rioolheffing is meer dan kostendekkend geweest.
- De toeristenbelasting is verhoogd met € 0,05 tot € 1,30 per persoon per nacht.
- De tarieven voor het parkeren zijn gelijk gebleven. Sinds 1 januari 2019 is het parkeren op straat 's avonds (met uitzondering van de vrijdagavond) en op zondag gratis.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?
	<p>Paragraaf lokale heffingen</p> <p>De paragraaf lokale heffingen van het jaarverslag bevat nadere informatie over het beleid en de gerealiseerde opbrengsten. Ook zijn in deze paragraaf het op basis van het BBV voorgeschreven overzicht met fiscale grondslagen en de op basis daarvan gerealiseerde opbrengsten opgenomen.</p>

Vennootschapsbelasting

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?
<p>Activiteiten die de gemeente als ondernemer verricht, vallen vanaf 2016 in principe onder de heffing van de vennootschapsbelasting. Indien met de uitvoering van die activiteiten (fiscale) winst wordt behaald, is daarover vennootschapsbelasting verschuldigd.</p> <p>Het maken van winst is in de gemeente Assen geen op zichzelf staand beleidsdoel. Het maken van winst is slechts een bijkomend effect van het beleid.</p> <p>Om die reden is er in principe dan ook niet of slechts marginaal sprake van belastingdruk uit hoofde van de vennootschapsbelasting.</p>	<p>De gevolgen van de Wet modernisering Vennootschapsbelastingplicht zijn grotendeels in beeld.</p> <p>De belaste activiteiten betreffen in ieder geval de parkeergarages en bepaalde onderdelen met betrekking tot afval.</p> <p>De aangiften vennootschapsbelasting over de jaren 2016 en 2017 zijn ingediend. De Belastingdienst heeft deze aangiften nog niet beoordeeld. De uitkomst daarvan kan gevolgen hebben voor de aangifte over het jaar 2019.</p> <p>Voor het jaar 2019 is een voorlopige aanslag vennootschapsbelasting van €22.000 voldaan.</p>

Omzetbelasting

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?
<p>Gemeenten zijn belastingplichtig voor de omzetbelasting als zij ondernemingsactiviteiten verrichten.</p> <p>Het is geen doel van de gemeente Assen om ondernemingsactiviteiten voor de omzetbelasting te verrichten, maar er worden wel met omzetbelasting belaste prestaties verricht.</p> <p>Over de omzet die de gemeente maakt met de uitvoering van ondernemersactiviteiten is omzetbelasting verschuldigd. In principe kan de omzetbelasting in aftrek worden gebracht. Voor de uitoefening van overheidstaken is er geen omzetbelasting verschuldigd. Het nadeel bij de uitoefening van overheidstaken is dat er geen aftrek van omzetbelasting kan plaatsvinden.</p>	<p>Na afloop van ieder kwartaal zijn de aangiften omzetbelasting voor de grondexploitaties en de overige belaste activiteiten ingediend.</p> <p>Er hebben twee belangrijke wijzigingen plaatsgevonden op het gebied van de omzetbelasting.</p> <p>De eerste wijziging betreft de verhoging van het lage btw-tarief van 6% naar 9%. Er is een hoger bedrag aan btw teruggevraagd via het btw-compensatiefonds.</p> <p>De tweede wijziging betreft de toepasselijkheid van de btw-sportvrijstelling. De gemeente brengt geen omzetbelasting meer in rekening bij de terbeschikkingstelling van sportaccommodaties.</p>

Wat willen we bereiken?

Het werkt kostenverhogend. De gemeente kan onder voorwaarden de omzetbelasting terugkrijgen via het btw-compensatiefonds.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Anderzijds vraagt de gemeente de btw op kosten niet meer terug. We hebben is compensatie aangevraagd via een specifieke uitkering stimulering sport (SPUK).

Financiering, belegging en renteresultaat

Wat willen we bereiken?

We financieren de gemeentelijke uitgaven efficiënt en risicomijdend. Wij doen dat binnen de wettelijke kaders en met inachtneming van het eigen 'treasurystatuut'.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Financieringsbehoefte

In de begroting 2019 was gerekend met een gemiddelde financieringsbehoefte van € 59 miljoen. Deze is in de praktijk lager, onder meer als gevolg van positieve ontwikkelingen in de liquiditeit en latere uitvoering van geplande investeringen. De omvang van de vaste schuld is als gevolg van het aantrekken van drie nieuwe geldleningen met € 21,4 miljoen toegenomen. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van kortlopende leningen. In dit verband hebben we in de loop van het jaar twee maal een kortlopende kasgeldlening van € 20 miljoen afgesloten. De gemeentelijke leningenportefeuille omvatte eind 2019 in totaal vierentwintig langlopende leningen en een kortlopende lening. De gezamenlijke omvang ervan bedroeg € 241,8 miljoen.

Externe renteontwikkeling

De ontwikkeling van de rente op de geld- en kapitaalmarkt bleef net als in 2018 onveranderd laag. De verruiming van de geldhoeveelheid bedoeld ter stimulering van de economische ontwikkeling in de Euro-regio is door de Europese Centrale Bank (ECB) ten opzichte van 2018 onverminderd doorgezet. Het rentepeil van de kortgeldleningen was gedurende het hele jaar negatief. De rente van de langlopende leningen lag, afhankelijk van de looptijd, tussen - 0,30 en 1,5 procent.

Fonds startersleningen revolverend

In het bestuursakkoord is een verdere uitbreiding van de startersleningen ad € 2 miljoen opgenomen. Deze mogelijkheid heeft de raad geaccordeerd.

Verzilverleningen

In het bestuursakkoord is in de invoering van de verzilverleningen ad € 1 miljoen voorzien. Deze mogelijkheid heeft de raad geaccordeerd.

Wat willen we bereiken?

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Intern renteniveau

Conform de regelgeving is een nacalculatie opgesteld om het werkelijk intern renteniveau te bepalen. Uit deze nacalculatie is gebleken dat het interne renteniveau op basis van de regelgeving ongewijzigd op 2,2% kan worden vastgesteld.

Paragraaf Financiering

Meer informatie over en toelichting op het gevoerde beleid is opgenomen in de paragraaf Financiering elders in het jaarverslag.

Gemeentefonds

Wat willen we bereiken?

De uitkering uit het Gemeentefonds is algemeen dekkingsmiddel en bestemd voor gemeentebrede kostendekking.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Algemene uitkering 2019

De in deze jaarrekening verantwoorde algemene uitkering is gebaseerd op de maatregelen tot en met de decembercirculaire 2019. Op grond daarvan is de Asser algemene uitkering voor 2019 in totaal bepaald op € 185,5 miljoen.

Financiën Sociaal domein

De integratie van de onderdelen Jeugd en Wmo in de algemene uitkering is afgerond.

Het overleg tussen het kabinet en de VNG en lobby via de G40 en via de partijlijnen over het structureel oplossen van de toegenomen tekorten in het sociaal domein heeft niet tot voor gemeenten bevredigende resultaten geleid. Voor de jaren 2019 tot en met 2021 heeft het Rijk in totaal € 1 miljard beschikbaar gesteld voor het onderdeel jeugd. Voor 2019 betekent dit een extra inkomst van € 2,1 miljoen.

Overige specifieke uitkeringen

Daarnaast omvatte de ontvangen algemene uitkering de tweede tranche ad € 1,15 miljoen van de door het kabinet aan Assen toegekende uitkering voor de pilot aardgasvrije wijk de Lariks. Verder zijn aanvullende klimaatmiddelen ontvangen. Het gaat hier om een bedrag van € 660.000. Beide bedragen zijn in 2019 ontvangen. De uitvoering vindt plaats in 2020.

Tabel Algemene uitkering

Opbouw en verloop algemene uitkering (bedragen x € 1 miljoen)			
	2018	2019	mutatie
Inkomstenmaatstaf	-6,9	-6,8	0,1
Uitgavenmaatstaven	70,9	113,6	42,7
Suppletie-uitkeringen	1,9	1,1	-0,8
IU -Sociaal domein	73,6	67,0	-6,6
Overige uitkeringen	15,6	9,2	-6,4
na uitkeringen vorige jaren		1,4	1,4
	155,1	185,5	30,4

Verlegging rijksmiddelen Wsw-taken budgettair neutraal

Met de splitsing van het werkvoorzieningsschap Alescon en de invlechting in het samenwerkingsverband WPDA is Assen aangewezen als centrumgemeente. De verlegging van deze rijksmiddelen verloopt budgettair neutraal.

Stelpost uitkering btw-compensatiefonds vervallen

Bij de septembercirculaire 2019 is duiding gegeven over de gevolgen van de verrekeningsystematiek tussen het gemeentefonds en het btw-compensatiefonds. Hiermee is duidelijk geworden dat de mogelijkheid van het zelf inschatten van het aandeel in de jaarlijkse verrekening is beperkt. Hiermee hebben wij bij de voortgangsrapportage deze verrekening met € 1,4 miljoen naar beneden bijgesteld.

Herziening Financiële Verhouding

Er zijn onderzoeken naar de totale herziening van de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten gestart. De gemeenten zijn hier actief bij betrokken. De herziening van de financiële verhouding was voorzien voor 2021 en de effecten hiervan zouden bekend worden gemaakt bij de meicirculaire 2020. Echter, begin 2020 heeft de minister bekend gemaakt dat de herziening wordt uitgesteld naar 2022. Dit in verband met de onevenwichtigheid in de voorgestelde verdeelmodellen.

Accressen

Het accres voor 2019 is nadeliger ten opzichte van de meicirculaire 2019. Het gaat hier om een bedrag van € 218 miljoen. De oorzaak is gelegen in het feit dat de rijksuitgaven lager uitkomen dan de raming op het gebied van infrastructuur en defensie. Dit vertaalt zich in een lager uitkering van circa € 0,9 miljoen.

Afloop compensatie nadeelgemeenten

De compensatie nadeelgemeenten die Assen in verband met de invoering van de verdeelmodellen sociaal domein ontving is in 2019 geëindigd. Het bedrag was voor 2019 € 0,7 miljoen.

Voortzetting schaalkorting

De schaalkorting is onverminderd doorgezet ondanks het verzet van de VNG. De korting bedraagt landelijk uiteindelijk € 1 miljard in 2025.

Integratie-middelen sociaal domein

De integratie-uitkering sociaal domein bedroeg in totaal € 67,0 miljoen. Dat is € 6,6 miljoen minder dan in 2018. De afname per saldo is vooral het gevolg van de integratie van de jeugd en Wmo in de algemene uitkering en daarnaast de toename van de uitkering in het kader van de WSW en de indexatie- en volumebijstelling van de macrobudgetten. De uitkering is integraal ingezet voor het sociaal domein en de dekking van de daaraan verbonden kosten van de bedrijfsvoering.

Onvoorzien/incidenteel

Wat willen we bereiken?

Om ervoor te zorgen dat er financiële ruimte beschikbaar is voor dekking van lasten van niet in de begroting voorziene ontwikkelingen, bevat de Programmabegroting een budget voor 'onvoorzien uitgaven'.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Onvoorzien en incidentele uitgaven beperkt ingezet

Het budget voor onvoorzien en incidentele uitgaven bedroeg in 2019 in totaal € 0,6 miljoen. Hiervan is € 0,45 miljoen voor de volgende beleidsdoelen ingezet:

Inzet onvoorzien/incidenteel 2019 (bedrag x € 1.000)	
	2019
PFAS	145,0
Cameratoezicht Rolderstraat	20,1
Stadsboerderij	10,0
Orange the world	3,5
Hulp aan de Molukken	17,1
Subsidie Barbizon	7,3
Garanties van oorsprong	35,2
Gedooagbeschikking paviljoen Baggelhuizen	50,0
Invoering Omgevingswet	133,0
Instituut publieke waarden	28,0
	449,1

Het aan het eind van het jaar niet bestede deel van het budget ad € 150.000 is vrijgevalen ten gunste van het resultaat.

Overige algemene middelen

Wat willen we bereiken?

We besteden de beschikbare (overige) algemene middelen zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht. De middelen zijn beschikbaar voor het dekken van kosten van de gemeente voor brede beleidsuitvoering.

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Inzet zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht

Op dit product hebben zich geen opvallende beleidsmatige ontwikkelingen voorgedaan. Het hier geraamde geheel aan stel- en correctieposten is in de uitvoering van de begroting vervallen. De in verband hiermee feitelijk opgetreden financiële effecten maken in de financiële verslaglegging onderdeel uit van de resultaten van de overige programma's. In de jaarrekening zijn op dit product enkel nog een aantal zogenoemde 'bijzondere baten en lasten' verantwoord.

Financieel

Algemeen financieel beleid				(bedragen x € 1.000)
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Onvoorzien/incidenteel	599	150	0	150
Belastingheffing	663	663	697	-34
Financiering/Belegging	150	150	133	17
Gemeentefonds	180	4.150	4.177	-27
Heffing vennootschapsbelasting	30	30	138	-108
Overige algemene dekkingsmiddelen	-764	-1.215	36	-1.251
Reserves en voorzieningen	0	0	186	-186
Saldi kostenplaatsen	-586	-1.006	12	-1.018
Totaal lasten	272	2.922	5.379	-2.457
Baten				
Belastingheffing	18.022	18.022	18.164	142
Financiering/Belegging	4.813	4.983	5.328	345
Gemeentefonds	159.076	183.124	185.523	2.399
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	362	375	133	-242
Reserves en voorzieningen	0	0	409	409
Saldi kostenplaatsen	0	0	720	720
Totaal baten	182.273	206.504	210.275	3.772
Totaal saldo van baten en lasten	182.001	203.582	204.896	1.315
Mutaties in reserves				
Storting reserves	11.233	27.506	27.485	20
Beschikking reserves	19.575	38.349	36.705	-1.644
Totaal Mutaties in reserves	8.342	10.844	9.220	-1.624
Resultaat	190.343	214.425	214.116	-309

Analyse afwijkingen programma Algemeen financieel beleid tov programmabegroting 2019					
Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs- rapporagie		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
Onvoorzien/incidenteel					
Onbenut deel budget onvoorzien		18	V	150	V
Totaal Onvoorzien/incidenteel		18	V	150	V
Belastingheffing					
Opbrengt Toeristenbelasting		0	-	110	V
Opbrengst Onroerendezaakbelasting		0	-	25	V
Totaal Belastingheffing		0	-	135	V
Beleggingen					
Rente eigen financieringsmiddelen		0	-	297	V
Overige beleggingen en rentebaten		0	-	65	V
Totaal Beleggingen		0	-	362	V
Gemeentefonds					
Diverse bijstellingen gemeentefonds (mei- en septembercirculaire)		15.285	V	-27	N
Extra rijksmiddelen Asielzoekers (meicirculaire 2019)	✓	220	V	0	-
Beschermd wonen		293	V	0	-
Participatiewet WSW		82	V	0	-
Overige bijstellingen gemeentefonds (effect decembercirculaire 2019)		0	-	-376	N
Na-uitkering vorige jaren, incl faciliteitenbesluit 2018 (meicirculaire 2019)		315	V	1.342	V
Klimaatmiddelen (decembercirculaire 2019)		0	-	664	V
Bijstelling aanpassing maatstaven MO (decembercirculaire 2019)		0	-	673	V
Suppletie IUSD (decembercirculaire 2019)		0	-	97	V
Totaal Gemeentefonds		16.195	V	2.373	V
Vennootschapsbelasting					
Voorlopige aanslagen 2016 - 2018 (inclusief renteverrekening)		0	-	-116	N
Voorlopige aanslag 2019		0	-	8	V
Totaal Vennootschapsbelasting		0	-	-108	N
Overige algemene middelen					
<u>Vrijval stelposten nog functioneel te ramen:</u>					
- stelpost risico's beleidsveld participatie		62	V	490	V
- stelpost structurele bijstelling BUIG		-330	N	-330	N
- compensatie statushouders BUIG (extra inkomsten)		-300	N	-300	N
- vrijval kapitaallasten		-550	N	-550	N

Analyse afwijkingen programma Algemeen financieel beleid tov programmabegroting 2019

Programma / beleidsthema / onderwerp	Voorstel budget- overheveling	Prognose voortgangs- rapporagie		Resultaat jaarrekening	
		bedrag	V/N	bedrag	V/N
- bijstelling kapitaallasten i.v.m. startmoment afschrijvingen (nav BBV)		-500	N	-500	N
- taakstelling WPDA		-375	N	-375	N
Effecten bijstellingen Gemeentefonds:					
- diverse taakmutaties		187	V	187	V
- bijstelling accres, uitk.basis en volumegroei (mei- en septembercirculaire 2019)		0	-	-306	N
- onderuitputting BCF (mei- en septembercirculaire 2019)		0	-	-1.148	N
- uitkering faciliteitenbesluit 2018+2019 (meicirculaire 2019)		0	-	517	V
- extra rijksmiddelen Asielzoekers (meicirculaire 2019)	✓	0	-	220	V
- bijstellingen SD (jeugd, Wmo, BW: septembercirculaire 2019)		0	-	241	V
- bijstellingen sociaal domein (participatie: septembercirculaire 2019)		0	-	86	V
- gezond in de stad (impuls kansrijk)	✓	0	-	8	V
- gezond in de stad (impuls kansrijk) (restant, lasten in programma Meedoen in Assen)		0	-	10	V
- pilot logeerszorg	✓	50	V	64	V
- pilot logeerszorg (restant, lasten in programma Meedoen)		0	-	36	V
- overige bijstellingen		0	-	135	V
Werkkostenregeling		-37	N	-36	N
Ozb-compensatie		0	-	49	V
Totaal Overige algemene middelen		-1.793	N	-1.504	N
Reserves en voorzieningen					
Onttrekking algemene reserve voor Zonnepark fase 1; niet in 2019		-620	N	-83	N
Onttrekking algemene reserve ten behoeve van bestuursakkoord		0	-	-1.552	N
Vrijval deel voorziening dubieuze debiteuren		0	-	68	V
Vrijval deel frictievoorziening		0	-	155	V
Totaal Reserves en voorzieningen		-620	N	-1.412	N
Renteresultaat					
Lagere externe rentelasten		0	-	710	V
Hogere stand reserves		0	-	-297	N
Lager investeringsniveau		0	-	-717	N
Totaal renteresultaat		0		-304	N
Saldo overige afwijkingen programma Algemeen financieel beleid		0	-	-1	N
Resultaat programma Algemeen financieel beleid		13.799	V	-309	N

Paragrafen

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

Algemene beleidslijn

De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in het gevoerde beleid en de ontwikkelingen die zich in 2019 hebben voorgedaan. Het beleid is gebaseerd op het bestuursakkoord Samen duurzaam verder.

Het fiscale beleid is in 2019 uitgevoerd volgens de fiscale wetgeving, actuele jurisprudentie en de in acht te nemen algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Verder zijn de doelmatige belastingheffing en het rechtvaardig en redelijk en billijk handelen bij de heffing en invordering uitgangspunt geweest. Tevens zijn de BBV-regels in acht genomen.

Ten aanzien van de gemeentelijke belastingen wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene belastingen, de bestemmingsbelastingen en het verhalen van kosten. De middelen verkregen vanuit de algemene belastingen, zoals onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting, zijn vrij besteedbaar. De hoogte van de belasting kan de gemeente bepalen, maar de hoogte van de belasting mag niet onredelijk en willekeurig zijn.

Bij bestemmingsbelastingen en verhaal van kosten wordt de opbrengst van de belasting gebruikt voor een specifiek doel. Bij bestemmingsbelastingen, zoals de afvalstoffenheffing en rioolheffing, wordt de opbrengst gebruikt voor het uitvoeren van een gemeentelijke taak. Bij het verhalen van kosten, zoals leges voor een omgevingsvergunning of een legitimatiebewijs, is de tegenprestatie rechtstreeks toerekenbaar aan een individu.

Beleidsuitvoering lokale heffingen

Algemeen

De tarieven voor 2019 zijn door de raad vastgesteld. Hierna staat per belasting/heffing beschreven welke wijzigingen in het tarief hebben plaatsgevonden en wat de eventuele bijzonderheden zijn geweest.

Onroerendezaakbelastingen

De tarieven voor de onroerendezaakbelastingen zijn per 1 januari 2019 verhoogd met de inflatie. Naast deze aanpassing wordt de generieke waardeinstijging gecompenseerd door een tariefdaling. De totale opbrengst uit de onroerendezaakbelastingen blijft daardoor reëel gelijk.

In 2019 is gestart met de wijziging van de wijze van taxatie van woningen. Momenteel worden woningen in de gemeente Assen getaxeerd op basis van de inhoud van een woning. Vanaf 1 januari 2022 is het verplicht om woningen te taxeren op basis van de gebruikersoppervlakte.

Afvalstoffenheffing/rioolheffing

Voor de afvalstoffen- en rioolheffing zijn voorzieningen getroffen voor egalisatie van tarieven zodat jaarlijkse schommelingen worden voorkomen. Voor riolering is eveneens een voorziening getroffen voor investeringen. (zogenoemde spaarvariant). De voorziening voor de rioolheffing is in 2019 gehandhaafd.

Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting is in 2019 verhoogd met € 0,05 tot € 1,30 per persoon, per nacht.

In 2019 heeft er wederom een extra controle plaatsgevonden tijdens een groot evenement in Assen. De resultaten daarvan zijn meegenomen bij het opstellen van de voorstellen voor wijziging van de regels omtrent de toeristenbelasting in 2020.

Parkeerbelasting

De tarieven voor de parkeerbelasting zijn in 2019 vastgesteld tot een tarief gelijk aan het tarief geldend in 2018. De uitzondering daarop betreft het tarief voor de kosten van een naheffingsaanslag, welke is vastgesteld op het maximale tarief.

Lijkbezorgingsrechten

In 2019 zijn de tarieven voor lijkbezorgingsrechten bijna 15% lager vastgesteld dan in 2018. Hiervoor is gekozen omdat het begraven betaalbaar moet blijven.

Overige heffingen

De keuze is gemaakt om de tarieven voor dienstverlening, voor zover mogelijk, versneld kostendekkend te maken. Hiermee is in 2019 aangevangen door, waar mogelijk, de tarieven met 12% te verhogen.

Hierna is een omschrijving opgenomen van de verschillende belastingsoorten binnen de gemeente Assen.

Belastingsoorten

Belasting/heffing	Omschrijving
Afvalstoffenheffing	Heffing over het mogen aanbieden van (huishoudelijk) afval ter inzameling aan de afvalinzamelingsdienst.
Leges	Heffing ter compensatie van de kosten over individueel afgenomen diensten van de gemeente. Het gaat hierbij om onder andere omgevingsvergunningen en burgerdiensten.
Liggelden	Heffing over het innemen van een gemeentelijke ligplaats.
Lijkbezorgingsrechten	Heffing over het gebruik van een gemeentelijke begraafplaats en voor door de gemeente geleverde diensten verband houdend met de begraafplaats.
Marktgeden	Heffing ter zake van het in gebruik mogen nemen van een staanplaats op een gemeentelijke markt.
Onroerendezaakbelasting	Belastingen op het eigendom en het gebruik van onroerende zaken.
Parkeerbelasting	Belasting over het parkeren (op straat) van een voertuig op aangewezen plaatsen en tijdstippen.
Precariobelasting	Belasting voor het plaatsen van voorwerpen op, onder of boven openbare gemeentegrond.
Rioolheffing	Heffing over de mogelijkheid om afvalwater en/of hemelwater af te voeren via de gemeentelijke riolering en het beheer van het grondwaterpeil.
Toeristenbelasting	Belasting op het overnachten in de gemeente door personen die daar niet wonen.

Belastinginkomsten-opbrengst lokale heffingen

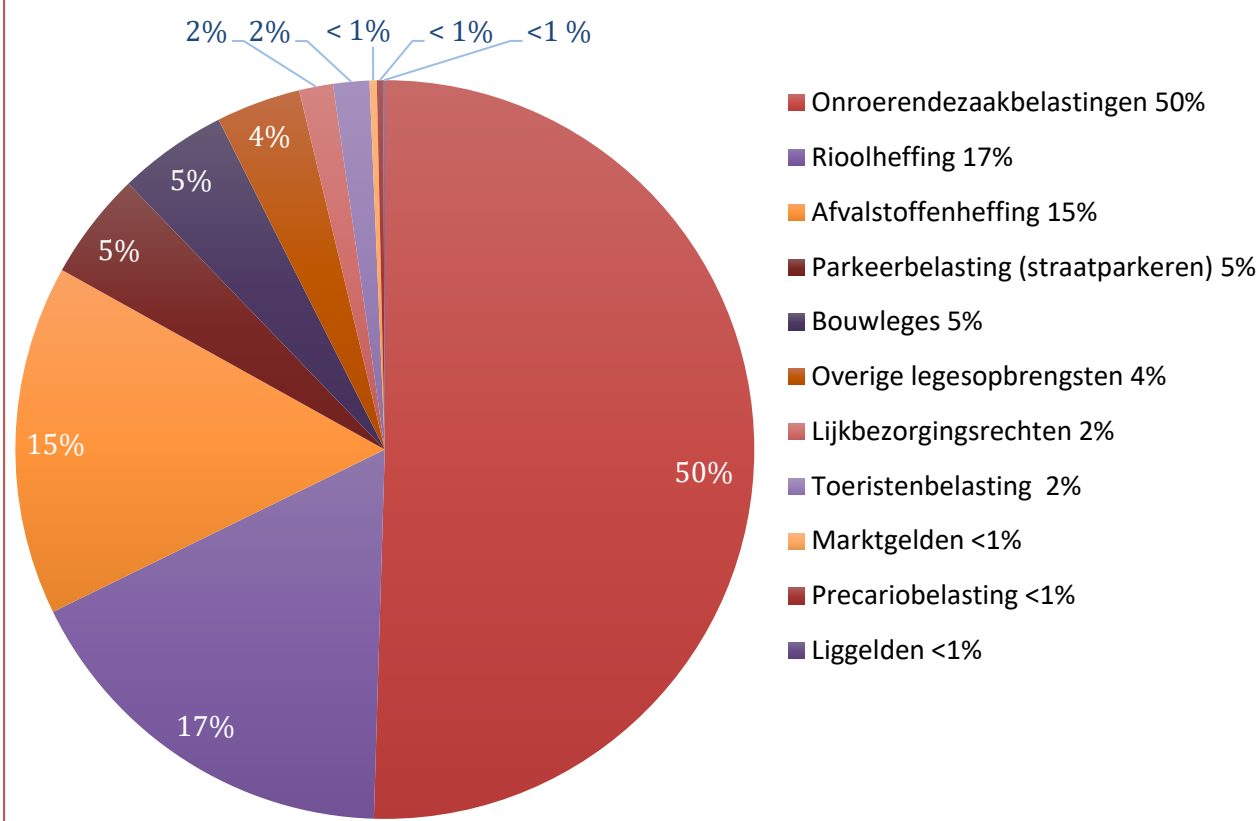
Opbrengst

De totale opbrengst vanuit de lokale belastingen en heffingen bedraagt in 2019 € 33,8 miljoen. In 2018 was dit € 34,1 miljoen. De opbrengst in 2019 was wel hoger dan geraamd. De samenstelling van de opbrengst en het beloop daarvan zien er als volgt uit:

Opbrengsten gemeentelijke heffingen 2019		(bedragen x € 1.000)	
Omschrijving	raming	realisatie	saldo
Onroerendezaakbelastingen	17.482	17.528	46
Rioolheffing	5.996	6.003	7
Afvalstoffenheffing	5.390	5.321	-69
Parkeerbelasting (straatparkeren)	1.640	1.637	-3
Bouwleges	1.371	1.659	288
Overige legesopbrengsten	1.174	1.286	112
Lijkbezorgingsrechten	579	515	-64
Toeristenbelasting	440	549	109
Precariobelasting	76	96	20
Bruto totaal	34.148	34.594	446
Af: kwijtschelding	-784	-759	25
Opbrengst gemeentelijke heffingen	33.364	33.835	471

Uit bovenstaand overzicht volgt dat de opbrengst vanuit de lokale heffingen hoger is dan begroot. De opbrengst vanuit bouwleges is hoger dan begroot. Er zijn in 2019 meer projecten geweest dan verwacht. De opbrengst toeristenbelasting is eveneens hoger geweest dan verwacht. Dit komt door een toename van het aantal overnachtingen in de gemeente Assen. In 2019 zijn de gevolgen zichtbaar van de verlenging van de geldigheid van bepaalde reisdocumenten van 5 jaar naar 10 jaar. Dit heeft een nadelig effect op de opbrengst van leges, maar dit nadelige effect is minder dan verwacht.

Opbrengsten gemeentelijke heffingen 2019

Hieronder is een verdere onderbouwing opgenomen van de opbrengst en tariefstelling ten aanzien van de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht.

Onderbouwing opbrengst en tariefstelling

Opbrengsten onroerendezaakbelastingen 2019				(bedragen x € 1.000)		
Heffing	Grondslag	% Tarief 2018	% Tarief 2019	Opbrengst 2018	Opbrengst 2019	mutatie
Ozb eigenaren woningen	woning	0,1738	0,1667	9.363	9.575	212
Ozb gebruikers niet-woningen	niet-woning	0,3065	0,3117	3.157	3.237	80
Ozb eigenaren niet-woningen	niet-woning	0,3778	0,3866	4.183	4.716	533

Opbrengsten afvalstoffenheffing en rioolheffing 2019				(bedragen opbrengst x € 1.000)		
Heffing	Grondslag	Tarief 2018	Tarief 2019	Opbrengst 2018	Opbrengst 2019	mutatie
Afvalstoffenheffing een-/meerpersoonshuishouden	huishouden	138,84/ 210,31	129,30/ 200,74	5.500	5.321	-179
Rioolheffing	aansluiting	181,04	173,58	6.062	6.003	-59

Verordeningen gemeentelijke heffingen		
Omschrijving	Verordening	Tarientabel
Afvalstoffenheffing	Verordening op de heffing en invordering van reinigingsheffingen 2019	E
Liggelden	Liggeldverordening 2013	C
Lijkbezorgingsrechten	Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2018	D
Marktgeden	Verordening op de heffing en invordering van marktgeden 2013	B
Onroerendezaakbelastingen	Verordening op de heffing en invordering van onroerendezaakbelastingen 2019	G
Overige leges	Algemene rechtenverordening 2019	A
Parkeerbelasting	Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelastingen 2015	J
Precariobelasting	Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting 2018	I
Rioolheffing	Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2019	F
Toeristenbelasting	Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2013	H

Inzicht wettelijke kostendeckendheid

Uit onderstaande overzicht blijkt in welke mate de lokale heffingen kostendeckend zijn.

Heffing en kosten 2019		(bedragen x € 1.000)						
Omschrijving	Rechten algemeen titel I	Rechten fysiek titel II	Rechten EUR titel III	Marktgeden	Liggelden	Lijkbezorgings- rechten	Afvalstoffen- heffing	Rioolheffing
Kosten Taakveld	401	86	-	75	15	161	3.469	3.359
Overig	1.243	1.115	32	66	123	374	2.221	419
Inkomensverdeling	-	-	-	-	-	-	358	396
Inkomsten Taakveld	-	-5	-	-	-	-	-2.058	-86
Netto kosten taakveld	1.644	1.196	32	141	138	535	3.990	4.088
Toe te rekenen kosten								
Overhead	895	802	23	15	87	269	943	902
Btw	73	60	1	9	5	26	625	527
Totale kosten	2.613	2.058	56	165	230	830	5.558	5.517
Opbrengst heffingen	848	1.659	15	109	25	515	5.321	6.003
Dekkingspercentage	32%	81%	27%	66%	11%	62%	96%	109%
Bedrag in voorziening verkregen middelen van derden	-	-	-	-	-	-	-	485

In 2019 is de rioolheffing meer dan 100% kostendeckend geweest. Het overschot is gestort in een voorziening verkregen middelen van derden. Omdat de werkelijke kosten lager zijn dan het totaal van de inkomsten en heffingsopbrengst, moet het meerdere aan de belastingbetaler worden teruggegeven. Het bedrag van de voorziening zal in 2021 worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de rioolheffing.

Lokale belastingdruk

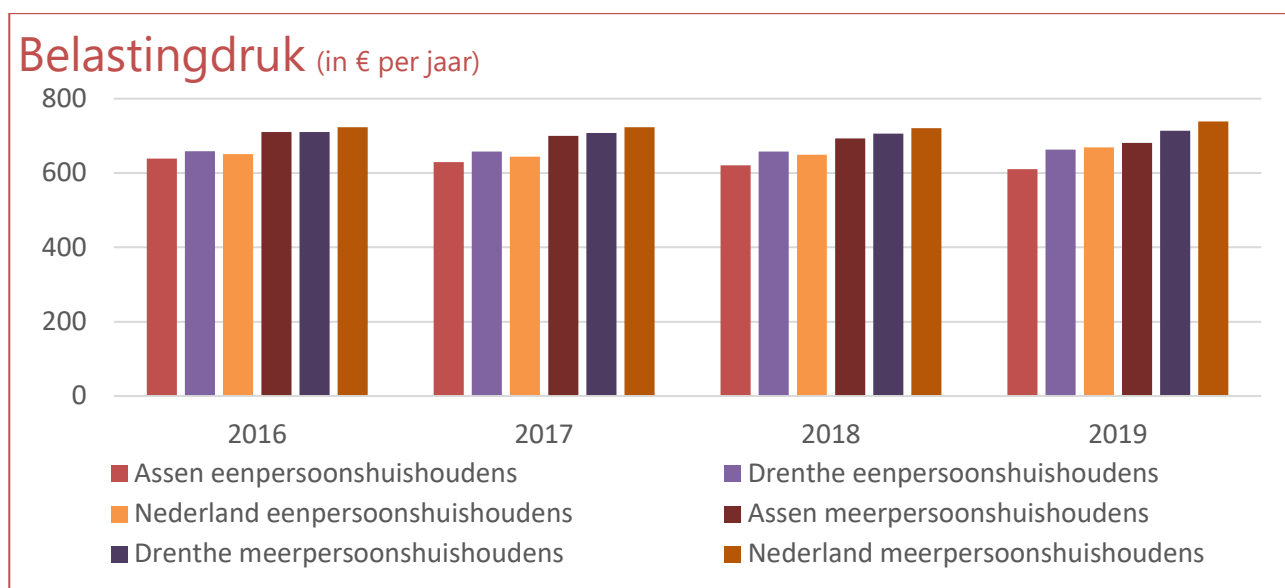
Belastingdruk

De belastingdruk voor huishoudens geeft aan hoe hoog de belastingen zijn die betrekking hebben op wonen. Het gaat daarbij om de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen eigenaren en gebruikers van woningen en of het een één- of meerpersoonshuishouden betreft. Onderzoeksinstituut Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (hierna te noemen: COELO) heeft onderzoek gedaan naar de belastingdruk. Er is een vergelijking van de belastingdruk in de gemeente Assen gemaakt met de gemiddelde belastingdruk in Drenthe en in Nederland van zowel een- als meerpersoonshuishoudens.

In onderstaande tabel staat de belastingdruk van gebruikers van woningen, specifiek de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, aangegeven. Het gaat hierbij om de belastingdruk van een meerpersoonshuishouden. Daarnaast staat aangegeven wat de belastingdruk is van eigenaren van woningen op basis van de waarde van de woning.

Belastingdruk gebruikers van woningen (bedragen in €)				
Heffing/jaar	2016	2017	2018	2019
Afvalstoffenheffing	230,42	213,74	210,31	200,74
Rioolheffing	189,48	180,59	181,04	173,58
Totaal gebruikers	419,90	394,33	391,35	374,32

Belastingdruk eigenaren van woningen naar waarde (bedragen in € 1)				
Waarde woning	2016	2017	2018	2019
100.000	604,20	582,33	565,15	541,02
200.000	788,50	761,33	738,95	707,72
250.000	880,65	850,83	825,85	791,07
500.000	1.341,40	1.298,33	1.260,35	1.207,82
1.000.000	2.262,90	2.193,33	2.129,35	2.041,32

Uit deze grafiek blijkt dat de gemeente Assen zowel ten opzichte van het gemiddelde onder de Drentse gemeenten als het Nederlands gemiddelde een lager dan gemiddelde belastingdruk per huishouding heeft. Dit geldt zowel voor de een- als de meerpersoonshuishoudens.

Hierna staan de totale woonlasten van eigenaren en gebruikers van woningen opgenomen. Hierin is een vergelijking gemaakt van de jaren 2016 tot en met 2019. Ook zijn de op basis van het BBV te benoemen indicatoren opgenomen.

Indicatoren gemiddelde woonlasten eigenaren een/meerpersoonshuishoudens				(bedragen in €)
Heffing/jaar	2016	2017	2018	2019
Eenpersoonshuishoudens Assen	639	620	621	610
Eenpersoonshuishoudens Drenthe	659	658	658	663
Eenpersoonshuishoudens Nederland	651	644	649	669
Meerpersoonshuishoudens Assen	710	691	693	681
Meerpersoonshuishoudens Drenthe	710	708	706	714
Meerpersoonshuishoudens Nederland	723	723	721	739

Indicatoren gemiddelde woonlasten gebruiker een/meerpersoonshuishoudens				(bedragen in €)
Heffing/jaar	2016	2017	2018	2019
Eenpersoonshuishoudens Assen	349	323	320	303
Eenpersoonshuishoudens Drenthe	374	365	285	291
Eenpersoonshuishoudens Nederland	380	377	280	290
Meerpersoonshuishoudens Assen	419	394	391	374
Meerpersoonshuishoudens Drenthe	425	415	330	336
Meerpersoonshuishoudens Nederland	457	448	358	368

In onderstaand overzicht is een vergelijking gemaakt van de woonlasten in 2019 van de gemeente Assen met andere gemeenten in Drenthe en met referentiegemeenten.

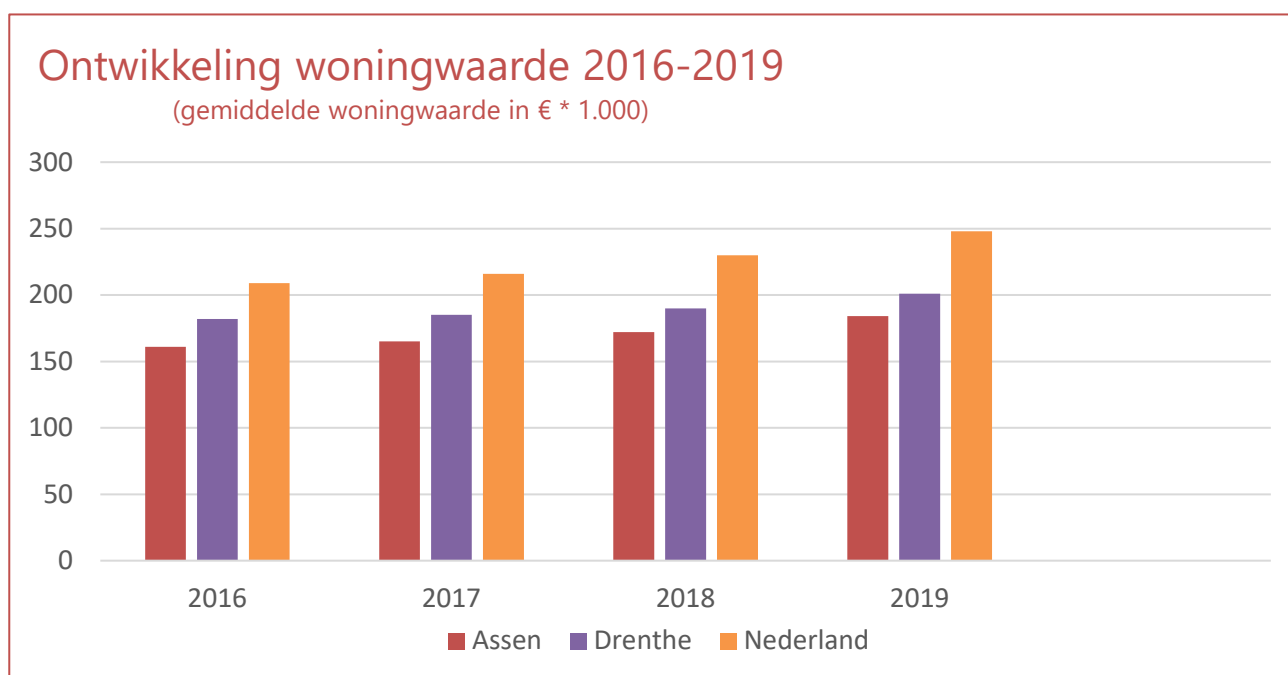
Vergelijking tarieven woonlasten 2019 eigenaar-bewoner			(bedragen in € 1)
Gemeenten	Eenpersoonshuish.	Meerpersoonshuish.	Rangorde
Drentse gemeenten	663	714	
Aa en Hunze	612	663	50
Assen	610	681	71
Borger-Odoorn	783	827	288
Coevorden	813	862	326
De Wolden	669	736	145
Emmen	733	767	209
Hoogeveen	596	667	58
Meppel	608	608	21
Midden-Drenthe	665	710	102
Noordenveld	681	722	119

Gemeenten	Eenpersoonshuish.	Meerpersoonshuish.	Rangorde
Tynaarlo	583	629	26
Westerveld	563	641	33
Referentiegemeenten			
Enschede	773	808	266
Leeuwarden	563	692	83
Zwolle	617	672	59

Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

In het hierna opgenomen overzicht is de ontwikkeling van de woningwaarde in de periode 2016 tot en met 2019 opgenomen. Ook is een tabel toegevoegd waaruit de indicator 'gemiddelde WOZ-waarde' blijkt.

De algemene trend in de woningwaarde is in 2019 voor de onroerendezaakbelastingen gecompenseerd via het tarief om tot een voldoende belastingopbrengst te komen. Alleen de prijsindex heeft geleid tot een hogere opbrengst.

Gemiddelde WOZ-waarde		(bedragen in € 1)			
Heffing/jaar	2016	2017	2018	2019	
Assen	161	165	172	184	
Drenthe	182	185	190	201	
Nederland	209	216	230	248	

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding

De gemeente Assen verleent alleen kwijtschelding voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerende-zaakbelastingen. De bijstandsnorm is in 2019 gesteld op honderd procent. Aanvragers op bijstandsniveau kunnen in principe kwijtschelding verkrijgen, tenzij het vermogen te hoog is om daarvoor in aanmerking te komen. Verder heeft de gemeente Assen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om kwijtschelding te verlenen voor belastingenschulden van ondernemers die op bijstandsniveau leven.

Kwijtschelding 2019		(bedragen x € 1.000)	
Heffing	begroting	realisatie	
Onroerendezaakbelastingen	0	5	
Afvalstoffenheffing	390	358	
Rioolheffing	394	396	
Totaal	784	759	

In 2019 was begroot dat er een toename zou zijn van het aantal kwijtscheldingen. In 2019 zijn er meer kwijtscheldingen verleent ten opzichte van 2018, maar het aantal kwijtscheldingen is wel lager dan begroot.

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre gemeentelijke risico's kunnen worden afgedekt door de beschikbare weerstandscapaciteit. Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing

Onze organisatie werkt volgens het principe van integraal management. Hierbij zijn de manager, budgethouder of projectleider verantwoordelijk voor de risicobeheersing op respectievelijk hun beleidsterrein, afdeling, of project.

Zij maken risicoanalyses en organiseren risicosessies indien zij dat nodig achten voor de beheersing van risico's. Bij nieuwe of gewijzigde risico's met forse impact informeren zij het college en de raad.

In het kader van de P en C-cyclus vindt tweemaal per jaar een gemeentebrede inventarisatie plaats, waarbij risico's worden geïnventariseerd en gekwantificeerd. Vervolgens wordt de benodigde weerstandscapaciteit voor het afdekken van de risico's gerelateerd aan de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst wordt opgenomen in de jaarlijkse begroting en jaarrekening.

De gehanteerde uitgangspunten, methodiek en werkwijze staan nader beschreven in de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement.

Risico-inventarisatie

Algemeen

Corona

De uitbraak van het COVID-19 (corona) virus heeft een enorme impact op de gehele samenleving en leidt tot ongekende omstandigheden. Veel beleidsterreinen van onze organisatie worden geraakt en we verwachten financiële effecten ten aanzien van:

- Ondersteuning inwoners op gebied van zorg, werk en inkomen: onder andere de TOZO-regeling, bijstandsuitkeringen, meerkosten sociaal domein, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening.
- Lokale infrastructuur: onder andere cultuurorganisaties, maatschappelijke organisaties, sportverenigingen en flankerend beleid lokale economie.
- Uitvoeringslasten: onder andere toename kosten handhaving, bevolkingszorg, milieupark en digitale werkomgeving.
- Uitvoeringslasten verbonden partijen: onder andere GGD, VRD en WPDA en lagere omzet sociale werkvoorziening.
- Inkomstenderving: onder andere leges en heffingen, toeristenbelasting, parkeergelden, huren, dividenden, eigen bijdrage Wmo en de grondexploitatie.

Het is daarmee reëel te veronderstellen dat de huidige situatie van invloed is op een aantal van de onderstaande geïnventariseerde risico's in deze paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, met name ten aanzien van de BUIG, het sociaal domein en de exploitatie betaald parkeren.

De totale financiële impact is sterk afhankelijk van de duur van de periode waarin de maatregelen ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus in stand moeten worden gehouden en de mate waarin het Rijk gemeenten zal compenseren. Gelet op de hoogte van het beschikbare weerstandsvermogen, gaan wij er vooralsnog vanuit dat nadelige effecten die niet door het Rijk worden gecompenseerd opgevangen kunnen worden binnen het beschikbare weerstandsvermogen.

1. Wonen in Assen

PAS en PFAS

Eind van het jaar was er veel onzekerheid en onduidelijkheid over de voortgang van projecten en werken. Dat komt door de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en het tijdelijk handlingskader dat het Rijk invoerde om onderzoek te doen naar vervuiling door poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS).

Door de uitspraak van de Raad van State kunnen nieuwe vergunningen voor projecten en werken alleen verstrekt worden als de belasting door stikstof op Natura 2000 gebieden aantoonbaar niet toeneemt.

PFAS zijn stoffen met brandwerende en vuil en waterafstotende eigenschappen. Infrastructurele werken waarbij af- en aanvoer van grond of zand plaatsvindt kunnen pas starten als is aangetoond dat deze grond of zand niet verontreinigd zijn met PFAS. Deze tijdelijke maatregel geldt naar verwachting tot medio 2020.

Beide ontwikkelingen hebben vertragingen tot gevolg en brengen extra kosten met zich mee. Er is aanvullend onderzoek nodig en in bepaalde gevallen moet grond tijdelijk opgeslagen worden. Soms moeten plannen worden aangepast of zelfs gestopt.

De financiële risico's zijn daarom erg groot en we kunnen niet inschatten om welke bedragen het gaat. Gezien de omvang van de problematiek is de verwachting dat er oplossingen komen. Bijvoorbeeld in de vorm van aanpassingen van de regels of maatregelen om de uitstoot van stikstof tegen te gaan. Tot die tijd hebben we te maken met kosten voor extra onderzoek en vertragingen.

Warme overdracht bodemtaken per 2020

In het kader van de Omgevingswet worden de bevoegd gezag-taken Wet bodembescherming, die nu nog deels bij de provincies liggen, overgeheveld naar gemeenten. Dus ook van de provincie Drenthe naar de gemeente Assen. In 2019 heeft de provincie hier weinig actie in ondernomen en is er nauwelijks voortgang geboekt. Ultimo verslagjaar is het niet duidelijk wat deze taken exact inhouden, wat hiervan de omvang is en welk deel we als organisatie zelf gaan uitvoeren en welk deel we willen delegeren aan onze milieu-uitvoeringsorganisatie, de RUD. Ook is nog niet bekend of en zo ja hoeveel budget samen met deze taken wordt overgeheveld.

Assen neemt deel aan de provinciale/RUD-werkgroep waarin dit dossier wordt besproken. De besprekingen verkeren nog in de beginfase en worden in 2020 voortgezet.

2. Werken in Assen

Toereikendheid Budget bijstandsuitkeringen (Buig)

Voor het financieren van de te verstrekken bijstandsuitkeringen krijgen we rijksmiddelen: de Buig-uitkering. Het aandeel van een gemeente in het landelijke macrobudget Buig wordt ieder jaar opnieuw bepaald volgens een verdeelsysteem. Sinds de invoering in 2015 is het systeem jaarlijks verbeterd wat in 2019 heeft geleid tot de toevoeging van een prijscomponent en is daarmee uitontwikkeld.

Statistische kenmerken van onze inwoners worden vertaald naar het aantal inwoners dat naar verwachting een beroep op de bijstand zal doen (volumecomponent). Dit aantal wordt vervolgens vermenigvuldigd met een prijs per uitkering (prijscomponent), waarna voor iedere gemeente in september de totale voorlopige bijdrage uit de Buig-uitkering voor het jaar daarop bekend wordt gemaakt. Gedurende het boekjaar wordt in april de Buig-uitkering bijgesteld en in september vindt de definitieve vaststelling plaats. Op dat moment hebben we een redelijke indicatie of de Buig-uitkering toereikend is voor het lopende boekjaar. Ondanks zorgvuldige inschattingen vooraf door het WPDA hebben we de afgelopen jaren gezien dat deze bijstellingen door het Rijk kunnen leiden tot negatieve financiële gevolgen.

Afwikkeling rechtszaak AwerC-Flex B.V met de nieuwe pensioenuitvoerder

Per 1 januari 2018 zijn medewerkers van AwerC-Flex B.V. na een rechtszaak met de FNV in dienst getreden van Alescon. Het risico bestaat dat de pensioenuitvoerder van Alescon PWRI voor deze medewerkers premies gaat vorderen over de periode 2013-2017. Dit terwijl aan de oude pensioenuitvoerder over deze periode ook premies zijn afgedragen. Het gaat hier om substantiële bedragen, waarbij de Commissie van Vereffenaars Alescon van deze voormalige gemeenschappelijke regeling zal overwegen hier bezwaar tegen te maken.

Voormalig wagenpark Alescon/WPDA

Een deel van het voormalig wagenpark en machines van Alescon is administratief op 1 januari 2020 via het WPDA overdragen aan de gemeente Assen. Fysiek zijn ze in de loop van 2019 al overgedragen; het onderhoud en de leasekosten komen pas in 2020 voor rekening van de gemeente. Er zijn geen vervangingsinvesteringen geraamd. Hiervoor wordt een vervangingsplan gemaakt. De vervangingen nemen we mee bij het meerjareninvesteringsprogramma 2021-2024 voor de begroting 2021-2024.

Beschut werk – ontwikkelingen omzet

Een deel van de bedrijfskosten binnen beschut werk (route werkplekken) wordt gedekt uit opdrachten binnen gemeenten (met name groenvoorziening) en bij externe partijen. Wijzigende conjuncturele omstandigheden kunnen van invloed zijn op deze omzet. Daarnaast kunnen wijzigingen in het cliëntenbestand ervoor zorgen dat het moeilijker wordt geschikte betaalde klussen binnen te halen.

Beschut werk - afbouw arbeidsplaatsen sociale werkvoorzieningen en Wsw-bijdrage

Het Rijk geeft jaarlijks minder subsidie voor de sociale werkvoorziening omdat sinds 2015 geen nieuwe instroom meer mogelijk is. De terugloop van het aantal medewerkers en de afbouw van de bijbehorende bedrijfskosten verloopt langzamer dan de afbouw van de Wsw-bijdrage. Landelijk leidt dit tot structurele tekorten op de sociale werkvoorziening. Dit gegeven leidt naar verwachting ook tot een tekort binnen de exploitatie van WPDA, omdat dit niet opgevangen kan worden door extra externe omzet. Dit tekort is begroot, maar bij de meicirculaire van het gemeentefonds vindt pas de definitieve vaststelling van de Wsw-bijdrage over het boekjaar plaats. Het risico bestaat dat deze negatief afwijkt.

FlorijnAs: risico's volledig afgedekt

Het risico van de FlorijnAs-projecten kan volledig worden gedekt door de risicoreserve. De risico's nemen af als gevolg van de fase waarin het programma zich nu bevindt.

Het stationsgebouw wordt nog voorzien van de vliesgevel aan vloer en dakconstructie. In de autotunnel is waterlekage uit het plafond, dit tast de duurzaamheid aan.

Tunnel de Maten is in uitvoering. Bij de onderdoorgang wordt gebruik gemaakt van polders. De polders worden gemaakt door kunststof damwanden te slaan als wanden en de bestaande leemlaag te gebruiken als bodem. Deze bodem is echter niet geheel waterdicht. Het risico bestaat, dat het lekwater wordt onderschat. Hierdoor kan de pomp- en ontijzeringscapaciteit onvoldoende zijn in de gebruiksfase. Het wordt hierdoor te nat.

3. Meedoen in Assen

Stelpost Jeugd (in verband met incidentele raming 2022 en 2023)

Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 heeft Rijk incidenteel aanvullende middelen met een structureel karakter (€ 400 miljoen (2019) en 2 keer € 300 miljoen (2020 en 2021) beschikbaar gesteld voor de tekorten in de Jeugdzorg. Met ingang van 2022 zijn nog geen extra middelen voorzien aangezien dit aan een volgend kabinet wordt overgelaten. Landelijk (via de provinciale toezichthouders) is afgesproken dat voor de jaren 2022 en 2023 een stelpost jeugd mag worden geraamd, gelijk aan het bedrag dat als extra is opgenomen in jaarschijf 2021. Voor Assen is dat een bedrag van € 1,6 miljoen. Deze aanvullende middelen zijn niet voldoende om het geheel aan financiële nadelen in de jeugd op te vangen. Omdat er geen zekerheid is of deze middelen beschikbaar komen in 2022 en 2023 worden ze hier voor eenzelfde bedrag opgenomen als risico.

Uitvoering Jeugdwet en Wmo (volume en kostenontwikkeling)

Voor de Jeugdwet geldt dat we niet kunnen voorspellen of de ingezette maatregelen en de nieuwe inkoop 2020 leiden tot het gewenste effect. Deze maatregelen moeten leiden tot minder inzet van zorg en inzet van lichtere vormen van (goedkopere) zorg. Daarnaast bestaat de kans dat de vraag naar Jeugdzorg (volume) toe blijft nemen. De volumeontwikkeling is lastig te voorspellen.

Voor Veilig Thuis geldt dat met name de invoering van de verscherpte meldcode huiselijk geweld heeft geleid tot een forse stijging van het aantal meldingen. Voor 2020 zijn aan Veilig Thuis extra middelen toegekend voor uitvoering van nieuwe taken en de aanscherping van de meldcode. Als de stijging van het aantal meldingen voortzet, is onzeker of deze extra middelen voldoende zijn om de volumestijging op te vangen.

Zo is de verwachting dat met de invoering van de Wet abonnementstarief Wmo 2015 het aantal inwoners dat een beroep doet op de Wmo, zal toenemen. Het Rijk heeft toegezegd gemeenten hiervoor te compenseren als dit daadwerkelijk aan de orde is. Het is niet duidelijk of deze compensatie de werkelijke kosten dekt.

Ook is de verwachting dat inwoners minder snel doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg. De eigen bijdrage van de Wlz is namelijk in veel gevallen veel hoger waardoor inwoners te maken krijgen met een inkomensval.

Verder is op landelijk niveau het Ggz-akkoord gesloten en zijn er door VWS, ZN en VNG afspraken gemaakt over de extramuralisatie in de Ggz. Hoewel de ambitie van het Rijk is bijgesteld van 20 naar 10 %, en de gemeenten ook extra middelen krijgen, verwachten gemeenten een toename van het aantal Ggz-cliënten dat in de wijk gaat wonen. Het is de vraag of de extra middelen van het Rijk deze volumegroei compenseren.

Tot slot zien we dat inwoners steeds ouder worden en langer thuis blijven wonen en daarmee een toenemend beroep doen op de Wmo. Dit gaat gepaard met een afnemend aantal in te zetten mantelzorgers en vrijwilligers.

Aanzuigende werking abonnementstarief Wmo voor AVS

Het Rijk heeft besloten om per 1 januari 2020 een algemeen abonnementstarief voor de Wmo op te leggen dat ook van toepassing is op de algemene voorziening schoonmaak (AVS). De verwachting is dat er een toestroom van aanvragen komt voor de AVS van Wmo-cliënten met een midden- en hoger inkomen. Deze extra toestroom met bijbehorende stijging van de kosten voor de gemeente wordt zeer beperkt gecompenseerd door de extra inkomsten vanuit de eigen bijdrage. Het Rijk heeft toegezegd gemeenten hiervoor te compenseren. Ultimo verslagjaar was onduidelijk of deze compensatie de werkelijke kosten dekt.

GKB -financieel en organisatorisch

Het bestuur van de GKB heeft besloten tot het handhaven van het eerdere besluit inzake het afbouwen van dienstverlening aan gemeenten die niet deelnemen in de gemeenschappelijke regeling (zogenoemde DVO-gemeenten). Door hierin te temporiseren blijft de bedrijfsvoering tijdens dit proces op orde en geven we de organisatie de kans gecontroleerd verder af te bouwen.

Daarnaast gaan we onderzoeken of de GKB de eerste aangewezen aanbieder kan worden voor bewindvoering. Dit leidt tot meer grip op de instroom en het borgen van kennis en kunde binnen de GKB.

Ondanks de scherpe sturing op de bedrijfsvoering van de GKB blijft het risico bestaan dat het teruglopen van de omzet en de daarmee samenhangende afbouw van de organisatie de komende jaren niet geheel gelijkmatig zal verlopen. De GKB heeft geen eigen vermogen dus eventuele financiële gevolgen hiervan zullen door de gemeenten in de gemeenschappelijke regeling moeten worden opgevangen.

GKB - btw-risico voor schuldhelpverlening

Bij de GKB loopt een onderzoek of onderdelen van hun dienstverlening, met name bewindvoering, belast moet worden voor de btw. Uitgezocht wordt of de uitvoering van deze activiteit onder de wettelijke taak voor schuldhelpverlening valt en daarmee een onbelaste activiteit is. Mocht uit het onderzoek blijken dat dit toch een btw-belaste activiteit is het onzeker of de gemeente deze extra btw-last kan terugvorderen via het btw-compensatiefonds voor gemeenten.

Financiële gevolgen Maatschappelijke Opvang nieuwe regio's 3.0

Alle negen gemeenten in Drenthe waarvoor de gemeente Assen als centrumgemeente de uitvoering verzorgt voor Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen zijn overeengekomen om vanaf 2022 te splitsen in twee regio's, Noord midden Drenthe en Zuidwest Drenthe. Voor Beschermd wonen komt per 2022 ook een nieuw verdeelmodel voor de bijbehorende middelen, maar voor Maatschappelijke opvang komt dit nieuwe model pas in 2026. Tot die tijd wordt het huidige verdeelmodel gebruikt. Volgens dit verdeelmodel komen de twee nieuwe regio's gezamenlijk lager uit dan als de negen gemeenten één regio vormen. Dit levert een financieel risico op. Daarnaast zijn er in het verleden gezamenlijke investeringen gedaan in voorzieningen in Assen die ook na 2022 nog doorlopen. In 2020 en 2021 gaan wij hierover in gesprek om afspraken te maken.

6. Bedrijfsvoering

Risicovoorziening pensioenverplichtingen (oud-) wethouders

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Op basis van artikel 160a van de Appa moet de gemeente op aanvraag van een gewezen politieke ambtsdrager de waarde van de door de aanvrager verkregen pensioenaanspraken overdragen aan het door de aanvrager gewenste pensioenfonds. De overdrachtswaarde van pensioenaanspraken is ten minste gelijk aan de contante waarde van de over te dragen pensioenaanspraken op de overdrachtsdatum. Hiervoor moet de gemeente een voorziening treffen. Uit deze voorziening worden ook de jaarlijkse pensioenuitkeringen van na 1 januari 2014 gepensioneerden

dan wel nabestaanden onttrokken. Gepensioneerden van vóór 1 januari 2014 worden binnen de reguliere exploitatie gedekt. Jaarlijks maakt het APG een berekening van de actuariële bedragen voor de pensioenvoorziening, op basis waarvan de voorziening wordt geactualiseerd. Deze actuariële berekening is gebaseerd op de factoren rente, leeftijd en sterftkansen van de verzekerden. Fluctuaties in de rentestand zijn hierbij een risico omdat bij een daling van de rente de contante waarde hoger wordt met als gevolg dat voor het op peil houden van de voorziening een hogere toevoeging noodzakelijk is.

Projectmatige onderdekking

De problematiek van projectmatige onderdekking (formatie die (nog) niet gedekt wordt uit de projecten en die daarmee ten laste van de algemene dienst komt) is nog steeds actueel. Vaak staan tegenover de projecten ook inkomsten, waardoor de betreffende medewerkers niet rechtstreeks uit de algemene dienst betaald hoeven te worden. Denk hierbij aan grondexploitaties, kostenverhaal en subsidies. De afgelopen jaren is gebleken dat er bij de dekking van de projecten gemiddeld € 750.000 per jaar tekortkomt.

Wij willen scherp sturen op projectdekking en toewerken naar een beter meerjareninvesteringsprogramma. Hierbij zorgen voor zo min mogelijk onderdekking, door:

- bij het bepalen van de opdracht ook altijd de ambtelijke kosten in beeld te brengen en dekking te regelen;
- te sturen op zo min mogelijk inzet van projecturen op de algemene dienst;
- bij kostenverhaal voor initiatieven voor derden een voorziening op te nemen als het initiatief niet doorgaat.

Om invulling te kunnen geven aan c, wordt in het Herstelplan 2020-2024 een aanvullende opgave opgenomen van €375.000 structureel. Dit bedrag kan gemotiveerd worden ingezet om een project of opgave op te starten en de kosten die gemaakt worden in de aanloopfase te dekken. Dit vraagt om een afweging per project/ per opgave wat ons opnieuw dwingt tot strakker sturen en keuzes maken. Tegelijkertijd geeft het ons de mogelijkheid om vanuit de gewenste 'ja mits' houding initiatieven van derden te kunnen faciliteren.

7. Vastgoed en grondbedrijf

Grondexploitaties

Risico's op grondexploitaties moeten binnen de grondbedrijf reserves worden opgevangen. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting per exploitatiegebied een analyse gemaakt van kosten, opbrengsten en risico's. Risico's die cijfermatig niet zijn meegenomen in een calculatie onder onvoorzien, moeten worden afgedekt door de weerstandsreserve binnen het grondbedrijf. De weerstandsreserve is rekenkundig bepaald op basis van de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden) en wordt onderbouwd door risicoanalyses.

Exploitatie vastgoed

De exploitatie van het gemeentelijk vastgoed is een dynamisch proces. Er is sprake van marktwerking met betrekking tot de verhuur van objecten. Tijdens de looptijd kan het voorkomen dat onderdelen eerder vervangen worden dan geraamd. Voor een aantal onderdelen ontstaat een zeker risico.

Naast de niet voorziene zaken zijn er ook een aantal specifieke posten te benoemen die in de loop van de komende jaren worden voorzien waar geen of niet voldoende middelen tegenover staan, dit zijn:

- Onderhoud luchtbehandelingskasten bij Podium Zuidhaege. Deze zijn in 2019 hersteld, maar moeten we op termijn vervangen. De opzet is om de luchtbehandeling in werking te houden tot de verduurzamingsopgave. Als dit niet lukt moeten ze vervangen worden.
- Het systeem voor toegangsverlening en beveiliging van bedrijfsgebouwen gemeente is oud en onderdelen

zijn niet meer leverbaar. Bij vervanging dient te worden voldaan aan de nieuwste eisen en wetgeving. De opgenomen budgetten zijn dan niet meer voldoende. Onderzocht zal worden hoe hier mee om te gaan.

- Bij diverse gebouwen is een gebouwbeheerssysteem aanwezig waar geen onderdelen meer voor te verkrijgen zijn. Als deze stuk gaan, moeten ze worden vervangen door een nieuw systeem. Hiermee is in de onderhoudsvoorziening geen rekening gehouden.
- Installaties voormalige trouwzaal. Indien deze ruimte in gebruik blijft als kantoorruimte, moeten de installaties aangepast worden, zodat deze ook voldoen aan de arbo-eisen.
- De aanpassing van de betonvloer in de parkeergarage stadhuis nemen we mee in begroting 2021. Als de vloer echter sneller achteruit gaat dan verwacht en de veiligheid in het geding komt, moet uitvoering in 2020 plaatsvinden.

Inbouwpakketten De Nieuwe Kolk (DNK)

Voor de inventaris, theatertechnieken inbouwpakketten van DNK is bij de start voor alle onderdelen een afschrijving van 40 jaar gehanteerd, maar in werkelijkheid is er sprake van afschrijftermijnen variërend van 10, 15, 20 of 30 jaar. Deze kortere afschrijving heeft een weerslag op het meerjarenperspectief van de gemeentelijke begroting. In 2022 zijn de eerste vervangingsinvesteringen te verwachten. Wij bestendigen voorlopig de huidige gedragslijn en voor de jaarschijf 2022 nemen we eenmalig een bedrag op van €296.000. Dit is de versnelde afboeking van de huidige boekwaarde. Voor de jaren daarna onderzoeken wij hoe wij tot een meer egale, structurele oplossing kunnen komen.

Bolplaatvloer DNK

Bij de Nieuwe Kolk is in een klein deel van het gebouw een zogenaamde bolplaatvloer toegepast. Wij onderzoeken hoe groot de risico's zijn van deze vloer en wie aansprakelijk is indien aanvullende werkzaamheden hiervoor verricht dienen te worden.

Exploitatie betaald parkeren

Met ingang van 2019 hoeft er 's avonds en op zondag niet meer betaald te worden voor het straatparkeren in het centrum. De parkeerexploitatie is, mede daardoor, niet meer sluitend. Vanaf 2020 levert dit een taakstelling op van € 273.000. De exploitatie is geanalyseerd en voorgelegd aan uw raad. De voorstellen uit het raadsbesluit worden in 2020 waar mogelijk geïmplementeerd of verder uitgewerkt. Eind 2019 was reeds een deel van de voorstellen geïmplementeerd. We willen in 2020 de taakstelling volledig invullen, met de maatregelen die genoemd staan bij parkeren. Het totale resultaat blijft afhankelijk van de ontwikkelingen van de parkeeropbrengsten.

Oplossen infill kunstgrasvelden

Om zorg te dragen dat de rubberkorrels in de kunstgrasvelden niet in het milieu terecht komen kan het noodzakelijk zijn dat rondom de kunstgrasvelden hiervoor een voorziening te treffen. Wij onderzoeken of wij als gemeente verplicht zijn deze voorziening aan te brengen.

Klimaat archief Stadhuis

De klimaatregeling van het archief in het Stadhuis lijkt niet geheel te voldoen aan de eisen die eraan gesteld worden. In de warme periode functioneert deze goed, onduidelijk is of in de winterperiode de klimaatregeling blijft voldoen aan de eisen waaraan archiefruimten moeten voldoen.

8. Algemeen financieel beleid

Rentebeleid Europese Centrale Bank (ECB)

Het bestuur van de ECB heeft het opkoopbeleid van staatsleningen met ingang van 2019 afgebouwd. Dat beleid was gericht op verruiming van de geldhoeveelheid, het laag houden van het rentepercentage en het stimuleren van de economische groei in de eurozone. De rente op de geld- en kapitaalmarkt was mede daardoor nog steeds uitzonderlijk laag. Gezien de mondiale ontwikkelingen in de economische groei is de verwachting dat er een beleidsbijstelling van de Europese Centrale Bank tot een hernieuwde verruiming van de geldhoeveelheid en/of rentemaatregelen zal worden aangekondigd. Dit betekent dat de rente naar verwachting laag zal blijven. Of en in welke mate er een beleidswijziging zal plaatsvinden is niet bekend. Hiermee is het nog ongewis wat de effecten zijn voor het renteniveau, en daarmee de gevolgen voor de financiering van gemeentelijke lasten en de omvang van de daaraan verbonden rentelasten. De kans op beleidswijziging en de mogelijke omvang van dit effect laten zich niet vooraf kwantificeren.

Gemeentefonds - Afnemende ruimte onder Btw-compensatiefonds-plafond

De omvang van het Btw-compensatiefonds is sinds een aantal jaren gemaximeerd. Onder- en overschrijding van dat maximum worden verrekend met het Gemeentefonds. Ook in 2019 was er nog sprake van een overschrijding van het plafond en dit had een positief effect op de Asser algemene uitkering. Nu de economie volop draait is het beroep op het Btw-compensatiefonds dusdanig groot dat de ruimte onder het plafond nagenoeg nul is. De kans is aanwezig dat ruimte omslaat in een overschrijding. Als die ontwikkeling zich voordoet resulteert dat in een daling van de uitkering en een verlies aan dekkingsmiddelen. De kans hierop en de mogelijke omvang van dit effect laten zich niet vooraf kwantificeren.

Gemeentefonds - Onderuitputting Rijksuitgaven

De rijksuitgaven zijn lager dan in de rijksbegroting 2019 geraamd. Deze zogenoemde onderuitputting werkt via de koppelingssystematiek negatief door naar het Gemeentefonds en naar de uitkeringen die gemeenten over 2019 uit het fonds hebben ontvangen. Afwijking en verrekening hebben plaatsgevonden, op basis van hierover in het kader van de financiële verhouding gemaakte afspraken, in het begrotingsjaar 2019 en volgende jaren. De definitieve omvang van de onderuitputting en het effect daarvan op het accres 2019 en de daaropvolgende jaren worden in de meicirculaire 2020 door het kabinet bekend gemaakt en verwerkt. Of en in welke mate er sprake zal zijn van onderuitputting in de rijksuitgaven 2020 zal voor het eerst zichtbaar worden bij de septembercirculaire 2020. De mogelijke omvang ervan is bij het opstellen van de Programmabegroting 2021 nog niet bekend en te kwantificeren.

Gemeentefonds - Herziening financiële verhouding

In het kader van de algehele herziening van de financiële verhouding zijn onderzoeken gestart naar de methodieken (maatstaven en clusters) die de hoogte en de verdeling van de algemene uitkering voor gemeenten bepalen. De invoering van deze algehele herziening stond gepland voor 2020 en zou in werking treden met ingang van het begrotingsjaar 2021. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat de invoering wordt uitgesteld naar het begrotingsjaar 2022. De aanleiding is dat de uitkomsten van de nieuwe concept verdeelmodellen aanzienlijke onevenwichtigheden laten zien en dat de consequenties hiervan ongewenst zijn. Of en in welke mate de algehele herziening voor Assen consequenties heeft is niet duidelijk. Bij voorgaande herzieningen was Assen altijd nadeelgemeente.

Kengetallen weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen 2019	
Omschrijving	(bedragen x € 1.000)
Weerstandscapaciteit (A)	48.702
Risico's (B)	21.942
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	26.760
Weerstandsvermogen ratio (A/B)	2,2

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrije deel in de algemene en bestemmingsreserves, onbenutte belastingcapaciteit en vrije ruimte in de begroting.

Weerstandsvermogen is het saldo van de beschikbare weerstandscapaciteit minus de benodigde weerstandscapaciteit voor risico's.

De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit voor risico's.

De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 2,2. Een ratio tussen de 1,0 en 1,4 wordt aangemerkt als voldoende en groter dan 1,4 als goed. Hieraan wordt dus voldaan. Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit zijn een aantal componenten als pro memorie meegenomen waardoor de feitelijke weerstandscapaciteit nog iets hoger is.

Weerstandscapaciteit 2019	
Omschrijving	(bedragen x € 1.000)
Algemene reserve	20.891
Reserve weerstandsvermogen	16.000
Weerstandreserve grondbedrijf	11.811
Bestemmingsreserves exclusief verplichtingen	pm
Stille reserves	pm
Onbenutte belastingcapaciteit	pm
Nieuwe beleidsruimte	pm
Totaal	48.702

Risico's 2019	
Omschrijving	(bedragen x € 1.000)
Programma Werken in Assen	2.425
Programma Meedoen in Assen	6.180
Programma Bedrijfsvoering	1.013
Programma Vastgoed en grondbedrijf	12.163
Programma Algemeen financieel beleid	161
Totaal	21.942

Kengetallen financiële positie (in %)			
Omschrijving	rekening 2018	prognose 2019	rekening 2019
Netto schuldquote	89%	105%	85%
Netto schuldquote na correctie verstrekte leningen	87%	103%	84%
Solvabiliteitsratio	36%	28%	31%
Structurele exploitatieruimte	-5,0%	-6,2%	-6,1%
Grondexploitatie	8%	8%	7%
Belastingcapaciteit	96%	92%	92%

Bovenstaande kengetallen zijn op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven om inzicht te geven in de ontwikkeling van de financiële vermogenspositie.

De netto schuldquote geeft inzicht in de omvang van de netto schuldenlast ten opzichte van jaarlijkse baten. De ratio is ten opzichte van vorig jaar verbeterd als gevolg van hogere baten.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan en wordt bepaald als verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen. De ratio is ten opzichte van vorig jaar verslechtert als gevolg van lagere bestemmingsreserves, met name de reserve FlorijnAs en een toename van de schulden.

Structurele exploitatieruimte geeft de structurele ruimte aan om de lasten te dragen. Deze wordt berekend als het saldo van structurele baten minus structurele lasten gedeeld door het totaal van de baten. De ratio verslechtert als gevolg van hogere lasten.

De ratio grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale jaarlijkse baten van de gemeente. De ratio is ten opzichte van vorig jaar verbeterd als gevolg van hogere baten. In vergelijking met de voorgaande jaarrekening is de berekening gewijzigd als gevolg van BBV voorschriften.

De belastingcapaciteit laat zien hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ratio is ten opzichte van vorig jaar gedaald als gevolg van lagere heffingen.

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Inleiding

De belangrijkste kapitaalgoederen van de gemeente bestaan uit wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud en worden geëxploiteerd. Deze paragraaf biedt inzicht in de beleidskaders voor de instandhouding van de kapitaalgoederen.

Algemene beleidskaders

Het beheer van de openbare ruimte is gericht op een minimaal acceptabele verzorging van gemeentelijke eigendommen en risicogestuurd beheer.

Groot onderhoud gebeurt conform de Agenda BOR: als er sprake is van een wettelijke verplichting, er bestuurlijke nalatigheid dreigt, de veiligheid naar algemene maatschappelijke maatstaven niet meer gewaarborgd is, als er exploitatietekorten of kapitaalverlies dreigt, of wanneer bij de uitvoering samengewerkt kan worden met andere partijen of projecten.

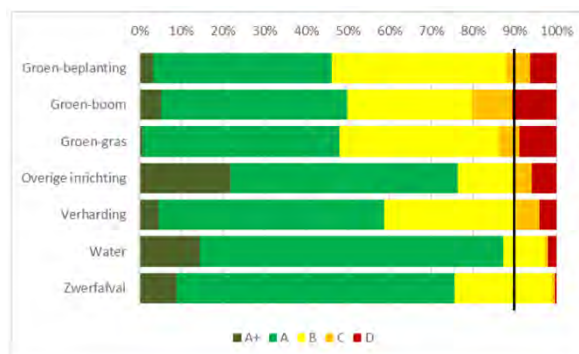
Wij hebben in de Agenda BOR (2017) de beeldkwaliteitsniveaus opnieuw vastgesteld voor de verzorging van de Openbare Ruimte (IBOR).

Beeldkwaliteit per gebied					
Beeldkwaliteit	Groen	Meubilair	Reiniging	Verharding	Civiele Kunstwerken
Centrum, Kloppend hart, oude centrum, centra	A	B	A	B	B
Wijken	B	B	B	B	B
Bedrijventerreinen	C	C	B	C	C
Buitengebied	C	C	B	C	C
Recreatief groot groen	C	C	B	C	C
Representatieve ontmoeting plekken, entree	B	B	B	B	B
Verbindingen en hoofdroutes	B	B	B	B	B

(hierin is A het hoogste en D het laagste onderhoudsniveau)

De beeldkwaliteitsniveaus worden gemonitord met behulp van zogenaamde bestekschouwen. In 2019 hebben zeven van deze metingen plaatsgevonden. Uit het totaal van deze metingen blijkt dat over geheel 2019 de totale kwaliteit van de beheergroepen op een B-niveau ligt.

De kwaliteit van de verschillende beheergroepen ligt uiteen. Drie van de zeven beheergroepen komt uit op een B-niveau, dit zijn: Verharding, Water en Zwerfafval. Drie komen uit op

een C-niveau, dit zijn: Groenbeplanting, Groen-gras en Overige inrichting. Eén komt uit op een D-niveau, dit is Groen-boom¹. Van alle beheergroepen scoort Water het hoogste percentage A+ en A scores. Zwerfafval scoort het laagste percentage C- en D-scores.

Per structuurgebied en beheergroep zijn verschillende niveaus afgesproken. In de onderstaande tabel zijn de meetresultaten getoetst aan de ambitie van deze combinaties. De kleuren betekenen het volgende:

- Groen: de meting ligt hoger dan de ambitie
- Lichtblauw: de meting voldoet aan de ambitie
- Rood: de meting ligt onder de ambitie
- n.v.t.: de betreffende beheergroep kwam niet voor in de meet locaties van dat gebiedstype en derhalve ook niet gemeten is.

	Bedrijventerrein		Bos en natuurterrein		Buitengebied		Entree		Hoofdstructuur		Recreatieterrein		Representatieve plekken		Stadshart		Wijkcentrum		Hoofdstructuur in de wijk		Wijken wonen	
	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.
Groen-beplanting	B/C	B/D	C	C	C	B	B	D	B	C	C	C	B	B	A	B	B	B	B	C	B	C
Groen-boom	C	D	C	D	C	D	B	B	B	B	C	D	B	C	A	C	B	C	B/C	D/B	B	D
Groen-gras	C	C	C	C	C	B	B	B	B	B	C	C	B	B	A	B	B/C	C/B	B	B	B	C
Overige inrichting	B/C	A/B	C	C	B	C	B	B	C	B	C	L	B	A	B	B	B	B	B	C	B	C
Verharding	B/C	C/C	B/C	B/B	B	B	B/C	B/D	B/C	B/B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	C
Water	C	B	B/C	A/A	B	A	B	B	C	A	B	A	NVT	NVT	B	A	B	D	B	B	B	B
Zwerfafval	B	B	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	B	B	A	B	A/B	D/A+	B	B	B	B

Als we deze tabel bekijken vanuit de beheergroepen dan komt dit overeen met de grafiek op de vorige bladzijde. We zien dat Groen-boom in negen van de 11 structuurgebieden onder ambitie scoort. Ook Groen-beplanting scoort in de meerderheid van de structuurgebieden onder ambitie. Dit in tegenstelling tot Groen-gras, waar de lage scores zijn geconcentreerd in drie gebieden, Stadshart, Wijkcentrum en Wijken wonen. De beheergroepen Water en Zwerfafval scoren goed. Er zijn slechts in twee gebieden incidenten waargenomen.

Als we de tabel bekijken vanuit de structuurgebieden dan valt op dat in Wijken wonen vijf van de zeven beheergroepen onder ambitie scoren. Opmerkelijk is dat in deze grafiek bedrijventerrein ook relatief veel C- en D-scores liet zien, maar in de bovenstaande tabel zien we dat slecht drie beheergroepen hier onder ambitie scoren en twee zelfs boven ambitie. Als we het percentage dat onder ambitie scoort bereken komen we uit op 5,8%, waardoor het bedrijventerrein de ambitie ruimschoots haalt.

Het omgekeerde beeld zien we in het Stadshart. Omdat de ambitie hier hoger ligt dan in andere gebieden, ligt het percentage van scores onder het ambitieniveau hier ook hoger. Dit komt uit op 13,6%, waarmee de ambitie in het Stadshart niet wordt gehaald. De tabel hiernaast geeft inzicht in de percentages van de scores onder het ambitieniveau.

Structuurgebied	% scores onder ambitie
Bedrijventerrein	5,8%
Bos en natuurterrein	3,7%
Buitengebied	3,7%
Entree	3,3%
Hoofdstructuur	1,2%
Recreatieterrein	5,8%
Representatieve plekken	3,7%
Stadshart*	13,6%
Wijkcentrum	7,3%
Hoofdstructuur in de wijk	7,4%
Wijken wonen	10,4%

*In het Stadshart ligt de ambitie voor bepaalde beheergroepen hoger (A) dan in de overige gebieden.

Meer uitgebreide informatie is terug te vinden in de beleidsrapportage 2019

Financiële Kaders

De kosten van de instandhouding bestaan onder andere uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten, beheer en exploitatielasten. De flexibiliteit in de onderhoudsbudgetten is beperkt, omdat onderhoud vroeg of laat altijd moet worden uitgevoerd om kapitaalverlies te voorkomen. Bovendien leidt achterstallig onderhoud over het algemeen

¹ Gras rondom bomen wordt in de gemeente Assen niet bij gemaaid. Dit is voornamelijk verantwoordelijk voor de D score van de beheergroep Groen-boom.

tot meer kosten dan wanneer het onderhoud tijdig wordt gepleegd.

De hoogte van de budgetten is mede afhankelijk van de gekozen beeldkwaliteit. Hiervoor hebben wij diverse beheervisies opgesteld waarin beleidsdoelstellingen voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld. In het vervolg van dit hoofdstuk is per soort kapitaalgoed op hoofdlijnen een relatie met de relevante beleidskaders gelegd.

Rioolbeheer en waterzuivering

Beleid

In het in 2019 geactualiseerde Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen 2019-2024 hebben wij de gezamenlijke visie en ambities van de gemeente en de waterschappen op het gebied van water in relatie tot ruimtelijke ordening vastgelegd.

Om een goed inzicht, afstemming met andere belangen en prioritering te krijgen is een voortschrijdende planning nodig. Daarbij kijken wij steeds vier jaar vooruit met een doorkijk naar de werkvoorraad daarna (vijf tot zes jaar). Wij maken een integrale afweging voor de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde van de levensduur en slijtage van de inrichting, maatschappelijke vragen en bijvoorbeeld functiewijzigingen. De plannen worden afgestemd op de programma's van Gebiedsgericht Werken/Mijn Buurt Assen (GGW).

Financiën

De uitgaven met betrekking tot de riolering worden gedekt door inkomsten uit de rioolheffing. De kosten van vervanging van rioleringen zijn geactiveerd. Daarnaast is een onderhoudsvoorziening beschikbaar. De stand van de voorziening is eind 2019 € 10 miljoen en is op een voldoende niveau. De komende jaren wordt de voorziening gebruikt om de investeringen af te dekken zodat de voorziening afgebouwd wordt.

Afwijkingen en risico's

In het rioolbeheer zijn geen afwijkingen in kwaliteitsniveau, financiën en/of risico's door achterstallig onderhoud en dergelijke geconstateerd. Dit geldt ook voor de gemeentelijke waterwegen. Riolen zijn op middellange termijn aan vervanging toe. Met de actualisatie van het Gemeentelijk water- en rioleringsplan is er een goed inzicht in de financiële consequenties op middellange termijn.

Groenbeheer

Beleid

De Groenstructuurvisie en Het Groene Frame zijn toetsingskaders voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en de basis voor het ontwikkelen van groenplannen. Ook is de Groenstructuurvisie onze kapstok voor het opstellen van de Groenbeheervisie. Deze geeft algemene kaders voor het beheer van het openbaar groen en richtlijnen voor het dagelijks onderhoud. Verder staan hierin de uitgangspunten voor het opstellen van gebiedsgerichte beheerplannen. De kwaliteitsniveaus voor het beheer zijn vastgesteld.

Ons Stedelijk speelbeleidskader geeft de kaders en ambities voor het buitenspelen in Assen voor de lange termijn. Wij hebben in 2015 in het kader van de bezuinigingen het beleid rond de vervanging van speeltoestellen gewijzigd. Bij einde levensduur wordt het speeltoestel weggehaald en niet vervangen.

Met inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt houden we het onderhoudsniveau van ons groen op peil. Burgers en instellingen kunnen zelf zorgen voor een 'plus' op het onderhoudsniveau van het groen in hun omgeving. Deze uitgangspunten voor de verzorging en de verzorgingsniveaus van de openbare ruimte zijn in de Agenda BOR vastgelegd.

Financiën

Het huidige budget is toereikend voor regulier beheer op basis van de afgesproken kwaliteitsniveaus. Binnen de beheerbudgetten is met ingang van 2018 tevens ruimte voor het renoveren of vervangen van verouderde groenvakken. Er is geen geld voor vervanging van boomstructuren. Wanneer er uitbreidingen van areaal plaatsvinden zullen, zoals afgesproken in de Agenda BOR, de beheerbudgetten vooraf geregeld worden.

Afwijkingen en risico's

De uitwerking van de bezuinigingstaakstellingen heeft tot gevolg dat de verzorgingskwaliteit en technische kwaliteit van de openbare ruimte dalen. Daarnaast zijn riolen, wegen en groen op middellange termijn aan vervanging toe. Het is nog niet duidelijk of het budget voor groenrenovaties toereikend zal zijn om alle vervangingen die nodig zijn te kunnen uitvoeren.

Begraven

Beleid

Doel is het zorgen voor kwalitatief goed begraven op korte en lange termijn, het waarborgen van de begraafcapaciteit, het bieden van kwalitatief goede begraafplaatsen en het op peil houden van de bijdrage die de begraafplaatsen leveren aan de groene kwaliteit van Assen. Het begraven moet voldoen aan de Wet op de Lijkbezorging. Het groenbeheer en het padenonderhoud op de begraafplaatsen voldoen aan de afgesproken IBOR-kwaliteitsniveaus.

Financiën

De beschikbare middelen zijn op voldoende niveau om het onderhoud uit te voeren. Om het begraven binnen Assen betaalbaar te houden is afgezien van het doorvoeren van kostendekkende tarieven.

Afwijkingen en risico's

Er is geen sprake van bijzondere risico's.

Wegbeheer

Beleid

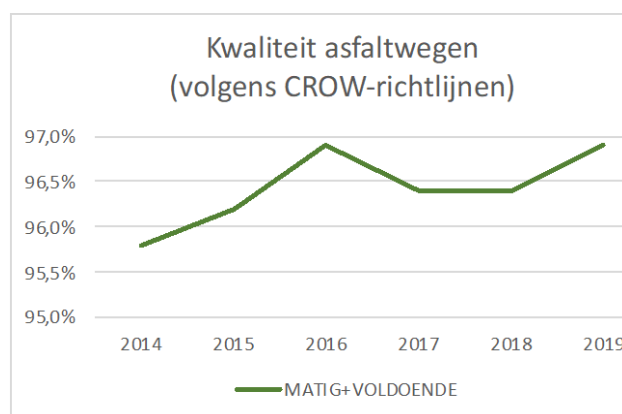
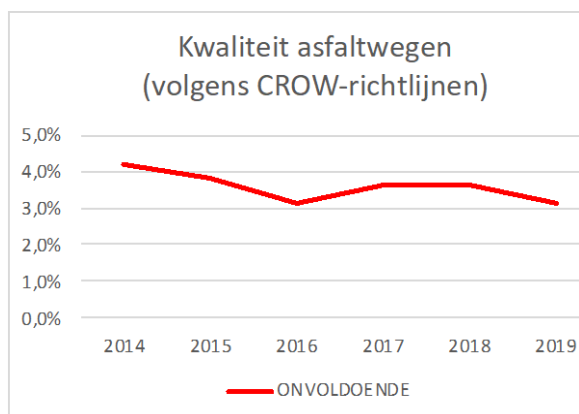
Uitvoering van het dagelijks beheer vindt plaats op basis van beeldkwaliteitsniveaus en is met name gericht op het behoud van de verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien.

Groot onderhoud aan wegen en wegereconstructies worden ingepland op basis van de uitkomsten van globale visuele weginspecties, maatregeltoetsen en technische metingen. Er wordt voortdurend afgestemd met het vervangingsprogramma van de riolering, ontwikkelingsprojecten, grote verkeerskundige projecten en de projecten vanuit gebiedsgericht werken. Het onderhoud is gebaseerd op de Agenda BOR en de principes van risicogestuurd beheer, behoud van de verkeersveiligheid en duurzaamheid (zoals het voorkomen van kapitaalvernietiging).

Bij de financiële planning kijken wij volgens de beleidslijn van de Agenda BOR vijf jaar vooruit met een doorkijk naar de werkvoorraad. Wij maken een integrale afweging van de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde levensduur van de wegen, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen van de openbare ruimte.

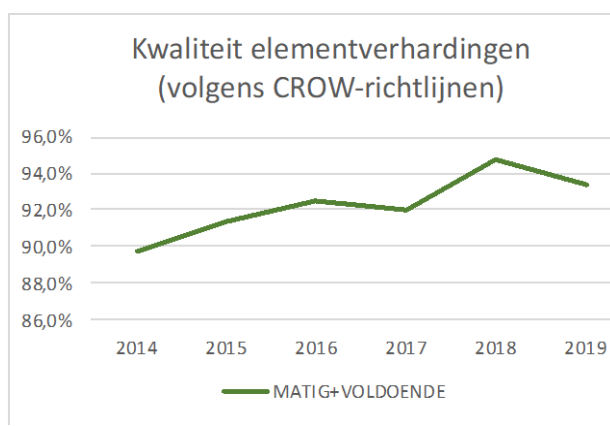
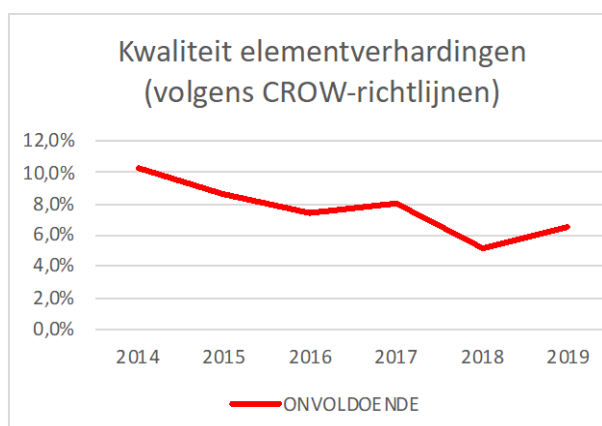
De wegeninspecties van de afgelopen jaren laten de volgende resultaten zien:

Asfaltwegen

Het verloop van de kwaliteit van asfaltwegen is de afgelopen jaren constant te noemen. Het percentage asfaltwegen die technische onvoldoende zijn varieert tussen de 3 á 4 procent van het totaal areaal van circa 1,5 miljoen vierkante meters. Dit komt overeen met ca. 50.000 m² en is gelijk aan 8 voetbalvelden. Het herstel vond kleinschalig plaats door plaatselijk te bakfrozen, scheuren te vullen of grootschalig in de vorm van bijvoorbeeld het volledig vernieuwen van een deklaag (Europaweg-West).

Elementverhardingen

Het verloop van de kwaliteit van elementenwegen is in de afgelopen jaren iets toegenomen. Het percentage aan straten en wegen, die technische onvoldoende zijn, is gedaald van 10 naar 7 procent. Het areaal aan elementen bedraagt 2,6 miljoen vierkante meters. De hoeveelheid dat onvoldoende komt overeen met ca. 160.000 m² en is gelijk aan 24 voetbalvelden. Het herstel vond kleinschalig (plaatselijk herstraten) en bij groot onderhoudsprojecten (Schieven en Anreep) of herinrichtingen (Emmastraat en prinses Irenestraat).

Financiën

De Nota Wegbeheer en de Agenda BOR geven inzicht in de werkwijze en financiering van het beheer en onderhoud van verhardingen. De financiering van groot onderhoud komt ten laste van de reserve. De stand van de reserve is eind 2019 € 6,4 miljoen. Reconstructies bij einde levensduur worden conform de BBV in de investeringsstaat opgenomen.

Afwijkingen en risico's

Het risicogestuurd beheer kan mogelijk leiden tot een plaatselijke kwaliteitsvermindering, waardoor een verhoogd veiligheidsrisico voor weggebruikers en verkeersdeelnemers kan optreden. De noodzaak tot het uitvoeren van groot onderhoud en reconstructies in de oudere woonwijken neemt toe, waardoor de druk op de algemene middelen in de toekomst gaat toenemen.

Overige Infrastructuur

Beleid

Het onderhoud is met name gericht op het behoud van de verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Het groot onderhoud en vervanging vindt plaats aan de hand van conditiemetingen en technische inspecties en is gebaseerd op het behoud van de verkeersveiligheid en duurzaamheid (voorkomen kapitaalvernietiging).

Om een goed inzicht, afstemming met andere belangen en prioritering te krijgen is een voortschrijdende planning nodig. Daarbij kijken wij steeds vijf jaar (financieel) vooruit, met een doorkijk naar de werkvoorraad daarna (vijf tot zes jaar). Wij maken een integrale afweging voor de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde van de levensduur en slijtage van de inrichting, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen. De plannings zijn afgestemd op de plannings van Gebiedsgericht Werken (GGW), zoals beschreven is in de Agenda BOR.

Financiën

De beheerplannen geven inzicht in de werkwijze en financiering van het dagelijks onderhoud van de overige infrastructuur. In de productbegroting van overige infrastructuur zijn de vervangingsinvesteringen vanwege einde levensduur opgenomen. De stand van de voorzieningen voor groot onderhoud en vervanging van onder andere kunstwerken en verkeersregelingen is geactualiseerd en daarmee voor de komende jaren op niveau. Wij kiezen voor grootschalige vervanging van openbare verlichting. Hiervoor is budget beschikbaar gesteld.

De stand van de voorziening voor kunstwerken is eind 2019 € 3,2 miljoen en is hiermee toereikend.

Afwijkingen en risico's

Door het beperkte budget als gevolg van de bezuinigingen, en de toename van het areaal, moet groot onderhoud worden heroverwogen en/of uitgesteld. Als beheerder moeten we wel maatregelen nemen om de openbare ruimte veilig te houden. Hierdoor neemt de druk op de middelen voor het dagelijks beheer toe. Dit kan betekenen dat sommige werkzaamheden of vervangingsprojecten pas in een later stadium kunnen worden uitgevoerd. Tegelijkertijd werken we aan het verbeteren van de efficiency zodat we meer realiseren met de beperkte middelen. Hetgeen in lijn is met de Agenda BOR..

Maatschappelijk vastgoed

Beleid

Bij de inzet van gemeentelijke gebouwen voor beleidsdoelen kijkt de gemeentelijke organisatie kritisch naar effectiviteit en efficiëntie. Een betere bezetting van gebouwen door bijvoorbeeld multifunctioneel gebruik kan daardoor leiden tot een kleinere vastgoedportefeuille.

Financiën

In 2017 heeft een nieuwe inspectie van het vastgoed plaatsgevonden, de afgelopen periode is de inspectie van de gebouwen vertaald naar een meerjaren onderhoudsplan (MJOP) per gebouw. In de meerjaren onderhoudsplan zijn de bedragen geïndexeerd en zijn aan de hand van de nieuwe inspecties de vervangingstermijnen van de diverse gebouwen herzien.

Onderhoudsvoorziening

Op basis van meerjarige onderhoudsprogramma's begroten wij per gebouw de onderhoudswerkzaamheden. Deze onderhoudsprogramma's worden regelmatig geactualiseerd. Om fluctuaties in de uitgaven te kunnen opvangen werken wij met onderhoudsvoorzieningen per thema.

Conform de BBV wordt de onderhoudsvoorziening gevoed, hierbij geldt dat er een voorziening wordt getroffen om het gebouw in stand te houden tijdens de periode dat deze wordt afgeschreven. Na de afschrijvingstermijn worden vervangingsinvesteringen geactiveerd.

Budgetten onderhoud kapitaalgoederen			
(bedragen x € 1.000)			
Categorie/product/jaar	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Categorie Rioolbeheer			
Riolering beheer en onderhoud	3543	3.274	2.987
Watergangen	532	681	607
Waterwegen	144	170	152
Totaal Rioolbeheer	4.219	4.125	3.746
Categorie Groenbeheer			
Plantsoenen	2485	2.143	2.703
Bossen en natuurterreinen	30	160	186
Kinderboerderijen	30	25	32
Speel terreinen	223	232	182
Totaal Groenbeheer	2.767	2.560	3.103
Begraven	140	234	170
Maatschappelijk vastgoed	25.132	30.487	26.517
Wegen	3.169	2.873	1.776
Categorie overige infrastructuur			
Bermen	55	18	33
Schoonhouden openbare ruimte	609	614	669
Verkeersregelingen	308	311	216
Kunstwerken	844	1.581	1.465
Klein Straatmeubilair	23	21	19
Openbare verlichting	836	688	858
Totaal overige infrastructuur	2.675	3.233	3.260
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	38.101	43.512	38.572

Beleidsdocumenten							
Documentnaam / jaar/categorie	vastgesteld	wegen	overige infra	riolering	groen	begraven	gebouwen
Uitvoeringsplan verhardingen	2014	✓					
Beleidsplan openbare verlichting	2008		✓				
Beheersplan kunstwerken	2011		✓				
Beleidsplan graffiti en wildplakken	2011		✓				
Beleids- en beheersplan verkeersregelinstallaties	2013		✓				
Gemeentelijke Rioleringsplan Assen (GWRP 2013 2018)	2013			✓			
Beheer van het openbaar vaarwater in Assen 2008 2013	2008			✓			
Groenstructuurvisie	2006				✓		
Groenbeheervisie	2008				✓		
Beleidsnota Natuur- en milieueducatie	2009				✓		
Stedelijk speelbeleidskader	2009				✓		
Het Groene Frame					✓		
Beleidsnotitie begraafplaatsen	2006					✓	
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen	2011					✓	
Agenda BOR	2017	✓	✓		✓		
Inrichtings- en beheerplan De Boskamp	2011					✓	
Beleidsnota Historie en toekomst Noorder- en Zuiderbe- graaftplaats inclusief lijst cultuurhistorisch waardevolle mo- numenten	2010					✓	
Contourennota vastgoed 2009-2013	2009						✓
Kaderbrief 2019 (onderdeel bezuinigingen)	2009	✓	✓	✓	✓		✓

Treasurybeleid

Uitvoering treasurybeleid

Er is in 2019 binnen de kaders van wet- en regelgeving en de eigen beleids- en werkafspraken uitvoering gegeven aan het gemeentelijk treasurybeleid.

De gemeentelijke financierings- en liquiditeitsposities hebben zich in 2019 volgens verwachting ontwikkeld. De daartoe in 2019 gehanteerde liquiditeitsprognoses en de feitelijke ontwikkeling van de liquiditeitspositie zijn regelmatig geactualiseerd en tegen het licht gehouden om te kunnen vaststellen of de financiering van de gemeentelijke uitgaven op koers lag en om te beoordelen of maatregelen noodzakelijk waren die daarvoor moesten zorgen. Het rentepeil op de geld- en kapitaalmarkt bleef als gevolg van het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank onverminderd laag. Met de bestaande leningenportefeuille ligt er een stabiele basis onder de lange termijn financiering. De externe rentelasten namen in 2019 opnieuw licht af ten opzichte van 2018.

Ontwikkeling van de schuldpositie

In de begroting 2019 was gerekend met een gemiddelde financieringsbehoefte van € 59 miljoen. Deze is in de praktijk, onder meer als gevolg van positieve ontwikkelingen in de liquiditeit en latere uitvoering van geplande investeringen, aanzienlijk lager uitgevallen. De omvang van de vaste schuld van de gemeente is in 2019 als gevolg van het aantrekken van drie nieuwe geldleningen met € 21,4 miljoen toegenomen ten opzichte van 2018. Daarnaast is gebruik gemaakt van kortlopende leningen. In dit verband zijn gedurende het jaar zes maal kortlopende kasgeldleningen afgesloten. De gemeentelijke leningenportefeuille omvatte eind 2019 in totaal eenentwintig langlopende leningen en een kortlopende lening. De gezamenlijke omvang ervan bedroeg € 241,8 miljoen.

Ontwikkeling schuldpositie (bedragen x € 1 miljoen)						
Omschrijving/ultimo jaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Omvang vaste schuld	133	176	201	183	200,2	221,8
Omvang vlottende schuld	52	0	0	0	20	20,0

Rentebeleid

Algemene beleidslijnen

We hebben het bestaande rentebeleid zoals dat in de begroting 2019 is gepresenteerd voortgezet en uitgevoerd. Dat beleid was en is gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen in de gemeentelijke financiële huishouding. Het interne rentebeleid en het daaraan gekoppelde renteomslagstelsel voldoen aan de voorschriften en bepalingen uit het vernieuwde BBV.

Renteverwachtingen (rentevisie)

De ontwikkeling van de rente op de geld- en kapitaalmarkt bleef net als in 2018 onveranderd laag. De verruiming van de geldhoeveelheid bedoeld ter stimulering van de economische ontwikkeling in de Euro-regio is door de Europese Centrale Bank (ECB) ten opzichte van 2018 onverminderd doorgezet. Het rentepeil van de kortgeldeningen was gedurende het hele jaar negatief. De rente van de langlopende leningen lag, afhankelijk van de looptijd, tussen - 0,30 en 1,5 procent.

Rentemaatregelen

De in de 'notitie Rente' van de commissie BBV genoemde richtlijn met betrekking tot de interne rekenrente is gehanteerd voor het bepalen van het gemiddelde rentepercentage. Op basis daarvan is komen vast te staan dat er in 2019 geen aanpassing van de interne rekenrente van 2,2% behoeft te worden doorgevoerd.

Rentetarieven 2019		
Omschrijving/begrotingsjaar	Raming	Realisatie
Calculatierente interne financiering	2,2%	2,2%
Rente kortlopende leningen (looptijd < 1 jaar)	2,0%	-0,3%
Rente langlopende leningen (looptijd 25 jaar)	2,0%	1,145%
Indexatie amortisatie reserves algemene dienst	2,2%	2,2%
Indexatie overige reserves	0,0%	0,0%
Calculatierente grondexploitatie	1,3%	1,15%
Calculatierente interne doorbelasting	2,2%	2,2%

Financieringsbehoefte

De gemeentelijke financieringsbehoefte heeft zich in 2019 gunstiger ontwikkeld dan vooraf in de begroting geraamd. Een lager investeringsvolume als gevolg van latere start van projecten en een gunstiger stand van de eigen financieringsmiddelen waren daarvan de belangrijkste oorzaken. We hebben de omvang van de gemeentelijke financieringsbehoefte voor 2019 in onderstaande tabel weergegeven:

Financieringsbehoefte 2019		(bedragen x € 1 miljoen)
Te financieren activa		bedrag
Algemene dienst		420,3
Grondexploitatie		22,0
Totaal te financieren activa		442,3
Beschikbare financieringsmiddelen		bedrag
Vaste geldleningen ca		221,8
Kortlopende geldleningen		20,0
Reserves en voorzieningen algemene dienst		147,9
Reserves en voorzieningen grondexploitatie		31,5
Totaal beschikbare financieringsmiddelen		421,3
Gecalculerde financieringsbehoefte per 31-12-2019		21,0

Door middel van het aantrekken van drie langlopende leningen en het tijdelijk inzetten van kortlopende leningen kon in 2019 in de financieringsbehoefte worden voorzien.

Rentekosten en -toerekening

Rentekosten

De interne rekenregels zijn afgestemd op het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Die schrijven voor dat de gemeente bij de bepaling van het rente-omslagpercentage moet uitgaan van het gewogen gemiddelde van de rente, dat de gemeente betaalt voor de lopende geldleningen. Het gaat dan zowel om de vaste geldleningen (looptijd van één jaar of langer) als om kasgeldleningen (looptijd van minder dan één jaar). Daarnaast wordt rente gecalculeerd over de eigen financieringsmiddelen. Dat is een eigen beleidskeuze. Het totaal van de rentekosten wordt via de omslagmethodiek toegerekend aan gemeentelijke producten en diensten. Het omslagpercentage is voor 2019 op begrotingsbasis bepaald op 2,2%. In de realisatie is dit percentage uitgekomen op 2,1%.

Onderstaand schema geeft een overzicht van de in 2019 werkelijke betaalde rente over de vaste en kortlopende leningen en de gecalculeerde rente over de eigen financieringsmiddelen. Het betrof een totaal bedrag van € 9,6 miljoen. Tevens is zichtbaar gemaakt op welke wijze deze rentelasten in 2019 met behulp van het omslagpercentage aan de gemeentelijke producten, projecten en investeringen zijn toegedeeld. Ten opzichte van de begroting was sprake van een nadelig calculatieresultaat.

Rente 2019

(bedragen x € 1.000)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Rente vaste geldleningen	3.928	3.932	3.841
Rente reserves en voorzieningen	4.679	4.115	4.411
Rente kortgeld financiering	-11	561	-53
Overige rentekosten	115	108	109
Rente grondbedrijf	617	601	606
Vergoedingsrente gemeentelijke heffingen	0	0	-8
Voordeel renteomslag	0	1.006	705
Totaal lasten	9.328	10.323	9.611

Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Rente geldleningen uitgegeven (u.g)	0	0	0
Rente overtollige financieringsmiddelen	0	0	0
Rente grondexploitatie	852	879	833
Rente investeringen	8.360	9.444	8.785
Bouwrente	24	0	-7
Nadeel renteomslag	92	0	0
Totaal baten	9.328	10.323	9.611

Rentetoerekening

De nieuwe begrotings- en verantwoordingsvoorschriften schrijven voor dat gemeenten de wijze waarop ze de rentelasten aan de gemeentelijke producten, programma's en projecten toerekenen in de begroting en in de jaarrekening zichtbaar maken.

Renteschema 2019		(bedragen x € 1.000)
Omschrijving		bedrag
Externe rentelasten langlopend		3.841
Externe rentelasten kortlopende leningen		-53
Agio		109
Rente grondbedrijf		-228
Totaal externe rentelasten toe te rekenen aan activa	(A)	3.669
Totaal vreemd vermogen lang		200.405
Totaal vreemd vermogen kort		20.000
Totaal rente over vreemd vermogen (geldleningen)	(B)	220.405
Gemiddeld percentage vreemd vermogen	(A/B)	1,66%

Grondslag voor berekening werkelijke rente		(bedragen in € x 1.000 of percentage in %)		
	Omvang reserves	Rente tegen voorgerecalculeerd rentetarief		Toegestane rente over reserves en voorzieningen
Totaal werkelijke reserves	168.399	3.705		3.705
Totaal werkelijke voorzieningen	32.111	706		706
Totaal rente over eigen financieringsmiddelen	200.510	4.411	(C)	3.345
Totaal maximaal toe te rekenen rente aan taakvelden			(D(A+C))	7.014
Werkelijk toegerekende rente aan activa op basis van voorcalculatorisch rentepercentage aan taakvelden			(E)	8.759
Afwijking toegerekende rente aan taakvelden ten opzichte van de werkelijk gemiddelde rente			(F(E-D))	1.744
Procentuele afwijking ten opzichte van de geboekte rente			(G(F/D))	24,86%
Norm conform BBV				25,00%
Procentuele ruimte ten opzichte van de norm				0,14%

Risicobeheer

Wettelijke normen

Om risico's en ongewenste budgettaire effecten van rentefluctuaties te beperken kent de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) een tweetal normen waar gemeenten zich in de uitvoering van het treasurybeleid aan dienen te houden. Dat zijn de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast stelt de wet, eveneens met het oog op risicobeheersing, beperkingen aan het extern beleggen van overtollige financieringsmiddelen. Die liggen vast in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Renterisiconorm en kasgeldlimiet		(bedragen respectievelijk in percentage en x € 1 miljoen)		
Norm	Percentage	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Renterisiconorm	20,0	69,7	62,0	62,0
Kasgeldlimiet	8,5	29,6	26,4	26,4
Schatkistbankieren	0,75	2,6	2,3	2,3

Renterisiconorm 2019

De renterisiconorm is het bedrag dat de gemeente in een jaar maximaal mag (her)financieren. Dit om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen plaatsvindt en om grote schommelingen in de jaarlijkse rentekosten tegen te gaan.

Het renterisicobedrag wordt op basis van de Wet Fido berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het totale renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20 % van het begrotingstotaal. Voor het begrotingsjaar 2019 bedraagt de norm € 62,0 miljoen. Uit de onderliggende berekening blijkt dat het renterisico in de leningenportefeuille in 2019 goed is gespreid en er de komende jaren sprake is van voldoende ruimte onder de norm.

Renterisiconorm				(bedragen x € 1 miljoen)
Norm	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Renteherziening	0	0	0	0
Aflossingen	25,5	12,5	13,5	13,5
Totaal renterisico	25,5	12,5	13,5	13,5
Renterisiconorm	76,7	69,7	62,0	62,0
Ruimte onder de norm	51,2	57,2	48,5	48,5
Overschrijding norm				

Kasgeldlimiet 2019

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de netto kortlopende schuld van de gemeente. Hij geeft het volume aan dat de gemeente maximaal mag invullen met geldleningen met een looptijd korter dan 1 jaar. Het maximum bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal van de begroting. Op basis van de cijfers in de begroting 2019 bedraagt de norm voor 2019 € 26,4 miljoen.

De gemeente mag de kasgeldlimiet niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschrijden. Als die situatie zich voordoet moet de gemeente de provincie daarover informeren en een plan aanbieden waarin wordt aangegeven hoe en op welke termijn weer aan de kasgeldlimiet wordt voldaan. We maken bij de voorziening in de dagelijkse financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruik van de gunstige rentestanden op de geld- en/of de kapitaalmarkt.

Kasgeldlimiet 2019					(bedragen x € 1 miljoen)
Norm	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal	
Vlottende schuld	96,4	11,9	24,9	71,7	
Vlottende middelen	0,4	0,3	0,2	29,8	
Totaal kasgeld	96	11,6	24,7	41,9	
Netto gemiddeld	32	3,9	8,2	14,0	
Kasgeldlimiet	26,4	26,4	26,4	26,4	
Ruimte onder de norm		22,5	18,2	12,4	
Overschrijding norm	5,6				

Schatkistbankieren 2019

Invoering van het schatkistbankieren beperkt de eigen beleggingsmogelijkheden van de gemeente. Als er sprake is van overtollige financieringsmiddelen waarvan de omvang uit gaat boven het wettelijk vastgestelde drempelbedrag dan worden die middelen door het Rijk afgeroomd ten gunste van de 'schatkist' bij het Ministerie van Financiën. Deze situatie heeft zich in 2019 vier keer voorgedaan.

De wettelijke limiet bedraagt in 2019 0,75 % van het gemeentelijk begrotingstotaal. Op basis van de norm is voor Assen in 2019 een drempelbedrag van toepassing van € 2,3 miljoen. Het treasurybeleid is gericht op voorkoming van overliquiditeit. We zijn daarin echter ook afhankelijk van omvang en verloop van inkomende geldstromen. Dat impliceert dat schatkistbankieren niet volledig op voorhand kan worden uitgesloten.

Kredietrisico

Assen voert een terughoudend beleid met betrekking tot het verstrekken van geldleningen aan en garantstelling ten behoeve van derden. Dit is alleen aan de orde als met het verstrekken van een geldlening of een garantie een publiek belang gediend is en vast staat dat belang ook als zodanig door de raad wordt erkend. Daarnaast zal de geldlening of de garantstelling met voldoende zekerheden bijvoorbeeld in de vorm van vestiging van het recht van hypotheek of pandrecht, geborgd moeten zijn zodat rente, aflossing en/of terugbetaling veilig zijn gesteld.

We continueren dit beleid in 2019. De begroting 2019 voorziet dan ook niet in het verstrekken van geldleningen aan derden of garanties voor geldleningen, die aan derden verstrekt zijn.

In 2019 is besloten het budget voor startersleningen te verruimen met € 2 miljoen. Daarnaast is de nieuwe regeling voor verzuilverleningen ingesteld, waarvoor overigens nog geen tranche-betaling heeft plaatsgevonden.

Conform de afspraak is de verstrekte lening aan Enexis in 2019 afgelost.

Op basis van in het verleden genomen besluiten is per 31 december 2019 sprake van de volgende aan derden verstrekte geldleningen.

Overzicht aan derden verstrekte geldleningen		(bedragen x € 1.000)	
Kedietnemer	Risico/zekerheid	Schuldrestant	% totaal
Enexis: Aandeelhoudersleningen; verstrekt ter financiering van netwerkbedrijf; aflossing gebeurt in vier termijnen tot en met 2019	Nauwelijks risico, solvabel bedrijf. De lening wordt in 2019 afgelost	0	0
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting: Startersleningen:	De ingelegde gelden komen terug via het revolvingstelsel.	2.370	63
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting: Zonneleningen	De ingelegde gelden komen door tijdsverloop in de vorm van aflossing terug.	1.206	32
Gemeentelijk personeel: Hypothecaire leningen ten behoeve van aankoop van een woning	Recht van hypotheek	172	5
Totaal aan derden verstrekte geldleningen		3.748	100

Algemeen

De bedrijfsvoeringparagraaf geeft aanvullende informatie op het programma Bedrijfsvoering.

Uitgangspunten

De loonsomraming voor 2019 is gebaseerd op de in de Begroting 2019 vastgestelde formatie en op verdere afzonderlijke besluitvorming op de formatie in 2019 en de nieuwe cao-gemeenten 2019-2020 die per 1 oktober 2019 met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019 is ingegaan. Dit betreft salarisverhogingen van 3,25% per 1 oktober 2019, 1% per 1 januari 2020, 1% per 1 juli 2020 en 1% per 1 oktober 2020. Deze percentages zijn gebaseerd op de in de Meicirculaire 2019 opgenomen loonvoet sector overheid.

In de begroting 2019 is op basis van een voorlopige inschatting door het ABP een stijging van de pensioenpremie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen in 2019 met 2,2 % meegenomen (70 % voor de werkgever). De werkelijke stijging in 2019 is 2%. Verder is rekening gehouden met de gevolgen van jaarlijkse periodieke verhogingen.

Naast de loonsom is voor beheerskosten binnen de bedrijfsvoering een aantal normbedragen van toepassing. Zo bedraagt het budget voor vorming en opleiding 1,38 % van de loonsom. Voor vergoedingen en toelagen aan het personeel is een (gemiddeld) bedrag van € 118 per fte beschikbaar. Voor de overige personeelskosten per team is gerekend met een bedrag van € 248 per fte. De toegepaste prijsindex op de prijsgevoelige bedrijfsvoering-budgetten bedraagt 2,5%.

Wijzigingen als gevolg van het BBV

Op basis van nieuwe richtlijnen in het BBV is vanaf 2018 een keuze gemaakt over het moment van activeren en de ingangsdatum van afschrijvingen per begin, medio of eind van het jaar. Door het college en de raad is gekozen voor het activeren van afgeronde investeringen per einde van het jaar en starten met afschrijven aan het begin van het volgende jaar. Dit levert in 2019 een incidenteel voordeel op omdat deze wijziging in de systematiek nog niet in de kapitaallasten van de begroting is verwerkt. Vanaf 2020 is dit wel structureel in de begroting verwerkt.

Deze paragraaf bedrijfsvoering is conform de met ingang van 2017 doorgevoerde BBV-regelgeving opgesteld. Dit heeft met name betrekking op de wijze waarop de overhead moet worden bepaald, toegerekend en gepresenteerd. De kosten van de bedrijfsvoering zijn gesplitst in directe bedrijfsvoering en ondersteuning (overhead). Voor wat betreft de toerekening van de bedrijfsvoeringkosten aan de nieuw gedefinieerde taakvelden is een overzicht opgenomen van de personele inzet op deze taakvelden.

Verantwoording en rechtmatigheid

De interne auditfunctie en daarmee de uitvoering van de verbijzonderde interne controle is sinds 2018 intern belegd. De verbijzonderde interne controle is gericht op het verkrijgen van inzicht vanuit de eigen organisatie in tenminste de getrouwe en rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, zoals deze in de jaarrekening tot uitdrukking komen. Hierbij wordt onder meer aandacht geschonken aan de opzet, het bestaan en de werking van relevante beheersmaatregelen, alsmede de risico's die aanwezig zijn voor wat betreft de eerder genoemde aspecten van getrouwheid en rechtmatigheid.

Wij steken veel energie in het verbeteren van onze processen en onze interne beheersing. De interne beheersing is op voldoende niveau om een betrouwbare gegevensverwerking te waarborgen.

Middeleninzet bedrijfsvoering

Middelen bedrijfsvoering			(bedragen x € 1.000)	
omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil	
			in €	in %
Personeelskosten	45.878	46.165	-287	-1%
Beheerkosten	7.446	8.205	-759	-10%
Kapitaallasten	2.998	2.412	586	20%
Totaal lasten	56.322	56.782	-461	-1%
Inkomsten uit detachering van medewerkers	599	477	-122	-20%
Overige inkomsten bedrijfsvoering	719	856	137	19%
Toerekening bv-kosten aan projecten en grondexploitatie	6.933	6.476	-456	-7%
Totaal baten	8.250	7.810	-441	-5%
Totaal middelen bedrijfsvoering	48.071	48.973	-901	-2%

Analyse bedrijfsvoeringresultaat 2019

De bedrijfsvoering sluit met een nadelig saldo van € 0,9 miljoen ten opzichte van de begroting. Dit kan in hoofdlijnen als volgt worden verklaard:

Personeelskosten

De personeelskosten zijn € 287.000 nadeliger dan begroot. Hiervan is € 113.000 de nog niet gerealiseerde taakstelling verzelfstandiging TT-Festival. Het feitelijk nadeel op personeelskosten is dus per saldo € 174.000. In de Voortgangsrapportage is een nadeel van € 259.000 geprognosticeerd. Ten opzichte van de Voortgangsrapportage dus een voordeel van € 85.000. Ten opzichte van het begrotingsbedrag van € 45,9 miljoen is dit een overschrijding van 0,4 %. Dit wordt veroorzaakt door diverse kleinere voor- en nadelen op diverse kostenplaatsen.

Beheerskosten

De beheerskosten zijn € 759.000 nadeliger dan begroot. Dit resultaat is € 104.000 nadeliger dan in de Voortgangsrapportage is geprognosticeerd (€ 655.000 nadelig).

De belangrijkste verklaring voor het nadeel ten opzichte van de begroting betreft:

- Aan de gemeenten van het samenwerkingsverband SDA is een bezuinigingstaakstelling voor de bedrijfsvoering opgelegd. Dit als gevolg van de door de samenwerking te bereiken efficiencyvoordelen. Het blijkt dat dit niet gerealiseerd kan worden waardoor een nadeel van € 129.000 ontstaat. Deze taakstelling is daarom met ingang van 2020 afgevoerd en in de begroting verwerkt.
- De bedrijfsvoeringkosten SDA PSA en Belastingen zijn € 57.000 hoger dan begroot.
- De verzelfstandiging van het TT-festival is doorgeschoven naar 2020. De voor 2019 opgelegde bezuinigingstaakstelling van € 77.000 is daardoor niet gerealiseerd.
- In 2019 loopt het project 'wettelijk over te dragen archieven'. Dit wordt uitgevoerd door een extern bureau. Het geraamde budget hiervoor is abusievelijk niet in de begroting opgenomen, de werkelijke kosten bedragen € 90.000.

- De kosten van onderhoud en schades van materieel uitvoering zijn € 147.000 hoger dan begroot.
- Het nadeel als gevolg van de incidentele kosten van het Cliëntenvolgsysteem Jeugd ad € 86.000 wordt volledig gedekt uit de reserve Sociaal deelfonds.
- De beheerskosten van ICT zijn € 60.000 hoger dan begroot. Hier staat een voordeel op kapitaallasten tegenover als gevolg van een verschuiving van investeringen in software naar jaarlijkse licentiekosten.
- De verzekeringspremies voor aansprakelijkheidsverzekeringen worden niet begroot maar volledig als overhead toegerekend, daardoor ontstaat op beheerskosten een nadeel van € 143.000.
- De waterschapslasten worden binnen de bedrijfsvoering budgettair neutraal verantwoord. Deze zijn op basis van werkelijke kosten doorberekend aan Vastgoed en Grondbedrijf. Dit betekent een nadeel op beheerskosten van € 165.000 waar een voordeel op interne doorbelastingen tot hetzelfde bedrag tegenover staat.
- Het budget voor personele faciliteiten en vorming en opleiding zijn niet volledig besteed, daardoor is er een voordeel van € 175.000.
- Op diverse kostenplaatsen kleinere voor- en nadelen (< € 25.000) van per saldo € 20.000 nadelig.

Kapitaallasten

De vrijval van kapitaallasten voor afschrijving en rente van € 586.000 wordt veroorzaakt doordat investeringen in vervoermiddelen, ICT en overige investeringen in de bedrijfsvoering nog lopen, uitgesteld zijn, of later dan gepland zijn opgeleverd.

Tegenover het voordeel op kapitaallasten staan de eerder genoemde nadelen onder de beheerskosten van met name ICT.

Inkomsten

De totale inkomsten zijn per saldo € 441.000 lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door minder toegerekende bedrijfsvoeringkosten aan projecten en grondzaken (€ 621.000 nadelig). Bij de Voortgangsrapportage is een nadeel van € 750.000 geprognoseerd. Op basis daarvan is waar mogelijk actief bijgestuurd op de urenverantwoording.

De waterschapslasten zijn niet begroot maar worden op basis van werkelijke kosten doorberekend aan Vastgoed en Grondbedrijf. Betekent op interne doorbelastingen een voordeel van € 165.000, waar een nadeel op beheerskosten tegenover staat.

Directe bedrijfsvoering en ondersteuning

De kosten van de bedrijfsvoering zijn gesplitst in directe taken en ondersteuningstaken (overhead). Hiervoor zijn diverse tabellen opgenomen in deze paragraaf. Voor wat betreft de toerekening van de bedrijfsvoeringkosten aan de taakvelden is een overzicht opgenomen van de personele inzet op deze taakvelden

Kosten directe bedrijfsvoering			(bedragen x € 1.000)	
omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil	
			in €	in %
Personeelskosten	28.592	31.650	-3.058	-11%
Beheerkosten	4.597	3.192	1.405	31%
Kapitaallasten	1.858	919	939	51%
Inkomsten bedrijfsvoering	-511	-90	-421	-82%
Toerekening bv-kosten aan projecten en grondexploitatie	-4.114	-3.804	-310	-8%
Totaal kosten directe bedrijfsvoering	30.422	31.866	-1.444	-5%

Kosten ondersteuning (overhead)			(bedragen x € 1.000)	
omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil	
			in €	in %
Personeelskosten	17.285	14.515	2.770	16%
Beheerkosten	2.848	5.014	-2.165	-76%
Kapitaallasten	1.140	1.493	-352	-31%
Inkomsten ondersteuning	-806	-1.243	437	54%
Toerekening overhead aan projecten en grondexploitatie	-2.818	-2.672	-146	-5%
Totaal kosten ondersteuning	17.649	17.106	543	3%

Specificatie kosten overhead		(bedragen x € 1.000; rechter kolom verschil in %)		
omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil	
			in €	in %
Management	3.602	3.371	231	6%
Dienstverlening	530	534	-4	-1%
Financiën	2.377	2.054	323	14%
P&O/HRM	1.473	2.462	-989	-67%
Inkoop	265	446	-181	-68%
Communicatie	410	427	-16	-4%
Informatiemanagement	775	1.201	-427	-55%
Juridische zaken	805	609	196	24%
Bestuurszaken/-ondersteuning	946	627	319	34%
Informatievoorz. en Automatisering (ICT)	6.780	6.905	-125	-2%
Facilitaire zaken en huisvesting	4.549	3.608	941	21%
Managementondersteuning	829	891	-61	-7%
Totaal kosten overhead	23.342	23.134	208	1%
Toerekening kosten overhead aan derden	-806	-1.243	437	54%
Toerekening aan projecten en grondexploitatie	-2.818	-2.672	-146	-5%
Totaal overhead	19.717	19.219	499	3%
Programma Vastgoed en Grondbedrijf (huisvesting)	2.068	2.112	-44	-2%
Totaal overhead programma Bedrijfsvoering	17.649	17.106	543	3%

Toerekening kosten Bedrijfsvoering		(bedragen x € 1.000; rechter kolom verschil in %)		
omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil	
			in €	in %
Lasten				
Directe taken	35.048	35.761	-713	-2%
Overhead	21.274	21.021	252	1%
Lasten programma Bedrijfsvoering	56.322	56.782	-461	-1%
Baten				
Derden	1.318	1.333	16	1%
Toerekening aan projecten en grondexploitatie	6.933	6.476	-456	-7%
Baten programma Bedrijfsvoering	8.250	7.810	-440	-5%
Totaal toerekening	48.071	48.973	-901	-2%

De projectmatige dekking voor de vaste bedrijfsvoeringkosten is afgenomen als gevolg van de terugloop van met name grotere projecten. Dit leidt tot een verschuiving naar de exploitatie (directe taken en overhead).

Personeelsformatie

Personeelsformatie			(fte's)	
omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil	
			in fte's	in %
Bedrijfsvoering algemeen	617,1	609,5	-7,7	-1%
Totale formatie	617,1	609,5	-7,7	-1%

De gemiddelde personele bezetting over 2019 is iets lager dan begroot omdat in de begroting is uitgegaan van formatie voor het hele jaar en vacatures gedurende het jaar worden ingevuld.

Formatie behorende tot de overhead			(in fte's, rechter kolom in %)	
omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil	
			in fte's	in %
Management	30,3	26,4	3,8	12,7
Dienstverlening	6,1	6,0	0,1	1,0
Financiën	24,8	24,1	0,7	3,0
P&O/HRM	16,3	15,8	0,5	2,9
Inkoop	3,4	3,6	-0,2	-5,5
Communicatie	7,5	6,6	0,9	12,0
Informatiemanagement	6,0	8,7	-2,7	-44,4
Juridische zaken	6,5	5,9	0,7	10,3
Bestuurszaken/-ondersteuning	7,0	6,9	0,1	1,6
Informatievoorz. en Automatisering (ICT)	33,2	32,7	0,6	1,7
Facilitaire zaken en huisvesting	16,5	15,9	0,6	3,4
Managementondersteuning	14,7	15,5	-0,8	-5,3
Totale overhead	172,3	168,0	4,3	2,5

In totaliteit is de gemiddelde personele bezetting in de organisatieonderdelen behorende tot de overhead nage-
noeg op de begroting uitgekomen.

Personele inzet op taakvelden

Om de stuurinformatie voor de raad te verbeteren is op grond van de begrotings- en verantwoordingsvoorschriften een uniforme set taakvelden ingevoerd. De bestaande programma- en productindeling is echter gehandhaafd als basis voor allocatie, autorisatie en verantwoording. Binnen de bestaande programma-indeling worden de totale bedrijfsvoeringskosten toegerekend aan het programma Bedrijfsvoering. Ondanks dat de kosten van de bedrijfsvoering volledig worden toegerekend aan het programma Bedrijfsvoering, geeft de volgende tabel inzicht in de personele inzet per taakveld.

Deze tabel is afgeleid van de personele inzet per programma en beleidsthema, zoals deze is opgenomen in de begroting. Niet alle taakvelden zijn opgenomen in dit overzicht, omdat niet alle bestaande beleidsthema's gerelateerd zijn aan een taakveld. Alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant, zijn aan de betreffende taakvelden toegerekend. De overhead is verantwoord op een separaat taakveld binnen het hoofdtaakveld Bestuur en ondersteuning.

Personele inzet 2019 op taakvelden		
Hoofdtaakveld / Taakveld	uren	fte's
Bestuur en ondersteuning		
Bestuur	3.185	2,2
Burgerzaken	60.906	42,9
Overhead	331.721	233,6
OZB woningen	3.403	2,4
Totaal Bestuur en ondersteuning	399.215	281,1
Veiligheid		
Crisisbeheersing en brandweer	5.323	3,7
Openbare orde en veiligheid	12.192	8,6
Totaal Veiligheid	17.515	12,3
Verkeer, vervoer en waterstaat		
Verkeer en vervoer	35.323	24,9
Parkeren	15.048	10,6
Economische havens en waterwegen	835	0,6
Openbaar vervoer	23	0,0
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	51.229	36,1
Economie		
Economische ontwikkeling	5.850	4,1
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	3.130	2,2
Totaal Economie	8.980	6,3
Onderwijs		
Onderwijshuisvesting	11.748	8,3
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	14.068	9,9
Totaal Onderwijs	25.816	18,2

Hoofdtakveld / Taakveld	uren	fte's
Sport, cultuur en recreatie		
Sportbeleid en activering	2.904	2,0
Sportaccommodaties	6.625	4,7
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	6.154	4,3
Musea	383	0,3
Media	689	0,5
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	68.931	48,5
Totaal Sport, cultuur en recreatie	85.686	60,3
Sociaal Domein		
Samenkracht en burgerparticipatie	18.854	13,3
Wijkteams	4.671	3,3
Inkomensregelingen	5.037	3,5
Begeleide participatie	201	0,1
Arbeidsparticipatie	267	0,2
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	5.023	3,5
Maatwerkdienstverlening 18+	31.243	22,0
Maatwerkdienstverlening 18-	1.771	1,2
Geëscaleerde zorg18+	8.781	6,2
Geëscaleerde zorg 18-	18.207	12,8
Totaal Sociaal Domein	94.055	66,2
Volksgezondheid en milieu		
Volksgezondheid	142	0,1
Riolering	19.017	13,4
Afval	44.118	31,1
Milieubeheer	2.755	1,9
Begraafplaatsen en crematoria	7.950	5,6
Totaal Volksgezondheid en milieu	73.982	52,1
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening & stedelijke vernieuwing		
Ruimtelijke ordening	17.009	12,0
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	8.589	6,0
Wonen en bouwen	26.246	18,5
Totaal Volkshuisvesting, RO & stedelijke vernieuwing	51.844	36,5
Projecten en investeringen		
	48.648	34,3
Inzet ten behoeve van derden		
	8.464	6,0
Totaal Personele inzet 2019	865.434	609,5

Investerings

Investerings in bedrijfsmiddelen	(bedragen x € 1.000)		
omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo
Automatisering hardware	150	193	-43
Automatisering software	79	261	-182
Vervoermiddelen / materieel	1.131	224	907
Overige investeringen (o.a. kantoorinventaris)	450	88	362
Totaal investeringen bedrijfsvoering	1.810	767	1.043

Toelichting investeringen bedrijfsmiddelen

De investeringen in hardware betreft servers, netwerk en werkplekken.

De investering in centrale software betreft een eenmalige investering in Oracle licenties van € 210.000 waarmee in de komende 5 jaar een besparing op onderhoud van totaal € 200.000 wordt gerealiseerd. Daarnaast een noodzakelijke update van het financiële systeem van € 51.000.

De investeringen in vervoermiddelen/materieel en kantoorinventaris zijn fors lager dan begroot door uitstel van vervangingsinvesteringen.

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Assen heeft een aantal verbonden partijen die voor de gemeente taken uitvoeren of met wie de gemeente samenwerkt om doelen voor de Asser samenleving te bereiken. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties waarin wij een financieel én een bestuurlijk belang hebben.

In deze paragraaf geven wij een overzicht van al onze verbonden partijen. Daarbij geven wij per verbonden partij inzicht in financiële aspecten, het bestuurlijk belang en/of het percentage aandelen. Hiermee voldoen wij aan het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Gemeenschappelijke regelingen

Alescon in liquidatie, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-218	2.270	0	15.523	2.669	-566

Doel	Afwikkeling boedel Alescon
Bestuurlijk belang	Lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Bijdrage in afhandeling van de boedel
Risico's en ontwikkelingen	Er is een schikking getroffen over een geschil met de Belastingdienst inzake toegepaste premiekorting (arbeidsgehandicaptenkorting) en toegepaste percentages premieafdracht sociale verzekeringen van Wsw-geïndiceerde werknemers van voormalige dochterondernemingen van Alescon gedurende de jaren 2013-2018. Zie verder paragraaf 2, Weerstandsvermogen en risicobeheersing 'Werken in Assen'.
Veranderingen in het belang	Per 1 januari 2019 zijn de activiteiten gestopt en voor de gemeente Assen overgegaan naar de Gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentsche Aa. De verwachting is dat de GR uiterlijk 2021 volledig is opgeheven.

Drents Archief, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)	
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019	
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec		
-93	226	284	361	814	74	

Doel	Het Drents Archief is een Regionaal Historisch Centrum met twee hoofdtaken. Dit zijn de wettelijke taak om het archief van het Rijk en de gemeente Assen te beheren en het toegankelijk maken van de informatie in de archieven voor een breed publiek. Voor de gemeente Assen maakt het Drents Archief het mogelijk bestemmings- en bouwplannen in te zien. Daarnaast is het Drents Archief actief op het gebied van erfgoed en cultuureducatie. Jaarlijks maken zo'n 7.500 leerlingen kennis met diverse aspecten van de Drentse en Assense geschiedenis.
Bestuurlijk belang	Het Drents Archief is een GR met het Rijk en de gemeente Assen als deelnemers. De gemeente is zowel in het dagelijks als het algemeen bestuur vertegenwoordigd.
Financieel belang	Jaarlijks ontvangt het Drents Archief een instandhoudingssubsidie van de gemeente Assen. Daarnaast ontvangt het incidentele bijdragen voor projecten op het gebied van met name erfgoed- en cultuureducatie.
Risico's en ontwikkelingen	Met de komst van de nieuwe archiefwet wil het Rijk zich in 2024 uit de GR terugtrekken. De komende jaren zal het Drents Archief zich daarom moeten bezinnen op de bestuursvorm. Los van de bestuursvorm wil het Drents Archief de positie in de regio versterken en de samenwerking met gemeenten en provincie intensiveren en de dienstverlening verder verbreden. Met de nieuwe strategische visie zet het Drents Archief naast de beheertaken nadrukkelijk in op het versterken van erfgoed en cultuureducatie.
Veranderingen in het belang	Geen

Eems Dollard Regio (EDR), GR, Leer Duitsland					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2018*
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-7	430	466	3.105	3.679	36

Doel	Regionale grensoverschrijdende samenwerking bevorderen en realiseren. Maatregelen ter versterking en ontwikkeling van de betrekkingen tussen de gebieden aan beide zijden van de grens afstemmen en oplossingen voor problemen treffen.
Bestuurlijk belang	GR, openbaar lichaam. De burgemeester en een wethouder van gemeente Assen zijn deelnemer in de EDR-raad (AB) en vertegenwoordigers van de gemeente Assen, met inachtneming van art.13.1 WGR. Elke deelnemer heeft één stem. Besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Risico's en ontwikkelingen	Geen
Veranderingen in het belang	In 2019 heeft de gemeente haar zetel in het Dagelijks Bestuur van de EDR ter beschikking gesteld. De gemeente Assen heeft haar lidmaatschap en daarmee haar twee plekken in de EDR-raad behouden.
Ad *	Ten tijde van het opmaken van de jaarrekening waren de cijfers over 2019 nog niet bekend. Voor deze verantwoording is daarom gebruik gemaakt van de cijfers over 2018.

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Drenthe (GGD) GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-2.525	2.587	2.650	2.386	2.380	252

Doel	Uitvoering van wettelijke taken van de gemeente op het gebied van de publieke gezondheidszorg, een bijdrage leveren aan de publieke gezondheidszorg met afstemming op de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening voor 12 Drentse gemeenten. De GGD draagt bij aan de publieke gezondheidszorg en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten.
Bestuurlijk belang	Collegeregeling met afvaardiging van de wethouders van de Drentse gemeenten, lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage op basis van de GGD-begroting.
Risico's en ontwikkelingen	Ten aanzien van algemene risico's houdt de GGD een Algemene Reserve van maximaal 5% van de omzet voor de basistaken. Voor het programma additioneel wordt een opslag van 10% berekend op de kostprijs van de additionele producten. Deze opslag wordt gestort in de risicoreserve. De reserve heeft een maximum-omvang van 33% van de loonkosten van het programma additioneel. Voor Veilig Thuis Drenthe wordt de opslag van 10% niet berekend. De GGD werkt tegen kostprijs voor de gemeenten, met de afspraak dat wanneer de gemeenten het product substantieel wensen terug te brengen er aanvullende afspraken worden gemaakt over de dan optredende frictiekosten.
Veranderingen in het belang	Geen.

Gemeenschappelijke Kredietbank Drenthe (GKB), GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-1.304	-116	-233	18.255	12.420	-406

Doel	Uitvoeren wettelijke taken Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze verlenen van dienstverlening bij het oplossen van schulden, inkomensbeheer (budgetbeheer en beschermingsbewind) en kredietverlening.
Bestuurlijk belang	GR van drie Drentse gemeenten, lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage op basis van dienstenovereenkomst en totale exploitatie van de GR.
Risico's en ontwikkelingen	Voor de ontwikkelingen rondom de GKB wordt verwezen naar programma 3 'Meedoen in Assen' onderdelen 4) en 6) Schuldhulpverlening en armoedebestrijding en paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 'Meedoen in Assen'.
Veranderingen in het belang	Gemeente Assen neemt deel in de gemeenschappelijke regeling naar rato van het aantal inwoners. Dit varieert van jaar tot jaar minimaal.

Publiek Vervoer, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)	
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019	
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec		
-39	-478	5	787	332	5	

Doel	Samenwerkingsverband voor contractbeheer en door ontwikkelen van vraaggestuurd doelgroepenvervoer (Wmo en leerlingen).
Bestuurlijk belang	Getrapte vertegenwoordiging, indirect via wethouder gemeente Noordenveld
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage, aandeel Assen 5% van de apparaatskosten.
Risico's en ontwikkelingen	Basis op orde krijgen en houden. Doorontwikkelen en optimalisatie.
Veranderingen in het belang	Geen.

Recreatieschap Drenthe, GR, Diever					(bedragen in € x 1.000)	
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019	
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec		
-76	665	696	1.222	705	4	

Doel	Belangenbehartiging op het gebied van recreatie en toerisme voor 12 Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf.
Bestuurlijk belang	Openbaar Lichaam, lid AB, besluit bij meerderheid van stemmen
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Risico's en ontwikkelingen	Geen.
Veranderingen in het belang	Geen.

Regio Groningen-Assen 2030 (RGA), GR zonder meer, Groningen (RGA) (bedragen in € x 1.000)					
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-931	9.537	8.817	3.106	1.699	-720

Doel	<p>Samenwerkingsverband voor het versterken van de economie en de gebiedskwaliteit tussen de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Assen, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier.</p> <p>Economisch kerngebied verder ontwikkelen, interne samenhang verbeteren, bereikbaarheid verbeteren en de kwaliteit van stad en land behouden en versterken.</p>
Bestuurlijk belang	Vrijwillige samenwerking op basis van convenant. Lid Stuurgroep (AB), besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage
Risico's en ontwikkelingen	Aan de raden en staten is gevraagd om in te stemmen met een Toekomst Agenda zodat de regio weer vijf jaar vooruit kan.
Veranderingen in het belang	Geen.

Regionaal Uitvoeringsorgaan Drenthe (RUD), GR, Assen (bedragen in € x 1.000)					
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
- 842	797	173	5.687	5.711	-25

Doel	<p>Belangenbehartiging op het gebied van de uitvoering van taken, van toezicht op en handhaving van milieuvoorschriften krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, en de overige milieuwet- en regelgeving. Uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening krachtens deze Wet- en regelgeving.</p> <p>Uitvoeren van milieutaken ten aanzien van bedrijven. Specialistisch advies op het gebied van bodem, lucht, geluid, asbest en externe veiligheid, voor twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.</p>
Bestuurlijk belang	Openbaar lichaam, lid AB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Risico's en ontwikkelingen	Organisatorisch is de RUD versterkt. De financiële positie is kwetsbaar.
Veranderingen in het belang	Geen.

Veiligheidsregio Drenthe, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-2.949	1.600	2.305	26.592	23.387	484

Doel	Veiligheidsregio Drenthe is een netwerkorganisatie ter ondersteuning van de gemeentelijke taken op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening voor twaalf Drentse gemeenten.
Bestuurlijk belang	Openbaar lichaam, lid DB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage.
Risico's en ontwikkelingen	<p>In het regionaal risicoprofiel Drenthe zijn drie prioritair risico's opgenomen die worden meegenomen in het beleidsplan 2019-2023 van de VRD:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De beheersbaarheid van een ernstige ziektegolf (pandemie). In de huidige crisissituatie (COVID-19) worden ervaringen opgedaan. - Verstoring telecommunicatie en ICT (cybercrime/security). Het is onvoldoende duidelijk of hulpdiensten en (crisis)partners voorbereid zijn op cybercrime. - Terreur, extremisme en ondermijning. In Noord-Nederlands verband wordt er samengewerkt op deze thema's, en gezien de impact blijft de voorbereiding hierop de komende vier jaar relevant. <p>De begroting 2020 van de VRD gaat in op de kwetsbaarheid van het huidige organisatie-model van de brandweer met de inzet van vrijwilligers (paraatheid, werving et cetera). In de begroting wordt gevraagd om een verhoging van de bijdrage om de toename van kosten voor de huidige brandweezorg op te vangen en om stappen te zetten om nieuwe werkwijze en methodieken te implementeren, zodat ook op langere termijn de hulpverlening aan de inwoners goed en financieel verantwoord zal zijn.</p>
Veranderingen in het belang	Geen.

Werkplein Drentsche Aa, GR, Assen						(bedragen in € x 1.000)
Specificatie	Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
		1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
1 jan exclusief invlechting Alescon	-14.187	0	133	3.890	13.368	0
1 jan inclusief invlechting Alescon	-14.187	133	133	12.580	13.368	0

Doel	Uitvoering Participatiewet voor gemeenten Assen, Tynaarlo en Aa en Hunze.
Bestuurlijk belang	Lid AB en DB, besluitvorming op basis van unanieme besluitvorming.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage.
Risico's en ontwikkelingen	Per 1 januari 2019 maakt het voormalige Alescon-Noord onder de nieuwe benaming iWerk onderdeel uit van WPDA. Zie ook: Programma 2 Werken in Assen en Paragraaf 2 Weerstandsvormogen en risicobeheersing, programma werken.
Veranderingen in het belang	Geen.
Toelichting	De bijdrage 2019 van de gemeente Assen aan WPDA zoals hierboven is weergegeven inclusief btw, zodat er aansluiting is met de jaarrekening 2019 van WPDA.

Vennootschappen en coöperaties

Bank Nederlandse Gemeenten nv, Den Haag					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
108	4.991.000	4.887.000	132.518.000	144.802.000	163.000

Doel	Bank. Bijdragen aan maatschappelijke voorzieningen tegen zo laag mogelijke kosten.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder; samen met de Nederlandse staat, provincies en gemeenten stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (een stem per aandeel van € 2,50).
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal 85.301 aandelen (0,15%) ad € 2,50. Het dividend bedraagt € 1,27 per aandeel. De belangrijkste oorzaken van de daling van de nettowinst ten opzichte van 2018 (€ 337 miljoen) zijn een lager resultaat financiële transacties en hogere voorzieningen voor kredietverliezen.
Risico's en ontwikkelingen	<p>Het risico voor de gemeente Assen is gering. BNG Bank heeft voldoende buffers en heeft de hoogste externe kredietratings (Moody's: Aaa, FitchRatings: AAA, S&P Global: AAA).</p> <p>In reactie op een zeer nadrukkelijke aanbeveling van de Europese Centrale Bank (ECB) heeft de bank op 1 april 2020 bekend gemaakt de uitkering van het dividend op te schorten tot in elk geval 1 oktober 2020. Achtergrond hiervan is de significante schok die de coronapandemie de economie toebrengt en de rol die voor banken is voorzien om de effecten zoveel mogelijk te mitigeren.</p>
Veranderingen in het belang	Geen.

Claim Staat Vennootschap (CSV) Amsterdam bv, Den Bosch					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-	746	452	45	84	-294

Doel	<p>Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON);</p> <p>Namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);</p> <p>Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.</p>
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.
Risico's en ontwikkelingen	<p>Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035.783 die nog resteert op de Escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor het schikken voor de afwikkeling van alle uitstaande claims aan de aandeelhouders voorleggen. In deze schikking is tevens geregeld dat de vennootschap de bezwaarprocedure van Attero met betrekking tot de afvalstoffenhoeffing voorlopig tegen de Belastingdienst zal voorzetten. Ultimo 2019 was de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet. Na (eventuele voortijdige) beëindiging van deze procedure zal het bestuur een voorstel besluit aan de aandeelhouders voor vereffening en definitieve ontbinding van de vennootschap kunnen voorleggen.</p>
Veranderingen in het belang	Geen.

CBL (Cross Border Lease) Vennootschap bv, Den Bosch					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
0	137	125	22	5	-12

Doel	Medebeheer (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL-fonds Escrow Fonds ter afdekking van eventuele verliezen voortvloeiende uit in het verleden afgesloten CBL-overeenkomsten met Amerikaanse investeerders. Fungeren als doorgeefluik voor betalingen in en uit het CBL-fonds.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.
Risico's en ontwikkelingen	Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.
Veranderingen in het belang	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen.

Enexis Holding nv, Den Bosch					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
398	4.024.000	4.112.000	3.691.000	4.146.000	210.000

Doel	Nutsbedrijf, distributie en transporteren van energie, netwerkbeheer.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de Drentse gemeenten bezitten een kleine 2%, Assen bezit 568.290 aandelen ad € 1 per aandeel.
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal 568.290 aandelen (0,38 % na gedeeltelijke aandelenverkoop in 2016). De nettowinst over 2019 bedraagt € 210 miljoen en is hiermee € 109 miljoen lager dan in 2018. De nettowinst van 2018 was een uitschieter vanwege een grote eenmalige vrijval van voorzieningen.
Risico's en ontwikkelingen	<p>Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Enexis heeft een sterk kredietrisico-profiel met een A+ credit rating van Standard & Poor's en een Aa3 credit rating van Moody's.</p> <p>De energietransitie heeft grote impact op netbeheerders en dus ook op Enexis. Enexis maakt de netten geschikt om onder meer wind- en zonneparken aan te sluiten en duurzaam opgewekte energie te transporteren. Daarnaast blijft Enexis investeren in het reguliere onderhoud en de reguliere uitbreidingen die nodig zijn voor een veilig en betrouwbaar netwerk. Deze combinatie leidt tot een aanmerkelijk hoger activiteiten- en investeringsniveau. Ook is Enexis met verschillende stakeholders in gesprek over de financieringsmogelijkheden van de energietransitie. We verwachten dat we in de komende jaren een groter beroep zullen doen op vermogensverstrekkers – zowel schuldverstrekkers als aandeelhouders - om onze groei te financieren.</p>
Veranderingen in het belang	Geen.

Groningen Airport Eelde (GAE) nv, Eelde					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2018
	1-jan 2019	31-dec 2019	1-jan	31-dec	
0	13.221	12.709	3.603	4.822	-170

Doel	Uitoefening van het luchthavenbedrijf. Voornamelijk de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling, en de exploitatie van het luchtvaartterrein, inclusief het verrichten van daaraan verbonden handelingen van commerciële of financiële aard.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, samen met de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Groningen en Tynaarlo. Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Assen beschikt over 10% van de aandelen. Voor het Investeringscenario is op 19 oktober 2017 voor de periode 2017-2026 2,5 miljoen beschikbaar gesteld.
Risico's en ontwikkelingen	<p>De luchthavensector wacht op de Luchthavennota 2020-2050, die al enkele keren is vertraagd ten gevolge van de stikstofcrisis. De nieuwe Luchthavennota is bepalend voor de toekomstige positie van GAE, en gaat ook in op de mogelijke uitbreiding van Schiphol en de eventuele opening van vliegveld Lelystad. De onduidelijkheid betekent dat marktpartijen bestaande belangen veiligstellen en niet investeren in GAE. De RvC gaat ervan uit dat het 2 tot 4 jaar zal duren voordat er meer duidelijkheid is en verwacht dat de exploitatieverliezen in deze periode zullen toenemen naar circa € 1,5 miljoen per jaar.</p> <p>De gemeente Groningen heeft haar aandelen ter overname aangeboden aan de andere aandeelhouders. Geen andere aandeelhouder heeft hier belangstelling voor getoond. De gemeente Groningen heeft in maart 2020 de Stichting FB Oranjewoud bereid gevonden om de aandelen over te nemen voor het symbolische bedrag van 1 euro.</p>
Veranderingen in het belang	Gelet op het voornemen om de Asser-aandelen op een geschikt moment te vervreemden, gaan wij samen met de gemeente Tynaarlo verkennen of één of meerdere van de andere aandeelhouders, waartoe nu ook de Stichting FB Oranjewoud behoort, belangstelling voor de overname van onze aandelen heeft.

PBE (Publiek Belang Elektriciteitsproductie) bv, Den Bosch					
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-	1.605	1.590	23	455	-15

Doel	PBE wikkelt taken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.
Risico's en ontwikkelingen	<p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap voor eind 2020 zal kunnen worden ontbonden.</p>
Veranderingen in het belang	Geen.

Verkoop Vennootschap bv, Den Bosch					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-	112	71	30	16	-41

Doel	Maximalisatie van de uiteindelijke verkoopopbrengst van Essent en optimalisering met betrekking tot de risicoafdekking.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.
Risico's en ontwikkelingen	<p>Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 miljoen. Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
Veranderingen in het belang	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen.

Vordering op Enexis bv, Den Bosch					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2019
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
-	-2	-9	356.324	9	-7

Doel	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. Bundeling belang in de bruglening aan Enexis.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.
Risico's en ontwikkelingen	<p>In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan tussen het productie- en leveringsbedrijf (Essent) en het netwerkbedrijf (Enexis). Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren, is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de lening € 1,8 miljard. Deze lening is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches. Alle tranches zijn afgelost. De laatste tranche is afgelost op 30 september 2019. Assen heeft een bedrag van € 1.424.500 ontvangen.</p> <p>De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.</p>
Veranderingen in het belang	Aangezien na aflossing van de gehele lening, de doelstellingen van Vordering op Enexis BV geheel zijn volbracht, zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020.

Waterleiding Maatschappij Drenthe nv (WMD), Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage -	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2018*
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
0	44.771	34.225	130.114	130.283	-10.519

*De cijfers zijn van 2018. Tijdens het samenstellen van de jaarrekening waren de cijfers over 2019 nog niet bekend.

Doel	Nutsvoorziening, gewaarborgde levering van water.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, samen met de provincie Drenthe en 11 Drentse gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Assen bezit 147 aandelen, 7,5% van de 1.946 geplaatste aandelen. Over 2018 een negatief resultaat van € 10.519.000 (2017 € 2,5 miljoen positief). Oorzaak van het negatieve resultaat is volledig toe te schrijven aan de beëindiging van de activiteiten van WMD in Wildlands. Dit heeft geleid tot een bijzondere afwaardering van de activa. Zonder deze afwaardering zou het resultaat € 1,2 miljoen positief zijn geweest.
Risico's en ontwikkelingen	Door de verliezen die de WMD in 2018 moest verantwoorden door de situatie Wildlands is de financiële positie sterk verslechterd. De ontstane financiële positie brengt met zich mee dat het eigen vermogen van de WMD is afgenomen en dat de ruimte voor onvoorziene tegenvallers weg is. Het versterken van het eigen vermogen tot het gewenste minimale niveau is zowel voor de organisatie zelf als voor de externe financiers van belang. De focus van de WMD ligt op het leveren van kwalitatief en continu goed drinkwater. Daarnaast het versterken van de financiële positie, nodig om het investeringsplan te financieren. En een stabiele en noodzakelijke tarief-ontwikkeling naar de toekomst.
Veranderingen in het belang	Geen.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Algemeen

Het gemeentelijke grondbeleid is ondersteunend aan de beleidsdoelstellingen die de gemeente Assen heeft voor woningbouw, bedrijvigheid, infrastructuur en het realiseren van (maatschappelijke) voorzieningen. Dit beleid is vastgesteld in onder meer de Regiovisie Groningen-Assen, de structuurvisies: Strategienota Ruimte 2016, FlorijnAs en Kloosterveen 2017-2035, de visie op de binnenstad en het duurzaamheidsbeleid.

Jaarrekening

Alle grondexploitaties worden jaarlijks herzien en bij de begroting aan de gemeenteraad voorgelegd. Deze herziening vindt plaats op basis van actuele beleidsmatige uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn onder andere het gemeentelijk grondbeleid, de programmering voor wonen en werken, de vastgestelde uitgifteprijs en de parameters voor rente, inflatie en onvoorzien. Bij de jaarafsluiting worden, op basis van de door de raad vastgestelde uitgangspunten, alle grondexploitaties administratief herzien om aansluiting te krijgen bij de feitelijke realisatie van het afgelopen jaar.

Grondbeleid

De huidige tijd vraagt om een meer gefaseerde en marktgerichte gebiedsontwikkeling. Naast actief grondbeleid wordt ook faciliterend grondbeleid nadrukkelijk overwogen, zoals bij Woonpark Diepstroeten de Toeristisch Recreatieve Zone en bij eigendommen van derden in de binnenstad, Havenkwartier en Kloosterveen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het gehanteerde grondbeleid binnen onze vastgestelde grondexploitaties.

bougrond in exploitatie	gemeentelijk grondbeleid
Veemarkterrein	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Gasfabriek Witterstraat	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Citadel / TPG Rolderstraat	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Oostergoo / Schakelterrein	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Assen-Oost	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Hoekbree	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Peelerpark	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Groene Dijk	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Messchenveld 1A	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.

bouwgrond in exploitatie	gemeentelijk grondbeleid
Werklandschap Assen-Zuid	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente. De ontwikkelstrategie legt focus op gronden gelegen ten westen van Graswijk (raadsbrief van 17 juli 2013).
Kloosterveen 2012	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente in Kloosterbos en in de buitenring van Kloosterveen.
Kloosterveen 2	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte (eventueel op basis van een ontwikkelovereenkomst) bij gemeentelijke eigendommen en het faciliteren van ontwikkelingen door derden. Dit gebied maakt onderdeel uit van de structuurvisie Kloosterveen 2017-2035, waarbij tevens de Nota Bovenplanse Investerings (NBI) is vastgesteld. De NBI vormt ons kader voor onderhandelingen met ontwikkelende derden in Kloosterveen. Wij hanteren actief grondbeleid indien private ontwikkelaars niet overgaan tot de ontwikkeling van woningbouw, binnen de kaders zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld (structuurvisie en nota bovenplanse investeringen Kloosterveen).

De werkzaamheden zoals deze zijn voorzien op onze 'bouwgrond in exploitatie' (BIE) vallen binnen de definitie van actief grondbeleid, zoals vastgelegd in het besluit begroting en verantwoording (BBV). Locaties waar sprake is van faciliteren grondbeleid, zoals Woonpark Diepstroeten en diverse locaties in de binnenstad, vallen buiten de jaarrekening van het grondbedrijf.

Programmering

Op 24 november 2016 heeft de gemeenteraad de Strategienota Ruimte 2016 vastgesteld. De nota hanteert bewust een korte horizon (10 jaar), omdat recente onderzoeken laten zien dat behoeften vaak sterk fluctueren. We zijn wettelijk verplicht onze ruimtelijke keuzes te baseren op de actuele regionale behoefte. Daartoe is voor de toekomstige vraag naar ruimte een aantal scenario's doorgerekend. Basis voor de scenario's zijn de vier lange termijn scenario's van het centraal planbureau en drie bevolkingsscenario's. Het Transatlantic Market (TM) of Strong Europe (SE) scenario wordt als het meest waarschijnlijk beschouwd. De ruimtevraag is onderbouwd met een woningmarktonderzoek door KAW en een economische behoeftebepaling door onderzoeksbureau Louter.

Voor de periode tot 2025 komt de strategienota tot een woningbouwbehoefte van 340 woningen per jaar. Voor de gemengde bedrijventerreinen komt in het meest realistische scenario de behoefte uit op 2,25 hectare voor de periode tot 2025. Het beschikbare kavelaanbod is echter ontoereikend voor deze woningbouwbehoefte. In Kloosterveen zijn namelijk nog slechts 55 kavels te bebouwen en deze zijn nagenoeg allemaal verkocht. De aangehouden uitgifte voor bedrijfskavels in deze jaarrekening ligt met 2,6 hectare per jaar iets hoger dan aangehouden in de strategienota, als gevolg van een omvangrijke voorziene verkoop op Messchenveld.

Looptijden

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) hanteert een richttermijn van 10 jaar voor de maximale looptijd, die voortschrijdend moet worden gezien en waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken. Voor het Messchenveld 1a is dit van toepassing. In de projectmatige verantwoording zijn de risico-beperkende beheersmaatregelen benoemd. Met de vaststelling van de begroting 2020 heeft de raad de volgende beheersmaatregelen geaccordeerd:

Messchenveld 1a

De looptijd van deze grondexploitatie bedraagt 17 jaar. Dit bedrijventerrein is nagenoeg volledig woonrijp gemaakt. Een gefaseerde aanleg van het terrein is daarmee niet meer mogelijk. Het verkooprisico bestaat derhalve uit het verkooptempo van de beschikbare bouwkvelds. De post onvoorzien kan worden aangemerkt als een beheersmaatregel voor het uitblijven van de opbrengsten na 10 jaar. Uiteraard zijn dan (beperkte) investeringen in de eventuele aanpassing van uitritten, nutsvoorzieningen (maatwerk) ook niet nodig. Ook wordt over de gehele looptijd afgezien van indexering van de opbrengsten.

Werklandschap Assen-Zuid

In voorliggende grondexploitatie voor het werklandschap Assen-Zuid is gekozen voor een exploitatiegebied passend bij de geprognoseerde marktvrage voor de komende 10 jaar. Het daadwerkelijk te exploiteren gebied wordt jaarlijks op basis van de gerealiseerde uitgifte voortschrijdend gezien. Het vaststellen van een beheersmaatregel conform het BBV is daarmee niet meer nodig.

Grondprijzen

Bij de bepaling van uitgifteprijzen wordt in beginsel uitgegaan van de marktwaarde van bouwrijpe grond. Om beleidsmatige redenen wordt bij sociale woningbouw en maatschappelijke voorzieningen afgeweken van dit beginsel. Voor de wenselijke transparantie worden jaarlijks bij de begroting de uitgifteprijzen van de gemeente Assen openbaar gemaakt in de grondprijzenbrief.

Vastgoedwaarden, bouwkosten en daarmee ook grondwaarden veranderen als gevolg van de gewijzigde markt-omstandigheden. De prijzen voor (nieuwbouw)woningen zijn het afgelopen jaar sterk gestegen, evenals de bouwkosten als gevolg van krapte in de bouwsector en strengere duurzaamheidsnormen (zoals gasloos bouwen afgelopen jaar en halverwege dit jaar de invoering van Bijna Energie Neutraal Gebouw; BENG).

We zijn terughoudend bij het verhogen van grondprijzen en voorzichtig met het 'inboeken' van de opbrengsten ervan. In onze grondexploitaties wordt niet uitgegaan van automatisch stijgende opbrengsten. In de grondprijzenbrief 2020 hebben we de uitgifteprijzen voor onze bedrijventerreinen niet verhoogd.

Parameters voor rente, inflatie en onvoorzien

Het gemeentelijk grondbedrijf wordt gefinancierd vanuit de algemene dienst en er wordt geen gebruik gemaakt van projectfinanciering. Aan de bedrijfsgrond in exploitatie (BIE) wordt daarom de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen toegerekend en er wordt geen rente toegerekend aan het eigen vermogen. De rekenrente bedraagt 1,5%. Dit is conform het voorschrift van de BBV.

De disconteringsvoet binnen het grondbedrijf is gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone, momenteel (maximaal) 2%. Dit is conform het voorschrift van de BBV.

Het is voor de hand liggend om bij de indexatie (prijsstijging) van kosten en opbrengsten eveneens aan te sluiten bij het meerjarig streefpercentage voor de inflatie binnen de Eurozone. De Europese Centrale Bank streeft immers naar een stijging van het algemene prijspeil dicht tegen de 2%. Naar verwachting stijgen de kosten en opbrengsten immers op langere termijn met eenzelfde percentage. Voor toekomstige kostenstijgingen gaan we daarom uit van 2%. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt voor de grondopbrengsten geen indexeringspercentage, dus 0%, aangehouden.

In een grondexploitatie wordt over de nog te maken kosten gerekend met een percentage onvoorzien van 10%. Als gevolg van projectspecifieke risico's kan in een grondexploitatie een ander percentage worden gehanteerd. In dergelijke gevallen wordt dit expliciet kenbaar gemaakt. In de voorliggende jaarrekening is dat het geval bij het complex Citadel. Aanvullend is daar 10% onvoorzien meegenomen over de WOZ-waarde van de gemeentelijke panden langs de Rolderstraat, ter dekking van risico's in het beheer en onderhoud.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 heeft ook het gemeentelijk grondbedrijf te maken met vennootschapsbelasting. Uit onderzoek naar de fiscale positie van het grondbedrijf blijkt dat het grondbedrijf niet door de ondernemerspoort komt en daarmee niet vennootschapsbelastingplichtig is. Jaarlijks wordt gecheckt of hier nog aan wordt voldaan.

Projectmatige verantwoording

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de voortgang per vastgestelde grondexploitatie.

Bougrond in exploitatie (BIE)	Realisatie 2019
Veemarktterrein	Het bestemmingsplan De Veemarkt is onherroepelijk geworden en de gronden zijn bouwrijp gemaakt en klaar voor (gefaseerde) afname door de ontwikkelaar.
Gasfabriek Witterstraat	In 2019 zijn 4 bouwkvavels verkocht.
Citadel / TPG Rolderstraat	Geen bijzonderheden, dit complex is nagenoeg gereed.
Oostergoo / Schakelsterrein	Geen bijzonderheden.
Hoekbree	In 2019 zijn 10 bouwkvavels geleverd
Assen-Oost	Op de locatie aan de Vredeveldseweg zijn 14 bouwkvavels geleverd
Peelerpark	Langs de Americaweg zijn 3 bedrijfskvavels verkocht met een gezamenlijke oppervlakte van 1,2 hectare
Groene Dijk	Langs de Mien Ruysweg is 1 bedrijfskvavels verkocht met een gezamenlijke oppervlakte van 0,1 hectare. De pionierskorting van €10.000 exclusief btw voor de Woon-Werk-kvavels is ook in 2019 aangeboden.
Messchenveld 1A	Langs de Portugallaan zijn 2 bedrijfskvavels verkocht met een gezamenlijke oppervlakte van 1,2 hectare

Werklandschap Assen-Zuid	Voor de vestiging van een tankstation en horeca op werklandschap Assen-Zuid is het bestemmingsplan voor die locatie uitgewerkt op basis van een gesloten koopovereenkomst. De aanleg van de westelijke hoofdontsluiting is weer opgenomen in de grondexploitatie (dit was voorheen een onderdeel van de FlorijnAs).
Kloosterveen 2012	De kavelverkoop in Kloosterveen verliep met 18 stuks wederom voorspoedig. In Kloosterbos zijn nog slechts 16 bouwkavels beschikbaar en in Kloosterveen nog 37 stuks
Kloosterveen 2	Het bestemmingsplan Kloosterakker is in ontwerp gereed. Voorleggen van dit ontwerp aan de gemeenteraad is in afwachting op een goedgekeurde Wnb-vergunning op basis van herziene beleidsregels voor stikstof.

Financieel beleid

Het uitgangspunt van het financiële beleid is dat de grondbedrijfactiviteiten financieel zelfstandig zijn. Dit betekent dat het proces van stedelijke ontwikkeling dat hiervoor nodig is, niet leidt tot een beslag op de algemene middelen van de gemeente. Dat vraagt om een financieel gezond bedrijf (samenspel van grondexploitaties en reserves) waarbinnen grote schommelingen in het eigen vermogen kunnen worden opgevangen. De financiële grondslagen van het grondbedrijf zijn door de raad vastgesteld en gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In de financiële grondslagen zijn onder meer de waarderingsgrondslagen van de activa (bezittingen) vastgelegd. Tevens is in het BBV bepaald dat verliezen worden genomen zodra die bekend zijn en winsten worden verwerkt op het moment van realisatie. De wijzigingen in het BBV zijn verwerkt in deze jaarrekening.

Financieel resultaat

De opbrengsten uit grondverkoop bedragen € 5,5 miljoen. In de jaarrekening heeft dit echter geen direct effect op het resultaat aangezien de productiekosten (bouw- en woonrijp maken en planontwikkeling) en verkoopopbrengsten per saldo worden gemuteerd op de boekwaarde.

Op de complexen Oostergoo, Hoekbree, Peelerpark en Kloosterveen 2012 heeft tussentijdse winstneming plaatsgevonden van in totaal € 1,4 miljoen. Deze tussentijdse winstneming is bepaald volgens de methode percentage of completion (POC) die sinds een aantal jaren door de BBV-regelgeving verplicht is gesteld. Hierbij wordt bij een voordelig resultaat naar rato van gerealiseerde kosten en opbrengsten, onder aftrek van een risicobedrag, tussentijds winst genomen, ongeacht de boekwaarde. Deze methode van winstneming is meer risicovol. De boekwaarde kan als gevolg van deze tussentijdse winstneming nadelig worden. Zonder deze BBV-wijziging zou de winstneming lager zijn geweest.

Het complex Talmastraat is in 2019 afgesloten met een nadelig resultaat van € 0,4 miljoen, hiervoor was eerder volledig een voorziening getroffen.

De voorziening correctie voorraadwaarde is verhoogd met € 0,2 miljoen. Enerzijds als gevolg van het jaarlijks verhogen naar uiteindelijk de eindwaarde van nadelige exploitaties, anderzijds was sprake van een verbetering op het complex Veemarktterrein en vrijval op de voorziening Talmastraat.

Het jaarresultaat voor bestemming bedraagt € 1,2 miljoen voordelig. Met de vaststelling van de jaarrekening wordt het resultaat overeenkomstig de financiële grondslagen verrekend met de betreffende bestemmingsreserves binnen het grondbedrijf. Aangezien de weerstandsreserve met € 0,1 miljoen toeneemt, bedraagt de toevoeging aan de algemene reserve grondexploitaties € 1,1 miljoen.

Bovenstaande wordt geconsolideerd op het beleidsproduct bouwgrondexploitatie, conform de voorschriften in de BBV. Als gevolg van de verrekening met de grondbedrijfreserves is geen sprake van effect op het rekeningresultaat van de algemene dienst.

Balanspositie

De totale boekwaarde van de grondexploitaties en strategische gronden bedraagt € 156 miljoen, waarvoor overeenkomstig de BBV-voorschriften een voorziening (correctie voorraadwaarde) is getroffen van € 109 miljoen. Na correctie bedraagt de balanswaarde in totaal € 47 miljoen. De voorraadwaarde is in 2019 per saldo niet gewijzigd.

De rekening-courant schuld aan de algemene dienst is afgenomen met € 0,5 miljoen en bedraagt € 16,8 miljoen.

De weerstandsreserve is met € 0,1 miljoen toegenomen en bedraagt € 11,8 miljoen. De omvang van de weerstandsreserve is bepaald volgens de IFLO-methode (Inspectie Financiën Lagere Overheden) zoals vastgelegd in de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement, door de raad vastgesteld in 2011.

De algemene reserve grondexploitaties bedraagt € 19,7 miljoen en is met € 1,1 miljoen toegenomen ten opzichte van vorig jaar.

Meerjarenperspectief

Op basis van de actuele grondexploitaties bedraagt het verwachte nog te realiseren resultaat nominaal € 60 miljoen nadelig en € 49 miljoen nadelig op basis van contante waarde. Voor de exploitaties met een negatief resultaat is een voorziening getroffen op basis van contante waarde.

De nog te realiseren kosten bedragen nominaal € 41 miljoen, de nog te realiseren opbrengsten bedragen nominaal € 69 miljoen.

Bij het opstellen van de begroting 2021 zal het meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG) opnieuw worden geactualiseerd. Daarin worden naast de uitkomsten van de jaarrekening ook de effecten van nieuwe prognoses en herziene grondexploitaties verwerkt. Ook zullen verschillende scenario's voor verdere gebiedsontwikkelingen worden opgenomen. Het geactualiseerde meerjarenperspectief zal betrokken worden bij de volgende begroting, zoals bij de Strategische Afwegingsnotitie Grondbedrijf 2011 is afgesproken met de gemeenteraad.

Financieel

1. Overzicht lasten en baten per programma en beleidsthema
2. Lasten en baten per taakveld
3. Emu-saldo
4. Stortingen en onttrekkingen reserves
5. Wet normering topinkomens
6. Balans met toelichting
7. Overzicht investeringen

Financieel 1. Overzicht lasten en baten per programma en beleidsthema

Programma's en producten (bedragen x € 1.000)	LASTEN				BATEN				SALDO				V/N
	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	
Wonen in Assen													
Woningbouw/woonplan	1.533	2.343	1.743	600	1.440	1.440	1.728	288	-93	-903	-15	888	V
Openbare ruimte	13.360	13.756	13.452	303	7.924	8.268	8.895	627	-5.436	-5.487	-4.557	930	V
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.136	1.720	853	867	185	185	196	11	-951	-1.535	-657	879	V
Duurzaamheid	5.670	6.269	6.484	-215	9.227	9.227	9.092	-135	3.557	2.958	2.608	-350	N
Programmaresultaat vóór bestemming	21.699	24.088	22.532	1.556	18.776	19.120	19.912	791	-2.923	-4.968	-2.621	2.347	V
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	57	1.209	1.278	-69	2.291	2.795	2.178	-618	2.234	1.586	899	-687	N
Programmaresultaat ná bestemming	21.756	25.297	23.811	1.487	21.067	21.916	22.089	174	-689	-3.382	-1.721	1.660	V
Werken in Assen													
Werkgelegenheid	41.600	55.989	59.561	-3.572	30.200	30.200	33.479	3.279	-11.400	-25.789	-26.082	-293	N
Econ. ontwikkeling en innovatie	1.658	1.653	1.223	430	120	120	131	11	-1.538	-1.533	-1.092	441	V
FlorijnAs	9.300	11.600	8.996	2.604	1.500	1.500	0	-1.500	-7.800	-10.100	-8.996	1.104	V
Programmaresultaat vóór bestemming	52.558	69.242	69.780	-538	31.820	31.820	33.610	1.790	-20.738	-37.422	-36.170	1.252	V
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	57	1.547	1.546	1	7.850	11.640	10.481	-1.159	7.793	10.093	8.935	-1.158	N
Programmaresultaat ná bestemming	52.615	70.789	71.326	-537	39.670	43.460	44.091	631	-12.945	-27.329	-27.235	94	V

Programma's en producten (bedragen x € 1.000)	LASTEN				BATEN				SALDO				V/N
	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	

Meedoen in Assen													
Jeugdzorg	25.062	28.147	27.999	148	0	0	0	0	-25.062	-28.147	-27.999	148	V
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	66.115	68.934	69.687	-753	2.365	2.365	2.934	569	-63.750	-66.569	-66.753	-184	N
Mijn Buurt Assen	4.522	4.725	4.860	-135	0	0	0	0	-4.522	-4.725	-4.860	-135	N
Meedoenbeleid	4.395	4.755	4.179	576	0	0	0	0	-4.395	-4.755	-4.179	576	V
Sport	331	381	335	46	0	0	3	3	-331	-381	-332	49	V
Schuldhelpverlening	1.450	1.450	1.316	134	0	0	0	0	-1.450	-1.450	-1.316	134	V
Onderwijs	7.065	7.603	6.730	873	4.547	5.117	5.220	103	-2.518	-2.486	-1.509	977	V
Programmaresultaat vóór bestemming	108.940	115.995	115.105	890	6.912	7.482	8.157	675	-102.028	-108.513	-106.948	1.565	V
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	0	0	57	-57	600	715	1.023	308	600	715	966	251	V
Programmaresultaat ná bestemming	108.940	115.995	115.162	833	7.512	8.197	9.180	983	-101.428	-107.798	-105.983	1.816	V
Aantrekkelijk Assen													
Aantrekkelijke binnenstad	161	2.956	943	2.013	25	2.515	346	-2.169	-136	-441	-597	-156	N
Cultureel Hart	10.466	10.546	10.352	194	125	125	160	35	-10.341	-10.421	-10.192	229	V
Evenementen	1.206	1.506	1.830	-324	194	304	657	353	-1.012	-1.202	-1.173	29	V
Parkeren	386	296	173	123	1.613	1.613	1.638	25	1.227	1.317	1.465	148	V
Veiligheid	3.368	3.388	3.568	-180	17	17	71	54	-3.351	-3.371	-3.497	-126	N
Programmaresultaat vóór bestemming	15.587	18.692	16.866	1.826	1.974	4.574	2.872	-1.702	-13.613	-14.118	-13.995	124	V
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	0	0	0	0	1.657	1.657	1.908	251	1.657	1.657	1.908	251	V
Programmaresultaat ná bestemming	15.587	18.692	16.866	1.826	3.631	6.231	4.780	-1.451	-11.956	-12.461	-12.087	375	V

Programma's en producten (bedragen x € 1.000)	LASTEN				BATEN				SALDO				V/N
	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	

Samen werken aan Assen													
Bestuur	3.056	2.983	3.963	-980	0	0	28	28	-3.056	-2.983	-3.935	-951	N
Regionale samenwerking	448	373	376	-3	0	0	15	15	-448	-373	-361	12	V
Dienstverlening	988	1.251	985	266	849	849	897	48	-139	-402	-88	314	V
Programmaresultaat vóór bestemming	4.492	4.607	5.324	-716	849	849	940	91	-3.643	-3.758	-4.384	-625	N
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Programmaresultaat ná bestemming	4.492	4.607	5.324	-716	849	849	940	91	-3.643	-3.758	-4.384	-625	N
Bedrijfsvoering													
Bedrijfsvoering	54.687	55.909	56.492	-583	7.593	7.837	7.520	-317	-47.094	-48.072	-48.972	-901	N
Programmaresultaat vóór bestemming	54.687	55.909	56.492	-583	7.593	7.837	7.520	-317	-47.094	-48.072	-48.972	-901	N
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	86	86	0	0	86	86	0	
Programmaresultaat ná bestemming	54.687	55.909	56.492	-583	7.593	7.923	7.606	-317	-47.094	-47.986	-48.886	-901	N
Vastgoed en Grondbedrijf													
Vastgoed	29.873	30.510	26.916	3.594	16.886	17.313	15.389	-1.924	-12.987	-13.197	-11.527	1.670	V
Grondbedrijf	10.567	10.567	4.535	6.032	10.675	10.675	5.764	-4.911	108	108	1.230	1.122	V
Programmaresultaat vóór bestemming	40.440	41.077	31.451	9.627	27.561	27.988	21.154	-6.834	-12.879	-13.089	-10.297	2.792	V
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	167	167	1.396	-1.229	460	648	327	-321	293	481	-1.070	-1.551	N
Programmaresultaat ná bestemming	40.607	41.244	32.847	8.397	28.021	28.636	21.480	-7.156	-12.586	-12.608	-11.367	1.241	V

Programma's en producten (bedragen x € 1.000)	LASTEN				BATEN				SALDO				V/N
	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	

Algemeen financieel beleid													
Onvoorzien/incidenteel	599	150	0	150	0	0	0	0	-599	-150	0	150	V
Belastingheffing	663	663	697	-34	18.022	18.022	18.164	142	17.359	17.359	17.467	108	V
Financiering/Belegging	150	150	133	17	4.813	4.983	5.328	345	4.663	4.833	5.195	362	V
Gemeentefonds	180	4.150	4.177	-27	159.076	183.124	185.523	2.399	158.896	178.974	181.346	2.372	V
Heffing vennootschapsbelasting	30	30	138	-108	0	0	0	0	-30	-30	-138	-108	N
Overige algemene dekkingsmiddelen	-764	-1.215	36	-1.251	362	375	133	-242	1.126	1.590	96	-1.493	N
Reserves en voorzieningen	0	0	186	-186	0	0	409	409	0	0	223	223	V
Saldi kostenplaatsen	-586	-1.006	12	-1.018	0	0	720	720	586	1.006	708	-298	N
Saldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Programmaresultaat vóór bestemming	272	2.922	5.379	-2.457	182.273	206.504	210.275	3.772	182.001	203.582	204.896	1.315	V
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	11.233	27.506	27.485	20	19.575	38.349	36.705	-1.644	8.342	10.844	9.220	-1.624	N
Programmaresultaat ná bestemming	11.505	30.427	32.864	-2.437	201.848	244.853	246.981	2.128	190.343	214.425	214.116	-309	N
RESULTAAT VÓÓR BESTEMMING	298.675	332.533	322.929	9.603	277.758	306.174	304.439	-1.735	-20.917	-26.358	-18.490	7.868	V
Saldo onttrekkingen/Stortingen	11.514	30.428	31.763	-1.335	32.433	55.890	52.708	-3.183	20.919	25.462	20.944	-4.517	N
RESULTAAT NÁ BESTEMMING	310.189	362.961	354.693	8.269	310.191	362.065	357.147	-4.918	2	-897	2.454	3.351	V

Een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie is opgenomen bij het betreffende programma in de programmaverantwoording.

Toedeling van taakvelden aan programma's

1. Wonen in Assen

- 0.2 Burgerzaken
- 0.64 Belastingen overig
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.10 Mutaties reserves
- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.4 Economische havens en waterwegen
- 2.5 Openbaar vervoer
- 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen
- 5.4 Musea
- 5.7 Openbaar groen en (open)luchtrecreatie
- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.3 Wonen en bouwen

2. Werken in Assen

- 0.10 Mutaties reserves
- 2.1 Verkeer en vervoer
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 5.7 Openbaar groen en (open)luchtrecreatie
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie

3. Meedoen in Assen

- 0.10 Mutaties reserves
- 1.2 Openbare orde en veiligheid
- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.7 Openbaar groen en (open)luchtrecreatie
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-
- 7.1 Volksgezondheid

4. Aantrekkelijk Assen

- 0.63 Parkeerbelasting
- 0.10 Mutaties reserves
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid
- 2.2 Parkeren
- 5.3 Cultuurpresentatie, -productie, -participatie
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (open)luchtrecreatie
- 8.3 Wonen en bouwen

5. Samen werken aan Assen

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 0.4 Overhead, ondersteuning organisatie
- 0.61 OZB woningen
- 5.4 Musea

6. Bedrijfsvoering

- 0.2 Burgerzaken
- 0.4 Overhead, ondersteuning organisatie
- 0.61 OZB woningen
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.10 Mutaties reserves
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid
- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.5 Openbaar vervoer
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, -productie, -participatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (open)luchtrecreatie
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

7. Vastgoed en Grondbedrijf

- 0.4 Overhead, ondersteuning organisatie
- 0.10 Mutaties reserves
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 2.2 Parkeren
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, -productie, -participatie
- 5.4 Musea
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (open)luchtrecreatie
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)

8. Algemeen financieel beleid

- 0.5 Treasury
- 0.10 Mutaties reserves
- 0.11 Resultaat v.d. rekening van baten en lasten
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet woningen
- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 Alg. uitkering en ov. uitk. gemeentefonds
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Financieel 2. Tabel lasten en baten per taakveld

Lasten en baten per taakveld 2019		(bedragen x € 1.000)		
Taakvelden		Begroting	Realisatie	Saldo
lasten				
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	3.538	4.388	-850
0.2	Burgerzaken	5.009	4.787	221
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	296	15	281
0.4	Overhead, ondersteuning organisatie	21.751	19.664	2.088
0.5	Treasury	9.467	9.103	364
0.61	OZB woningen	951	880	71
0.63	Parkeerbelasting	0	49	-49
0.64	Belastingen overig	39	52	-13
0.7	Alemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	3.970	3.964	6
0.8	Overige baten en lasten	763	4.235	-3.472
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	30	138	-108
0.10	Mutaties reserves	30.428	31.763	-1.335
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	2	2.454	-2.452
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning		76.245	81.492	-5.247
1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4.245	4.220	25
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.233	1.275	-41
Totaal 1. Veiligheid		5.478	5.494	-16
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	22.166	17.496	4.670
2.2	Parkeren	6.132	4.529	1.603
2.3	Recreatieve havens	0	13	-13
2.4	Economische havens en waterwegen	223	192	30
2.5	Openbaar vervoer	71	37	35
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat		28.592	22.267	6.325
3. Economie				
3.1	Economische ontwikkeling	1.885	1.426	459
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.505	1.322	4.183
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	276	276	0
3.4	Economische promotie	114	2.003	-1.889
Totaal 3. Economie		7.779	5.027	2.753

Taakvelden		Begroting	Realisatie	Saldo
lasten				
4. Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	3.394	3.353	41
4.2	Onderwijshuisvesting	9.644	9.371	274
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.739	2.769	970
Totaal 4. Onderwijs		16.777	15.492	1.285
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	565	517	47
5.2	Sportaccommodaties	5.869	5.235	635
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	10.495	10.786	-291
5.4	Musea	193	246	-53
5.5	Cultureel erfgoed	13	14	-1
5.6	Media	3.377	3.537	-160
5.7	Openbaar groen en (open)luchtrecreatie	9.269	8.577	692
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		29.781	28.912	869
6. Sociaal domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	8.323	8.171	152
6.2	Wijkteams	2.544	2.058	486
6.3	Inkomensregelingen	43.381	41.992	1.389
6.4	Begeleide participatie	15.673	20.162	-4.489
6.5	Arbeidsparticipatie	2.038	1.932	106
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.637	2.681	-43
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	19.292	20.712	-1.419
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1.801	17.878	-16.077
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	47.426	46.765	661
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	26.749	10.982	15.767
Totaal 6. Sociaal domein		169.864	173.333	-3.467
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	2.605	2.549	56
7.2	Riolering	5.577	5.283	294
7.3	Afval	6.747	7.323	-576
7.4	Milieubeheer	2.543	2.239	304
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	777	639	138
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		18.248	18.033	216
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimtelijke ordening	4.515	3.934	581
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)	4.766	3.738	1.028
8.3	Wonen en bouwen	4.747	2.686	2.062
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimt.ordening en sted.vernieuwing		14.029	10.358	3.671
Totaal lasten		366.796	360.407	6.389

Taakvelden		Begroting	Realisatie	Saldo
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	0	22	22
0.2	Burgerzaken	849	1.039	190
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	0	310	310
0.4	Overhead, ondersteuning organisatie	1.544	1.100	-445
0.5	Treasury	15.306	15.003	-303
0.61	OZB woningen	14.347	14.286	-61
0.62	OZB niet woningen	3.135	3.228	93
0.63	Parkeerbelasting	1.490	1.618	128
0.64	Belastingen overig	347	205	-142
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	183.124	185.523	2.399
0.8	Overige baten en lasten	866	698	-168
0.10	Mutaties reserves	55.890	52.708	-3.183
0.10	Mutaties reserves	899	0	-899
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning		277.797	275.740	-2.059
1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	35	119	84
1.2	Openbare orde en veiligheid	2	100	98
Totaal 1. Veiligheid		37	219	182
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	2.395	1.174	-1.221
2.2	Parkeren	3.844	3.115	-730
2.3	Recreatieve havens	27	23	-4
2.4	Economische havens en waterwegen	0	2	
2.5	Openbaar vervoer	0	11	11
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat		6.266	4.325	-1.943
3. Economie				
3.1	Economische ontwikkeling	120	142	22
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.675	2.476	-3.199
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	112	312	199
3.4	Economische promotie	558	1.206	648
Totaal 3. Economie		6.465	4.135	-2.330
4. Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	3.394	3.353	-41
4.2	Onderwijshuisvesting	899	1.199	300
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.723	1.901	178
Totaal 4. Onderwijs		6.016	6.452	437

Taakvelden		Begroting	Realisatie	Saldo
Baten				
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	0	9	9
5.2	Sportaccommodaties	2.972	2.790	-181
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	4.030	3.906	-124
5.4	Musea	328	318	-10
5.6	Media	851	826	-24
5.7	Openbaar groen en (open)luchtrecreatie	526	519	-8
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		8.706	8.369	-338
6. Sociaal domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.865	1.650	-215
6.2	Wijkteams	0	11	11
6.3	Inkomensregelingen	30.200	29.527	-673
6.4	Begeleide participatie	0	3.964	3.964
6.5	Arbeidsparticipatie	0	1	1
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	550	592	42
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	-7	-7
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	4	4
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	2.019	2.565	546
6.82	Geëscaleerde zorg 181	0	43	43
Totaal 6. Sociaal domein		34.634	38.349	3.715
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	0	39	39
7.2	Riolering	6.929	6.673	-256
7.3	Afval	8.992	9.217	225
7.4	Milieubeheer	235	6	-229
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	597	569	-27
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		16.753	16.505	-248
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimtelijke ordening	1.236	1.325	89
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)	5.000	2.924	-2.076
8.3	Wonen en bouwen	3.886	2.067	-1.819
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimt.ordening en sted.vernieuwing		10.122	6.315	-3.806

Financieel 3. Emu-saldo

Emu-saldo per ultimo jaar			(bedragen x € 1.000)
Omschrijving	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Exploitatiesaldo voor mutatie reserves	-13.754	-20.768	-18.490
Afschrijving tlv exploitatie	10.617	12.562	14.880
Toevoeging voorzieningen tlv exploitatie	5.037	3.358	4.367
Investeringen geactiveerd	-43.828	-17.823	-22.302
Bijdragen niet via exploitatie	14.772	0	10.724
Desinvesteringen niet tlv exploitatie	0	0	0
Onttrekking voorzieningen tgv exploitatie	-3.411	-5.679	-3.902
EMU saldo	-30.567	-28.350	-14.723

Financieel 4. Stortingen en onttrekkingen reserves

Stortingen in reserves		(bedragen x € 1.000)			
Programma/ Beleidsthema	Reserve	Primair budget	Actueel budget	Realisatie	Saldo
Wonen in Assen					
Openbare ruimte	Amortisatiereserve Veemarktplein	0	0	70	-70
Duurzaamheid	Reserve duurzaamheid	57	57	56	1
	Res.aardgasvrijewijk	0	1.152	1.152	0
Wonen in Assen - Totaal		57	1.209	1.278	-69
Werken in Assen					
Econ. ontwikkeling en innovatie	Res. co-fin. regionaal econ.beleid	57	57	56	1
	Amortisatie reserve Binnenstad	0	1.490	1.490	0
Werken in Assen - Totaal		57	1.547	1.546	1
Meedoen in Assen					
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	Res. dec.-uitk. maatsch.opvang	0	0	57	-57
Meedoen in Assen - Totaal		0	0	57	-57
Vastgoed en Grondbedrijf					
Vastgoed	Reserve nieuwbouwprojecten	167	167	166	1
Grondbedrijf	Algemene reserve grondbedrijf	0	0	1.092	-1.092
	Weerstandsreserve grondbedrijf	0	0	138	-138
Vastgoed en Grondbedrijf - Totaal		167	167	1.396	-1.229
Algemeen financieel beleid					
Reserves en voorzieningen	Algemene reserve	10.071	10.344	10.334	10
	Reserve weerstandsvermogen	0	16.000	16.000	0
	Reserve nieuwbouwprojecten	72	72	72	0
	Reserve tbv maatsch. rend. invest.	136	136	136	0
	Reserve Essent-gelden tbv expl. DNK	111	111	110	1
	Reserve wielerbaan	60	60	60	0
	Amortisatieres.gebiedsgericht werken	12	12	7	5
	Reserves Voortgezet Onderwijs	17	17	17	0
	Reserves MFA Assen-Oost	46	46	46	0
	Amortisatieres. Mien Ruysweg 1	15	15	15	0
	Reserve De Nieuwe Kolk	372	372	371	1
	Amortisatiereserve Veemarktplein	30	30	25	5
	Amortisatieres.fietspad Europaweg Zd	4	4	4	0
	Amortisatiereserve FlorijnAs	287	287	287	0
Saldo	Algemene reserve	1	1	0	1
Algemeen financieel beleid - Totaal		11.234	27.507	27.485	21
Totalen stortingen in reserves		0	30.429	31.763	-1.334

Onttrekkingen uit reserves		(bedragen x € 1.000)			
Programma/ Beleidsthema	Reserve	Primair budget	Actueel budget	Realisatie	Saldo
Wonen in Assen					
Woningbouw/woonplan	Res. herziening bestemmingsplannen	-45	-165	-151	-14
	Res. RSP gelden - FlorijnAs	-100	-100	-100	0
Openbare ruimte	Reserve Straten- en wegenbeheer	-815	-815	0	-815
	Reserve sport-/spelvoorz. jongeren	-102	-102	-102	0
	Amortisatieres.gebiedsgericht werken	-34	-34	-19	-15
	Reserve Grote Projecten	0	0	-70	70
	Amortisatiereserve Veemarktplein	-72	-72	0	-72
	Amortisatieres.fietspad Europaweg Zd	-12	-12	-12	0
	Amortisatiereserve FlorijnAs	-494	-494	-494	0
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	Reserve Verkeersmaatregelen	0	-384	-366	-18
	Reserve groenontwikkeling	0	0	-449	449
	Amortisatieres. Rolderkruising	-19	-19	0	-19
	Reserve investeringsbijdrage GAE	-548	-548	-115	-433
Duurzaamheid	Algemene reserve	0	0	0	0
	Reserve duurzaamheid	-50	-50	-50	0
	Res.aardgasvrijewijk	0	0	-249	249
Wonen in Assen - Totaal		-2.291	-2.795	-2.178	-618
Werken in Assen					
Econ. ontwikkeling en innovatie	Algemene reserve	0	0	0	0
	Res. co-fin. regionaal econ.beleid	-50	-50	0	-50
	Reserve Binnenstad	0	-1.490	-1.490	0
	Amortisatie reserve Binnenstad	0	0	0	0
FlorijnAs	Res. RSP gelden - FlorijnAs	-7.800	-10.100	-8.991	-1.109
	Reserve Binnenstad	0	0	0	0
Werken in Assen - Totaal		-7.850	-11.640	-10.481	-1.159
Meedoen in Assen					
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	Res. Gemeentelijk Sociaal Deelfonds	-600	-600	-926	326
	Res. dec.-uitk. maatsch.opvang	0	-115	-97	-18
Meedoen in Assen - Totaal		-600	-715	-1.023	308
Aantrekkelijk Assen					
Aantrekkelijke binnenstad	Reserve Binnenstad	0	0	-230	230
Kunst en cultuur	Reserve De Nieuwe Kolk	-1.507	-1.507	-1.507	0
	Reserve beeldende kunst	0	0	-21	21
Parkeren	Reserve Binnenstad	-150	-150	-150	0
Aantrekkelijk Assen - Totaal		-1.657	-1.657	-1.908	251

Onttrekkingen uit reserves (bedragen x € 1.000)					
Programma/ Beleidsthema	Reserve	Primair budget	Actueel budget	Realisatie	Saldo
Bedrijfsvoering					
Bedrijfsvoering	Res. Gemeentelijk Sociaal Deelfonds	0	-86.000	-86.000	0
Bedrijfsvoering - Totaal		0	-86.000	-86.000	0
Vastgoed en Grondbedrijf					
Vastgoed	Reserve wielervedbaan	-263	-263	-108	-156
	Reserves Voortgezet Onderwijs	-138	-138	-30	-108
	Reserves MFA Assen-Oost	-135	-135	-81	-54
	Reserve duurzaamheid	-32	-220	-109	-111
Grondbedrijf	Algemene reserve grondbedrijf	1.679	1.679	0	1.679
	Weerstandsreserve grondbedrijf	-1.571	-1.571	0	-1.571
Vastgoed en Grondbedrijf - Totaal		-460	-648	-327	-321
Algemeen financieel beleid					
Reserves en voorzieningen	Algemene reserve	-7.791	-8.611	-6.978	-1.633
	Reserve nieuwbouwprojecten	-505	-505	-505	0
	Reserve jaarovergang	0	-1.954	-1.954	0
	Reserve opbrengst aandelen Essent	-10.000	-26.000	-25.989	-11
	Reserve tbv maatsch. rend. invest.	-764	-764	-764	0
	Reserve Essent-gelden tbv expl. DNK	-448	-448	-448	0
	Amortisaties. Mien Ruysweg 1	-67	-67	-67	0
Saldo	Algemene reserve	0	-899	0	-899
Algemeen financieel beleid - Totaal		-19.575	-39.248	-36.705	-2.542
Totaal onttrekkingen uit reserves		-32433	-56.789	-52.708	-4.081

Financieel 5. Wet normering topinkomens (WNT)

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. Beloningen van bestuurders en overige topfunctionarissen in de (semi)publieke sector dienen wettelijk genormeerd, respectievelijk gemaximeerd te worden. Dit heeft geresulteerd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT). Hiermee wordt WOPT ingetrokken. De WNT voorziet in een democratisch gelegitimeerd instrument waarmee normen en verplichtingen kunnen worden opgelegd voor de bezoldiging van bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De gemeente is verplicht om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum. Voor gemeentes gaat het om de functies van gemeentesecretaris en griffier. In 2019 heeft Assen geen externen die een van deze functies hebben vervuld.

Op grond van de WNT mag in 2019 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Dat komt in 2019 neer op € 194.000, inclusief belaste kostenvergoeding en pensioenbijdrage werkgever. In 2019 hebben geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden.

Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen 2019		(bedragen x € 1)	
Naam	T. Dijkstra	I. Rozema	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Deeltijdfactor 2019 in fte	1,000	0,889	
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning	124.479	82.852	
Beloningen betaalbaar op termijn	19.949	14.410	
Subtotaal	144.428	97.262	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	194.000	172.444	
Minus onverschuldigd betaald bedrag	0	0	
Totaal bezoldiging 2019	144.428	97.262	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	

Gegevens 2018		
Naam	T. Dijkstra	I. Rozema
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2018 in fte	1,000	0,889
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	125.816	82.524
Beloningen betaalbaar op termijn	18.320	13.473
Totaal bezoldiging 2018	144.136	95.997
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	168.210

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Financieel 6. Balans

Balans A. Vaste Activa				Balans C. Vaste Passiva			
Activa	31-12 2018	1-1 2019	31-12 2019	Passiva	31-12 2018	1-1 2019	31-12 2019
0. Immateriële vaste activa				1. Eigen vermogen/reserves			
0.1 kosten voor sluiten geldlening + saldo (dis)agio	344	344	235	1.1 algemene reserve	21.418	22.583	20.891
totaal 0. Immateriële vaste activa	344	344	235	1.2 bestemmingsreserves	145.816	145.816	126.563
1. Materiële vaste activa				1.3 resultaat na bestemming (nog te bestemmen)	1.165	0	2.454
1.1 gronden uitgegeven in erfpacht	1.111	1.111	1.111	totaal 1. Eigen vermogen/reserves	168.399	168.399	149.908
1.2 investeringen verband houdend met een heffing	28.441	28.441	28.335	2. Voorzieningen			
1.3 overige investeringen met economisch nut	350.311	350.311	346.900	2.1 diverse voorzieningen	31.903	31.903	32.368
1.4 overige investeringen met maatschappelijk nut	36.240	36.240	38.695	totaal 2. Voorzieningen	31.903	31.903	32.368
totaal 1. Materiële vaste activa	416.103	416.103	415.041	3. Vaste schulden rentetypische looptijd 1 jaar of langer			
2. Financiële vaste activa				3.1 onderhanden leningen			
2.1 kapitaalverstrekkingen - deelnemingen	330	330	330	binnenl. banken en overige financiële instellingen	148.073	148.073	171.960
2.2 leningen - deelnemingen	1.329	1.329	0	binnenl. pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	7.000	7.000	6.000
2.3 overige langlopende leningen u/g	4.212	4.212	3.748	buitenlandse instellingen	30.225	30.225	29.550
totaal 2. Financiële vaste activa	5.871	5.871	4.078	openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	15.000	15.000	14.250
totaal A. Vaste activa				3.2 door derden belegde gelden	80	80	86
	422.317	422.317	419.354	3.3 waarborgsommen	27	27	60
				totaal 3. Vaste schulden rentetyp. looptijd 1 jaar of >	200.405	200.405	221.906
				totaal C. Vaste passiva			
					400.707	400.707	404.182

Balans B. Vlottende Activa				
Activa		31-12 2018	1-1 2019	31-12 2019
1. Voorraden				
1.1	onderhanden werk (bouwgrond in- & afgesloten expl.)	21.749	21.749	22.019
1.2	gereed product en handelsgoederen	986	986	918
totaal 1. Voorraden		22.735	22.735	22.938
2. Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar				
2.1	vorderingen op openbare lichamen	13.959	13.959	11.054
2.2	overige vorderingen	5.225	5.225	4.254
2.3	uitzettingen in 's Rijks schatkist looptijd < 1 jaar	0	0	9.887
totaal 2. Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar		19.184	19.184	25.195
3. Liquide middelen				
3.1	kassaldi	8	8	15
3.2	banksaldi	686	686	661
totaal 3. Liquide middelen		694	694	677
4. Overlopende activa				
4.1	nog te ontvangen bedragen overheden	3.825	3.825	5.888
4.2	overige nog te ontvangen bedragen	2.882	2.882	1.888
4.3	vooruitbetaalde bedragen overheden	0	0	4
4.4	overige vooruitbetaalde bedragen	392	392	614
4.5	overige overlopende activa	1	1	0
totaal 4. Overlopende activa		7.100	7.100	8.394
totaal B. Vlottende activa		49.713	49.713	57.203
totaal Activa		472.030	472.030	476.557
E. Niet uit balans blijkende rechten				
1.	aanwijzingsrechten	0	0	0

(voor de gehele balans bedragen x € 1.000)

Balans D. Vlottende Passiva				
Passiva		31-12 2018	1-1 2019	31-12 2019
1. Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar				
1.1	overige kasgeldleningen	20.000	20.000	20.000
1.2	banksaldi	4.317	4.317	9.349
1.3	overige schulden	15.259	15.259	8.423
totaal 1. Vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar		39.576	39.576	37.772
2. Overlopende passiva				
2.1	nog te betalen bedragen overheden	9.077	9.077	11.393
2.2	overige nog te betalen bedragen	9.225	9.225	9.305
2.3	vooruit ontvangen bedragen overheden	13.185	13.185	13.071
2.4	overige vooruit ontvangen bedragen	261	261	832
totaal 2. Overlopende passiva		31.748	31.748	34.602
totaal D. Vlottende passiva		71.324	71.324	72.374
totaal Passiva		472.030	472.030	476.557
F. Niet uit balans blijkende verplichtingen				
1.	garantstellingen	2.541	2.507	2.204

Waarderingsgrondslagen

Coronavirus

De nader te onderzoeken financiële effecten als gevolg van de uitbraak van COVID-19 (corona)virus zijn toegelicht in de gebeurtenissen na balansdatum en treden op na het boekjaar 2019. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen maar onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. De coronacrisis leidt derhalve in deze jaarrekening nog niet tot aanpassing van de waarderingsgrondslagen.

Materiële vaste activa

Conform het BBV hebben we de op de balans opgenomen activa gewaardeerd op de historische verkrijgingsprijs, verminderd met eventueel ontvangen bijdragen, voorzieningen en gecumuleerde afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte nuttigheidsduur. In geval van duurzame waardeverminderingen worden activa afgewaardeerd.

De activa bestaan zowel uit investeringen met een economisch nut, als uit investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden verstaan: investeringen in aanleg en onderhoud van (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.

Investeringen met een verkrijging- of vervaardigingsprijs lager dan het drempelbedrag worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatierekening gebracht, tenzij anders besloten. Dit om te voorkomen dat er relatief hoge beheerskosten worden gemaakt. Afwijkingen van deze regel in het verleden worden niet gecorrigeerd.

Als drempelbedrag wordt gehanteerd:

- Investeringen met economisch nut en afschrijvingstermijn minder dan 8 jaar: € 10.000.
- Investeringen met economisch nut en afschrijvingstermijn 8 jaar en langer: € 25.000.
- Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut: € 150.000.

Uitgezonderd gronden en terreinen. Deze worden altijd geactiveerd.

Er kan rente worden geactiveerd.

De afschrijvingen berekenen we per investering op basis van:

- de looptijd
- het rentepercentage
- de afschrijvingsmethode die we voor die investering toepassen

Conform artikel 10 van de financiële verordening (Gemeentewet, artikel 212), gelden binnen de gemeente Assen voor de afschrijvingsduur (levensduurverwachting), voor materiële vaste activa, vastgestelde termijnen.

Per activagroep is een bandbreedte bepaald:

Levensduur activa		(jaar)
Activasoort	Levensduur	
Gronden en terreinen	Niet van toepassing	
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	10-50	
Grond-weg-waterbouwkundige werken	10-70	
Vervoermiddelen	5-10	
Machines, apparaten en installaties	3-20	
Overige materiële activa	3-15	

Activa met een gebruiksduur van minder dan 8 jaar kunnen zowel lineair als annuïtair worden afgeschreven. Activa met een gebruiksduur van 8 jaar en langer worden middels de annuïtaire methode afgeschreven. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de verkrijgingsprijs (art. 61, lid 1 BBV), verminderd met bijdragen van derden en de afschrijvingen.

Verkrijgingsprijs

De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

Bij investeringen met een meerjarig economisch nut geldt dat verminderingen over gehele looptijd (lineair) gecorrigeerd worden met de berekende afschrijvingslasten.

Restwaarden

Er wordt rekening gehouden met een restwaarde voor alle gemeentelijke vastgoedobjecten. De restwaarden worden op het moment van activeren bepaald. Dit is van toepassing op de waardering van de balansposten gronden en terreinen, woonruimten en bedrijfsruimten. Voor het bepalen van de restwaarde wordt een berekeningsmethodiek toegepast.

De gehele vastgoedportefeuille is onderverdeeld in vijf hoofdcategorieën, te weten: woningen, kantoren met een bruto vloeroppervlakte kleiner dan 1.000 m², scholen, wijk- en buurtcentra met een bruto vloeroppervlakte kleiner dan 1.000 m², sportcomplexen en overige vastgoedobjecten.

Per categorie is een specifieke berekeningsmethodiek van toepassing om de restwaarde te bepalen. De toegepaste methodieken zijn de volgende:

- Woningen: 75% van de WOZ-waarde
- Kantoren (bruto vloeroppervlakte kleiner dan 1.000 m²)
- Bruto vloeroppervlakte * € 80 * 7 jaar
- Scholen/wijk- en buurtcentra (bruto vloeroppervlakte kleiner dan 1.000 m²): 25% van de stichtingskosten
- Sportcomplexen: Grondoppervlakte * € 10* verhoging (1,5% per jaar bij investeringen van voor 2003; 0,5% per jaar bij investeringen vanaf 2003. Beide over een periode van 40 jaar).
- Overige vastgoedobjecten: Aanschafwaarde grond * verhoging over een looptijd van 40 jaar (1,5% per jaar voor investeringen van voor 2003; 0,5% per jaar voor investeringen vanaf 2003). Op DNK is een percentage van 1,5% van toepassing.

- Indien er geen, of geringe, aanschafwaarde grond in de administratie staat, wordt uitgegaan van € 40 per vierkante meter. Op de restwaarde is wel rentecalculatie van toepassing. Restwaarden worden niet toegepast op noodlokalen, inventaris en installaties.

Op basis van historische gegevens kan worden gesteld dat gemeentelijke voertuigen altijd een restwaarde hebben. Deze wordt gesteld op 5% van de verkrijgingsprijs.

De erfpachtgronden bij het Grondbedrijf zijn gewaardeerd op de verkoopwaarde waarop de canon of de afkoop van de canon zijn gebaseerd.

De strategische gronden zijn in principe gewaardeerd tegen (agrarische) marktwaarde.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De waardering is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. aanschafprijs, verminderd met - voor wat betreft de geldleningen - de aflossingen op geldleningen. Indien de marktwaarde duurzaam lager is dan de verkrijgingsprijs, wordt ze afgewaardeerd tegen de marktwaarde.

Voorraden

Grondbeleid

De gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs (art. 63 BBV), vermeerderd met de toegerekende beheerskosten en verminderd met de gerealiseerde verkopen en eventuele voorzieningen.

De voorraden (grond- en hulpstoffen en onderhandenwerk) bij het Grondbedrijf zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of, indien deze lager is, de marktwaarde. De boekwaarden van de afgesloten exploitaties zijn overeenkomstig de te verwachten opbrengsten bij de destijds afgesloten complexen.

De ramingen zijn gebaseerd op calculaties per complex, de raming van het eindresultaat is op basis van eindwaarde. Voor het nog te realiseren negatieve resultaat is een voorziening getroffen.

Grondbeleid: tussentijds winst nemen (Percentage Of Completion-methode (Poc)):

Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (bedrijfsleven, fiscaal), waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De Poc-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties die door gemeenten worden uitgevoerd. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV, namelijk vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

Uitzettingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Waar sprake is van een risico op oninbaarheid, is een voorziening getroffen en is dit risico afgetrokken van de nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Eigen vermogen/reserves

De reserves zijn onderverdeeld in een algemene reserve en bestemmingsreserves.

Algemene reserves zijn reserves waaraan geen specifieke bestemming is gegeven, terwijl dit bij bestemmingsreserves wel het geval is.

Resultaat

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover ze op de balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Personeelslasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Vakantiegelden en verlofaanspraken worden toegerekend aan het jaar waarop de uitbetaling plaatsvindt.

Het resultaat wordt bepaald op basis van het stelsel van baten en lasten. Het programmaresultaat voor bestemming komt voort uit het saldo van lasten en baten uit de programma's voor bestemming en de doorgevoerde correcties. Het resultaat na bestemming ontstaat door toevoeging aan en onttrekking uit de betreffende bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Volgens het BBV mogen voorzieningen worden gemaakt in de volgende drie gevallen:

- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan we de hoogte op de balansdatum niet zeker weten, maar wel redelijk kunnen inschatten.
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan we de hoogte al redelijk kunnen inschatten.
- We moeten in de toekomst kosten maken. We mogen alleen een voorziening maken, als de kosten voor de balansdatum ontstonden en de voorziening bedoeld is om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren.

Voorzieningen worden gevormd tegen nominale waarde, behalve de APPA-voorziening, die is gewaardeerd tegen actuariële waarde.

Onderhoudskosten in de onderhoudsvoorzieningen vastgoed worden gereserveerd tot het gebouw, of een specifiek omschreven gebouwonderdeel, is afgeschreven. Nadat een gebouw (of gebouwonderdeel) is afgeschreven worden investeringen geactiveerd en ontstaat er een activastaat conform de componentenmethode. Als de investering lager is dan € 25.000 wordt deze eenmalig afgeboekt.

Vaste schulden

De leningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Het bedrag van de aflossingen die binnen een jaar vervallen, is niet afzonderlijk onder kortlopende schulden opgenomen. Vaste schulden zijn schulden waarvan de rente één jaar of langer vast staat.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vennootschapsbelasting

Op basis van het BBV mogen geen latenties gevormd worden. Tot nu toe doet de belastingdienst geen definitieve uitspraak over de wijze waarop de vennootschappelijke belasting bepaald en opgenomen dient te worden. Hierdoor is sprake van een onzekerheid.

Eigen bijdragen van het Centraal administratiekantoor (CAK)

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage.

Doordat de wetgever heeft besloten de systematiek te volgen dat het CAK de eigen bijdragen vaststelt en daarover geen inzicht geeft op cliëntniveau aan de gemeentes kan de juistheid en volledigheid van deze bijdrage niet getoetst worden. Hiermee heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

NUBBV: Garant- en borgstellingen

De garant- en borgstellingen worden in de bijlage niet uit de balans blijkende verplichtingen tegen de nominale waarde opgenomen.

NUBBV: Meerjarige inkoopcontracten

Belangrijke financiële verplichtingen (beïnvloedbaar inkoopvolume)

Conform art. 53 BBV moet in de toelichting op de balans een item worden opgenomen over de belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente in de toekomstige jaren is gebonden maar die niet uit de balans zelf blijken. Uit de balans blijken slechts die verplichtingen die per ultimo van het boekjaar zijn aangegaan, waar ook het werk al voor is gedaan maar waar nog geen factuur voor is ontvangen. Die verplichtingen die al wel zijn aangegaan maar waar het werk nog niet voor is gedaan, bijvoorbeeld omdat het over een langlopend contract gaat, zijn niet opgenomen in de cijfers. U kunt dan denken aan onder andere langlopende lease verplichtingen, langlopende huurcontracten en grote investeringen.

Bij de overheid zijn deze verplichtingen met name relevant bij het bepalen van de beleidsvrijheid van de gemeenteraad. Aan dergelijke financiële verplichtingen wordt reeds aandacht besteed in de P&C cyclus en bij het opstellen van de bijvoorbeeld de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Voor alle niet uit de balans blijkende verplichtingen geldt dat deze ofwel in de meerjarenbegroting zijn opgenomen, ofwel in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn benoemd.

Voorwaardencriterium kadernota Rechtmatigheid 2018 BBV: Meerjarige contracten

Bij meerjarige inkoopcontracten kunnen, afhankelijk van het geraamde inkoopbedrag, de Europese aanbestedingsregels van toepassing zijn. Een onrechtmatigheid bij de contractverlening kan in zo'n geval jaarlijks in de afweging naar de controleverklaring blijven doorwerken, doordat jaarlijks de lasten voortvloeiende uit het inkoopcontract in de jaarrekening zijn opgenomen.

In de toelichting op de jaarrekening zijn de meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese aanbestedingsregels maar dat niet doen, opgenomen bij de 'niet uit de balans blijkende verplichtingen' voor het volle bedrag waarover het contract is afgesloten.

Balansaanpassingen per 1 januari 2019

In de beginbalans per 1 januari 2019 zijn geen aanpassingen doorgevoerd t.o.v. van de balanscijfers per 31 december 2018. De balanstotalen Activa en Passiva zijn door deze aanpassingen niet veranderd.

Het resultaat na bestemming jaarrekening 2018 is conform besluit toegevoegd aan de algemene reserve.

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa: overige investeringen met economisch nut; gronden en terreinen: strategische gronden

Betreft de waardering van elf complexen. Eind 2019 bedraagt de totale boekwaarde van deze complexen € 80,5 miljoen. Hiervoor is een voorziening getroffen van € 55,5 miljoen. De balanswaarde per 31 december bedraagt € 25,0 miljoen.

Materiële vaste activa

De gehanteerde afschrijvingstermijnen van investeringen in 2019 zijn conform de vastgestelde bandbreedte per activagroep verwerkt.

Voorraden: onderhanden werk (bouwgrond in- & afgesloten exploitatie)

Lopende exploitaties/bouwgrond in exploitatie

Betreft 13 lopende exploitaties met betrekking tot saneringen reconstructie van gebieden, complexen voor woningbouw - en voor kantoren en bedrijven etc. Eind 2019 bedraagt de totale boekwaarde van deze complexen € 73,5 miljoen. Hiervoor is een voorziening getroffen van € 53,5 miljoen. De balanswaarde per 31-12 bedraagt € 20,0 miljoen.

Afgesloten exploitaties

Betreft nog tien complexen met restgronden, waarbij zeven complexen op 31 december 2019 een boekwaarde hebben die gelijk is aan de balanswaarde van € 2,0 miljoen.

Raming bouwgrond in exploitatie

De ramingen zijn gebaseerd op calculaties per exploitatie exclusief indexatie en rente, het resultaat is op basis van nominale waarde. Voor het nog te realiseren negatieve resultaat is een voorziening getroffen.

Uitzettingen rente typische looptijd < 1 jaar: uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd korter dan een jaar

Op basis van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden heeft de gemeente Assen in totaal een bedrag van € 16,9 miljoen aan publieke gelden aangehouden bij het ministerie van Financiën. Hiervan is in 2019 weer € 7,0 miljoen naar onze werkrekening bij de BNG overgeboekt. Per saldo heeft de gemeente Assen op 31 december 2019 nog een bedrag van € 9,9 miljoen aan publieke middelen aangehouden bij het ministerie van Financiën.

Vlottende passiva: vlottende schulden rente typische looptijd korter dan een jaar

De volgende kredietfaciliteiten waren in 2019 van toepassing: Rekening Courant BNG € 20,0 miljoen en ABN AMRO Bank € 0

Eigen vermogen/reserves

De stand van de reserve woningbouw/stedelijke vernieuwing is 31 december 2019 € 19.178. Dit is lager dan het minimum bedrag van € 25.000 genoemd in punt 3.1 Nota Reserves en Voorzieningen. Afwikkeling van de reserve zal worden meegenomen in het herstelplan.

Schatkistbankieren

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren in 2019 is € 2,3 miljoen.

Het bedrag van de overschrijding van het drempel bedrag, conform de berekening artikel 2, lid 4, van de Wet financiering decentrale overheden door de gemeente Assen in ieder kwartaal van 2019 buiten 's Rijks schatkist is aangehouden, is nihil.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er heeft zich één gebeurtenis voorgedaan tussen het einde van het boekjaar en de vaststelling van de jaarrekening, die van belang is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente Assen per balansdatum. In 2016 is bezwaar aangetekend tegen de BUIG-uitkering. Dit bezwaar is in april 2020 gegrond verklaard. Dit heeft geleid tot een nagekomen bate van € 0,91 miljoen.

Corona

De uitbraak van het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. De financiële impact is nu onmogelijk te bepalen en is sterk afhankelijk van de duur van de periode waarin de maatregelen ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus in stand moeten worden gehouden en de mate waarin het Rijk gemeenten zal compenseren. In 2020 is gestart met een impactanalyse waarin de gevolgen voor lasten, baten, activa en het weerstandsvermogen in kaart worden gebracht. Hierbij valt te denken aan effecten op gebied van:

- Ondersteuning van inwoners op gebied van zorg, werk en inkomen: onder andere de TOZO-regeling, bijstandsuitkeringen, meerkosten sociaal domein, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening.
- Lokale infrastructuur: onder andere cultuurorganisaties, maatschappelijke organisaties, sportverenigingen en flankerend beleid lokale economie.
- Extra uitvoeringslasten: onder andere toename kosten handhaving, bevolkingszorg, milieupark en digitale werkomgeving.
- Effecten bij verbonden partijen: onder andere hogere uitvoeringskosten GGD, VRD en WPDA en lagere omzet sociale werkvoorziening.
- Inkomstenderving: onder andere lagere opbrengsten leges en heffingen, huren, dividend BNG, eigen bijdrage Wmo en de grondexploitatie.

We monitoren onze risico's en die van onze partners en verbonden partijen voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. Om een zo goed mogelijk beeld te krijgen en te houden van de (financiële) consequenties, zijn we continu in gesprek met partijen die op dit moment al of eventueel later, geconfronteerd zijn of worden met de gevolgen van de coronacrisis. Welke effecten dit uiteindelijk zullen zijn, incidenteel en/of structureel is op dit moment niet te bepalen. Daarbij geldt ook dat er nog afspraken gemaakt worden tussen het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over mogelijke compensatieregelingen. De uitkomst van dit overleg is van invloed op het effect voor onze gemeente.

Herstelplan

De door de raad vastgestelde begroting voor 2020 is niet goedgekeurd door de provincie Drenthe. Op 23 april 2020 heeft de raad een herstelplan vastgesteld met aanvullende maatregelen om financiële stabiliteit in meerjarenperspectief te bereiken. De provincie Drenthe is hier in juni 2020 mee akkoord gegaan. Het herstelplan kan worden beschouwd als eerste begrotingswijziging van de begroting 2020. Daarmee voldoet de actuele begroting 2020 aan de eisen die hier vanuit het financieel toezicht door provincies aan worden gesteld.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Garant- en borgstellingen

Dit betreft het saldo per 31 december 2019 van de verstrekte garantstellingen aan de Stichting Zorggroep Drenthe van € 2,0 miljoen en de GKB voor de verstrekte kredieten aan cliënten van € 0,2 miljoen. Vanwege het minimale risico hebben we de post garantstellingen gesteld op het bedrag waarvoor de gemeente direct en voor 100% garant staat.

Daarnaast zijn er de gewaarborgde leningen door Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). In de toelichting op de balans hebben we een overzicht opgenomen van alle geborgde leningen met een totaalbedrag van € 255,5 miljoen. WSW is nog nooit aangesproken op de borg en schat het risico van de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch.

Bij meerjarige inkoopcontracten kunnen, afhankelijk van het inkoopbedrag, de Europese aanbestedingsregels van toepassing zijn. Een onrechtmatigheid bij de contractverlening kan gedurende de resterende looptijd van het contract in de afweging naar de af te geven controleverklaring blijven doorwerken. Een niet Europees aanbesteed contract, dat wel als zodanig aanbesteed had moeten worden, kan onder voorwaarden worden opgenomen in de niet uit de balans blijvende verplichtingen. Hiermee wordt voorkomen dat toekomstige inkopen onder dit contract blijvend als fout in de oordeelsvorming worden betrokken. Binnen onderstaande inkoopcategorieën is sprake contracten die aan deze voorwaarden voldoen, de resterende contractwaarde als verplichting opgenomen.

Doel van de Reserves en Voorzieningen

Toelichting reserves	
Categorie / naam	toelichting doel van de reserve
Algemene reserves	
algemene reserve	risicobuffer financiële tegenvallers (€ 100 per inwoner)
Bestemmingsreserves	
Reserve weerstandsvermogen	
reserve weerstandsvermogen	brede risicoafdekking en structurele versterking van het weerstandsvermogen en de solvabiliteit
Amortisatiereserves	
reserve nieuwbouwprojecten	kostendekking nieuwbouwprojecten
reserve maatschappelijke renderende investeringen (MRI)	dekking grootschalige en maatschappelijk renderende investeringen
reserve opbrengst Essent-aandeel DNK	exploitatie DNK
reserve wielerveding	realisatie van een wielerveding
reserve voortgezet onderwijs	diverse onderwijsdoeleinden
reserve MFA Assen-Oost	bestemd voor nieuwe accommodatie
reserve De Nieuwe Kolk	bestemd voor kapitaallasten en exploitatietekorten
reserve amortisatie brandweerkazerne	compensatie nadelige exploitatieresultaten
reserve amortisatie gebiedsgericht werken	compensatie nadelige exploitatieresultaten
reserve amortisatie Veemarktterrein	dekking kapitaallasten
reserve amortisatie fietspad Europaweg Zuid	dekking kapitaallasten
reserve amortisatie FlorijnAs	dekking kapitaallasten
reserve amortisatie Binnenstad	dekking kapitaallasten
Egalisatiereserves	
reserve gemeentelijk sociaal deelfonds	fluctuaties decentralisatie Wmo, Jeugd- en Participatiewet
reserve straten- en wegenbeheer	onderhoudskosten wegen, wandel- en fietspaden
reserve maatschappelijke opvang	opvangen effecten exploitatie
Reserves grondexploitaties	
algemene reserve + weerstandsvermogen grondexploitaties	opvangen risico's/schommelingen grondexploitaties
Reserves meerjarige projecten	
reserve grote projecten	medebekostiging grootschalige investeringsprojecten
reserve verkeersmaatregelen	projecten verkeersmaatregelen
reserve herziening bestemmingsplannen	dekking exploitatielasten
reserve Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS)	dekking projecten ihkv locatie gebonden subsidies
reserve duurzaamheid	uitwerking duurzaamheidsbeleid
reserve groenontwikkeling	financiering onderhoud en aanleg groenvoorzieningen
reserve woningbouw /stedelijke vernieuwing	stimulering projecten woningbouw/stedelijke vernieuwing
reserve beeldende kunst	uitvoering percentage regeling beeldende kunst
reserve RSP-gelden FlorijnAs	bestemd voor projecten FlorijnAs
reserve Binnenstad	faciliteren uitvoeringsprogramma Binnenstad
reserve aardgasvrije wijken	reservering ten behoeve van pilot aardgasvrije wijken
Reserves overige specifieke beleidstaken	
bestemmingsreserve jaarovergang	restantbudgetten, overheveling naar jaar t+1
reserve opbrengst Essent-aandelen	vorming reserve weerstandsvermogen en dekking uitvoeringskosten bestuursakkoord

Toelichting reserves	
Categorie / naam	toelichting doel van de reserve
reserve ijsbaancomplex/Toeristisch Recreatieve Zone	reserve garantstelling ijsbaancomplex
reserve speelvoorzieningen	aanleg sport- en spelvoorzieningen oudere jeugd
reserve stimulering economisch beleid	cofinanciering projecten lokale en regionale economie
reserve investeringsbijdrage Groningen Airport Eelde	uitvoering businessplan Groningen Airport Eelde

Toelichting voorzieningen	
Categorie / naam	toelichting doel van de voorziening
diverse onderhoudsvoorzieningen gebouwen en dergelijke	instandhouding gem. panden/scholen e.d.
voorziening onderhoud parkeergarages	instandhouding diverse parkeergarages
voorziening onderhoud Sociale Huurwoningen	instandhouding sociale huurwoningen
voorziening rioolbeheer	bestemd voor (vervangings)investeringen/groot onderhoud
voorziening rioolbeheer m.b.t. derden	gelden bestemd voor derden
voorziening afvalstoffenheffing	gelden bestemd voor derden
voorziening pensioenverplichtingen (oud-) bestuurders	afwikkeling verplichtingen
voorziening frictiekosten personeel	verplichtingen n.a.v. reorganisatie
voorziening frictiekosten harmonisatie PSW	frictiekosten harmonisatie peuterspeelzaalwerk

A. Vaste activa							(voor de gehele toelichtingentabel bedragen x € 1.000)
Balanspost <i>(* extra afschrijving door duurzame waardevermindering/desinvestering)</i>	boekwaarde 1-1-2019	investering	bijdragen van derden	extra afschrijving*	afschrijving	boekwaarde 31-12-2019	
0. Immateriële vaste activa							
0.1 kosten verbonden aan sluiten geldlening + saldo (dis)agio	344	0	0	0	109	235	
totaal 0. Immateriële vaste activa	344	0	0	0	109	235	
1. Materiële vaste activa							
totaal 1.1 gronden uitgegeven in erfpacht	1.111	0	0	0	0	1.111	
1.2 investeringen die verband houden met een heffing							
bedrijfsgebouwen	2.239	0	0	0	98	2.141	
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken: economisch nut	20.806	575	0	0	234	21.146	
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken: maatschappelijk nut	1.096	0	0	0	60	1.036	
vervoermiddelen	1.968	71	0	4	391	1.644	
machines, apparaten en installaties	76	0	0	0	5	71	
overige materiële vaste activa	2.255	253	0	0	211	2.297	
totaal 1.2 investeringen die verband houden met een heffing	28.441	899	0	4	1.000	28.335	
1.3 overige investeringen met economisch nut							
gronden en terreinen	678	0	0	0	0	678	
gronden en terreinen: strategische gronden	25.078	-65	0	0	0	25.013	
woonruimten	4.226	0	0	0	34	4.192	
bedrijfsgebouwen	299.830	6.313	422	1.024	6.754	297.943	
bedrijfsgebouwen: activa in aanbouw	938	-301	196	0	0	440	
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	8.463	23	0	0	229	8.257	
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken: activa in aanbouw	1	43	0	0	0	44	
vervoermiddelen	1.868	153	0	6	320	1.695	
machines, apparaten en installaties	3.258	646	0	0	908	2.996	
machines, apparaten en installaties: activa in aanbouw	0	633	1	0	0	632	
overige materiële vaste activa	5.971	441	0	0	1.402	5.011	
totaal 1.3 overige investeringen met economisch nut	350.311	7.886	619	1.030	9.647	346.900	

Balanspost <i>(* extra afschrijving door duurzame waardevermindering/desinvestering)</i>	boekwaarde 1-1-2019	investering	bijdragen van derden	extra afschrijving*	afschrijving	boekwaarde 31-12-2019
1.4 overige investeringen met maatschappelijk nut						
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken: maatschappelijk nut	30.813	5.380	0	0	893	35.300
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken: activa in aanbouw	5.428	-1.448	584	0	0	3.395
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken: FlorijnAs	0	9.520	9.520	0	0	0
totaal 1.4 overige investeringen met maatschappelijk nut	36.240	13.452	10.105	0	893	38.695
totaal 1. Materiële vaste activa	416.103	22.237	10.724	1.035	11.540	415.041
Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	vermeer- dering			vermin- dering	boekwaarde 31-12-2019
2. Financiële vaste activa						
2.1 kapitaalverstrekkingen - deelnemingen	330	0			0	330
2.2 leningen - deelnemingen	1.329	0			1.329	0
2.3 overige langlopende leningen u/g	4.212	511			976	3.748
totaal 2. Financiële vaste activa	5.871	511			2.305	4.078
totaal A. Vaste activa	422.317	22.748	10.724	1.035	13.954	419.354

B. Vlottende activa

Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	vermeer- dering		vermin- dering	boekwaarde 31-12-2019	
1. Voorraden						
1.1 onderhanden werk (bouwgrond in- & afgesloten exploitatie)						
a. lopende exploitaties	19.788	270		0	20.058	
b. afgesloten exploitaties	1.961	0		0	1.961	
totaal 1. Voorraden; 1.1 onderhanden werk (bouwgrond in- & afgesloten expl.)	21.749	270		0	22.019	
1.2 gereed product en handelsgoederen						
gereed product en handelsgoederen	986	918		986	918	
totaal 1.2 gereed product en handelsgoederen	986	918		986	918	
totaal 1. Voorraden	22.735	1.189		986	22.938	
2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar						
2.1 vorderingen op openbare lichamen	13.959	0		2.906	11.054	
2.2 overige vorderingen	5.225	0		971	4.254	
2.3 uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd korter dan één jaar	0	9.887		0	9.887	
totaal 2. uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	19.184	9.887		3.877	25.195	
3. Liquide middelen						
3.1 kassaldi	8	7		0	15	
3.2 banksaldi	686	0		25	661	
totaal 3. Liquide middelen	694	7		25	677	
4. Overlopende activa						
4.1 nog te ontvangen bedragen overheden	3.825	2.063		0	5.888	
4.2 overige nog te ontvangen bedragen	2.882	0		994	1.888	
4.3 vooruitbetaalde bedragen overheden	0	4		0	4	
4.4 overige vooruitbetaalde bedragen	392	222		0	614	
4.5 overige overlopende activa: kruisposten	1	0		1	-0	
totaal 4. Overlopende activa	7.100	2.289		996	8.394	
totaal B. Vlottende activa	49.713	13.372		5.884	57.203	
totaal Activa	472.030	36.121	10.724	1.035	19.837	476.557

C. Vaste passiva

Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	rente- bijschrijving	toevoeging	vrijval tgv exploitatie	onttrekking	boekwaarde 31-12-2019
1. Eigen vermogen/reserves						
1.1 algemene reserve	22.583	0	10.334	0	12.025	20.891
1.2 bestemmingsreserves	145.816	1.151	25.325	288	45.441	126.563
1.3 resultaat na bestemming (nog te bestemmen)	0	0	2.454	0	0	2.454
totaal 1. Eigen vermogen/reserves	168.399	1.151	38.113	288	57.467	149.908
2. Voorzieningen						
2.1 diverse voorzieningen	31.903	0	4.367	202	3.700	32.368
totaal 2. Voorzieningen	31.903	0	4.367	202	3.700	32.368
Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	vermeer- dering			aflossing	boekwaarde 31-12-2019
3. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer						
3.1.1 onderhandse leningen: binnenlandse banken en overige fin. instell.	148.073	35.000			11.114	171.960
3.1.2 onderhandse leningen: binnenlandse pensioen- en verzekeringsinst.	7.000	0			1.000	6.000
3.1.3 onderhandse leningen: buitenlandse instellingen	30.225	0			675	29.550
3.1.4 onderhandse leningen: openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	15.000	0			750	14.250
totaal 3.1 onderhandse leningen	200.298	35.000			13.539	221.760
3.2 door derden belegde gelden: spaarpremies hypotheek	80	7			0	86
3.3 waarborgsommen	27	39			6	60
totaal 3. Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	200.405	35.046			13.545	221.906
totaal C. Vaste passiva	400.707	36.197	42.480	490	74.712	404.182

D. Vlottende passiva						
Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	vermeer- dering		vermin- dering	boekwaarde 31-12-2019	
1. Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar						
1.1 overige kasgeldleningen	20.000	85.000		85.000	20.000	
1.2 banksaldi: betreft totaal saldo BNG	4.317	5.032		0	9.349	
1.3 overige schulden	15.259	0		6.835	8.423	
totaal 1. Vlottende schulden rentetypische looptijd korter dan een jaar	39.576	90.032		91.835	37.772	
2. Overlopende passiva						
2.1 nog te betalen bedragen overheden	9.077	2.316		0	11.393	
2.2 overige nog te betalen bedragen	9.225	81		0	9.305	
2.3 vooruit ontvangen bedragen overheden	13.185	0		114	13.071	
2.4 overige vooruitontvangen bedragen	261	571		0	832	
totaal 2. Overlopende passiva	31.748	2.968		114	34.602	
totaal D. Vlottende passiva	71.324	93.000		91.949	72.374	

totaal Passiva	472.030	129.197	42.480	490	166.661	476.557
-----------------------	----------------	----------------	---------------	------------	----------------	----------------

F. Niet uit de balans blijvende verplichtingen						
Balanspost	boekwaarde 31-12-18	correctie 1-1-2019	boekwaarde 1-1- 2019	aflossing/ mutatie	boekwaarde 31-12-2019	
1. garantstellingen	2.541	-34	2.507	-303	2.204	
totaal F. niet uit de balans blijvende verplichtingen	2.541	-34	2.507	-303	2.204	

A0. Immateriële vaste activa			
Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	boekwaarde 31-12-2019	
0.1 Kosten verbonden aan sluiten geldlening + saldo (dis)agio			
herfinanciering vaste geldleningen	344	235	
totaal 0.1 kosten verbonden aan sluiten geldlening + saldo (dis)agio	344	235	

A1. Materiële vaste activa

Balanspost		vermeerde- ring 2019	verminde- ring 2019
1.2	investerings die verband houden met een heffing		
	grond-, weg-, en waterbouwkundige werken (econ.nut)		
	rioleringswerkzaamheden diverse straten	575	0
	totaal grond-, weg-, en waterbouwkundige werken (econ.nut)	575	0
	vervoermiddelen		
	vervanging pick-ups, (handveeg)auto's e.d.	71	0
	extra afschrijving i.v.m. afstoting vervoermiddelen	0	4
	totaal vervoermiddelen	71	4
	overige materiële vaste activa		
	minicontainers	62	0
	ondergrondse perscontainers	191	0
	totaal overige materiële vaste activa	253	0
	totaal 1.2 investeringen die verband houden met een heffing	899	4
1.3	Overige investeringen met economisch nut		
	gronden en terreinen: strategische gronden (zie toelichting op de balans)		
	mutatie balanswaarde strategische gronden	-65	0
	totaal gronden en terreinen	-65	0
	bedrijfsgebouwen		
	Verbouwing raadszaal: audiovisuele middelen (verschuiving naar Machines apparaten en installaties)	0	163
	Stadhuis: brandveiligheid/luchtbevochtiging/noodkoeling/zonwering	157	0
	Vloeistofdichte vloer GTL-tank	40	0
	Brandveiligheid parkeergarage Neptunus	85	0
	LED verlichting parkeergarage Triade	83	0
	Aanpassingen de Boomgaard (incl. € 4,5k bouwrente)	1.209	0
	CBS Kloostertuin grond	334	0
	GBS de Parel grond	260	0
	Bouw DNC-Penta corr btw	0	259
	Brandveiligheid diverse gebouwen (ICO/sporthallen/buurthuis/de Poort/Markehuus)	288	0
	Overlagen sportvloeren de Timp en Peelo	235	0
	De Dissel: bouw/dakbedekking/installaties/keuken/inbraak- en toegangsbeveiliging/zonnepanelen (incl. 0,5k bouwrente)	1.066	0

Balanspost	vermeerdering 2019	vermindering 2019
Wielercentrum Assen aanvulling investering 2018	219	0
MFA Schakelveld: veiligheidsglas/voegwerk/parkeerterrein	225	0
Vervanging cv Brunelstraat aanvulling investering 2018	108	0
Rodeweg 23/25: verbouw/installaties	185	0
diverse kleine investeringen	23	0
correctie reclassificatie Kleuvenstee 2018	1.796	809
extra afschrijving i.v.m. afstoting bedrijfsgebouwen en voorgenomen verkoop	0	106
activa in aanbouw: mutatie	0	497
totaal bedrijfsgebouwen	6.313	1.835
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken		
aanpassingen sportpark ACV	23	0
activa in aanbouw: mutatie	43	0
totaal grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	66	0
vervoermiddelen		
robot-/kleepelmaaier	53	0
vervanging pick-ups, (handveeg)auto's e.d.	99	0
extra afschrijving i.v.m. afstoting vervoermiddelen	0	6
totaal vervoermiddelen	153	6
machines, apparaten en installaties		
hardware automatisering	109	0
netwerk automatisering	84	0
audiovisuele middelen vergaderzalen, telefonie, ipads en randapparatuur	169	0
tankinstallatie GTL	12	0
electrische laadpalen Buitenzorg	15	0
innovatie handhaving	21	0
inventaris en apparatuur Pro Assen	236	0
extra afschrijving i.v.m. afstoting machines, apparaten en installaties	0	0
activa in aanbouw: mutatie	632	0
totaal machines, apparaten en installaties	1.279	0

Balanspost	vermeerdering 2019	vermindering 2019
overige materiële vaste activa		
softwarepakketten automatisering	261	0
bedrijfsafvalcontainers	28	0
1ste inrichting groepen diverse scholen	26	0
overige materiële vaste activa Pro Assen	2	0
meubilair college	124	0
totaal overige materiële vaste activa	441	0
totaal 1.3 overige investeringen met economisch nut	8.186	1.840
1.4 Overige investeringen met maatschappelijk nut		
grond, weg-, en waterbouwkundige werken		
verharding + electriciteitsvoorziening Veemarktterrein	2.042	0
asfalt Europaweg-west	383	0
aanleg voetpaden	107	0
aanleg fiets-voetpad Europaweg west	96	0
Enkeerdbrug	742	0
MTR ledverlichting	424	0
masten	133	0
VRI Europaweg-west/Balkenweg/Hoofdvaartsweg/Prakkeweg	243	0
led-verlichting sportvelden aanvulling investering 2018	125	0
groenrenovatie	385	0
Bosbeek-Nijlandsloop	699	0
extra afschrijving i.v.m. afstoting grond-, weg-, en waterbouwkundige werken: maatschappelijk nut	0	0
grond-, weg-, en waterbouwkundige werken: maatschappelijk nut	5.380	0
FlorijnAs: overige projecten + bijdrage RSP en bijdragen derden	9.520	9.520
activa in aanbouw: overige projecten	0	2.032
totaal 1.4 overige investeringen met maatschappelijk nut	14.900	11.553

A2. Financiële vaste activa

Balanspost		boekwaarde 1-1-2019	boekwaarde 31-12-2019
2.1	Kapitaalverstrekingen		
	deelnemingen		
	aandelen Enexis	110	110
	aandelen Bank Nederlandse Gemeenten nv	213	213
	aandelen NV Waterleidingmaatschappij Drenthe	7	7
	totaal 2.1 kapitaalverstrekingen	330	330
2.2	Lening u/g Enexis	1.329	0
2.3	Overige langlopende leningen u/g		
	leningen aan ambtenaren in verband met secundaire arbeidsvoorwaarden	183	172
	geldlening u/g Stichting SVn voor startersleningen	2.041	2.370
	geldlening u/g Stichting SVn voor zonneleningen	1.988	1.206
	totaal 2.3 overige langlopende leningen u/g	4.212	3.748

B1. Voorraden, balanspost								
(bedragen x € 1.000)				woningbouw	bedrijven- terrein	totaal BIE	afgesloten	totaal ohw
1.1	Onderhanden werk (bouwgrond in- & afgesloten exploitatie, specificatie voorraden: zie toelichting op de balans)							
	Mutatie onderhandenwerk							
	saldo begin jaar							
	boekwaarde	27.039	45.406	72.445	1.961	74.406		
	voorziening	-29.852	-22.805	-52.657	0	-52.657		
	balanswaarde	-2.813	22.601	19.788	1.961	21.749		
	mutatie boekwaarde							
	opbrengsten	-2.979	-2.462	-5.441	-13	-5.454		
	kosten	3.303	1.850	5.153	8	5.161		
	resultaatverrekening	576	814	1.390	5	1.395		
	totaal mutatie	900	202	1.102	0	1.102		
	saldo ultimo jaar							
	boekwaarde	27.939	45.608	73.547	1.961	75.508		
	voorziening	-30.088	-23.401	-53.489	0	-53.489		
	balanswaarde	-2.149	22.207	20.058	1.961	22.019		
	Raming bouwgrond in exploitatie							
	nog te maken kosten, exclusief rente	22.803	17.955	40.758				
	nog te realiseren opbrengsten, exclusief rente	22.353	46.162	68.515				
	nog te realiseren resultaat (nominaal)	-33.197	-26.549	-59.747				
Balanspost						vermeerde- ring 2019	verminde- ring 2019	
1.2	Gereed product en handelsgoederen							
	voorgenomen verkoop vastgoed					918	986	
	1.2 Gereed product en handelsgoederen					918	986	

B2. Uitzettingen rentetypische looptijd korter dan één jaar en de afloop openstaande vorderingen

Afloop Balanspost		boekwaarde 1-1-2019	boekwaarde 31-12-2019
2.1	Vorderingen op openbare lichamen		
	vordering op het Rijk: BCF-aangifte	11.894	10.417
	vordering op overige overheid	2.066	637
	totaal 2.1 vorderingen op openbare lichamen	13.959	11.054
2.2	Overige vorderingen		
	diverse gemeentebelastingen	1.414	1.524
	vorderingen m.b.t. parkeren	338	121
	vorderingen m.b.t. afval aangelegenheden	215	231
	vorderingen m.b.t. sportaangelegenheden	97	135
	vorderingen onderwijsaangelegenheden	839	328
	huren en pacht	773	740
	grondbedrijf (verhuur, grondverkoop en dergelijke)	94	338
	Actium	390	403
	zorgaanbieders WMO en Jeugd	1.029	360
	overig (incl. creditnota's inkoopfacturen)	244	214
	voorziening dubieuze debiteuren	-208	-141
	totaal 2.2 overige vorderingen	5.225	4.254
2.3	Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd korter dan 1 jaar (zie toelichting op de balans)	0	9.887
totaal B2 uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar en de afloop openstaande vorderingen		19.184	25.195

B4. Overlopende activa

Balanspost	boekwaarde	boekwaarde
	1-1-2019	31-12-2019
4.1 Nog te ontvangen bedragen overheden		
nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	1.378	2.717
nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	2.447	3.171
totaal 4.2 overige nog te ontvangen bedragen	3.825	5.888
4.2 Overige nog te ontvangen bedragen		
Nedvang/afvalbedrijven	427	159
raming opbrengst toeristenbelasting	484	542
parkeeropbrengsten	121	119
onderwijs aangelegenheden	210	0
diverse verenigingen: investering LED-verlichting	113	0
Actium: Mijn Buurt Assen	99	0
Ahold: bijdrage herstel Triade	250	0
WMO en Jeugd: PGB en eigen bijdrage	1.011	848
verkoop Dissel	0	107
overig nog te ontvangen bedragen	167	113
totaal 4.2 overige nog te ontvangen bedragen	2.882	1.888
4.3 Vooruitbetaalde bedragen overheden		
vooruitbetaalde bedragen aan overige overheid	0	4
totaal 4.3 vooruitbetaalde bedragen	0	4
4.4 Overige vooruitbetaalde bedragen		
automatiseringskosten	208	305
verzekeringen	69	137
stichting Schakelveld: btw 2020	30	31
stichting Vaart in Assen: verw.kstn en uitg.budget 2019	60	0
stichting wijkcentrum Peelo: comp. huurkst 2019 Markehuus	20	0
APG bevoorschotting januari 2020	0	14
TT week Assen: vs 1/4 deel seizoen 2020	0	123
overige vooruitbetaalde bedragen	4	4
totaal 4.4 vooruitbetaalde bedragen	392	614

Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	boekwaarde 31-12-2019
4.5 Overige overlopende activa		
kruisposten	1	0
totaal B4 overlopende activa	7.100	8.394

C1. Eigen vermogen/reserves

Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	resultaat- best. vorig jr	rente- bijschrijving	toevoeging	onttrekking	boekwaarde 31-12-2019
algemene reserve	22.583	-5.047	0	10.334	6.978	20.891
1.1 totaal 1.1 algemene reserves	22.583	-5.047	0	10.334	6.978	20.891
1.2 Bestemmingsreserves						
Reserve weerstandsvermogen						
reserve weerstandsvermogen	0	0	0	16.000	0	16.000
Amortisatiereserves						
reserve nieuwbouwprojecten	3.265	0	72	166	505	2.998
reserve maatschappelijke renderende investeringen (MRI)	6.180	0	136	0	764	5.551
reserve opbrengst Essent-aandeel DNK	5.016	0	110	0	448	4.679
reserve wielerbaan	2.749	0	60	0	108	2.702
reserve voortgezet onderwijs	768	0	17	0	30	755
reserve MFA Assen-Oost	2.103	0	46	0	81	2.068
reserve De Nieuwe Kolk	16.880	0	371	0	1.507	15.744
reserve amortisatie brandweerkazerne	699	0	15	0	67	648
reserve amortisatie gebiedsgericht werken	307	0	7	0	19	295
reserve amortisatie Veemarktterrein	1.120	0	25	70	0	1.215
reserve amortisatie fietspad Europaweg Zuid	200	0	4	0	12	192
reserve amortisatie FlorijnAs	13.050	0	287	0	494	12.843
reserve Binnenstad	0	0	0	1.490	0	1.490

Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	resultaat- best. vorig jr	rente- bijschrijving	toevoeging	onttrekking	boekwaarde 31-12-2019
Egalisatiereserves						
reserve gemeentelijk sociaal deelfonds	1.012	0	0	0	1.012	0
reserve straten- en wegenbeheer	6.427	0	0	0	0	6.427
reserve maatschappelijke opvang	1.199	0	0	57	97	1.158
Reserves grondexploitaties						
algemene reserve grondexploitaties	18.647	0	0	1.092	0	19.739
weerstandvermogen grondexploitaties	11.673	0	0	138	0	11.811
Reserves overige specifieke beleidstaken						
bestemmingsreserve jaarovergang	0	1.954	0	0	1.954	0
reserve opbrengst Essent-aandelen	25.989	0	0	0	25.989	0
reserve ijsbaancomplex/TRZ	2.500	0	0	0	0	2.500
reserve speelvoorzieningen	146	0	0	0	102	44
reserve stimulering economisch beleid	739	0	0	56	0	795
reserve investeringsbijdrage Groningen Airport Eelde	1.394	0	0	0	115	1.279
Reserves meerjarige projecten						
reserve grote projecten	1.658	0	0	0	70	1.588
reserve verkeersmaatregelen	472	0	0	0	366	106
reserve herziening bestemmingsplannen	623	0	0	0	151	472
reserve Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS)	0	0	0	0	0	0
reserve duurzaamheid	307	0	0	56	159	205
reserve groenontwikkeling	599	0	0	0	449	150
reserve woningbouw / stedelijke vernieuwing	19	0	0	0	0	19
reserve beeldende kunst	292	0	0	0	21	271
reserve RSP gelden FlorijnAs	17.027	0	0	0	9.091	7.935
reserve Binnenstad	2.757	0	0	0	1.870	887
reserve aardgasvrije wijken	0	3.093	0	1.152	249	3.996
totaal 1.2 bestemmingsreserves	145.816	5.047	1.151	20.278	45.729	126.563
totaal C1. Eigen vermogen/reserves	168.399	0	1.151	30.612	52.708	147.454

C2. Voorzieningen Balanspost

Balanspost	boekwaarde 1-1-2019	toevoeging	vrijval	onttrekking	boekwaarde 31-12-2019
2.1 Diverse voorzieningen					
diverse onderhoudsvoorzieningen gebouwen e.d.	10.394	1.693	202	621	11.264
voorziening onderhoud parkeergarages	773	357	0	28	1.102
voorziening onderhoud Sociale Huurwoningen	113	32	0	0	145
voorziening rioolbeheer	9.698	733	0	396	10.035
voorziening rioolbeheer derden	3.804	485	0	518	3.771
voorziening afvalstoffenheffing	1.057	0	0	1.057	0
voorziening pensioenverplichtingen (oud-)bestuurders	4.217	967	0	0	5.183
voorziening frictiekosten personeel	1.764	100	0	1.042	822
voorziening frictiekosten harmonisatie PSW	83	0	0	38	45
totaal 2.1 diverse voorzieningen	31.903	4.367	202	3.700	32.368

C3. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Balanspost	hoofdsom lening	boekwaarde 1-1-2019	nieuwe lening 2019	rente	aflossing	boekwaarde 31-12-2019
3.1.1 onderhandse leningen: binnenlandse banken en overige financiële instellingen						
Bank Nederlandse Gemeenten	193.069	138.773	20.000	2.926	10.574	148.200
Nederlandse Waterschaps Bank	27.000	9.300	15.000	159	540	23.760
totaal 3.1.1 onderhandse leningen binnenlandse banken ea fin. instellingen	220.069	148.073	35.000	3.085	11.114	171.960
3.1.2 onderhandse leningen: binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars						
Aegon (154318)	10.000	7.000	0	53	1.000	6.000
totaal onderhandse leningen binnenlandse pensioenfondsen/verzekeringsinst	10.000	7.000	0	53	1.000	6.000
3.1.3 onderhandse leningen: buitenlandse instellingen						
Süddeutsche Krankenversicherung a.G.	17.000	15.725	0	245	425	15.300
AG Insurance SA	15.000	14.500	0	267	250	14.250
totaal 3.1.3 onderhandse leningen buitenlandse instellingen	32.000	30.225	0	512	675	29.550
3.1.4 onderhandse leningen: openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)						
Provincie Noord Brabant	15.000	15.000	0	192	750	14.250
totaal onderhandse leningen openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	15.000	15.000	0	192	750	14.250
totaal 3.1 vaste schulden met rente typische looptijd langer dan één jaar	277.069	200.298	35.000	3.843	13.539	221.760

D1. Vlottende schulden rentetypische looptijd korter dan één jaar

Balanspost	boekwaarde	boekwaarde
	1-1-2019	31-12-2019
1.3 Overige kortlopende schulden		
schulden aan overheden		
schuld aan Rijk	2	30
schuld aan overige overheid	704	584
totaal schulden aan overheden	706	614
overige kortlopende schulden		
bedrijfsverenigingen	672	541
aanneemsommen/grondverwerving e.d.	4.128	1.355
nutsbedrijven	51	32
onderwijs aangelegenheden (Plateau en Pro Assen)	47	47
Wmo en Jeugdzorg kosten	3.386	3.533
FlorijnAs	3.714	0
subsidies	98	15
uitzendkrachten/inhuur	1.143	813
huren en pachten januari 2019	649	670
parkeren Kroonwerk 2020-2022	55	42
overig	611	761
totaal overige kortlopende schulden	14.553	7.810
totaal 1.3 overige kortlopende schulden	15.259	8.423

D2. Overlopende passiva

Balanspost					boekwaarde 1-1-2019	boekwaarde 31-12-2019	
2.1 Nog te betalen bedragen							
nog te betalen bijdragen aan het Rijk					3.564	3.721	
nog te betalen bijdragen aan overige overheid					5.513	7.673	
totaal 2.1 nog te betalen bedragen overheden					9.077	11.393	
2.2 overige nog te betalen bedragen							
transitorische rente vaste geldleningen					2.360	2.325	
subsidies en bijdragen welzijns-/onderwijsaangelegenheden (Plateau/ProAssen)					223	468	
zorgaanbieders/cliënten WMO en Jeugd					1.876	4.884	
overig nog te betalen facturen					4.766	1.628	
totaal 2.2 overige nog te betalen bedragen					9.225	9.305	
totaal 2.1 en 2.2 nog te betalen bedragen					18.302	20.699	
Balanspost				boekwaarde 1-1-2019	toevoeging	onttrekking	boekwaarde 31-12-2019
2.3 vooruit ontvangen bedragen overheden (van overheden ontvangen, nog te besteden) uitkeringen							
uitkering RMC				616	60	172	504
uitkering gem. onderwijsachterstandsbeleid				0	220	0	220
uitkering OSO PraktijkOnderwijs Assen (PrO Assen)				4.420	577	0	4.997
specifieke uitkering regionale aanpak voortijdige schoolverlaters				113	0	53	60
voorziening REP				5.300	0	300	5.000
voorziening binnenstadsfonds				2.400	0	346	2.054
totaal van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen				12.848	857	870	12.835
vooruit ontvangen bedragen van het Rijk tbv projecten onderhanden werk				51	0	51	0
vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen:							
provincie Drenthe				285	0	50	236
totaal 2.3 vooruit ontvangen bedragen overheden				13.185	857	971	13.071
Balanspost						boekwaarde 1-1-2019	boekwaarde 31-12-2019
2.4 Overige vooruit ontvangen bedragen							
vooruit ontvangen bedragen van derden tbv projecten onderhanden werk						261	832
totaal 2.4 overige vooruit ontvangen bedragen						261	832

F. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Balanspost	hoofdsom lening 31-12-19	rente % dekkings %	hfdsom rest. 1-1-2019	aflossing/ mutatie	hoofdsom restant 31-12-2019
1. Garantstellingen					
1.1 Gegarandeerde geldleningen als garant					
BNG Stichting Zorggroep Drenthe	3.117	100%	2.231	-194	2.038
totaal 1.1 Gegarandeerde geldleningen als garant	3.117		2.231	-194	2.038
1.2 Verstrekte kredieten GKB aan cliënten					
GKB verstrekte kredieten aan cliënten	525		276	-109	167
totaal 1.2 Verstrekte kredieten GKB aan cliënten	525		276	-109	167
totaal 1. garantstellingen	3.642		2.507	-303	2.204
totaal F. Niet uit de balans blijvende verplichtingen (garantstellingen)			2.507	-303	2.204

WSW	hoofdsom lening 31-12-19	hoofdsom restant 31-12-2019
Overzicht van door WSW geborgde leningen in EUR (afgerond op 1.000) per ultimo december 2019 Gemeente Assen		
BNG Stichting Actium	83.200	83.200
NWB Stichting Actium	135.209	135.209
SRLEV N.V. Stichting Actium	10.000	10.000
INTER Krankenversicherung aG Stichting Actium	12.000	12.000
BNG Stichting Mooiland	2.900	2.900
NWB Stichting Omnia Wonen	2.226	2.226
BNG Stichting Woonzorg Nederland	6.293	4.903
NWB Stichting Woonzorg Nederland	1.049	360
Aegon Levensverzekering N.V. Stichting Woonzorg Nederland	4.736	4.736
totaal door WSW geborgde leningen (zie toelichting op de balans)	257.613	255.534

Financieel 7. Overzicht investeringen

Investerings 2019					(bedragen x € 1.000)
Project	Investerings- raming	Realisatie per 31 december 2019	Ruimte per 31 december 2019	Datum	
Binnenstad	6.000	3.401	2.599	8-3-2018	
MBA Oude Molenbuurt	5.429	939	4.490	17-1-2019	
Mobiliteit	4.000	295	3.705	20-12-2018	
MBA Luchiesland	3.902	1.138	2.764	17-1-2019	
Vervangen masten/armaturen 2017	3.400	3.366	34	11-5-2017	
Veemarktplein uitvoering	3.197	3.053	144	17-1-2019	
Renovatie 2 bruggen	2.238	1.028	1.210	21-11-2019	
Omgevingsvisie	2.200	909	1.291	11-4-2019	
Scholen Kloosterveen gem. kosten	1.824	1.465	359	28-8-2014	
GOH asfalt Europaweg-West	1.487	1.390	97	17-1-2019	
Kleuvenstee 1a verbouwen	1.322	1.266	56	8-3-2018	
Havenkade 16/18 dak- en thuislozen	1.050	1.144	-94	19-10-2017	
Basisonderwijs AZC-terrein Schepersm	968	895	73	21-4-2016	
Brandveiligheid Vastgoed	777	641	136	2-2-2017	
Vervanging groen	740	685	55	27-3-2018	
TV Hertenkamp pand en velden	450	40	410	7-5-2019	
Privacy en Informatieveiligheid	433	471	-39	27-3-2018	
Pilot verduurzamen gemeentelijk Vastgoed	400	123	277	14-3-2019	
Aardgasvrije wijk Assen	372	249	123	9-5-2019	
Stadsboerderij	285	5	280	4-7-2019	
DNK zonnepanelen	241	208	33	20-9-2018	
Vervangen lift Kloosterveste	225	19	206	6-6-2019	
Masterplan klimaatneutraal Vastgoed	200	89	111	14-3-2019	
Sportvloeren De Timp en Peelo	185	235	-50	6-6-2019	
FlorijnAs					
Stationsgebied	68.043	67.610	433	8-12-2016	
Blauwe As	44.412	42.948	1.464	8-12-2016	
Stadsboulevard	25.174	23.425	1.749	8-12-2016	
Assen Zuid	16.844	17.050	-206	8-12-2016	
Tunnel de Maten	13.329	12.236	1.094	8-12-2016	
Sporen in Assen	12.618	11.695	923	8-12-2016	
Programmakosten	9.058	5.570	3.488	8-12-2016	
Minder hinder	3.527	3.037	490	8-12-2016	
Programmakosten: gebiedsontwikkeling	400	400	0	8-12-2016	

Gemeente Assen

Ondertekening

Jaarverslag en Jaarrekening 2019

Aldus vastgesteld door de raad van gemeente Assen
in de openbare vergadering van donderdag 2 juli 2020.

, voorzitter

, griffier

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van de gemeente Assen

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening en ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de gemeente Assen te Assen gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
<p>De jaarrekening bestaande uit:</p> <ol style="list-style-type: none">1. het overzicht van baten en lasten over 2019 (pagina 192 tot en met pagina 195); en2. de balans per 31 december 2019 (pagina 209 tot en met pagina 210);3. de toelichting (pagina 203 tot en met pagina 208 en pagina 216 tot en met pagina 239) met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen (pagina 211 tot en met pagina 215);4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 249 tot en met pagina 253); en5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (pagina 196 tot en met pagina 202).	<p>Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de gemeente Assen op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).</p> <p>Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de sectie 'De basis voor ons oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening en ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid', in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2019.</p>

De basis voor ons oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening en ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening dat is vastgesteld door de raad op 4 april 2017 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Assen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening en ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid, op basis van de volgende aangelegenheid:

- ▶ In de jaarrekening zijn lasten opgenomen die samenhangen met de uitvoering van de Europese aanbestedingsregels. Voor een bedrag van EUR 8.226.000 miljoen hebben wij vastgesteld dat deze lasten niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Daarmee is voor dit deel van de lasten niet voldaan aan de eisen van rechtmatigheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 3.275.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 201X. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 250.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

Benadrukking van de impact van COVID-19

Wij wijzen op de toelichting opgenomen onder de “gebeurtenissen na balansdatum” in de toelichting op de jaarrekening (pagina 217) en de toelichting opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen in het jaarverslag (pagina 133) waarin het college van Burgemeester en Wethouders impact van de effecten van het coronavirus (COVID-19) op de baten en lasten en de financiële positie van de gemeente Assen heeft beschreven. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ De hoofdlijnen op pagina 4 tot en met 18;
- ▶ Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- ▶ De bijlagen Productrealisatie en Verantwoording Integraal bestuurlijk Toezicht.

Uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf ‘De basis voor ons oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening en ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid’ zijn wij op grond van onderstaande werkzaamheden van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van Burgemeester en Wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van Burgemeester en Wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van Burgemeester en Wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van Burgemeester en Wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2019.

In dit kader is het college van Burgemeester en Wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van Burgemeester en Wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van Burgemeester en Wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van Burgemeester en Wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening dat is vastgesteld door de raad op 4 april 2017, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's
 - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- ▶ het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van Burgemeester en Wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het college van Burgemeester en Wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 17 juni 2020

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. Bouman RA

Bijlagen

1. SiSa-tabel
2. Productrealisatie
3. Verantwoording integraal bestuurlijk toezicht (IBT)

Bijlage 1. SiSa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020						
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D1 / 01	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D1 / 02		
		Besluit regionale meld- en	€ 669.669	€ 615.686		
OCW	D1A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021	Besteding (jaar T)	Besteding aan contactschool (jaar T)	Besteding (jaar T) totaal (automatisch)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D1A / 01	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D1A / 02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: D1A / 03	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D1A / 04
		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	€ 267.459	€ 8.166	€ 275.626	€ 112.962
		Contactgemeenten				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	
			<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D8 / 01	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D8 / 02	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D8 / 03	
		Gemeenten	€ 813.995	€ 12.577	€ 0	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: D8 / 04	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D8 / 05	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: D8 / 06	<i>Aard controle R</i> Indicatornummer: D8 / 07
		1 060106 Gemeente Assen	€ 0	060106 Gemeente Assen	€ 0	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB) Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01</i>	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02</i>	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04</i>		
			-€ 99.436 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05</i>	€ 0 Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid. Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Bedrag <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06</i>	€ 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07</i>	€ 0 Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid. Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Bedrag <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08</i>		
		1	060106 Gemeente Assen	€ 0	060106 Gemeente Assen	€ 0		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Neer

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordoren hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06
1		060106 Gemeente Assen	€ 26.418.034	€ 376.981	€ 1.262.919	€ 3.586	€ 135.228	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) □	
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12	
1		060106 Gemeente Assen	€ 2.450	€ 626.156	€ 235.251	€ 0	€ 371.640	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)					
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14					
1		060106 Gemeente Assen	€ 0					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
		€ 0	€ 0	Nee				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06
			1 060106 Gemeente Assen	€ 387.080	€ 65.961	€ 182.666	€ 115.910	€ 153.863
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10		
			1 060106 Gemeente Assen	€ 0	€ 0	€ 0		
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
			1 € 397.672	1.3 onroerende zaken - onderhoud	€ 993.433	€ 993.433		
			2	2.1 roerende zaken - aankoop	€ 721.764		€ 721.764	
			3	overige kosten - verandering mengpercentage	€ 389.464			€ 389.464
			1	Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
			1.3 onroerende zaken - onderhoud	993433	249,81%			
			2.2.1 roerende zaken - aankoop	721764	181,50%		-€ 1.706.989	
			3 overige kosten - verandering mengpercentage	389464	97,94%			
						Bij de hiervoor genoemde indicatoren zijn door ons de werkelijke lasten opgenomen. Ingevuld is de totale besteding inclusief btw over 2019 i.p.v. het toepassen van de wegingsfactor waarop de ontvangen rijksbijdrage zoals ingevuld in kolom H4/01 is gebaseerd (zie betreffende beschikkingen). Voor ons als gemeente was niet duidelijk wat hier ingevuld moest worden. Investerings zijn niet in de afrekening opgenomen, omdat ze ook niet in de aanvraag zijn meegenomen. Er zijn echter wel investeringen gedaan. Mocht er nog ruimte in het beschikbare rijksbudget zijn, dan willen we hier graag gebruik van maken. Het subsidiabele bedrag is € 543.541.		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

DRE	DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding (in jaar T)	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		Uitvoeringsregling BDU verkeer en vervoer						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: DRE2C / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: DRE2C / 04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 06</i>
			1 201702463-00806394	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 1.336.731		€ 1.390.004	
			2 201702464-00731366	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 38.328		€ 47.851	
			3 201702465-00730953	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 39.580		€ 48.187	
			4 201702466-00731137	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 877.971	€ 183.046	€ 877.971	
			5 VVBD/2019036	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 298.387		€ 298.387	
			6 201803043-00794374	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 199.163		€ 199.163	
			Kopie beschikingsnummer	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording Ja/Nee	
				Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: DRE2C / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: DRE2C / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 11</i>	
			1 201702463-00806394	€ 212.500		€ 212.500	Ja	
			2 201702464-00731366	€ 19.163		€ 23.925	Ja	
			3 201702465-00730953	€ 15.696		€ 20.000	Ja	
			4 201702466-00731137	€ 118.241		€ 118.241	Nee	
			5 VVBD/2019036	€ 152.097		€ 152.097	Ja	
			6 201803043-00794374	€ 0		€ 0	Nee	
DRE	DRE8C	Ruimtelijke ontwikkeling	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		Uitvoeringsregeling Binnenstadfonds						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: DRE8C / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: DRE8C / 04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 06</i>
			1 20/5.4/2018001215-201801177	8.1 Ruimtelijke ordening	€ 725.000		€ 1.149.211	
			Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording Ja/Nee	
				Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: DRE8C / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: DRE8C / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 11</i>	
			1 20/5.4/2018001215-201801177	€ 345.705		€ 345.705	Nee	

Bijlage 2. Productrealisatie

Wonen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Woningbouw/woonplan				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Ruimtelijke ordening	1.387	2.197	1.636	561
Monumentenzorg	13	13	14	-1
Wonen	6	6	11	-5
Bouwzaken	127	127	83	44
Subtotaal lasten	1.533	2.343	1.743	600
Baten				
Ruimtelijke ordening	69	69	69	0
Monumentenzorg	0	0	0	0
Wonen	0	0	0	0
Bouwzaken	1.371	1.371	1.659	288
Subtotaal baten	1.440	1.440	1.728	288
Totaal saldo van baten en lasten	-93	-903	-15	888
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	145	265	251	-14
Totaal mutaties in reserves	145	265	251	-14
Resultaat	52	-638	236	874

Wonen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Openbare ruimte				
Lasten en baten per beleidsproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Wegbeheer	3.099	3.099	2.086	1.013
Verzorging overige infrastructuur	3.588	3.592	3.515	76
Groenbeheer	2.709	2.776	3.312	-536
Rioolbeheer en waterzuivering	3.677	3.957	4.290	-333
Begraven	191	236	170	66
Beheer & exploitatie buitenruimte	96	96	79	17
Subtotaal lasten	13.360	13.756	13.452	303
Baten				
Wegbeheer	82	82	309	227
Verzorging overige infrastructuur	628	628	673	45
Groenbeheer	174	174	319	145
Rioolbeheer en waterzuivering	6.088	6.438	6.655	217
Begraven	579	579	539	-40
Beheer & exploitatie buitenruimte	373	367	401	33
Subtotaal baten	7.924	8.268	8.895	627
Totaal saldo van baten en lasten	-5.436	-5.487	-4.557	930
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	70	-70
Beschikking reserves	1.529	1.529	698	-831
Totaal mutaties in reserves	1.529	1.529	628	-901
Resultaat	-3.907	-3.958	-3.929	29

Wonen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Bereikbaarheid, verkeer en vervoer				
Lasten en baten per beleidsproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Verkeer	327	911	518	394
Openbaar vervoer	809	809	335	474
Subtotaal lasten	1.136	1.720	853	867
baten				
Verkeer	0	0	0	0
Openbaar vervoer	185	185	196	11
Subtotaal baten	185	185	196	11
Totaal saldo van baten en lasten	-951	-1.535	-657	879
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	567	951	930	-21
Totaal mutaties in reserves	567	951	930	-21
Resultaat	-384	-584	274	858

Wonen in Assen		(bedragen x € 1.000)		
Beleids thema : Duurzaamheid				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Milieubeleid	1.749	2.348	2.060	288
Huishoudelijk afval en openb.hygiene	3.327	3.327	3.793	-466
Bedrijfsafval	594	594	631	-37
Subtotaal lasten	5.670	6.269	6.484	-215
baten				
Milieubeleid	235	235	0	-235
Huishoudelijk afval en openb.hygiene	7.352	7.352	7.577	225
Bedrijfsafval	1.640	1.640	1.514	-126
Subtotaal baten	9.227	9.227	9.092	-135
Totaal saldo van baten en lasten	3.557	2.958	2.608	-350
Mutaties in reserves				
Storting reserves	57	1.209	1.208	1
Beschikking reserves	50	50	299	249
Totaal mutaties in reserves	-7	-1.159	-909	250
Resultaat	3.550	1.799	1.698	-100

Werken in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Werkgelegenheid				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Inkomenswaarborg	38.058	38.308	36.997	1.311
Activering en uitstroom	3.542	17.681	22.564	-4.883
Subtotaal lasten	41.600	55.989	59.561	-3.572
baten				
Inkomenswaarborg	30.200	30.200	29.043	-1.157
Activering en uitstroom	0	0	4.435	4.435
Subtotaal baten	30.200	30.200	33.479	3.279
Totaal saldo van baten en lasten	-11.400	-25.789	-26.082	-293
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-11.400	-25.789	-26.082	-293

Werken in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Econ. ontwikkeling en innovatie				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Economische ontwikkeling	1.658	1.653	1.223	430
Subtotaal lasten	1.658	1.653	1.223	430
baten				
Economische ontwikkeling	120	120	131	11
Subtotaal baten	120	120	131	11
Totaal saldo van baten en lasten	-1.538	-1.533	-1.092	441
Mutaties in reserves				
Storting reserves	57	1.547	1.546	1
Beschikking reserves	50	1.540	1.490	-50
Totaal mutaties in reserves	-7	-7	-56	-49
Resultaat	-1.545	-1.540	-1.148	392

Werken in Assen		(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema : FlorijnAs				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
FlorijnAs	9.300	11.600	8.996	2.604
Subtotaal lasten	9.300	11.600	8.996	2.604
baten				
FlorijnAs	1.500	1.500	0	-1.500
Subtotaal baten	1.500	1.500	0	-1.500
Totaal saldo van baten en lasten	-7.800	-10.100	-8.996	1.104
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	7.800	10.100	8.991	-1.109
Totaal mutaties in reserves	7.800	10.100	8.991	-1.109
Resultaat	0	0	-5	-5

Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Jeugdzorg				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Lokaal jeugdbeleid	484	534	140	394
Transitie jeugdzorg	24.578	27.613	27.859	-246
Subtotaal Lasten	25.062	28.147	27.999	148
Baten				
Lokaal jeugdbeleid	0	0	0	0
Transitie jeugdzorg	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-25.062	-28.147	-27.999	148
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-25.062	-28.147	-27.999	148

Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Wmo en gezondheidszorg				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Gezondheidszorg	2.804	2.819	2.763	56
Beleid maatschappelijke onderst.	1.475	1.455	1.294	161
Uitvoering maatschappelijke onderst.	16.751	17.409	19.067	-1.659
Maatschappelijke opvang	4.689	4.804	4.558	246
Beschermd wonen	40.396	42.447	42.004	443
Subtotaal Lasten	66.115	68.934	69.687	-753
Baten				
Gezondheidszorg	0	0	39	39
Beleid maatschappelijke onderst.	0	0	0	0
Uitvoering maatschappelijke onderst.	550	550	498	-52
Maatschappelijke opvang	115	115	17	-98
Beschermd wonen	1.700	1.700	2.380	680
Subtotaal Baten	2.365	2.365	2.934	569
Totaal saldo van baten en lasten	-63.750	-66.569	-66.753	-184
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	57	-57
Beschikking reserves	600	715	1.023	308
Totaal Mutaties in reserves	600	715	966	251
Resultaat	-63.150	-65.854	-65.787	67

Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Mijn Buurt Assen				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Wijkzaken	334	399	394	5
Maatschappelijke dienstverlening	3.271	3.271	3.265	6
Asielzoekers / nieuwkomers	143	261	460	-199
Minderhedenbeleid	27	47	37	10
Ouderenbeleid	0	0	0	0
Welzijnswerk	682	682	638	44
Vrijwilligerswerk	65	65	67	-2
Subtotaal Lasten	4.522	4.725	4.860	-135
Baten				
Wijkzaken	0	0	0	0
Maatschappelijke dienstverlening	0	0	0	0
Asielzoekers / nieuwkomers	0	0	0	0
Minderhedenbeleid	0	0	0	0
Ouderenbeleid	0	0	0	0
Welzijnswerk	0	0	0	0
Vrijwilligerswerk	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-4.522	-4.725	-4.860	-135
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-4.522	-4.725	-4.860	-135

Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Meedoenbeleid				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Meedoenbeleid	4.395	4.755	4.179	576
Subtotaal Lasten	4.395	4.755	4.179	576
Baten				
Meedoenbeleid	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-4.395	-4.755	-4.179	576
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-4.395	-4.755	-4.179	576

Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Sport				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Sport	331	381	335	46
Subtotaal Lasten	331	381	335	46
Baten				
Sport	0	0	3	3
Subtotaal Baten	0	0	3	3
Totaal saldo van baten en lasten	-331	-381	-332	49
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-331	-381	-332	49

Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Schuldhulpverlening				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Schuldhulpverlening	1.450	1.450	1.316	134
Subtotaal Lasten	1.450	1.450	1.316	134
Baten				
Schuldhulpverlening	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-1.450	-1.450	-1.316	134
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-1.450	-1.450	-1.316	134

Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)**Beleidsthema : Onderwijs**

Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Huisvesting onderwijs	1.391	1.359	1.493	-134
Schoolbestuurlijke taken	3.394	3.394	3.361	33
Lokaal onderwijsbeleid	872	1.442	1.398	44
Uitvoering lokaal onderwijs	1.408	1.408	478	930
Volwasseneducatie	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	7.065	7.603	6.730	873
Baten				
Huisvesting onderwijs	0	0	0	0
Schoolbestuurlijke taken	3.425	3.425	3.391	-34
Lokaal onderwijsbeleid	341	911	881	-30
Uitvoering lokaal onderwijs	781	781	948	167
Volwasseneducatie	0	0	0	0
Subtotaal Baten	4.547	5.117	5.220	103
Totaal saldo van baten en lasten	-2.518	-2.486	-1.509	977
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-2.518	-2.486	-1.509	977

Aantrekkelijk Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Aantrekkelijke binnenstad				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Stedelijke vernieuwing	161	2.956	943	2.013
Subtotaal lasten	161	2.956	943	2.013
baten				
Stedelijke vernieuwing	25	2.515	346	-2.169
Subtotaal baten	25	2.515	346	-2.169
Totaal saldo van baten en lasten	-136	-441	-597	-156
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	230	230
Totaal mutaties in reserves	0	0	230	230
Resultaat	-136	-441	-367	74

Aantrekkelijk Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Cultureel Hart				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Bibliotheekvoorziening	2.962	2.962	2.971	-9
Schouwburg	4.430	4.430	4.430	0
Kunstbeoefening en -bevordering	81	81	69	12
Creatieve en culturele vorming	2.993	3.073	2.881	192
Subtotaal lasten	10.466	10.546	10.352	194
baten				
Bibliotheekvoorziening	100	100	100	0
Schouwburg	0	0	0	0
Kunstbeoefening en -bevordering	0	0	0	0
Creatieve en culturele vorming	25	25	60	35
Subtotaal baten	125	125	160	35
Totaal saldo van baten en lasten	-10.341	-10.421	-10.192	229
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	1.507	1.507	1.528	21
Totaal mutaties in reserves	1.507	1.507	1.528	21
Resultaat	-8.834	-8.914	-8.664	250

Aantrekkelijk Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Evenementen				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Evenementen	1.206	1.506	1.830	-324
Subtotaal lasten	1.206	1.506	1.830	-324
baten				
Evenementen	194	304	657	353
Subtotaal baten	194	304	657	353
Totaal saldo van baten en lasten	-1.012	-1.202	-1.173	29
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-1.012	-1.202	-1.173	29

Aantrekkelijk Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Parkeren				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Betaald parkeren	386	296	173	123
Subtotaal lasten	386	296	173	123
baten				
Betaald parkeren	1.613	1.613	1.638	25
Subtotaal baten	1.613	1.613	1.638	25
Totaal saldo van baten en lasten	1.227	1.317	1.465	148
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	150	150	150	0
Totaal mutaties in reserves	150	150	150	0
Resultaat	1.377	1.467	1.615	148

Aantrekkelijk Assen		(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema : Veiligheid				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Openbare orde	302	322	508	-186
Openbare veiligheid	3.066	3.066	3.060	6
Subtotaal lasten	3.368	3.388	3.568	-180
baten				
Openbare orde	2	2	71	69
Openbare veiligheid	15	15	0	-15
Subtotaal baten	17	17	71	54
Totaal saldo van baten en lasten	-3.351	-3.371	-3.497	-126
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-3.351	-3.371	-3.497	-126

Samen werken aan Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Bestuur				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Bestuursorganen	1.638	1.638	2.894	-1.256
Bestuursondersteuning gemeenteraad	760	825	720	105
Bestuursondersteuning B&W	658	520	350	171
Subtotaal lasten	3.056	2.983	3.963	-980
baten				
Bestuursorganen	0	0	0	0
Bestuursondersteuning gemeenteraad	0	0	0	0
Bestuursondersteuning B&W	0	0	28	28
Subtotaal baten	0	0	28	28
Totaal saldo van baten en lasten	-3.056	-2.983	-3.935	-951
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-3.056	-2.983	-3.935	-951

Samen werken aan Assen (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Regionale samenwerking				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Bestuurlijke samenwerking	448	373	376	-3
Subtotaal lasten	448	373	376	-3
baten				
Bestuurlijke samenwerking	0	0	15	15
Subtotaal baten	0	0	15	15
Totaal saldo van baten en lasten	-448	-373	-361	12
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-448	-373	-361	12

Samen werken aan Assen		(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema : Dienstverlening				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Publiekszaken	753	1.016	853	163
Informatiebeheer / basisregistraties	235	235	132	103
Subtotaal lasten	988	1.251	985	266
baten				
Publiekszaken	849	849	897	48
Informatiebeheer / basisregistraties	0	0	0	0
Subtotaal baten	849	849	897	48
Totaal saldo van baten en lasten	-139	-402	-88	314
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-139	-402	-88	314

Bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Bedrijfsvoering				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Bedrijfsvoering	54.687	55.909	56.492	-583
Subtotaal Lasten	54.687	55.909	56.492	-583
Baten				
Bedrijfsvoering	7.593	7.837	7.520	-317
Subtotaal Baten	7.593	7.837	7.520	-317
Totaal saldo van baten en lasten	-47.094	-48.072	-48.972	-901
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	86	86	0
Totaal Mutaties in reserves	0	86	86	0
Resultaat	-47.094	-47.986	-48.886	-901

Vastgoed en Grondbedrijf (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Vastgoed				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Strategische eigendommen	0	0	65	-65
Vastgoed	29.873	30.510	26.851	3.659
Subtotaal lasten	29.873	30.510	26.916	3.594
baten				
Strategische eigendommen	0	0	375	375
Vastgoed	16.886	17.313	15.015	-2.298
Subtotaal baten	16.886	17.313	15.389	-1.924
Totaal saldo van baten en lasten	-12.987	-13.197	-11.527	1.670
Mutaties in reserves				
Storting reserves	167	167	166	1
Beschikking reserves	568	756	327	-429
Totaal mutaties in reserves	401	589	160	-429
Resultaat	-12.586	-12.608	-11.367	1.241

Vastgoed en Grondbedrijf (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Grondbedrijf				
Lasten en baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Bouwgrondexploitatie	10.567	10.567	4.535	6.032
Subtotaal lasten	10.567	10.567	4.535	6.032
baten				
Bouwgrondexploitatie	10.675	10.675	5.764	-4.911
Subtotaal baten	10.675	10.675	5.764	-4.911
Totaal saldo van baten en lasten	108	108	1.230	1.122
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	1.230	-1.230
Beschikking reserves	-108	-108	0	108
Totaal mutaties in reserves	-108	-108	-1.230	-1.122
Resultaat	0	0	0	0

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Onvoorzien/incidenteel				
Lasten en Baten per beleidsproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Onvoorzien	599	150	0	150
Subtotaal Lasten	599	150	0	150
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-599	-150	0	150
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-599	-150	0	150

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Belastingheffing				
Lasten en Baten per beleidsproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Belastingheffing en invordering	663	663	697	-34
Subtotaal Lasten	663	663	697	-34
Baten				
Belastingheffing en invordering	18.022	18.022	18.164	142
Subtotaal Baten	18.022	18.022	18.164	142
Totaal saldo van baten en lasten	17.359	17.359	17.467	108
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	17.359	17.359	17.467	108

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Financiering/Belegging				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Beleggingen	7	7	5	2
Financiering en liquiditeit	143	143	128	15
Subtotaal Lasten	150	150	133	17
Baten				
Beleggingen	535	705	706	1
Financiering en liquiditeit	4.278	4.278	4.621	343
Subtotaal Baten	4.813	4.983	5.328	345
Totaal saldo van baten en lasten	4.663	4.833	5.195	362
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	4.663	4.833	5.195	362

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Gemeentefonds				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Algemene uitkering	0	3.970	3.964	6
BTW-compensatiefonds	180	180	213	-33
Subtotaal Lasten	180	4.150	4.177	-27
Baten				
Algemene uitkering	159.076	183.124	185.523	2.399
BTW-compensatiefonds	0	0	0	0
Subtotaal Baten	159.076	183.124	185.523	2.399
Totaal saldo van baten en lasten	158.896	178.974	181.346	2.372
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	158.896	178.974	181.346	2.372

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Heffing vennootschapsbelasting				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Heffing vennootschapsbelasting	30	30	138	-108
Subtotaal Lasten	30	30	138	-108
Baten				
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-30	-30	-138	-108
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-30	-30	-138	-108

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Overige algemene dekkingsmiddelen				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Overige algemene dekkingsmiddelen	-764	-1.215	36	-1.251
Subtotaal Lasten	-764	-1.215	36	-1.251
Baten				
Overige algemene dekkingsmiddelen	362	375	133	-242
Subtotaal Baten	362	375	133	-242
Totaal saldo van baten en lasten	1.126	1.590	96	-1.493
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	1.126	1.590	96	-1.493

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Reserves en voorzieningen				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Algemene reserves	0	0	0	0
Indexatie bestemmingsreserves	0	0	0	0
Bouw- en egalisatiefonds nieuwbouw	0	0	0	0
Voorzieningen	0	0	186	-186
Subtotaal Lasten	0	0	186	-186
Baten				
Algemene reserves	0	0	0	0
Indexatie bestemmingsreserves	0	0	0	0
Bouw- en egalisatiefonds nieuwbouw	0	0	0	0
Voorzieningen	0	0	409	409
Subtotaal Baten	0	0	409	409
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	223	223
Mutaties in reserves				
Storting reserves	11.233	27.506	27.485	20
Beschikking reserves	19.575	38.349	36.705	-1.644
Totaal Mutaties in reserves	8.342	10.844	9.220	-1.624
Resultaat	8.342	10.844	9.442	-1.401

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema : Saldi kostenplaatsen				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Bedrijfsvoering	-586	-1.006	12	-1.018
Subtotaal Lasten	-586	-1.006	12	-1.018
Baten				
Bedrijfsvoering	0	0	720	720
Subtotaal Baten	0	0	720	720
Totaal saldo van baten en lasten	586	1.006	708	-298
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	586	1.006	708	-298

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema : Saldo				
Lasten en Baten per beleidssproduct	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Resultaat begroting/rekening	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0
Baten				
Resultaat begroting/rekening	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0
Mutaties in reserves				
Storting reserves	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0
Totaal Mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0

Bijlage 3. Verantwoording integraal bestuurlijk toezicht (IBT)

Ruimtelijke ordening		
omschrijving/begrotingsjaar	Groen Oranje Rood	Toelichting
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde structuurvisie(s) conform de wettelijke vereisten.	✓	Ja, zie voor het complete overzicht ook www.ruimtelijkeplannen.nl
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde bestemmingsplannen conform de wettelijke vereisten.	✓	Ja, zie voor het complete overzicht ook www.ruimtelijkeplannen.nl
Totaalbeeld: Is er reden voor extra aandacht?	✓	Nee

Omgevingsrecht		
omschrijving/begrotingsjaar	Groen Oranje Rood	Toelichting
Gemeente heeft een actueel beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), inclusief veiligheid, bouwplantoetsing, bodembeleid en een probleem- en risicoanalyse.	✓	Ja, het VTH-beleid 2017-2020 is op 17 januari 2017 door het college vastgesteld.
Gemeente heeft een consistent en duidelijk, bestuurlijk vastgesteld Jaarprogramma op het gebied van VTH, met voldoende operationele doelen.	✓	Ja, het VTH-Programma 2018 is op 7 mei 2019 door het college vastgesteld.
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgesteld Jaarverslag op het gebied van VTH.	✓	Ja, het VTH-Jaarverslag 2017 is op 7 mei 2019 door het college vastgesteld.
Uit het Jaarverslag blijkt dat doelen en normen op het gebied van VTH zijn behaald volgens de wettelijke vereisten.	✓	In het VTH-Jaarverslag wordt verantwoording over de resultaten afgelegd.
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgestelde kwaliteitsverordening op het gebied van VTH.	✓	Ja, de verordening kwaliteit VTH is op 27 juni 2016 vastgesteld door het college en op 06 oktober 2016 vastgesteld door de raad.
Totaalbeeld Is er reden voor extra aandacht?	✓	Nee

Monumenten		
omschrijving/begrotingsjaar	Groen Oranje Rood	Toelichting
Gemeente heeft bij de vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen, of bij vrijstelling op bestaande plannen, aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met in geding zijnde cultuurhistorische en archeologische waarden; deze bestemmingsplannen zijn bestuurlijk vastgesteld.	✓	Ja, deze onderwerpen worden standaard opgenomen in nieuwe bestemmingsplannen. Daarnaast wordt getoetst aan de archeologische beleidsadvieskaart en de cultuurhistorische waardenkaart.
Gemeente heeft een commissie ingesteld die adviseert over omgevingsvergunningen voor het aanpassen van een beschermd monument en vraagt deskundig advies bij vergunningverlening waarbij cultuurhistorische en/of archeologische waarden aan de orde zijn.	✓	Advies wordt gegeven door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK). Leden van de commissie zijn onder andere een monumentendeskundige en cultuurhistoricus.
Binnen de gemeente vindt adequaat toezicht en handhaving plaats op het gebied van monumenten en archeologie; dit is tevens vastgelegd in documenten.	✓	Toezicht en handhaving hierop is opgenomen in het VTH-beleid en VTH-Jaarprogramma.
Totaalbeeld Is er reden voor extra aandacht?	✓	Nee

Huisvesting statushouders		
omschrijving/begrotingsjaar	Groen Oranje Rood	Toelichting
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (eerste helft van het jaar) op het gebied van huisvesting van statushouders en heeft geen achterstand of loopt hierop in.	✓	Assen heeft ruimschoots voldaan aan de taakstelling. De taakstelling voor de 1e helft van 2019 bedroeg netto 6 te huisvesten statushouders. In het 1e halfjaar werden 22 statushouders gehuisvest. Dit resulteerde in een voorsprong van 16 per 1 juli 2019.
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (tweede helft van het jaar) op het gebied van huisvesting van statushouders en heeft geen achterstand of loopt hierop in.	✓	Assen heeft voldaan aan de taakstelling. De taakstelling voor de 2e helft van het jaar bedroeg netto 7 te huisvesten statushouders. In het 2e halfjaar werden 9 statushouders gehuisvest. Dit resulteerde in een voorsprong van 2 per 31 december 2019.

Totaalbeeld Is er reden voor extra aandacht?		Nee. De taakstelling 2019 is ruimschoots gerealiseerd.
---	---	--

Archief		
omschrijving/begrotingsjaar	Groen Oranje Rood	Toelichting
Het beheer van zowel analoge als digitale overheidsinformatie voldoet aan toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem.		Gemeente Assen heeft geen volledig uitgewerkt kwaliteitssysteem en kan het beheer hier nog niet op toetsen. Belangrijke onderdelen van dit systeem, bestandsrisicomatrix (te bewaren) archiefbestanden, hotspotmonitor, conversie-en migratieprotocol, veiligheidsplan archieven, metadataschema E-suite, lijst verplichte opslagformaten zijn in 2019 projectmatig opgepakt en gerealiseerd. De vaststelling van de diverse onderdelen moet in 2020 plaatsvinden. Verder hebben we gewerkt aan de borging van de kwaliteit van de informatie in het zaakstelsel. Wij participeren in de projectgroep ontwikkeling E-depot Drentse gemeenten.
Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht.		De analoge achterstanden zijn volledig weggewerkt in 2019. Door het verder uitrollen van het digitaal en zaakgericht werken hebben we in 2019 stappen gezet om de digitale informatie verder in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen. Er is naast het zaakstelsel een document management -systeem (DMS) aangeschaft dat in 2020 wordt ingericht.
Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt tijdig vernietigd dan wel overgebracht, openbaar gemaakt en beschikbaar gesteld.		Voor de analoge informatie is dit geregeld. Voor de digitale informatie is dit momenteel alleen geregeld voor het proces van de digitale facturen. In 2019 is een nieuw DMS systeem aangeschaft dat in 2020 wordt ingericht. In 2020 wordt het project 'visie en beleid' opgepakt waarin wordt aangegeven hoe we dit voor de overige digitale processen gaan regelen.
Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt duurzaam beheerd en is geplaatst in daartoe geëigende beheeromgevingen.		Voor de analoge informatie is dit geregeld. Voor de digitale processen is dit alleen geregeld voor die processen die zijn

		<p>opgenomen in een zaakstelsel dat deze mogelijkheden heeft. In 2019 is een DMS systeem aangeschaft dat in 2020 wordt ingericht. Getracht wordt de informatie in deze systemen onder te brengen en te beheren. Verder wordt in 2020 in het project 'visie en beleid' uitgewerkt waar en hoe de totale informatie wordt beheerd.</p>
<p>Er is een passend verbeterplan voor het archiefbeheer; dit is alleen aan de orde als er niet (volledig) wordt voldaan aan alle bovengenoemde punten.</p>	<p>✓</p>	<p>Vanaf 2019 wordt er structureel en projectmatig gewerkt om het archiefbeheer te verbeteren. Er is een groot aantal projecten opgestart (zie onderdeel kwaliteitssysteem). Er is door een extern bureau een onderzoek ingesteld naar de problemen binnen het IV en IT vakgebied waarin dit onderdeel ook in is meegenomen.</p> <p>We hebben twee informatiemanagers ingehuurd om een totaalplaatje te creëren wat er allemaal moet gebeuren om de informatiehuishouding duurzaam te beheren en de kwaliteit van de informatie te waarborgen. Aan de hand van de daaruit voortvloeiende acties kunnen de bovenstaande problemen grotendeels worden opgelost.</p>
<p>Totaalbeeld Is er reden voor extra aandacht?</p>	<p>↗</p>	<p>We zijn op de goede weg:</p> <p>Verbetering van de informatiehuishouding en daarmee de borging van de (digitale archivering) is in 2019 groot opgepakt, onder andere door onderdelen van het kwaliteitssysteem uit te werken, aanschaf DMS en inhuur van informatiemanagers op strategisch en tactisch gebied. De verdere uitwerking, implementatie en borging is echter complexe materie waarvoor veel personele inzet en tijd nodig zal zijn.</p>